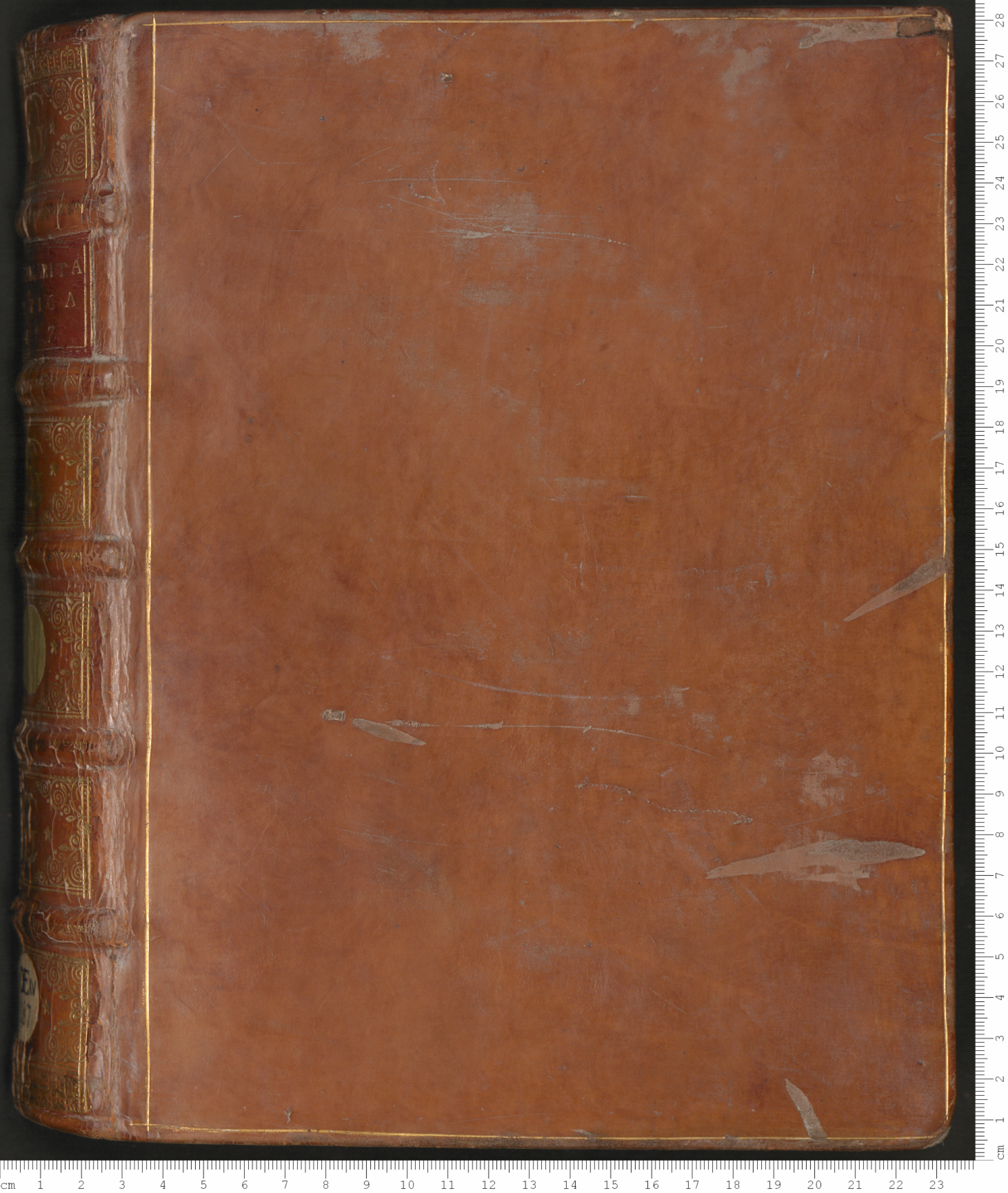
EYB. MARGARITA
POETICA
1477

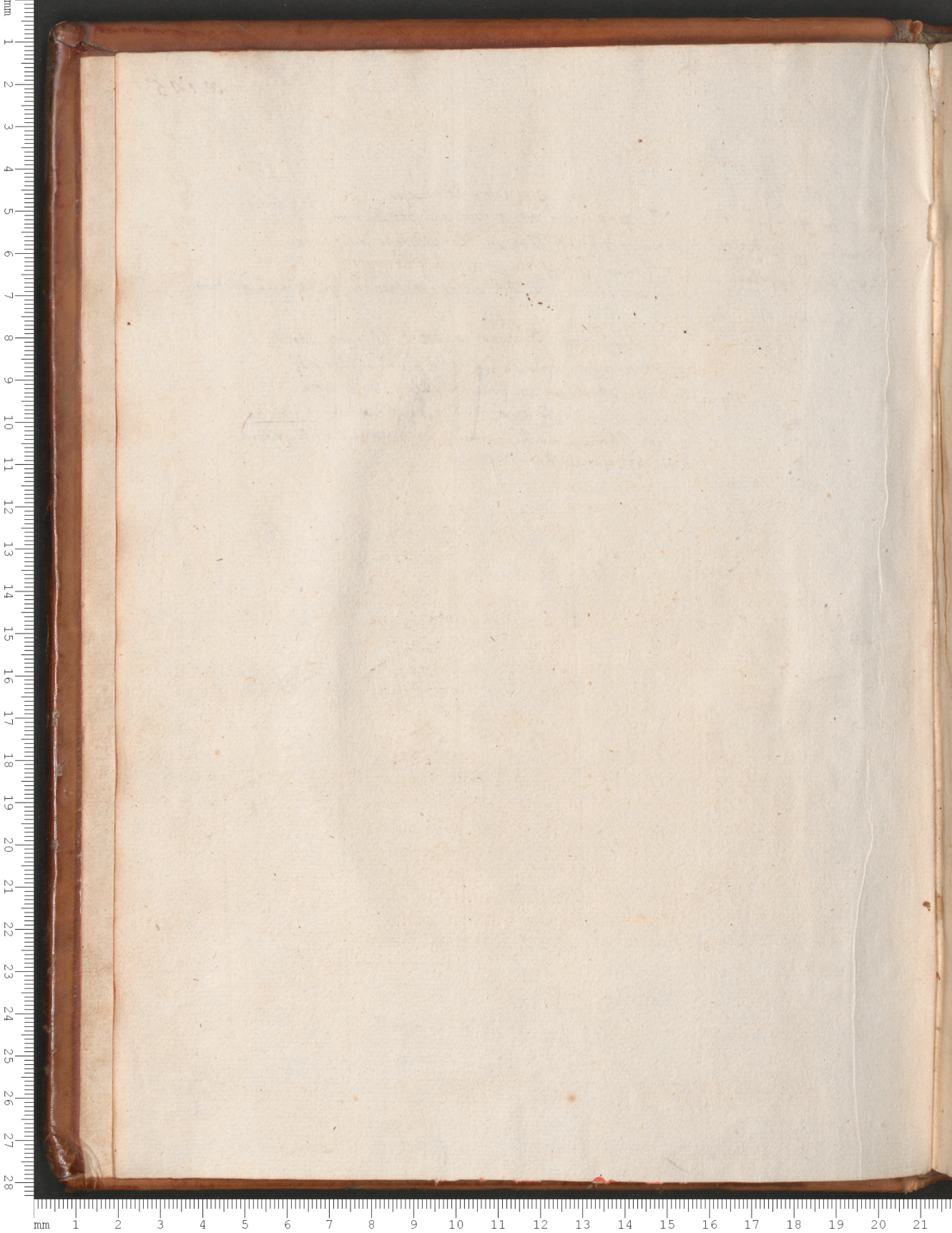
Hujus Editionis quæ prima non est meminit Maittaire 384. v. imprimis J. Clement. VIII. 197.

Videtur esse Editio Princeps.
Mattario ignota est, quippe qui pro Editione Principe venditet Editionem Parisiensem anni 1478 per Ulricum Gering die penultima Novembris.
Istam esse crediderim Petri Cæsaris et Joannis stol. et rectè quidem.

Margaritam Poeticam excipiunt Ciceronis libri ad Herennium, Tusculan. Qu. et de finibus Parisiis impressi ab eodem seu iisdem Typographis et circa eundem annum; sed abest et Typographi nomen et anni nota. in fine librorum ad herennium extat anni nota, nimirum: 1477 quarto Kal. Novembr.

Continet. 1°. margar. Poet, in vico S. jacobi 1477. 5. maii.
2°, Rhetorica Cic. ad Her. ib. 1477. 4° Kal. novemb.
3°, Tusculana. in vico S. jac. absq. anni nota
4°. de fin. bon. et mal. absque ulla nota. sed deest, opinor fol. ultimum.

le tout avec les mêmes caract. la même compos.
sans chiff. ni récl. ni sign.

Margarita poetica de arte dictandi ac practicādi epistolarū: opus clarissimum feliciter incipit.

PROLOGVS.

Lbertus de Eyb Iuris vtriusqꝫ doctor Sanctissimi domini nostri pape pii secundi cubicularius Bambergensis et eystetēsis ecclesiarum canonicus. Reuerendissimo in xpō patri: et domino dnō Iohanni dei gratia epō monasteriensi: comiti palatino Reni: ac bauarie duci illustrissimo Salutem plurimā dicit. et presens dedicat opus. Optasti sepenumero reuerēde pater: ac prīceps illustrissime: heroicarū cultor virtutum / vt si quando mihi adesset ocium / nonnullas artis rhetorice preceptiones / diuersas clausularum variationes: ac plurimas tam oratorum: ꝙ poetarum autoritates diuersis in voluminibus sparsas / et vage disiectas dictu quidem / et memoratu dignissimas que ad ornatam / concinnam splendidam et resonantem orationē: ac ad bene beateqꝫ viuendum admodū conducerent: et expedirēt / in vnā (vt documenta sumere volentibus longe inquisitionis labor abesset) deligerem consonantiam / atqꝫ in facilem quendam reducerē modum. Et si ea res (super qua sermonem sepenumero ī multam produximus noctem) infiniti pene sit operis et immensi: adeo vt vnde inicium / vnde medium et vnde deniqꝫ finem / in tante rei magnitudine sumam: non iniuria subsistam / ac tantum autoritatis: tantumqꝫ dignitatis et excellentie contineat: vt non infimum aut mediocrem virum defatigaret: sed summum / ac prope diuinum oratorē id aggredi perhorrescere ꝙplurimum faceret: tamen tua ne precamina: que sedulo imperii mihi loco sunt / et que hoc conficiendi opus meis modo rationibus alligarunt / videar declinare (tibi enim quicquid possum debeo) et me non modo huic rei: verum cuicumqꝫ possibili deiunctum:

obnoxiumq; tenes) materiā longe patentem / angustis finibus terminabo : et in verba q̄ potero (non enim cuncta complecten di mihi cupido incessit) conferam paucissima iuxta Ouidii ver ba. Quicquid precipies esto breuis vt cito dicta percipiant do ciles / teneantq; fideles. Ad hoc enim instituendum opus nul la magis me res excitauit pater humanissime : quam vt tue im primis clementie : quam iampridem vnice / atq; religiosissime colui complacerem / tametsi nonnihil ipā me gloria mouebat / que si meritis / aut virtute parta extitit / semper est a summis viris magno studio quesita : et a sapientibus hominibus maxi me laudata. Nonnihil etiam exercendarum īgenii virium me causa inducebat / quia quemadmodum triste est diuiti decedere sine herede : ita miserrimum est habēti a deo summo gratiam intellectus : posteris suis / id est studiosis nihil ornatum dimit tere : quo possint veluti heredes intellectus aliqualiter consola ri. Et licet tot in omni scientia : et in primis i oratorie artis facultate scripserint : vt iam mundum pene illuminauerint / ad huc tamen inueniendis inuenta non obstant. Instar enim so lis oritur intellectus : et occidit : vadit et rediit : et nunquam mo ritur. Nunc hoc vnum princeps clementissime : equo fer a nimo velim : vt meū huic sit operi consecrare nomen. Mar garita poetica haud abs re opus clarissimum tibi nomē sume. tum a genitrice mea dignissima : domina Margarita de vol mershausen / femina quidem clarissima : a qua tanquam magi stra optima : litterarum prima hausi elementa. Tum quem admodum margarite per se sole quoquo in statu sint plurimū valent : et si in celato auro reposite fuerint : magis lucere : ma gisq; hominum intuitum ad earum contemplationem allicere videntur. Sic nostri operis margarite in quocumq; dicen di genere persistat per seipsas graues site / frugales et prestan tes sunt : ac maxime conducibiles / et si expolita / commoda / splendida / ac resonanti verborum conformatione cōtexantur :

ipse splendor / atq suauitas orationis / homines ad earum sen-
tentiarum lectionem incitare / legentium oculos maxime iuua
re / atq audientium animos plurimū oblectare solet. Nunc
institutum opus religiosissime antistes tremulentus aggredi-
or / et satis ac satis paruo cum nauigio magnum / et spaciosum
ingredi mare perhorresco / sed celesti opus est munere. Mani-
bus igitur ad celum erectis diuinum inuoco numen / et deum
totius operis autorem ac presulem constituo / ad quem humi-
les nunc porigo preces / et cum Salomone dico. Da mihi do-
mine sedium tuarum assistricem sapientiam / vt hoc tam illu-
stre opus bene incipere / melius mediare / et optime ac feliciter
finire valeam / Ad tui laudem / et gloriam sempiternā. Amen.

Tractatus primus est de preceptis perfecte elocutionis et
eloquentie Gasparini Barzizii pergamensis et Stephani flisci
Et continet quinq capitula.

[Q]ue esset vir illustrissime. Cu quoniā omnis eloquen
tie / et perfecte elocutionis preceptio in tria sit mem
bra distributa. Elegantiam scz. compositionem et dig
nitatem. Vt de his aliqua in nostri operis exordio dicerem / sz
quoniam hec apud Ciceronem libro suo rhetoricorum satis ex
planata sunt / de eis / maxime de elegātia et dignitate super se
dendum et de sola quantum ad presens sat erit compositione
prosequendum. existimaui quandoquidem ipsa compositio ni
si diligenter sit ab oratore obseruata / omnis pene splēdor / ver
borumq concinnitas tota intereat necesse est. Quid enī sine cō
positione elegātia / aut verborū sentētiarūq ordinatiōes valeāt
nō satis itelligo. Hanc aūt cōpositiōis partē / quonā pacto cō
modius / quo cōpēdio breuius / qua deniq via ad capescēdū me
lius / q̄ per clarissimorum nostra etate oratorū Gasparini Bar
zizii pergamensis / et Stephani flisci Soncinensis precepta / et
prima etiā oīs eloquentie elemēta prosequi possē haud video.

Artem itaq; ab hiis/et precepta vir hūmanissime. a me autem presentē pro tua queso clementia accipe ordinationem. Et quoniam hec cōpositionis pars ī tres apud oratores reperiatur diuisa partes. ordinē. iūcturā et numerū. In primis iuncturā qz circa lrās cōsistit et sillabas/duxi expediēdā. Ca. i. De iunctura.

N iunctura igitur. que apta quedam atq; concinna litterarum/sillabarumq; in contextu verborum est collocatio/ab omni offensione aurium procul remota multa sunt vicia fugienda/que a socrate et a theopompo summo studio sunt vitata. A Cicerone autem et demostene non nisi cum nimis frequenter in orationem incidunt. Sepe etiam si modeste intercurrant/ orationē nunc molliorem/nunc grauiorem efficiunt. Nam vt in saporibus/quedam interdum suauiter amara sunt. Sic in oratione aliqua asperitatis intersonantia magis grata est. Vnde si vel sentētiarū necessitas exigeret/aut punctis quibusdā cursus distingueretur vocaliū/nec spiritu vno nec eodē proferretur/modo id raro et modesto fieret/nō modo hoc reprehendendum esset/sed quandoq; etiam laudandum.

Primum igitur ex ordine preceptū est tale. Cauēdū esse/ne creber vocalium cōcursus/qui hiantē incōsonā atq; insuauem exprimendi sonoritatem pareat/incidat in orōne/ quod fit si precedens in vocali terminetur dictio/ et subsequēs ab eadem aut alia incipiat vocali / quod maxime in a e o vocalibus/quia maiorē habent sonū/erit euitandū. Vt amo amantē deū. Vestrā laudo amicitiā/Egredere ex domo aliena. Egredere ex vrbe elata. Vocales vero que magis exilē habent sonum minorē faciūt hiatū. vt honora illustres viros. excolite virtuosos hoīes. Non tamē magis inconcinne/ vocales sese recipiunt q̄ si eedē cōcurrāt. Vt sollicita Ausoniā Mariā. Eligē egregios bellatores. Conueni irritantes ad discordiam ciues. Cornu vnicū in castris extat.

Secundū preceptū est Q: multarū similiter lrārū cōcursionē effugere debemus/ que quandā vel legēdo vel pronunciando difficultatē afferre videtur. vt Iacob bonus et Iob beatus dei leges diligēter obseruarūt Dauid diuinos dedit psalmos. Ioseph fuit pharaonis īterpres a fratribus facinorose vēditus. Animaduertat Titus tyrānus que perpetrauit! et penitebit tādem tante tirannitatis. Semiuocalium vero litterarum concursiones preter x modicam videntur vel legendi vel pronunciādi difficultatem afferre. Vt xpristum dominum nostrum maximum nos omnes homines summopere debemus excolere. x vero quia duarum in se litterarum vim et sonū complectitur! difficilem ac hiantem in concursione videtur afferre pronunciationem. Vt carthaginensium dux xantippus! traxfelix xerxes! et virtutis lux xenophō fuit. Similiter. x. et s. ineptam pronunciationem reddunt. Vt deceptus xerses grecie bellum intulit. Vnde non solum in verbis diuisis! sed etiam in compositis. x. et s. litterarū! vitandus est cōcursus! quare si forte accidat vt hec prepositio ex cum dictione ab s incipiente componatur! s littera de medio est abicienda! vt exurgo exulto et similia. Nec solum in his duabus litteris magna est asperitas. Sed R etiam et T. si crebro cōcurrant! iuncturam deformem causāt. Vt nunc suauissime suadebat! nunc vero terribilis tutoribus suis satis grauis erat.

Omnium itaq litterarum siue vocalium siue consonātium nimie concursiones vel assiduitates euitande sunt! que insuauē profecto sonoritatem reddere solent.

Tertiū preceptū Quod sillabarū similiter earūdē et cōsimiliū cōcursiōes et nimie assiduitates sūt euitande! quoniā non tā insuauē ꝙ ineptā reddūt orōnē. Vt Cassius curans custodire cōmunē comoditatem et ceteri etiam de re certa certātes cesarem ceperunt. Item mee mētis memorie modū ita imponā vt mee meditationis me mīme peniteat. Item poete po-

tentiam ponentes in possibilibus et honestis rebus laudantur. Item. ciuitas que a regibus regitur regio amore felix est.

Similiter ne idem sit dictionū imediate se sequentiū exitus cauendū est. Vt illorū bellatorū ac imperatorū fortuna laudatur/ quorū probitas ciuium optimorū saluti intenta est. Item fortunatorū imperatorū optimorūq rectorū virtus magis q̄ fortuna laudatur. Similiter ne sequens dictio ab eadē incipiat sillaba in qua precedens terminatur perspice. vt ille legit amor mortalis in te integer est. quod quidē viciū nonnulli ciceroni obiecerunt/ sed hoc viciū nō est attribuendū/ si grauitatis causa fiat/ nisi cū hoc dicendi genere crebro vtamur.

Quartū Q etiā dictionū nimia cōcursio et assiduitas diligenter est euitāda. Vt non est rōnis rationem illi adhibere qui in sentētiis ferendis rōne non vtitur. Nemo quidem ita eloquentie ignarus est/ cuius animus nō fastidio aliquo afficiatur. si quod huiuscemodi audierit/ nisi ornatus causa vt repetitione/ complexione/ traductione/ cōduplicatione/ continuatione/ et huiusmodi in orationē cadant. Dictionibus equidem ex omibus gramatice orationis partibus sūptis vti debemus. longis/ suauibus/ dilucidis/ sonātibus/ electis/ ydoneis/ comodis/ propriis/ apertis/ concinnis/ vsitatis/ vt oratio ita splēdēs ydonea et resonans ex ipīs efficitur/ q aliqua verborū obscuritas/ aut orationis difficultas indicendo nō comitatur/ que vel auditorū aures vel legentiū aīos aliquando offendere possit.

Quintū Q nimia verborum suspensio et prolixitas in orōne est viciosa que res tametsi ī prohemiis īterdū concedatur/ in ceteris tamē orōnis partibus reprehendi solet.

Sextum preceptum Q figura que themasis dicitur in simplicibus non vtamur/ nec in cōpositis vt postq̄ pro vero. Inq vicē/ pro īuicēq. Septēq triones. pro septemtrionesq. Satis boni viri officio fecit/ pro satisfecit/

Et quedam ad hunc modum a nobis diuiduntur/ propterea nō reprehenduntur/ q̄ a summis poetis et oratoribus sūt recepta

Septimum preceptum. Hoc inter Cum et Tum refert et Tum duplicatum. Vt certis locis admonet Cicero. Qꝫ ea particula orationis/ cui hec coniunctio Cum antefertur. vel causam vel concomitantiam/ vel id quod apertius est/ certius ve significat/ vel temporis prioritatem/ vel maiorum rerum dignitatem. Tum vero aut officium antecedentis cause/ aut alternationem/ aut rem minus notam/ aut tempore posteriorem importat/ aut minorem dignitatem/ ac momentum affert/ nisi aliquid sequatur/ quod huic rationi aduersetur. Vt potius/ multomagis/ studiosius et que sunt huiusmodi. Exemplum primi Cum tuo in me amore summo/ tum beneficio semper tui memoriam pre me feram. Exemplum secundi. Cum mutuo inter nos amore/ tum reipublice causa/ perpetua rerum omnium societate deuincti sumus. Exemplum tertii Cum tuis in omnes beneficiis/ Tum voluntate in posterum prona ad omnia viri officia pater patrio iure optime diceris.

Exemplum quarti. Cum dicit temporis prioritatem Cum olim in parentem pietatem insignem animaduertimus. Tum in patriam non minore studio futuram speramus. Exemplum quinti. Cū vitam pro tua salute/ tum opes omnes profundere nunquam dubitabo. Qꝫ si tum in eadem oratione geminetur aut in diuersis/ concomitantiam sine differentia signat. vt Cicero/ tum natura/ tum consuetudine ad omnes res honestas flammato studio rapiebatur. Sepenumero tamen nimia obeundi negotii oportuna celeritate oppressi/ aut occupationibus aliis distracti/ aut parua adhibita diligentia in consulte in concusionem et assiduitatem vel lrārū vel sillabarū vel dictionū vel vtrarūq̄ incidimus/ quod etiā apud Ciceronē cū eloquentie principem/ tum etiam harum compositionis rationum et preceptorū optimū artificē aliquando comperiemus/

sed tamē est curandū diligenter et quoad fieri possit: vt ipsa cō cursionis et nimia assiduitatis vicia declinemus.

Ca.ii. DE ORDINE.

Ordo est quedā verborū orationūq; inter se vel naturalis vel artificialis dispositio. (Circa quē obseruandū est. Et sit hoc octauū in ordine nostro preceptū) Q2 sēper oratio crescat et augeatur. Vt quod sequitur magis eo sit quod ātecedit: vt nobilis et egregius. Magnificus et illustris. Crudelis et īmanis. Fur et sacrilegus. Auguri quidē vult oratio et insurgere non minui. hoc verū. cū verba ad eandē sint rē relata: quod si ad diuersas. nullum admittit vicium qui ab hac ordinis ratione discedit/ vt cum alium sacrilegum prius dixeris: alium dehinc furem appellas. Exaugende autem ac multiplicande orationis ratio triplex reperitur apud oratores. Vna que pertinet ad vnicā orationem multis verbis coadornatam. Altera que ad plures: multis ex partibus gramatice orationis amplificandis.

Tertia que est accomodata epistolis et orationibus atq; ceteris oratorum dicendi rationibus/ non solum verborum copia exagerandis: verumetiam negotiis rerum locupletandis.

Prima ergo coaugmentande orationis animaduersio est. Vt in nostra oratione coaceruemus multa noīa substantiua vel propria vel appellatiua. Aut etiam adiectiua positiua cōparatiua et superlatiua. Aut verba personalia/aut impersonalia/aut participia in omnibus tēporibus posita / aut gerundia vel supina/ Aut pronomina primitiua/aut deriuatiua/aut aduerbia positiua cōparatiua et superlatiua. que dictiones huiuscemodi ita gradatim colocentur. vt alteram altera et aliam alia subsequatur: que maiorem vim et efficatiorem vehementiā importet: et orationis sententiam magis ad auctam efficiet.

Vt in hoc exemplo. Cum iusticiam eam ipsam apertissime constare videamus/ex qua oppida ciuitates prouincie nationes

regna atq̧ imperia: gubernantur conseruātur amplificantur. Omnem igitur cogitationē diligentiā actiones fortunasq̧ nostras/nos deniq̧ totos libenter exponere debemus/ vt ea ipsa iuris equitas diligenter excolatur. De secunda coaugmentande orationis specie exemplum tolle. vt ego propter magnum ciceronis in me amorem: et propter insignes eius virtutes/atq̧ propter magna et multa sua benemerita eū plurimū diligo. Item ego enī cū propter magnū ciceronis in me amorem quē sēper optimū fuisse cognoui: tū etiā sua erga me benemerita que ab ipō multa quidē et magna recepi eū profecto mirifice diligo. Ecce quō orō precedēs ex relatiuis interpositis multiplicatur. Sic enī ex oībus orōis partibus orō multiplicari pōt: et de oībus ponere exēpla. Itē et de tertia augmētande orōnis specie: nō tam prolixū ē q̃ laboriosū. de hoc aūt relatiuorū exēplo: et aliis orōnū partibus: circa multiplicandas orōnes: quō oportune cōcurrāt in suis propriis dicetur locis.

Nonū preceptū. Q dignitas rerū attēdi dʒ ac nature vt que ī eodē genere dignitate nature prestāt/ea minus dignis in orōe āteferātur. vt viri feminis. ortus occasui. dies nocti. secūde res aduersis. hōesta turpibus. et multa ad hūc nature modū similia. Hoc verū cū aliq̄ verba sese īmediate sequūtur. nihil enī īpedit si a se distātia fuerit/et ī diuersa orōis posita parte: aut ad diuersū tpūs ordineq̧ relata/que minorē dignitatē habeant posse dignioribus āteferri. Vt ī hoc exēplo. Cū ingēs agmē prius mulierū dehinc virorū ī manus hostiū peruenisset: secuta ē subito cūctis ī rebus captiuitas. Idē ī separatis videri multo facilius ē.

Decimum Cauendū est ne verba in orōe ociosa sint/ ne superuacua/ne nihil agentia. quod viciū qui euitare volet/semper genus sue speciei āteponet. Vt castor et pollux frēs gemini cū finitimis bellū gerebāt. Superuacue igitur et inepte diceretur gemini frēs. nā cū oēs gemini frēs sint: nihil opus erat cū gemini dixisset fratres addicere.

Vndecimū ꝙ verba rebus de quibus loquimur sint accomodata / ne plus minus ve quā dignitas rei postulabit sigificare videatur. Nā qui agricolā illustrē / aut regē parcum īter laudandū / appellat nō mediocriter viciū īcurrit: quoniā illic adiectio āpliori: hic āgustiori quā rei natura poscat vtatur

Duodecimū ꝙ nō abutamur vnius verbi significatione pro altero / ī quibus nulla similitudo reluceat. Vt si fūdū eruditū appelles: aut militē sine armis instructū īcedere ad bellū dicas. Opus itaqꝫ erit propriā significationē verborū a gramaticis repetere / et rerū naturas consulere: quis ornatus rebus de quibus sit accomodandus.

Decimū tertiū ꝙ īter adiectiuū et substātiuū alique īter ponātur dictōes. que profecto ex oībus partibus gramatice orōis comodissime sumi possūt. vt āplissimā. M. T. C. facultatē rōnemqꝫ dicēdi īgenio studio atqꝫ doctrina cōsecutus ē. Itē sūmā equidē maria leticiā suscepit cū sibi ab āgelo filiū dei se pariturā nūtiatū ē. Itē. tā multa legisti librorū voluīa: ꝙ ī virū tandē peritissimū euasisti. Itē. magnū supra vires onus desūpsi / qui de rebus diuinis dicturus sū. cauendū tamē ne nimiū ab īuicē separentur ꝙ orōnē obscurā faciāt. Vt ī hoc exēplo. Nulla satis probata apud ciues suos virtus ē. Non tamē sēper cōcinnū esse videtur ꝙ adiectīm ā substātiuo intermediamus: si meliorē presertī sonoritatē habere videatur / vt cōtinue collocētur: quod euenit potissimū si adiectiuū et substantiuum ī genitiuo positū / aliud adiectiuum et substātīm cui sub ordinatur fuerit interlocutū. Aut cū adiectīm cōparatīm vna cū substātiuo fuerit ī genitiuo positū. Aut cū aliquā magnā alicuius rei vehementiā importet: Et etiā aliquando adiectīm positiuū vel superlatīm ī oībus casibus positū decēter / cōtigue tractari pōt. Sed potissimū participia omnis tēporis cū in cōcomitātia vel subsequētia cōtinētur: sine ītermediatiōe collocari solent. Exemplū de adiectiuo et substātiuo in genitiuo posito

Vt eximia pristini nostri amoris magnitudo me vehementer adhortatur/vt par mutui beneficii retributio a me tibi referatur. Item excellens tue familie dignitas/et preclarus spectate virtus splendor/ et exardescens fruende virtutis desideriū ad studiū te plurimū incitare debent. Exemplū vbi adiectiuū cōparatiuū cū substātiuo in genitiuo poītur/ vt neminē video callidioris ingenii/perspicatioris intelligētie/accuratioris excogitationis/ingeniosioris sciētie/studiosioris diligētie/āplioris doctrine/prestantioris eloquētie/quā. M. T. C. extitisse

Exemplū vbi magnā vehementiā importat quod cōtingit in ablatiuo/vt qui egregias bonarū artiū disciplinas sūma voluntate accuratissima cōtemplatione et quottidiano studio cōplexi sunt/eas quas exinde sperarūt emolumentorū rationes faciliter cōsecuti fuerūt. Exemplū vbi adiectiuū positiuum ponitur cū substātiuo in oībus casibus sine intermediatione/ vt marcus aurelius vir officiosus et prudēs/cuius virtus tāte est intelligētie/tante ītegritatis/tante constantie/ tanteq; modestie/vt ei tanquā fido socio et hoīni sapiēti plurimū debeam Illum igitur ad te proficiscentē vt hominē rectū et ingeniosū artificē ita tibi comēdo/vt meū affinē et gratū hominē. Nam et ego ipō/claro genere nato/et īsignibus moribus expolito/ atq; aliis magnis virtutibus predito/ī oībus meis negotiis familiariter fretus sum. Exemplū de adiectiuo superlatiuo vt lutius crassus vir peritissimus/cuius vt hominis integerrimi fides mihi explorata est/a me plurimū diligitur. nam et sibi tāquā homini amicissimo/et procuratori vigilātissimo/rationes meas agendas libenter comittere soleo/nec vnquā ipsū optimū amicum derelinquam/quemadmodum ego/ipō lutio crasso viro officiosissimo vtor familiarissime. Ita etiā a te peto/vt cause sue tanquā si mea res ageretur/te maximopere accomodare velis. quo gratius mihi nihil efficere poteris. Exemplū vbi adiectiua participia omnis temporis sine interme

diatione ponūtur: vt cum in senatu causam tuam agere cepissem: salustio decernēte: consulibus audiētibus: prefectis legationibus: ceteris magistratibus fautoribus: senatus ē dimissus obmissis etiā aliis creandis magistratibus. Itaq res in aliū diē delata est: de qua quicquid actum fuerit te certiorem reddam.

Decimū quartū preceptū. Qz oratiōes ab adiectiuis sepius q̄ a substātiuis icipere debeamus: et hoc a positis cōparatiuis et superlatiuis: siplicibus et cōpositis. Item a relatiuis substātie et accidentis. Item a participiis in ans vel in rus vel in dus vel in tus desinētibus. Item a pronomibus primitiuis et diriuatiuis: de quibus omnibus exempla per ordinem sequūtur. Exemplū de adiectiuo positiuo. magnū ego a te beneficiū me recepisse profiteor: pro quo vniuersā meā tibi operā defero. Item. Immortalia enī in me benemerita liberalissime profecta sunt: que nulla vnquā mea delebit obliuio.

Exemplū de comparatiuo. maius: mihi officiū prestare nō potuisses / q̄ illud quo tu me hodierna die amicissime perorasti. Exemplum de superlatiuo. maximū profecto illud tuū erga me promeritū: quo ego a te cumulatissime exornatus sū reputo mihi summū summopere gratissimū. Exemplū de adiectiuis cōpositis. vt permulta. permagna. perclara. permaiora. perclariora. q̄ maxima q̄ singularissima q̄ amplissima.

Exemplū de relatiuo substātie. Qui tibi ex me fructus debentur: cū ydonea mihi facultas offerretur: eos profecto quā vberiores suscipies. Exemplū de relatiuo accidētis. Qualia enī ab aliis officia recepimus talia plerunq reddere solemus.

Exemplū de participio in ans. vt inuigilantes virtutibus homīes: et bonarū artiū studiis iugiter insudātes: maxīa semper fui beniuolētia prosecutus. Exēplū de participio ī rus vt daturū operā virtutibus Albertū nostrū q scribis mirum īmodū gaudeo. Exemplū de participio ī dus: vt excolēdus ab omni hominū genere penitus ē christus qui omniū hoīm

est conditor et bonorum elargitor. Exemplū de participio in tus: vt cōsecutū se opera mea cōmoditates q̄ plurimas cicerone tibi retulisse vehementer letor. Exemplū de pronomie primitiuo. Ego sēper tibi amicissimus esse volui quia tu me sē per plurimū peramasti. Itē. Me quidē in amicitia si aliquando experiri volueris amicum profecto tibi cōperies optimum atq paratissimū. Exemplū de pronomine diriuatiuo. Mea quidem diligentia tibi semper futura est paratissima: quia tuam in me beniuolentiam cognoui michi semper quā promptissimā.

Decimū quintū preceptū. Quāq̄ ab adiectiuo apposito vel suppolito pricipiū sumere orōis cōmodissimū sit/ qz tamē aliq̄n̄do accidit vt dictiōes alie multifarie nō minus ī orationis principio optīe iacere: et pulcre resonare videntur/ non incomodū visū ē ab eis principiū orōis cōstitui posse/ que profecto dictōnes ex oī genere atq manerie octo partiū grāmatice orōnis cōmodissime sumi potuerūt. Vbi adiectiuationes nō tibi cōmode succedēt/ quod per plura videre exēpla pulcrū iudicabis. Exemplū de noīne proprio in principio orōis posito brutus quē in his tibi lrīs cōmendo cū mihi sit omniū amicissimus: tamē etiā maximus est virtutibus exornatus. Exēplū de noīne appellatiuo homines enī illos quos duplices esse cognoui vt vnū verbis dicant. aliud autē re sentiāt: nisi ipsi aliqua probabili fortasse rōne ad hāc fictionē cōpellātur. apud me sēper parū valere debere cōstitui. Exemplū de verbo actiuo Ambo te sēper atq sūmopere diligā: quoniā tu oīa pro me liberaliter effecisti. Exemplū de passiuo. Videor enī te videre cū tuas lego lrās: sed doleo cū appellor īmerito a te negligens cum scribendi facultatē non habuerim. Exemplū de verbo interest. vt. Interest plurimū virorū prudentiū internosce re que ad eorū rēpub. recte gubernandā pertinere videantur.

Exemplū de verbo placet et similibus. placuit semper ac libuit maximopere principibus sapientibus accuratissime per=

ſcrutari quid ſuperioribus aliis principibus acciderit/ vt ſup-
peditet eis quid eueniet/aut eos agere oporteat. Exemplum
de gerūdio. agendū eſt aſſiduo vt officioſū aliquid cōſequamur
Exemplū de ſupino. Relatu multorū nobis ſignificatū eſt
maximū officioſū te virū eſſe factū/ quo plurimū certe gaude
mus. De participio ſupra in proximo dictum eſt preceptū.
Exemplū de prepoſitione. Ad. x. klās maii ad vrbē cū veniſ
ſem vt de multis ac variis rebus tecū cōmentarer te reperire
non potui/ quas igitur res te coram agere volebā/ per lrās ab
ſens breuiter ſignificabo. Item. Extra iocum ſunt ea profecto
que tibi ſcribo/ que certe ſunt a te diligentiſſie conſideranda.
Item poſt deū noſtrū oīpotentē/ et parentes qui me genuerūt
neminē habeo/ quē magis te diligā/ magis excolem/ magis ob
ſeruē/ neq̧ maiori quā te beniuolentia cōplectar. Itē. vſq̧ quo
ſpiritū perducere potero non ceſſabo me tibi gratiſſimū demō
ſtrare. Itē. ab ōnibus hoībus hi merito deridentur/ qui clariſ-
ſimas bonarū artiū diſciplinas vilipendunt. Itē. Coram te cū
affero ea tibi declarabo/ que et gratiſſima forte et cōmodiſſima
tibi videbuntur. Item. de ōnibus rebus que ad te pertinent/
quaſq̧ mihi curandas percepiſti/ quid egeri ex his litteris co-
gnoſces quas tibi Gaſparinus meo noīne conſignauit. Exē
plū de aduerbio. heri litteras ad te ſcripſi/ hodie vero atq̧ nūc
ad te cogito/ cras etiā meis te lrīs viſitabo/ diligenterq̧ res tu-
as pertractabo/ vt aliquando intelligas me ſēper et iā olim de
tuis ornamentis et cōmodis maxīopere cogitare. Item. verū
meminero niſi tandē meliorē viuendi conſtitutionē deſūpſeriſ/
conſpicio te maxīa ſubiturū incōmoda. Itē. Forſitan parua hec
incōmoda quibus in preſentiarū afficeris in maximū tibi emo
lumentū in poſterū redundabunt. Itē. Vix vere me contineo
quī ad te aduolē/ et ea tibi ſignificē que ſi feceris tibi plurimū
conducent. Exemplū de interiectione. Heu michi cur ego
tuis omnibus incomodis non affuerī/ nā maximis te profecto

curis atq3 molestiis fortasse liberassem. Item. Item bone Ie=
su ita exoro vt nobis perpetuo sis adiumēto. Item. Pape! ita
ne se res habet vt narrasti Marce tulli. Item. Atat quas huic
nrē reipub. futuras īminētes calamitates narrat sempronius.
Item. Vha ita ne ab his decipiēdus ego sēper sū/ quorū ratio
nibus plurimū me accomodare soleo. Exemplū de coniūcti
one. Et tecū libēter adessē! vt me tibi libentissime accomodarē!
si magne mee atq3 assidue cogitatiōes ac occupatiōes hoc mihi
permitterēt. Item. si in hoc meo negotio adiumentū mihi tu
um prestiteris perficiā profecto q̄ te beneficiū mihi prestitisse
letaberis. Item. igitur cū tu plurimum mihi semper obfuisti
noli expectare vt pro his tuis in me iniuriis debeam magnis
te meis beneficiis exornare. Item. Nullū vnq̄ fuit tēpus in
quo non maximā atq3 firmissimā tuorū in me benemeritorū
memoriā cōtinue cōplexus fuerī! pro quibus equidē iam tibi
cumulate satis fecissem! si ydoneā tibi satisfaciēdi facultatē mi=
hi cōparare potuissē. Itē. an tibi ego vnq̄ nulla ī re cōtradictu
rus sim! qui te mihi semper omnibus in rebus q̄ facilimum
prebuisti. Item. Saltem verbis te mihi cōmodore velis te ob=
secro si re ipsa adiumēto michi esse non possis aut nō velis. Et
q̄plurima ad hūc modū de omnibus partibus orōnis poteris
excogitare exempla.

Decimū sextū Q2 distributiuis et partitiuis noībus cō=
modissime vti possumus cū aut alicuius negocii partici
onē quandā facere volumus! aut certā aliq̄ aī determinationē
declarare nitimur. De qua rōe hoc exēplū cōspicere potes. M.
catho et. L. Clodius a me plurimū diligūtur! neq3 enī īmerito
eos maximfacio. Nā cū alter mihi doctrinā mīstrauerit! alter
vero magnas mihi rerū facultates prestiterit! non possum ab
duci quin cū alterius virtute adauctus sim. alterius aūt copiis
adiutus existā/ alteri maxime debeā/ alterū etiā admodum dili
gam! quorū vtro magis gaudeā/ aut magis vti veli non facile

diiudico. Preterea sepenumero euenire videmus vt in com
paratione rerũ multarũ/aut aliud alio laudabilius vel turpius
demõstrare/aut cõmodius aut deterius persuadere/aut iustius
vel iniquius significare volumus/tũc cõparatiua videntur om
nino necia. De quo hoc exemplũ tibi trado. Si ex oĩbus ho
minibus qui maximã tibi beniuolẽtie coniunctionẽ profitẽtur
vnũ tibi potissimũ adoptasti/qui dignitatẽ tuã maxiopere tue
retur/neminẽ profecto cõmodiorẽ diligere potuisses quã pcm
poneũ/cuius studiũ pro autoritate tua collustranda tam maxi
mũ extitisse constat/ vt neq maiorẽ operã/ neq studiosiorem
curã/nec ardentiorẽ beniuolentiã/nec promptiorẽ quidem dili
gentiã quisq tibi prestare potuisset. Insuper id quidem con
cinnũ est/si in omĩpene modo dicendi frequẽtemus superlatia
noĩalia vel participialia aut aduerbialia/quod multis ex causis
a nobis fieri ydoneũ esse videtur. Nam cum in primis ipsa su
perlatiua propter magnã rerũ resonantiã magis splendidã red
dant orõnem/tũ etiã efficiũt vt dicẽtis sentẽtia longe verior et
efficatior esse videatur. Preterea ipã superlatiua dicẽdi stilũ
reddũt magis ãplum magis longũ magis optimũ/quod cũ ita
sit/apte satis superlatiua que vsui tuo se accomodabũt arbitra=
tu tuo pertractare potes. De quibus hoc exemplũ tibi pate
facio. Qz antonio tam familiarissime semper fretus sum/ tam
sũmopere eũ diligã/vt ego sũma cũ ipso sim familiaritate con
iunctus/non est profecto mi lentule/ q vlla moueri debeas ad
miratione/Nam cũ hiis et sũmo mihi semper amore prestite=
rit/et vigilantissimã pro rebus meis diligentiã declarauerit/
et ãplissimã mihi libertatis beneficentiã patefecerit/vt nullum
summum hoĩnis amãtissimi liberalissimiq officiũ pretermise
rit/neq vllum maximũ pro salute mea periculũ subterfugere
voluerit/ Iniquũ esse duxi nisi ego etiã virũ me sibi q gratissi
mũ/et oĩbus suis cõmodis et ornamentis q promptissimũ de
monstrarem.

Decimū ſeptimū Qꝫ oratio frequēter obliqua ſit/ id eſt a poſterioribus ī recta cōſtructiōe īcipiat/ ſiue id quod verbo ſupponit/ verbū ipſū ātecedat/ ſiue poſtponatur. Exemplū primi. vt neminē poſſe ad eloquētiā accedere Craſſus īquit/ niſi qui multarū rerū prius ſciā īſtructus ſit. Exēplū ſecūdi. Hanc vnā eſſe ad bene beateq̧ viuēdū cōpēdiorū viā īquit ſocrates/ vt tales ſimus quales iudicari apud alios volumus.

Decimū octauū Quoniā genitiuus ī orōne rhetorica ſepenumero occurrit nccīo tractādus. eius igitur pertractādi rō erit diligēter cōſiderāda. genitiuus ergo prepoſtere collocetur vt illis dictiōibus quibus ſubordinatus ē preponatur/ cōcinnā profecto ſonoritatē īportat/ et magno orōni clarius intelligēdi adiumēto eſſe videtur De quo hoc tibi exemplū deſcribo. cū Ciceronis ſcripta/ quorū innumerabiles conſtant cōmoditatis oportūitates/ eos ſēper plurimū oblectarūt/ quorū animus officioſis rebus ſēper fuit expoſitus/ non igitur mirū eſt ſi eius Marci. T. voluīa/ a pergamēſis gaſperino accuratiſſimo quidē ſtudio fuerīt pertractata. Itē. chriſti precepta qui diligēter obſeruāt eternā gloriā optime cōſequūtur. Item. oratoris primi precepta a multis maxīopere celebrātur. Ita datiuus caſus in cōpoſitiōe ornāde orōnis prepoſtere poſitus/ bonā reddit ſonoritatē. vt chriſto qui ſe tradūt optimā viuēdi rationē eligūt. Itē maiori quidē cure dignitas tua mihi eſſe non potuiſſet; cū aliud nihil dies nocteſq̧/ ꝙ de rationibus tuis excogitem.

Decimū nonū Qꝫ caſus tēporales qui a pleriſq̧ ī ablatiuo collocari ſolebant/ ab oratoribus in acuſatiuo conſueuerunt tractari/ vt et melior fieret reſonantia/ et efficatior conſtaret orō. ad ꝙ hoc celeberrimū ſequens videre potes exemplū Ego eī multos ānos excogitaui qua ratione hoc fieri poſſet/ ꝙ oēs criſtianorū pricipes atq̧ ptātes/ iniuriis odiis ac ſimultatibus obmiſſis/ tanta eſſent amoris caritate coniūcti/ vt ex omnibus ipſis tam validiſſimus fieret exercitus/ ꝙ ipī maxīa poten

tia freti infidas gentes atq̃ barbaras oppugnare possent! que huiuscemodi cogitatio mea! quia tam honesta et optabilis esse constat! non cessabo dies noctesq̃ mecū aīo peruoluere! si quid fortasse conducibile ex hac re posset elici / quod si aliquando factū aut constitutū esse viderē! tunc vite cōmutatio vt mihi videor molesta mihi accidere non posset. Poterit similiter accusatiuus nō tēporalis in cōpositiōe orōis prepostere poni. vt cristū qui vere diligūt! eorū aīas eterne beatitudini consecrant. Item. studiosos equidē hoīnes nitor imitari! vt virū me doctū (reddere possim

Vicesimū preceptū. Ablatiuus ī cō:comitantia positus / tū orōnes plurimum dilucidare videtur! tū etiam rationum breuitati potissimū est accomodatus! qui ablatiuus huiusmodi! sepenumero deducitur aut a nomībus propriis hominum locorū et prouīciarū! cū appellatiuis noībus! et verbalibus et participiis! aut ab adiectiuis distributiuis! et ceteris etiam positiuis cōparatiuis et superlatiuis! atq̃ pronoībus primitiuis et diriuatiuis cōiunctis cum noībus appellatiuis cognominibus et verbalibus atq̃ participiis. De quibus hec pauca exēpla cōspice. vt superioribus iā priscis tēporibus! florēte roma! numa pompilio rege! respub. tūc recte gubernabatur. Verū fluentibus ānis L. silla et L. murena cōsulibus! intercumbāte G. mario nouo cōsule designato! ciuilis discordia crudeliter insanire cepit! qua in longum nimis deducta cōmunis salus ciuitatis! acerbissimū est passa detrimentum deīde paucis post ānis potētioribus rerū potitis! ꝯnānte luxuria! nimia exorta iā ambitiōe īperādi cupiditas cōualescere cepit! sȝ autore Cicerone sapīa! īcōueniēdis magistratibus! et cōsiliis administrādis suffragāte! respub. a direptionibus liberata est! expulso presertī L. catelina! et sociis oppressis. Itē. Imperāte Octauiano augusto! autore deo patre! duce iesu christo adiuuāte spiritu sancto! intercedēte virgine maria! fauentibus celorū cōstellationibus! omībus etiā diuinis satis cōsentiētibus

salutifera claritatis lux diuinitus nobis exorta est/qua duce aī
mas nrās/rōnibus mūdane vite recte cōstitutis/eterne felicitati
cōsecrare valeamus. Itē. xpō oīm bonorū āplissimo largitore/
qui grārū adiumēta petūt/vt recte id egerit aliquādo cōsequi
poterunt. Itē. studiosis equidē viris sedulo studio libēter visus
sum/vt illustratus eorū virtutibus exaggerari valeam.

Vigesimū primū quod est generale circa nomen et oēs
orationū partes viz. Si substantiua nobis tractanda con
tigerint siue propria siue appellatiua/tam hominum ꝙ mulie
rum omniū aīalium atqꝫ locorum/ rerumqꝫ ceterarū tam cele
stiū ꝙ terrestriū/diligēter inspicere et accurate cōsiderare debe
mus/que sit illorū natura substātiuorū/que vis/que dignitas
que prestātia/que nobis cū recte perspecta/et prudēter cogni=
ta fuerint/ea nos faciliter admonebūt/vt substātiuis illis ydo
neas/cōuenientes/proprias/cōmodas/et cōdignas/noīm vel
participiorū adiectiuatiōes positiuas cōparatiuas siue superla=
tiuas adiūgere debeamus/que recte et cōcinne et rei cōtracte eē
videātur. et etiā substātiuis in gtiuo positis/que aliis etiā sub=
stātiuis in regimine subordinantur/addamus alia substantiua
que sibi cōmode et congrue addere valeamus. Addo etiā ꝙ alie
cetere dictiones aliarū partiū orōnis eadē rōne vt noīa vel par
ticipia debēt esse rei de qua agitur cōueniētes. Que oīa vt clari
us percipi possit ī sequēti patēt exēplo. quoniā ī Marco T. Ci=
cerone sūmo et celeberrimo quidē oratore/tāta erit dicēdi vis/
eloquētie facultas/agendi ratio/tāteqꝫ eius cōstabūt orōnis di
uicie/vt sibi esset insitū a natura/ꝙ in ipō esset acutū ingeniū/
graues sentētie/intenta memoria atqꝫ gestus oratorius oīa po
terat aīo percipere/meōria custodire/rempub. administrare
et alia cetera gubernare. Erat etiā eius Ciceronis sapiēter suū
in rebus agendis cōsiliū explicare/mēte prouidere/orōne per
suadere/autoritate probare. qui etiā amicorū saluti cōsulebat
multorū insolētie resistebat/ hominibus virtute preditis fami

liariter vtebatur/bonos mirifice diligebat/viciis deditos odiose fugiebat/oīa etiam ipsius Ciceronis in rempub. prouisa prudenter/rēspōsa acute/librata accurate/incepta libēter/perfecta diligēter/gubernata moderate/acta cōstāter/administrata sapiēter/esse constabāt. Omnia preterea benedicendi precepta. ab ipso callidissime aīaduersa/verbis designata/generibus illustrata et partibus distributa fuerunt. omnes deniq̧ prestantes philosophie rōnes. ad bene beateq̧ viuendū optime pertinentes/ab eodē Cicerone fuerunt prudentissime excogitate/cōmodissime descripte/et diuinitus illustrate. Ergo ipse Cicero diuina prudentia īstructus excellēti ingenio preditus/perspicacissima animi fortitudine munitus/incredibili tēperātia decoratus/maxima integritate cōditus/singulari modestia illustratus/integra fide insignitus/gratissima humanitate nobilitatus/clarissimis moribus expolitus/omni recta viuendi institutiōe cumulatus et ceteris prestātibus virtutibus exaggeratus. et hmōi sūmis excellētibus diuinisq̧ virtutibus eius/ per oēs totius orbis terrarum regiones atq̧ partes/clarissimā noīs gloriā et āplissimā virtutum exterminationē/sibi celeberrime comparauit.

Vigesimū secundū est circa pronomina quoniā pronoīa et proprietatē quādā noīm subītelligūt/ et prōptitudinē magnā īportāt/et demrātionē rerū et animorū. Et hmōi adiectiua esse cōstat/que per se in multis ac variis dicēdi generibus locū habēt. Ex quibus equidē pronomībus quamq̄ multas in dicēdo cōmodas rōes elicere possemus tamē aliquas video preter ceteras/diligētius esse notādas. Vna enī hec ratio considerāda est. Qz istis geītiuis quiq̧ pronominū mei tui sui nrī et vrī mīme vti debeamus nisi cū expressū substātiuū hrē nō videantur/qui profecto huiusmodi genitiui absq̧ substantiuo expresse posito tūc regūtur ab huiuscemodi adiectiuis/qui aut copiosam quandā habundātiā īportāt/aut promptū amorē vel odiū significāt/aut efficacem aliquā cupiditatē demonstrant. Vt in

hoc patet exemplo. Cum manfredus Soncienſis fidei amore
plenus: mei ſtudioſiſſimus et tui amantiſſimus: cuius dignita
tis ego ſum magis auidus q̄ ſui affines: per meas tibi litteras
cupiat ſe plurimū cōmēdari / ego aūt amore ſui maiora facerē
hoc a te peto: vt ipſum manfredum tua benignitatis gratia re
cipias exorandum: hoc tibi perſuadens neminem te tui aman=
tiorem eſſe habiturum. Altera eſt conſideranda monitio.
Q hec quinq deriuatiua pronomina meus tuus ſuus noſter
et veſter: quamq̄ per ſe conſtent eſſe adiectiua / alia tamen eis
adiectiua ſibi idonea addenda ſunt que illorum adiectiuorum
ſubſtantiua ita adiuuēt: vt eorum ſubſtantiuorū preſtantiam
aut dignitatem aut amplitudinem aut naturam aut cōuenien
tiam magis demōſtrent ac longe clariorem et magis promp=
tam orationis ſentētiam explicent. De quo hoc te expedi=
et exemplum. Optima enim mea erga te tuoſq omnes beni=
uolentie coniunctio / et clariſſime tue tuorumq virtutes: ac eti
am ampliſſima tua in me meoſq benemerita efficiunt: vt of=
ficioſa noſtra beneficiorum receptorū memoria īmortalibus
noſtris in nos officiis mutuo correſpondere teneatur. Ex
quibus quidem duabus conſiderationibus habes Q prono=
mina primitiua atq diriuatiua: ad multiplicandas orationes
plurimū valent: et cōmode rhetoricam exaugent elocutionem
De quo etiam ſequēs tolle exemplū. Eximia equidē illa tue li
beralitatis āplitudo: ex qua me plurimū exaggeraſti: iure ipō
a me depoſtulare videtur: vt non ſolum res omnes meas: ſed
etiā meipſum totum pro omnibus tuis cōmodis et ornamen
tis exponere tenear. Preterea ex relatiuis ſubſtantie et acci
dentis: nrās aut multiplicare aut cōtinuare aut variare cōmo
diſſime oratōnes poſſumus: que licet orōnes ſine relatiuo pro
ferri ſimpliciter poſſent: adiuncto tamen ſibi relatiuo longe fi
unt copioſiores longeq apertiores. Poſſemus enim ſine rela
tiuis nude ac ſimpliciter orationem in hunc explicare modū.

Ego propter magnū ciceronis in me amorem/et propter insi
gnes eius virtutes/atq propter multa et magna sua beneme
rita eū plurimū diligo. Sz ex relatis sbāe īterpositis sic multi
plicari pōt. Ego enī cū propter magnū ciceronis in me amo-
rē/quē sēper optimū fuisse cognoui/tū propter eius virtutes
quas celeberrimas equidē et insignes esse cōspicio/ tū etiā sua
erga me benemerita/que ab ipso multa quidē et magna recepi
eū profecto mirifice diligo. Item sine relatiuis accidētis nude
ac simpliciter sic dici posset. Cum marcus catho pro salute sue
patrie multa quidē egerit/non igitur īmerito ipsū bonū sem
per ciuē fuisse dicimus. Que orō ex relatis accidentis sic mul
tiplicatur. cū talē M kato rōne reipub. se ciuē sēper prestiterit
qualē benemerite respub. possidere desiderāt/tātaq benemeri-
ta in patriā suā cōtulerit/quanta rectus ciuis iure ipso confer
re dz/totq pro communi salute pericula perpessus fuit/quot
alius quiuis solitus eēt sustinere/nō igitur īmerito oēs catho
nē ipsū bonū virū et optimū iudicare possūt. Relatiua etiā ac
cidētis/vt sunt talis tantus tot et his similia/multiplicant orō
nes cū post illas orōes ex huiuscemodi relatis cōfectas/nccio
sequatur illa cōiunctio infinitās vt vel q/aut sua correspōden
tia qualis quātus quot et similia/que cōiunctiōes vel relatiua
sint alterius sequētis orōis principiū/et sint causa q aut vna
alia oratio/aut plures etiā orationes subsequantur. Vt in his
patet exemplis. Numa pompilius romanorū rex officiosissi-
mus/talem se reipub. gubernatorē prestitit/tantū romane pa
trie adiūxit/totq romanis ciuibus beneficia cōtulit/q vniuer
sa romanorū pr̄ia īmortales sibi grās referre tenetur. Itē. G.
enī pompeius/tales a M Cicerone patrocinii fructus recepit
tantas est ex ipso laudes cōsecutus/ totq īmortalitatibus eius
beneficiis exaggeratus esse videtur/vt nisi ipse pōpeius bene
ficiorū īmemor haberi velit perpetua debeat ipsū ciceronē be
niuolētia cōplecti/et pari sibi meritorū vicissitudīe respōdere

Simili etiam modo de relatiuis substantie exempla sume-
re posses/que propter breuitatem nolo enarrare/et potuissem
tot tibi dedisse precepta/quot conspicis considerationes.

Vicesimū tertiū ergo preceptū similiter circa pronoīa
sume. viz Q. hoc relatiuū qui que quod nō cōstruatur
īmediate cū suo ātecedēte/sz inter relatiuū et suū ātecedēs ver
bum interponatur aliquod. Vt homines diligo qui paci et stu
dio vacant. alias. qui paci et ocio studēt. Cicero eloquētissimus
fuit/qui ceteris ī dicēdo prestitit. Platonē oēs imprimis lau-
dant/qui rerū diuinarū cognitionē āte alios aperuit. Nōnūq̄
etiā ornatus causa relatiuū suo ātecedēti prepoītur. Vt quos ī
vrbe tumultus excitasti/multarū seditionū principiū et cā ex
titerūt. Similiter īterdū a relatiuo īcipimus orōnē nullo āte-
cedēte expresso. vt que tua humanitas ē/maiorē beneficiorum
rationē q̄ īiuriarū habebis. Que tua modestia ē ferēda/equo
animo contumeliā hanc iudicabis. Nec solum in casu recto sed
in ablatiuo etiā hac dicēdi ratione nonnunq̄ viri eloquētissimi
vsi sunt. Vt qua animi prudentia semper extitisti/nunq̄ dubi
tatur omnia te prudenter consultoq̧ facturū. Hoc aūt rela
tiuū Is ea id īmediate post suū ātecedēs collocetur. Vt. P. af
fricanus is qui cartagine magna sperantē/leges romanorū co
egit accipere/oēs sūmos bellorū duces laude gloriaq̧ ātecessit

Vicesimū quartū preceptū. Circa verba erit necciū. aī-
aduerti eī q̄ plurimū ī cōpositiōe dilucidādi stili hoc pre
ceptū esse diligēter obseruādū/vt fini orōis nrē verbū aliquod
personale vel īpersonale/siue finitum siue infinitum/aut acti
onem aut passionem significās sit collocandū. Nam quemad-
modū qui vias faciēs cū multū ambulauerit/diuersoriū vide-
at vbi itineris finē/ et quasi laboris sui terminū esse intelligit
plurimū recreatur. Ita etiā ex verbis ī fine orōis termīatis/cū
sententia illius totius orationis ante tacte apertius explicetur
fit vt legentis animus meliori quidem intelligētia acquiescat.

Et ſi illud verbum longum fuerit aut plurimum reſonãs con
cinniorē profecto ſi in fine oratõis termĩatur / quã ſi in media
aut alia orõnis ipſius parte collocatur ſonorita tem preſtabit /
de quibus exempla per ordinem videre pulcrũ iudicabis / qui=
bus ſcilicet modis quibuſq; rationibus ipſa ve rba ſiue ſingula
ſiue plura in fine orõnis collocentur. Exemplũ vbi vnum
verbum finitum actionē ſignificans vnice orationi inſeruiens
in fine orationis terminatur. vt. Ego enĩ homines claris vir=
tutibus preditos tãtopere diligo / vt nulla res tam maxima eſ
ſe poſſet / quã non ego pro ipſis libenter perficerem. Exem
plum vbi verbum finitum in fine poſitum / duas inſeruit di=
ctionibus. vt Cauſam profecto meã iam faciliter impetraſſem
ſi amor ſi gratitudo in quibuſdã hominibus extitiſſet. Exē=
plum vbi duabus orõnibus verbum inſeruit. vt. Ego quidem
id ſemper egi / vt et me tibi amiciſſimum extitiſſe / et tuis omĩ
bus me nunquã defuiſſe intelligeres. Eodē quoq; modo verbũ
in fine poſitum / tribus quatuor vel pluribus ſiue dictionibuſ
ſiue orationibus poſſet accõmodari. De pluribus dictionibus
exemplũ tolle. Nos cũ prudētie / cũ iuſticie / cũ temperãtie ui
gilauerimus / vitã equidē officioſam faciliter perducemus. De
pluribus orõibus hoc ſit tibi exemplũ. Miror eĩ plurimũ cur
mihi aduerſeris / cũ ego ſemper tibi plurimũ inſeruire / affini
bus ſedulo fauere / atq; aĩcis tuis vehementiſſime opitulari ſtu
duerĩ. Exēplũ vbi duo verba finita / quorũ quodlibet vnice
orõni ĩſeruiat ĩ fine orõis cõtigua terminãtur. Ego eĩ rões oẽs
ex quibus pro maxĩs tuis ĩ me officiis merito tibi gratificari
poſſĩ exquiro. Exēplũ vbi tria finita / quorũ ſigulũ ſingule
orõi ĩſeruiat ĩ fĩe orõis termĩantur / vt quoniã ea quidē rõe ad
ſtudiũ l[illegible]arũ acceſſimuſ. vt bonarũ artiũ virtutē cõſeq̃mur / dã
da ē igitur opera diligēs / ne ex ipĩs ſtudiiſ niſi poſtquã virtutē
illã quã aſſequi deſideramuſ / adepti fuerimus / recedamus. Exē
plũ vbi verba fĩta tria numero / vnice orõi ĩſeruiētia ĩ fĩe orõis

collocantur que sententiam cōfirmatiorem efficiant. Vt ego quidē tantopere te diligo colo magnifico / ꝙ totā causā tuā libē tissime suscepi curaui perfeci. Potest etiā ante verbum finitū vnum vel plura verba īfinita collocari. vt supra ex aliquibus habes exēplis / et tria nūc tibi subnectere curabo. vt omnes eī homīes qui recte viuere volūt deū īprimis colere debēt / et diuina precepta seruare tenētur. Item. Singularia enī tua ī me officia merito efficiunt / vt habeā memoriā tue dignitatis / quā diligenter obseruari studeo. Item. Marcū enī Ciceronē ex magna eius facultate tantū facere posse / ꝙ meā causam eiu ꝫ vnius opera et diligentia me assequi posse confido. Simili etiam per oīa ratione / verba passionē significātia in fine orōnis commode sunt collocāda. De quibus pauca propter cōformitatem actiuorū tibi exempla trado. vt Illi profecto viri ab omnibus facillime diliguntur / quorū virtutes clarissime conspiciūtur. Item. littere a te mihi sepenumero mittūtur / ex quibus ōnes tue vite rationes optime declarantur. Item a nobis sepissime noua intelliguntur / que tum de bono statu significētur / maxima profecto cum iocunditate audiuntur. Verba item neutralia / deponentia / cōmunia / impersonalia tam actiue ꝗ passiue vocis / et plura alia verba in fine orationis posita / elegantiā reddere solent. Exemplū de neutrali verbo. Est enī virorū bonorū atꝙ prudentū / vt omnibus faueant et inseruiant / nemini noceant / et officiosis rebus inuigilēt. Exemplū de deponēti. vt. Tāetsi ob sūmas occupatiōes meas / vel frequēti familiaritate nostra vel lrārū visitatione minime vtor / tuorū tamē beneficiorū recordor quorū nullis qīdē tēporibus obliuiscor. Exemplū de cōmuni / vt prestantissimas bonarū artiū disciplinas / assidua studendi exercitatione complectaris / maximopere te hortor / quoniā he sunt ex quibus homīes plurimū venerātur. Exemplū de verbo impersonali actiue vocis. Ea me opinione atꝙ viuēdi rōne spero fore / vt nūꝗ me peniteat.

Exemplum de verbo impersonali passiue vocis. Mihi quidem cum nihil perscribas a nobis alienū esse factū in omibus estimatur/ et tuū remissum scribendi officiū plurimū coarguitur/ et vehemēter etiā accusatur. Item. ab amicis equidē tuis itur quotidie/ venitur/ vigilatur/ atꝫ cōtenditur/ vt quo desideras perueniatur. Exemplū vbi verba benefit malefit satisfit in fine ornande orōnis cōmode terminātur. vt Tu vide ꝙ magni inter nos intersit atqꝫ referat. vbi enī affinibus tuis atqꝫ amicis pro suis in te officiis malefit. a nobis beniuolis nrīs plurimū benefit/ atqꝫ semper cumulatissime satisfit.

Vigesimū quītū preceptū ē Qꝛ sicut verba finita ī fine oratōnis posita/ egregiam quandā habere resonantiā/ et gratam afferre solere intelligentie terminationē cōstat/ sic infinita etiā verba cū sint in fine preserti orōnis cōmode collocata/ legentiū aures admodū oblectāt/ et apertā profecto sententiarum et aīmorū explicationē repsentāt. Animaduertas igitur qua ratione/ quo ve ordine ipsa infinita personala aut impersonalia/ siue singula siue bina siue trina/ vel cōtigua vel intermedia in fine orōnis collocētur/ de quibus hec pauca que sequūtur exempla dabo. Et primo sit exemplū de verbo īfinito in fine posito/ vnice orōni inseruiēti. vt si viri boni volumus esse/ non debemus aliquid committere/ quod aliis hominibus nrā culpa possit obesse. Exemplū vbi duabus inseruit orōibus. vt/ cū hec presens vita hūana admodū breuissima cōstet/ et alia quā anīa sequitur sit futura sēpiterna/ sic anime nostre consultū iri desideramus/ vtilius ē nobis a deo ꝙ homībus adamari. Exemplū vbi duo verba īfinita ī fine posita duabus orōnibus inseruiūt vt/ cū tu semper diligentissimus extiteris non solū salutē meā/ sed etiā omniū meorū incolumitatē velle querere/ mihi ego etiam videor/ vllū non modo officium/ sed vllam etiam in tuos diligentiā sine maxima culpa posse preterire. Exemplū vbi tria verba īfinita in fine orōnis cōtigue

posita vnice orōni īseruiūt. vt cū nihil hoībus optatius eueni re debeat / q̄ diuinā sibi gratiā velle posse cōparare / certe vt eā hoīes sibi adipiscerētur oīa vellēt studere agere debere. Exē plū vbi plura verba infinita ab vno verbo finito dependēt. vt in superioribus te litteris admonui / quid te agere oporteret / quid cōstituere / quid curare / quid ve in omni rōne deliberare

Exemplū vbi verbum infinitū fore ab antiquo verbo fuo fuis quod nūc non est in vsu / quod semper consequens signat scilȝ futurū esse / vt et nullo modo tempus presens significare solet / in fine orationis cōmode collocatur. vt Marcus enī Cicero qui maxīs a te officiis se exornatū esse profitetur. āplissimas tibi grās agit / desideratq̧ aliquando fore / vt cumulatissie tibi satisfaciat / id enī aget libentissime / quoniā ipsū gratissimū esse cognoui / hoc igitur exploratū habeas velī Ciceronē sēper tuū esse fore. Participia preterea gerūdia et supina in fine itē orōnis aptissime poni possūt / sed de his exēpla videre poteris infra in precepto vbi dicemus de participio.

Vigesimū sextū q̄ āte verbū vel participiū ī fine orōis collocatū persepe aliq̄ dictio lōga pōatur / que prolixa dictio preter egregiā illā sonoritatē q̄ affert verbū uel participiū positū ī fie efficit etiā orōis stilū magis extēsū magisq̧ optimū que dictiōes ex oībus partibus gramatice orōis deduci pūt de qua rōe pauca tibi exēpla proponā / reliqua tu facillie cōsiderabis. Exēplū vbi adiectīm superlatīm nomē āte verbū ī fie orōnis termīatū cōtigue locatur. vt si bonarū artiū disciplīs operā accuratissimā adhibueris fructus ex ipīs q̄ āplissiōs cōsequeris

Exēplū vbi aduerbiū superlatīm iuxta verbū ī fie orōis ponitur. vt nullū eī agēdi aut cogitādi locū pretermittens res tuas diligētissime curaui. Exēplū vbi participiū āte verbū cōtigue locatur. vt quintū enī fabiū ita pro dignitate tua vidi laborantē / vt eū virū equidē diligentē existimē. Exemplū de gerundio ante verbū collocato. vt cū bonarū artiū disciplinas

necessarias esse ad bene beateque viuendũ existimẽ: ea igitur ra=
tione virtutibus a nobis inuigilandũ est: vt dũ ipsis recte fru
emur aduerse fortune minus succũbendũ sit. Exemplũ de
supino iuxta verbũ posito: Vt ego enĩ hac sẽper opinione du=
ctus fui: vt ĩ vero ĩgenio veraque doctrina plurimũ dignitatis et
emolumẽti cõstitutũ putẽ

Vigesimũ vii. preceptũ ẽ circa hoc verbũ sũ es est: quod ita verbũ cõmodissimũ eẽ
constat et necessarium: vt in omnibus eius modis et tempori=
bus numeris et personis tantas afferat oportunitates ad mul
tas et varias oratiões in dicendo pertractãdas: vt omniũ pene
verborũ pater et adminiculum merito iudicari possit. Nã pre
terita tpã verborum passiuorum. deponẽtiũ. cõmuniũ. et neu
trorũ defectiuorũ. tũ etiã ĩfinita. participia. gerundia et supĩa
ipõ verbo quod sepissime tantum indigent: vt aliquando vim suã
cõmode quidẽ exprimere nõ possẽt: nisi verbum ipsum sũ es ẽ
eis ipĩs admĩculetur: et in oĩ oroĩs parte suũ prestaret adiuua
mentum. Et omittendo exempla in quibus dictio est aliquãdo
pertinentiam importat: aliquando officium significat: et ali=
quando proprietatẽ demonstrat: exẽplum ponamus vbi dictio
ẽ post participium ĩ fine oroĩs cõmode locari solet, vt marcus
enĩ brutus in causa nostra ita diligens est: quod omẽs profecto ra
tiones que nobis prodesse possunt studiosissime pertractãs est
Item: Tantam enim operam Quintus hortensius eloquẽtie
studiis adhibiturus est: quod orator quidẽ celeberrimus propediẽ
futurus est. Exẽplum vbi dictio est / post gerundium collo
catur. vt Hoc a nobis diligẽter obseruãdũ ẽ / vt bonarũ artiũ
studium officiosissime a nobis pertractãdum est / aut studendi
officium euitandum est. Exẽplum vbi dictio est / post supi=
num ponitur. vt Quod a te mihi mãdatum est / studiosissime
quidẽ perfectum est. Itẽ. Hoc enĩ facile dictu ẽ / sed nõ facile fa
ctu est. Notaui etiam quod post infinitiuum esse apte collocantur
participia omnium tẽporum / que et elegãtẽ habẽt cõsonantiã

et gratā intelligentie termiatione relinquūt! vt hec que sequū tur exēpla declarant! vt Accuratissima quidē illa agendi cura! quā vidimus Curionē pro te eē sustinentē satis nos admonere videtur! vt ipsū Curionē i rebus tuis iudicemus esse diligentē Itē. Quid mihi de rebus tuis curādū mādasti velī tibi per sua deas id me libēter esse facturū. Et multa ad hūc modū similia

Vigesimū octauū. Quāq̄ i rhetorica orōne (exēpla. struenda hoc sit preceptū preter cetera diligēter obseruā dū! vt i fine orōis verbū aliquod collocetur! quod orōm splen didā! prestatē! ac plurimū resonantē efficiat. persepe tamē cōti git vt verba illa que i orōe cōcurrūt collocāda! aut breuia sint aut parū efficatia/ aut quasi muta/ aut parū resonātia/ aut fu erint adiectim aliquod et substantim cōmode intersecantia! et a lie multe dictiones/ que vel longiores vel concinniores esse cō stent! in fine orationis longe aptius videantur terminari! non erit incōmodum si alias cōmodiores dictiones in fine oratiōis collocemus. quas equidem dictiones ex omībus partibus gra matice orationis verbis et interiectionibus exceptis! vt in se quentibus descriptis exemplis videre potes! apte quidem de sumere poteris. Exemplum de nomine proprio in fine or nande orōnis terminato. vt lrās tuas ad me detulit Antonius quas tuo nomie mihi assignandas sibi consignauerat Marcus Tullius. Exemplū de appellatiuo. vt Preclarissimas equi dem virtutes adamarunt semper prestantissimi viri et officio si homines. Exemplum de appellatiuis in tas et i cio termi natis que egregiam elocutionis suauitatē efficiunt. vt. Tanta quidem erat Gasparini Barsiy pergamensis i legendo elocuti onis sonoritas! et in cōmutando humanitas! vt neminē vnquā offendere potuisset! illa eius dicendi ac conuersandi cōmunica tio! quoniā ex eius pronūtiatiōe melle dulcior fluebat oratio.

Exemplū de nomine primitiuo ī fine posito. Tua quidem erga me officia perpetuo cōmemoratu digna id efficiūt/ vt nō

minus te diligā ac si mihi proprius esses frater. Exemplū de diriuatiuo. maxīopere semper te adamabo / quoniam amore me semper obseruasti cōfraterno, Exemplū de cōparatiuo in fine posito. Non potuissē in rebus tuis fieri diligētior / pro quibus equidē tantā adhibui curā / vt nulla me potuisset adhiberi maior. Exemplū de superlatiuo. Omnibus ī rebus se dulo me tibi cōperies paratissimū / quoniā in ōnibus etiā meis cognoui te michi semper obsequētissimū. Itē. Pompeius vir in omnibus rebus subtiliter cōsiderādis fuit prudentissimus. Item. munus hoc recepi a te suauissimū. Exēplū vbi oratio in nomen aliquod egregiū et insigne terminatur. Vt. que ad me scribis sunt egregia. Et hoc opere preciū laudatur. Similiter laudatur / si orō dictionē habeat vniuersalē negatiuā in fine vt nullus et nemo / vel affirmatiuā vt ōnis et quilibet. Exēplū de negatiua. Quē te magis diligā habeo neminē. Exemplū de affirmatiua. Que vir bonus facit laudāt omēs. Exēplū de partitiuo nomine in fine posito / vt horū que mihi proposuisti vellem neutrū / sed tamē si elaborandū est in alterutro vt nobis omnino suscipiendū sit alterū / placet magis superius cū presertim nccio eorū a nobis ingrediendū sit alterū. Exemplū de pronomīe primitiuo in fine orōnis posito. vt Qualis erga te semper extiterim ego / facilius longe potes iudicare tu / quā tibi persuadere poterit is ille / qui optime nostri couēti oni plurimū studet esse detractū. Exēplū de pronomīe deriuatiuo. Quoniā tibi promptissimus / atq3 omībus in rebus obsequētissimus animus fuerit meus hoc relinquā animo iudicādum tuo. Exemplū de participio in fine orōnis terminato. vt Sū propediē ad te venturus / quā plura tecū ad vtriusq3 nostrū cōmoditatē pertinētia cōmentaturus. Exēplū de gerūdio in fine posito. de tuis rebus a me nullu3 profecto tempus pretermittitur / et agēdi et cogitādi. Exemplū de supino. vt quātopere te diligam esset profecto perdifficile dictu. De quo

rum participiorum gerundiorū et supinorū ratione/ infra in
precepto de participiis dicemus latius. Videnda nūc sunt
nōnulla de aduerbiis exēpla/ in fine ornande orōnis collocatis
Et primo de aduerbio tēporis. Scio te mihi amicissimū fuisse
semper. Item ex āplissimis tuis virtutibus magnū te virū exi
stimaui semper. Item. nūquā potui quicq̄ agere quin tu mihi
fueris cōtrarius semper. Exemplū de aduerbio loci. Optie
cognouisti me nō solum amicū tibi extitisse intus et foris/ sed
etiā me tibi defuisse nusquā/ aut quicq̄ me tibi denegasse nūq̄
Exemplū de aduerbio optādi. Hanibal romanū īperiū plu
rimū defatigauit/ q̄ italiā nūquā attigisset vtinā. Exemplū
de aduerbio negandi. Multa enī mala nuper conflata et agita=
ta fuisse dicitur/ sed plurimū gaudio horum te attigisse nihil.
Exemplū de aduerbio affirmādi. Ita res est vt nobis narra
sti profecto. Exemplū de aduerbio dubitādi. Que nobis fu
tura dicebas fortasse nobis euenire possent fortuitu. Exem
plum de aduerbio iurandi. Non faciam medius/ neq̄ dicam
hercule/ que mihi probabiliter nō videbūtur. Exemplū de
aduerbio qualitatis. Tua in me benemerita nō solū retribuam
singulatim/ sed etiā tibi satisfaciā cumulatum ac multifariam
Item. quoniā ego fato natus sū/ et talē meā fortunā esse intel
ligo/ vt nemo mihi quicquā cōsulat/ nisi quod ī magnū suum
emolumētū redūdare arbitror. cōstitui igitur mecū velle dein
ceps viuere meatim. Item. Tuas litteras legi libēter/ et audi=
ui tabellariū diligēter/ qui statū tuū mihi narrat perpolite at=
q̄ suauiter/ et cōmunes etiā casus quā ferres fortiter et mode
rate. Exēplū de aduerbio ordinis. Multa sū per lrās meas
tibi significaturus deinceps/ et te semper amaturus magna in
te beneficia collaturus preterea. Vnde meā in te volūtatē que
optima est beneficiorū loco suscipies interea. Exemplū de
aduerbio remissiuo. Cum tante mihi nō suppeditent faculta=
tes tibi satisfaciā paulatim/ et qua ratione id melius fieri pos=

sit pedetentim. Exemplū de aduerbio intensiuo. Exopto q̄ plurimū / vt ad me venias penitus quod opus ē omīno. Exemplū de aduerbio similitudīs. Sicuti optīa fide te admonui / velim facias ita. Inter cetera autem aduerbia cōparatiua et superlatiua in fine orōis posita / cōcinnā faciūt sonoritatē. Exemplū de aduerbio cōparatiuo. vt q̄ rogas vt negotium tuum curare velī diligentius / hoc tibi persuadeas velim / nulla quidē rōe agi potuisse studiosius / nec curari amantius q̄ est actum / nec perfici accuratius. Exemplum de aduerbio superlatiuo Video enī te vitā agere prudētissime / cum oīa que ad bene viuendū pertineant perscrutaris accuratissime / atq3 prosequeris diligētissime. Item. Que mihi mādasti cōfeci oīa cumulatissime. Nūc ponēda sunt prepositionū exempla. et primo de prepositione ante. vt ex hoc maxīo tuo in me beneficio te plurimū diligo / quod ex āplissimis tuis etiā virtutibus fecerā multo ante. Exemplū de prepositōne citra. Scribo frequēter aīcis nrīs / quod nō fecerā multos ānos citra. Exēplū de prepositione contra. Tanto enī omniū hominū consensu Cicero romanorū consul creatus fuit. vt in ipso magistratu creādo neminē habuerit cōtra. Exemplū de prepositione vltra. Recepi duas a te lrās et tres rationes nec vltra. Exemplū de prepositione corā. Sed hec multa explicaturus sū apertius illo coram. Exemplū de prepositōe clam. Que agere cōstitui / ita probabilia esse cōstant / vt nihil sū facturus clam. Exemplū de prepositione palā. Omīa profecto que officiose recteq3 fiūt possunt oībus significari palā. Postremo pauca vide de cōiūctione exēpla. et primo de coniunctione approbatiua in fine ornande orōnis termīata. vt Quod mihi mandasti diligenter perficiā / nam ita meruisti quidē. Exemplū de coniunctione collectiua / rationali / vel illatiua. Quid faciā ego / deceptus sum igitur. Reliquū est itaq3 / vt deinceps accuratissime mecū cōsider. ēquibus credā quosq3 cauere debeā. Exemplū de coniū

ctione dubitatiua. Studebimus ne ocio/marcescis ne. Exēplū de cōiūctiōe diminutiua. Q si tu ad me accedere nō potes lrās mihi tuas que de his rebus quas scire desidero me admoneant velī mittas saltī. Fui prolixior ī hac ꝙ cōstituerā preceptione/sȝ multitudo exēplorū/et quidē domesticorū/circa ōnes gramatice orōnis partes incidentiū/huiuscemodi in eā fuerūt

Vigesimū nonū preceptū/Q verbo (prolixitatis subiunctiuo īterdū pro indicatiuo vtamur/vt Illud a te velim/pro volo/et iste est frequens et elegans apud oratores mos. Illud si feceris/pro facies. Similiter futuro infiniti verbi ī iri desinētis īterdū pro presenti eiusdē vtimur. vt factū iri pro fieri/et hec est electissima preceptio/nemini dubiū est.

Tricesimū preceptū est circa multiplicandam ex verbis orationē. Nā quāꝙ verba siue in principio siue ī medio siue in fine orōnis collocata/tantā indicēdo oportunitatē habeant/vt ex vnico verbo oratio perfici possit et illustrari/tamen multomagis ex pluribus multiplicatis verbis/et augetur/ et maxīe resultat oratio. Cum igitur aliquādo vehementē aliquē mētis cōceptū explicare cupimus/aut rē magis clarā et magis apertā demrāre volumus/multiplicatis verbis id efficere poterimus. Exemplū vbi sententia ex verbis simpliciter explicatur. vt Quoniā lrārū virtutes tales esse cōstāt/ vt totus mūdus ex ipsis gubernetur/te hortor atq rogo/ vt ad eas tibi cōparandas cures/vt virū ex ipsis te prestantissimū reddas. que quidē sentētia sic ex verbis multiplicari potest. quoniā litterarum virtutes tales esse constāt/atq huiuscemodi semper extiterunt/vt ex ipsis vniuersus terrarū orbis gubernetur/exornetur adiuuetur/et cōseruetur/non solū te plurimū adhortor atq moneo/verū etiā pro sūma nrā familiaritatis cōiūctione maxīopere te rogo/exoro/obtestor/atq te vehemētissīe cōtendo/vt pro ipsis lrārū ornamētis cumulatissime tibi cōparēdis tantopere cures/labores/īsudes/inuigiles atq incūbes/vt vi

rum ex ipsis te reddas prestantissimū. Item aliud exemplū. de nostra reipub. bonā equidē spem cōcipio: nā qua rōne res omnes agerentur: audiui intellexi interfui vidi cognoui. Itaq͡ʒ a nobis sedulo excogitatur tenetur prouidetur deliberatur agitur et nihil pretermittitur: vt cōmunis salus detrimenti nihil paciatur atq͡ʒ diutissime conseruetur.

Tricesimū primū preceptū est circa participia gerūdia et supina ī cōpositiōe orōis artificiose tractāda: que qui dē participia gerūdia et supina: ea rōe a verbis deducuntur: vt tā ipōrū verborū / quā etiā noīm adiectiuorū vim efficatiā et rationē magnā cōplectātur: possumus ergo nostrū dicēdi stilū ex participiis in oībus eorū tēporibus atq͡ʒ casibus: et in principio et in medio ac in fine orōnis collocatis: ornate elegāterq͡ʒ contexere / atq͡ʒ negotiorū sententias que ex prolixa nimis dicendi rōne sepenumero cōtractātur ex ipsis participiis cōplecti. Tum etiā ex gerundiis atq͡ʒ supinis ī ōni eorum termiatione orationē rhetoricā possumus aptissime cōponere. de quibus ōnibus ex ordine exempla subsequuntur. Exemplū de participio presētis tēporis. Cōplectens ego amplissima tua in me benemerita beniuolenti memoria sū quottidie perscrutās: qua rōne paribus tibi officiis correspōdere possim: nec ē tamē impresentiarum ptās mei sedulo de te cogitātis: et tua ī me beneficia cōtinua cum recordatōe repetētis: vt quod ego in te fieri desiderē ex snia perficere valeam. Exemplum de participio preteriti tēporis. Imitatus ego libēter illorū priscorū vitā qui viri hīti sunt officiosi. secutus sū libēter mores Ciceronis: studia bonarū artiū sedulo imitantis. Nam profecto Ciceroni oībus studiis a pueritia dedito: ita ommes cōmodissime elocutionis diuicie: et officiosissime bene viuendi rōnes successerunt: Vt omnes hoīes tantā eū eloquētiā cōsecutus esse cōspiciāt: q͡ʒ eum cumulatū equidē oratorē faciliter cōprobāt. Exēplum de participio futuri temporis in rus / in prīcipio ī medio et in

fine orationis posito. Dubitaturus sū tam diu de negotio nrō q̄ diu recepero lrās. M. bruti mihi significaturi quid de re ipsa factū fuerit/ cui bruto/ pro nobis maxīopere laborāti/ causam ipsā meā ea spe cōmisi et cōmendaui. vt sperem ipsū causam hāc nrām diligenter curaturū/ et dignitatē nrām tandem cōseruaturū. Exemplū de participio futuri tēporis in dus. Vituperanda res vt scribis tibi delata est/ que nullo quidē pacto ex sententia tua fuerit attingenda/ q̄ Dionisiū quē multis viciorū criminibus coinquinatū esse dicis/ meis officiis cōplectendū susceperim/ cuius rei causā recte intelligas velī/ nā cū mihi acerbissimis molestiis affecto/ ac etiā maioribus afficiendo/ maximo mihi dionisius ipse adiumēto fuerit/ iustū esse iudicaui vt mutuis sibi officiis respondere. Itaq̄ ipsū Dionisiū ea quidē rōne mea fide recepi defendendū. Iniquū enī nimis extitisset/ si meā debitā sibi operā denegassem. Exemplū de gerūdio in di. Quod a te scripsi/ illud exercendi potius/ quam ostentādi ingenii causa feci/ et amandi tui occasione mihi propositū est/ vt nihil quod tibi conducere existimē difficile mihi videri posset/ et vtinā ea esset michi agendi oblata facultas/ vt aut consolādi aut iuuādi rōem aliquā possiderē/ quod si hoc esset nullū profecto locū ornandi pretermitterē. Exemplum de gerundio in do. Qui reipub. gubernationē suscipiūt/ facilitatem in audiendo/ humanitatē in agendo/ promptitudinē in satisfaciendo seruare debent. neq̄ enī reipub. deficere deberēt. dicendo consulēdo argumentando persuadēdo cōmouendo iuuando/ nec si opus fuerit mortē effugere debent in periculis cōmorando. Exemplū de gerundio ī dū. Cum ea quidē rōe nati sumus vt aliquid semper dignū viro a nobis tractandū sit non est ergo nobis negligendū/ sed diligēter potius procurandum/ vt officiosum semper aliquid sit agendū/ nec tamen contra naturā est pugnandū/ sed in recto quidē proposito semper est permanendū/ et vt sapientis mos est temporibus est assen=

ciendum. Exemplū de supino in tum termiato in oratione rhetorica cōmode tractādo. Cum sepenumero a me quesitū esset/quid apud maiores nrōs sapiētes viros vsitatū fuisset/itelligebam ab ipis reipub.imprimis esset satisfactū/sȝ postq̄ ab ipsis ex nimia eorū arrogātia et intollerabili potentia itum est ad arma/ab ipsis postea desitū est rēpub.recte gubernare.optime igitur ab illis vrbibus actū ē/ et sapientissime cōstitutū/ que tales ciues habere volunt vt alius aliū potentia superare non possit. Exemplū de supino in tu.Magna fuit disceptatio inter Q. Ciceronē.et.M.Tulliū eius fratrē.Vtrū eloquētia eo pacto a natura homībus esset insita/vt dicendi preceptione opus non esset/an ars de dicēdo aliqua dari possit.Q.enī Cicero dicebat eloquentiā ea rōne a natura esse homībus datā/ vt ipsi homīes naturaliter se exercētes quicquid vellēt persuadere possent.Marcus aūt rōnes ōstēdebat ex quibus cōmodissimū esse extabat dicēdi artē fuisse iuuentā maxime nccīam/et optimā esse factu/ꝙ homīes ipsā discerēt ac pertractarēt/quoniā oīa sūt ex arte ipā faciliora dictu/et elegātiora q̄ dē īstructu

Tricesimum secundum preceptum est. Quonam pacto participia orōnes amplificāt/ et rerū sententiā breuiter cōplectuntur.participia enī/tum multas in dicendo nobis afferunt cōmoditates/tum etiā sunt optime accomodata/vt oratoria dicendi ratio admodum augeatur/ et rerū sententie que amplā verborū copiā expeterent/breuibus quidē verbis ex ipsis participiis intercedentibus cōprehēdantur/sicut hoc loco et nuda exempla/et etiā ex participiis āplificata cōspicis. Exēplum vbi sententia ex participiis breuiter cōprehēditur.Scipio affricanus romanus consul creatus/vrbē romam a barbaris oppressam in pristinā libertatē vēdicauit. hec quidē oratio ex participiis sic multiplicatur/ et nihilominus orōes ex eisdē participiis breuiter cōprehenduntur.Publius Scipio affricanus/amore reipub.cōseruādę vehemēter īcitatus.vna omniū

senatorũ voce atq̧ sensu consul creatus. Hanibalẽ ytaliam crudeliter deuastantẽ profugauit. Cartaginẽ nimis perniciose ciuitatẽ euertit, Numantiã romanos molestissime defatigantẽ superauit / vt romã acerbissima bellorũ calamitate cõpressam: a turpissima barbarũ obsidione liberauit / et in pristinã libertatis dignitatẽ vendicauit. Exemplũ vbi eadẽ oratio ex multis participiis augmẽtatur. Marcialis Valerius vir equidẽ vigilans intelligens prouidẽs atq̧ sapiens: amicis consulens succurrens fauens gratificãs et benefaciens: cuius fides virtus et amicitia iamdiu mihi aĩaduersa perspecta cognita ac explorata est: cũ ad te profectus / et ibi corã iudicio tuo eius rõnes sit declaraturus ordinaturus acturus atq̧ cõmẽtaturus / te rogo vt eũ recipias tua benignitate: amanter adhortandũ iuuãdũ ac defendendũ. Exemplũ vbi gerũdia atq̧ supina rhetoricã elocutionẽ exaugent. Quoniã a preceptoribus nobis ẽ data ratio studendi cogitandi intelligendi discẽdi scribendi agendi cõmentandi. Est igitur nobis diligenter aĩaduertendum curandũ atq̧ peragendũ: vt consulendo atq̧ iuuãdo / cumulate ipsis nostris admonitoribus satisfaciamus. vt qui hoc a nobis sit actũ ac visitatũ esse intelligant: id optimũ cognitu factu atq̧ visitatu esse (diiudicent.

Tricesimũ tertiũ preceptum est circa aduerbia / que vt te mĩme fugit in dicendo sunt ydonea et quodãmõ nccĩa: ad ãplificandũ orõis stilũ admodũ accomodata. Nam queãdmodũ adiectiua nomĩa sunt eorũ substãtiuis ita comoda et sibi famulantia / et ipõrũ substãtiuorũ vim naturam ac proprietatẽ explicãt et aperiunt. Ita etiã aduerbia sunt optime interpretantia: qualẽ efficatiã qualẽ facultatẽ qualem substantiã qualẽq̧ vehementiã / vel verba vel participia secum apportent. Si igitur verbis ac participiis / cuiuscunq̧ tẽporis constẽt in nrã orõne rhetorica tractatis / idonea quidẽ aduerbia siue positiua siue cõparatia siue superlatiua adiũxerimus: orõnem profecto nostrã cõmodissimã efficiemus: et ipsus orõnis

sententiā reddemus explicatiorem. Vt hoc tibi monstrabit exemplū Marcus.n. Cicero vsq ab adolescētia accurate quidē aduertens que res homīes potissimū prestātissimos efficere soleret/et vt magno animo insignitus plurimū sperās romanam rempub. aliquādo se recte gubernaturū! pernotauit egregias bonarū artiū disciplinas/eas illas potissimum cōstare/que ciuitates atq prouītias optime gubernarēt. Statuit ergo sententias illas ab eo esse penitus obseruādas atq sūmopere celebrādas. Qui cū studio eēt accuratius inuigilās q ceteri/tāta sibi sciētiarū ornamēta cumulatissime nactus est! q ipse summus orator copiosissime factus/romanā rempub. prestātissime gubernauit/et multa librorum voluīa ceteris futuris hoīnibus erudiendis cōmodissime descripsit/et nomen suum īmortalitati diuinitus cōmendauit.

Tricesimū quartū preceptum ē singulare. Q sepe loco aduerbii ponimus adiectiua cū substātiuo i ablatiō casu dummō aliquā magnā aī vel alterius rei vehemētiā adiectiuū cum substātiuo īportet/et īmediate āte verbum vel participiū collocetur/que quidē preceptio orōnē efficit splendidā/et sententiam reddit efficacem. Vt in hoc intueberis exēplo. Marcus enī cicero vsq ab adolescētia ad egregias bonarū artium disciplīnas exardescenti animo conspirans/maxīe sperans āplissimas se exinde cōmoditates accuratissimo eius ingenio consecuturū. Ita erat ipīs sciarū studiis assidua diligētia deditus/q ipē tā sūma studiorū ornamenta fuit cōtinua exercitatiōe cōlecutus/vt ceteros oēs oratores celeberrimos virtute superauit

Tricesimū quītū preceptū q aliquando propter nimiū aīmi affectū et vehemētiā/duplicamus!et elegāter quidē hoc aduerbiū etiā. vt te etiā atq etiā rogo. De aduerbiis aūt cū et tū. Quonā pacto Cū generalitātē sigificat/et Tū specialitatē īportat/et qua ratione ī elocutiōe rhetorica sint tractanda!quanquam ordinatius hoc in loco de eis tractandum esset!

vidimus supra in septimo in ordine precepto.

Tricesimū sextū preceptū. q̄ aduerbia positiua cōparatiā et superlatiua rhetoricā elocutionē plurimū exauget. Vt ī hoc exemplo patet. caute etiā prudēter cōmode liberaliter atq̄ magnifice in dignitate pretoria te sēper habuisti / neq̄ etiā accuratius aut virilius vel cōmodius a te fieri potuisset quā ē actum de iusticia / quā peritissime rectissime atq̄ magnificentissime gubernasti. Quo aūt pacto aduerbia orōes multiplicent / quoniā illud sine cōiunctionū ī primis et relatiuorū adiumēto / efficere non possunt. Infra in precepto dicā de coniunctionibus / quod de multiplicatione erit,

Tricesimū septimū preceptū. circa cōiūctiōes sequitur. Nā cōiunctiōes multis ex causis in nrō dicēdi genere accidunt necessarie In primis enī cōiungūt dictiones noīm verborum participiorū pronomīnū prepositionū et aduerbiorū. cōiungūt etiā orōes atq̄ sentētias. Valent insuper plurimum ad ornandū atq̄ āplificandū orōnis stilū. Et q̄uāquā coniūctiones omnes in cōcinna dicendi cōpositōe locū habēt / quia tamē copulatiue disiūctiue et aduersatiue cōiunctiōes in orōe oratoria crebrius ac aptius quā cetere pertractātur / aliquid ergo de ipsis potissimū videtur esse cōmemorandū. Vnde copulatiue coniunctiones atq̄ disiunctiue sepenumero in orōne rhetorica interserūtur / quo venustatē etiā atq̄ vehementiā non paruam important / vt apud oīa oratorū voluīa refertissime demrātur De quo hoc tibi exemplū erit iudex. Cum mecū diligēter aīaduertā mi iohannes / et quantā bonorū oportunitatē / liberalium artiū scientie hoībus afferre cōsueuerūt / et quanta sit celeberrimi īgenii tui suauitas. Illud mihi occurrebat / vt ad ipsas lrārū virtutes te vehemēter adhortarer / in quas si accuratissime incūberes / et multas et magnas emolumētorū oportunitates tibi cōparares. nā siue oblectationē siue admirationem siue animi requiē desideres / aut honorē aut laudē aut gloriam

expetas/vel diuitiarū copias vel bonorū oportunitates vel re
rum facultates adoptas! hec oīa profecto sentētiarū emolumē
ta suppeditare cōsueuerūt. Rectā ergo atqꝫ percōmodā viuēdi
rationē imitaberis! si ipā studiorū ornamēta vigilantissima di
ligētia prosequeris. Nūc de aduersatiuis cōiūctionibus no
ster erit sermo. nā cōiunctiones aduersatiue he cōstare videtur
licet ꝙuis quāqꝫ etsi tametsi etiāsi et iametsi/de quibus M. Ci
cero nūquā vsus est hac dictiōe licet pro cōiunctōe/quoniā di
ctio est ambigua que verbū etiā significat. hec tamē ipā dictio
licet ab ipso cicerone vsurpata est pro verbo significante licitū
est. Vt in hoc exēplo. Quoniā exactis iam bellorū calamitati
bus! optata pace nobis frui licet/mihi ergo deinceps per lrās
tecū iocari licet. Raro etiā vel rarissime potius apud eūdē cice
ronē hec dictio ꝙuis reperta est. Alie vero viz quāquā etsi tā=
etsi etiamsi et iametsi! sūt in ipsius ciceronis voluībus frequē
tissime. De quibus hoc tibi exēplū adduco. etsi quas oratoria
facultas oportūnitatis accessiones parere valeat mi ruperte!
nō solum explicare sed etiā vix tibi cōnumerare possem! quia
tamen ea me sēper tātopere delectauit! vt magnā illi facultati
operā adhibuerī! et nō paruā etiā ex ipsa oportunitatis cōmo
ditatē mihi cōparauerī. Constitui te ad eam capescendā pluri
mū adhortari debere/que quāquā tibi viro admodū peritissīo
maxime nota iā esse debeat! qui multa profecto pertractasti! ta
men te hortor quā sūmopere! vt ad eā tibi cumulatissīe cōpa=
randā sūmis viribus incūbas! tametsi hec mea apud te adhor
tatio mīme nccīa videatur/qui vt a quāpluribus audiui ad oēs
bonarū artium disciplinas ardentissimus esse iudicaris/perge
igitur vt cepisti! et hanc benedicēdi rationē! ita vt ceteras agis
studiorū virtutes! fac dies noctesqꝫ cōplectaris.

Tricesimū octauū preceptū ꝙ interdū he cōiūctiōes cū si
et similes! postponūtur dictōibus quibus preponi coīter cō
sueuerūt. vt oēs cū honesta facimus nihil est quod vereamur

Ad nos si tempestiue accessisses omnia nunc transacta essent.

Preterea coniunctio copulatiua et interdũ eleganter propriis interponitur nominibus in oratione laudis/vt et Cato et Cicero. Idem in vituperio attendi potest. Insuper interdum supersedere solemus ab his duabus cõiunctionibus vt et ꝙ/vt in hoc exẽplo Moneo que te digna sũt facias. vbi tametsi ꝙ vel vt intelligantur/tamen cõmittitur ꝙ non exprimatur.

Tricesimũ nonũ Est circa multiplicandã ex cõiunctionibus ex aduerbiis et ex relatiuis orõnem. Nã aduerbia et cõiunctiones atqꝫ relatiua substãtie et accidentis vna cum ipsis aduerbiis et cõiunctionibus cõtractata plurimas simul orões multiplicando coniungũt. Aduerbia enĩ ista tam tantũ tãtopere tantisper adeo vsqꝫ adeo ita tãdiu totiens eatenus et similia ea quidẽ rõe multiplicãt orõnes ꝙ post vnã orõnẽ aut plures ex ipsis aduerbiis cõfectas necessaria succedit ista cõiunctio infinitans vt vel ꝙ/ aut sequitur aliquod horũ aduerbiorũ quo ad quãtopere ꝗdiu quotiẽs et cõsimiliũ/ quarũ equidẽ dictionũ quelibet orõnes multiplicat. Vt in seqũẽti declarabitur exẽplo. que tua in me benemerita cõtulisti eorũ tãtã video cõstare magnitudinẽ vt parẽ officiorũ grãꝫ merito tibi referre debeã hec quidẽ sñia ex tribus vt vides ẽ orõibus fabricata hãc poteris ad xii. vsqꝫ orões multiplicare per aduerbia cõiũctões et relatĩa/quotiẽs aũt vel aduerbiũ vel cõiũctio vel relatĩm repetitur totiẽs vnã tibi superaddit orõnẽ. vt sic que tu ĩ me benemerita cõtulisti eorũ tãtã video cõstare magĩtudinẽ/ex quibus ita cõmodissĩe exageratus sũ ꝙ res oẽs meas ea quidẽ rõe cõstabiliui/vt nullã calaĩtatis mutatõꝫ que duratura sit recipere posse videãtur vt nisi beneficiorũ ĩmemor hrĩ veli quod ego semper tãtopere effugere conatus sũ vt nihil vmquã magis euitãdũ esse duxerim talem officiorũ gratiã merito tibi referre debeam vt tuis me benemeritis que memoria profecto complector sempiterna condignum extitisse faciliter iudicare possis.

Quadragesimū preceptū circa prepositiōes cōsistit: prepositiōes enī eo īprimis necessarie dicūtur: q̄ his verbis que aut sunt īperfecta/aut nō satis potētia: vt sniam per se perfectā efficere possint/ad eā perfitiendā et longiorē perducendā plurimū adminiculātur: huic accedit q̄ ipē prepositōes possūt in principio in medio et in fine orōnis cōmodissime collocari.

Sed omniū prepositionū hee due erga et in preter ceteras in orōne rhetorica locū habēt/que et adornādas orōes/ et breuiandas sentētias optime sunt accōmodate. Nā sepenumero totiens verbū in orōne concinne taceri potest/quotiens harū duarū prepositionū erga et in: aliqua fuerit ī oratione tractata: nisi fortasse quod sepissime fieri videmus vim apportaret/ harum duarū prepositionū pro et contra. De qua rōne exēpla sequūtur. Si tanta solonis in suā rempub. atheniensē benemerita fuerunt: quanta P. affricani erga rempub. romanā extitisse legimus: certe queādmodū affricanꝫ ex immortalibus eius in ipsos beneficiis perpetua deditione tenetur. Ita etiā atheniēses ipsi soloni ob innumerabilia ipsius erga eos officia: sēpiternis equidē demeritis astringūtur. In hoc ergo dicēdi genere quod exposui ille due prepoēs ī et erga sustinēt vicē huius prepoīs pro. Alie vero due prepoēs postea sequētes scꝫ in et erga verborū locū tenēt: que nisi ī oratioibus īterposite fuissēt: necītas orois postulabat vt ī loco ipārū preponū: expressa verba fuis=

Quadragesimū primū Q: inter= (sent interposita dū prepositiones que coīter preponi consuueerunt post ponātur: quales sunt/in/sub/ad/apud/propter/pre/ex/ob/ et similes. Vt in his exemplis. Omibus ī rebus honestas ap= prime placet. Nemo ē qui non diuina sub potētia constitutus sit. Athicam ad vrbem postquā accessi forte mihi Socrates occurrit. Nolana apud menia anibal a Marcello in fugā versus est. Tuā propter causā oēs curemus patria. Oēs contra hostes reipub. sēper īfestus propter defesiōnē libertatis nostre fuit.

Vestra pro beniuolentia nihil tam mihi difficile est quod non libenter suscipiã. Iunonio e fano multa signa erepta sunt. No stris ex agris pecus omẽ abactũ est. Ciuilem ob causã multas contentiones suscepi. Rege ab opulento exceptus sũ. Idem in telligendũ est de aduerbiis ordinis qualia sũt dehinc deinde de inceps. interdum preterea interea et item. Vt tua dehinc erit cura ne quid detrimẽti accipiam / et ad hũc modũ reliqua. Hac ratione latinã orõnẽ in his et similibus modeste si vtimur con cinniorẽ efficimus / modo ea sint ab illustribus oratoribus et poetis recepta. Consueuit aũt cicero nõnũq̃ hanc ꝑpositi onẽ cum / huic ablatiuo qui postponere / vt qui cũ pro cũ quo / quod male consonantie cause eum fecisse arbitror. nos vero in mecum tecum secum nobiscum vobiscũ consuetudinẽ hanc re tinemus / sed in qui cum / pridem iste modus loquẽdi aboleuit.

Similiter hec prepositio de iterdũ a cicerone suo casui post ponitur / vt in secũdo ad herenniũ cũ inquit. Vtrum enĩ ea res sit similis ei rei qua de agitur / quod itẽ a nostro vsu discessit.

Quadragesimũ secundũ ẽ circa prepões que oröes mul tiplicãt. Prepositiones equidẽ quoniã ad oroẽs simul ad iũgẽdas sepenumero vias aperiũt ne aliquãdo sine ipis nostrũ mẽtis cõceptũ cõmode perficere possemus. idcirco ipẽ prepões erũt a nobis ĩ coniũgẽdis multiplicãdisq̃ oroibus plurimũ cõ siderãde. Exẽplũ vbi snia sine prepõibus sipliciter explicatur. Cũ pretor vrbanus creatus sũ / tuã mihi presentiã nccãm esse duco / vt ipsã preturã melius gubernare possi. Que sic ex pre positioibus multiplicatur snia. Cũ propter eximiã reipub. ne gotiorũ magitudinẽ ad vrbẽ accessissẽ atq̃ ĩ senatũ me cõtulissẽ ibi a senatoribus cõtra volũtatẽ meã / et preter opinionẽ pretor vrbanus creatus sũ / ĩ quo equidẽ gubernãde preture magrãtu (prudẽtiã mihi tuã nccia3 eẽ puto

Quadragesimũ ter tiũ sit circa interiectiones. que tãetsi crebrius apud poe tas q̃ apud oratores cõtractẽtur. aliquãdo tamẽ cũ aut aliquã le ticiã magnã / aut cũ molestiã / aut admirationẽ / aut ĩdignatõnẽ

aut spē aut timorē aut aliquas hmōi animi passiones significa re volumus / eas etiā in nrā dicēdi rōe possumus tractare. hoc scꝫ modo. proch bone Iesu clētiā tuā iploramus / tantas heu tanq̄ acerbissimas atq̄ itolerabiles bellorū et penurie calamitates semper ita propiciemur. Vach q̄ ifelici celorū cōstellati one nati sumus si tā grauibus molestiis sēper excruciari debeamus. Sed heu dignissime deus / tua deniq̄ clemētia cōfisi vniuersā tue misericordie boītatē sūmis precibus obsecramus / vt tātorū nos malorū icōmodis liberes / et i trāsquilla nos statuas

Quadragesimū quartū Q̄ interdū (cōditiōe stabilias post eū orōis sensū qui perfectus est grauius aliquid ad datur / quod affirmādo exornet / et auditoribus rē gratā efficiet Vt in hoc exēplo. vir fortis / oīa pro repub. adibit pericula / et id quidē ipigre. cōmouētur enī auditorū aī vehementius / q̄ si dixisset / vir fortis oīa pro repub. ipigre adibit pericula. quāq̄ varietatis cā hoc dicēdi genere iterdū orator vtetur. Illud aūt placet vt cū i dicēdo eo prouecti erimus / vt rebus de quibus loquimur satis a nobis factū sit / et aliquo egregio sēsu orō sit cō clausa / q̄ nō vlterius prouehamur / ne gratia illa quā bene dicēdo nacti sumus / āplificatione nimis graui amittatur. In quod viciū pleriq̄ incidūt inscia potius quadā aut negligētia / q̄ rerū

Quadragesimū quintū Q̄ sicut in (dicēdarū inopia. mediocri figura magis cōuenit rem prius rudē atq̄ inornatam efferre / dehinc verbis ydoneis et grauioribus illam exornare. Ita i graui figura siue in laude siue i vituperio versetur oratio ab ornatu inciū sumat. Exemplū primi vt pōpeius facile omniū romanorum tum armis tum consilio princeps magnus facile pompeius fuit. Exemplum secundi / vt Omnium imperatorū i rebus pacis ac belli / mari terraq̄ gestis gloria Gneus Cesar antecessit.

Quadragesimū sextū q̄ in re leta verbis tristibus / aut i tristi verbis letis minime vtamur. Viciosum enim ē cū in re funera / similitudinibus aut exēplis / quibus in volupta-

tibus aut in deliciis vtimur/nrōs affectus āplificamus. Velut
si quis in deploratōne filii exemplū afferat parentū/quoniam
ex nuptiis filiorū ceterisq; rebus secūdis maximā cōceperūt vo
luptatē. nā cōtrariorū cōparatiōe acerbior dolor insurgit. Ca=
uendū est etiā/ne in re tristi nimis lasciuiat oratio/aut in re le
ta inculta sit et horrida. Nā vt in rebus duris ille verborū ex=
quisitus apparatus fugiēdus ē. Ita ī secūdis ac felicibus obser
uatio diligēs est habēda. Satius enī est perturbata potius pro
ut doloris īpetus suadet/q̄ limata nimis atq; expolita cōpositio
ne vti. Nō equidē natura ipsa patitur vt cū graui aliquo mero
re preīmur/verborū cōpositiōi vacare posset aīmus. Vitatur ī
super ista ab oratoribus accurata verborū cōpō/q̄do eloquen
tiā auditoribus suspectā eē ītelligimus/tūc. n. precepta cōpōis
negligēda sūt quod pro lelia damitius affer de īdustria fecit nō
termiādo orōz ī verbū dū īquit. Apud iudicē periclitatur lelia
fugiēda quidem ē tenera nimis/ac delicata moduladi voluptas
nō nunq̄. si vero nrā orō ad aliquā cōcitatiōne aīorū que sit ve
hemēs iclīabit cōmodissie ī verbū aliquod finietur. magis. n.
auditorū aīs si ī verbū fitur orō affigitur. Caput aūt oīm que
ad elocutiōis precepta attinēt id visū ē vt oīa ad rerū de quibus
loquimur dignitatē accōmodata sint. recte itaq; mecenatis illa
minime laudatur cōpositio cū īquit. Sole et aurora rubēt plu
rima. nam verba rebus/non res verbis accomodare solemus.

Quadragesimū septimū preceptū q; interdū post orōnē
inchoatā priusq̄ ad verbū principale perueniatur inter=
ponatur oratio imperfecta vim habens parenthesis. Vt ī hoc
exemplo. Omnes qui ābitioni et glorie student (id quod igno
rat nemo) opinione magis q̄ re ducuntur/et hiis similia. Vt
ego vero is sū (Ita me deus saluum velit si vere et non ficte lo
quor) is inquam sum qui sacras lrās omni scripturarū generi
longe anteponam. Item Legalem tibi sapientiam a teneris (vt
aiunt) vnguiculis/cui frequēs insudasti summopere dedicasti.

Item. Quid enī tristius (vt eos cōmemorē qui patrias suas co lunt) quid miserabilius ꝙ̄ domi sue agere: et ita agere vt iocun diorē aliquando ꝙ̄ vitā mortē optes. Ca. iii. De numero.

Vnc superesset vt rationē numerorū diceremus: et hoc tibi Quadragesimū octauum constituo in ordine preceptū: que quidē de numeris ratio apud ysocratē tanto studio vel inuēta vel aucta reperitur / vt nullam ex omni bus elocutionis partibus huic anteponat. Sed cū huiuscemo di discipline precepta varia sint / nec latini autores vt Cicero Quintilianus et Marcialis in hoc grecorum doctriuā semper secuti fuerint: et magna sit inter eos contentio: in hoc fimbri as non dilatabo meas. Sed illud scias velim: ꝙ in hac precepti one illud obseruare studemus: vt si in monasillabā termiātur orō / quod raro fit vbi perfectus sēsus ab oratore seruatur. cō siderādū ē vtrū ea lōga sit an breuis. Si lōga ē eam preire tro cheus dꝫ qui duabus sillabis cōstat lōga scꝫ ac breui. vt ī hoc ci ceronis exēplo. Legū ī rēpub. prima vox. Qꝫ si talis monasil laba dictio breuis fuerit: tūc recte iambus qui ē pes ex prima breui et vltiā lōga cōstās: āte illā collocatur. Sic ergo quādo breuē breuis sillaba / aut longā lōga ātecedit. Iure id reprehē ditur / vt si dicas ista res mea est. Cum aūt bissillabū in fi nem dictionis collocatur cauendū est ne quatuor breues in fi ne sillabe ponantur. In quod viciū īcidit qui ait perdidi bona mea. Et plures alie a pluribus ī matera numerorū ponuntur doctrine. Sꝫ certe referēda ē rō numerorū / tū ad varios aīorū affectus / tū etiā ad dignitatē et modū sīarū. Nam que iracū da ē orō breuioribus. que vero leta ac iocūda longioribus nu meris gaudet / nonnihil etiā personarū dignitas: causarūq̄ ac tēporū varietas momenti affert. Sed quoniā ab hac obserua tione sepius ac industria: recedēdū est. vel grauitatis causa vel vt varietate aliqua temperetur orō: splendor ille numerorum intermittēdus est. Caput enī omniū preceptorū illud visū est.

Vt rebus de quibus dicẽdũ ẽ/ars quidẽ numeris seruiat et nõ res arti/a qua rõne qui discedet omnis sane elocutionis dignitatem perturbabit. Ca.iiii. De modo punctandi.

Receptũ quadragesimũ nonũ circa modũ punctandi orões tibi trado. Sunt aũt generales punctãdi spẽs apud modernos octo/viʒ virgula recta vt sic/loco cuius more priscorũ exiguo pũcto vtimur sic. Virgula iacẽs que sic ẽ- Virgula cõnexa que sic fit). Planus que sic ẽ. Seipũctus qui sic fit Interrogatiuus qui sic pigitur? Coma quod sic facimus secũdũ imitatores priscorũ oratorũ/ Periodus q̇ sic ẽ; Virgula recta loco cuius nũc pũctũ exiguũ facimus fit iter ṽbã vel adiectiã vel iter verba modi fiti vel ifiti vel iter prepões quãdo nulla ẽ copula/ita tamẽ ꝙ vnũ nõ veiat ad determiatõnẽ alterius. Fit etiã quãdo orõ icipit a distinctiõe/que per se nõ põt assignari sequẽte supposito et verbo pricipali/ tũc enĩ ãte suppositũ pricipalis verbi poitur virgula recta vel pũctus exiguus. Iacẽs vero virgula sẽper dʒ ĩ fine linee situari vbi dictio nõ sit cõpleta. Vnũ illud aĩaduertẽdũ ẽ/ne sillaba vnꝙ̃ diuidatur ĩ fine linee ita ꝙ altera pars sillabe eiusdẽ sit in pricipio sequentis Nã sicut sillaba vno spũ ẽ ĩdistãter proferẽda. ita etiã idiuisibiliter ẽ situãda. Virgula aũt cõnexa poni dʒ et in pricipio et in fine orõis quãdo poitur iter partes orõis pricipales per parenthesim. Coma vero fit post orõnẽ que de se perfctã ẽẽ põt. ceterũ alia sibi annectitur imperfecta distincta/ incipiẽs a relatiuo modo quo suũ antecedẽs nõ ĩmediate precedat/quoniam nihil tũc poni dʒ/preterea si sequatur dũ vel donec vel cũ coniũctio et sic de aliis que ĩpediũt verbũ. Interrogatiuus duobus põt fieri moĩs/altero post ĩperfectã orõʒ cũ pũcto exiguo sic/altero post perfectã sic? Planus vero pũctus fit ĩ fine orõis perfecte/ tãetsi dictatoris aĩmus ad sequẽtẽ vlterioreꝗ sñiaʒ pẽdat. Semipũctus aũt fieri solʒ quotiẽs propriũ viri vel mulieris nomẽ ignoratur velut ĩ super scriptõibꝫ prelatorũ sepenumero ꝯtigit

Periodus vero ĩ fie totius orõis fieri dꝫ quãdo nil aliud in ea materia sequitur. Sꝫ ẽ notãdũ ꝙ si ĩ eadẽ eplã diuerse scribũtur materie ĩ fie cuiuslibꝫ eorũ seruãda ẽ periodus. Oĩm horũ exẽpla orõe ĩ sequẽti subiiciũtur. Quoniã ĩproborũ ĩdies magis ĩualescit nequitia (nec mireris qꝫ prĩcipes fauẽt sceleri) hĩc nihil mirũ ẽ ĩnocẽtes calcari: cũ potẽtes trãseãt ĩpũniti. Quis enĩ põt esse modus facinori lãguẽte iusticia/ inflagrãte nequitia/ ĩ virtutis locũ snĩa cõstituta/ nõ itaqꝫ ãbigendũ ẽ virtuosũ: et spectabilẽ virũ dominũ Abbatẽ nostrũ summo dolore cõficit?

Ca. quintũ. De coloribus rhetorice orationis.

Vinquagesimũ et vltimũ in ordine preceptũ. Circa verborũ exornationes siue colores Rhetoricales tibi tradere cõstitui / qui quidem colores sũt pene ĩfiniti a Cicerone libro quarto rhetoricorũ / et a cõpluribus illustribꝫ autoribus traditi et enumerati: quod longũ esset ac fastidiosũ aliqua cõprehendere norma. Idcirco aliquos ex eis: numero scꝫ xxv. vel circiter: perelegãtia quedã carmĩa: tibi ĩ presẽtiarũ volo cõmemorare. Que quidẽ carmĩa ĩ hũc sequũtur modum

Principiis repete vocem / Repetitio fiet.
Tu mihi lex / mihi rex / mihi lux / mihi dux / mihi iudex /
Te colo / te cupio / te diligo / te peto christe.
Si circa finem Conuersio fiet ibidem
Tu solus deus es / bonus es / sapiens es / pius es
Qui terram portas / mare portas / sidera portas
Quem mare terra plus nequeunt portare vel aer
Si facis vtrunqꝫ fiat Complexio vere
Qui sunt qui pugnant audacter: andagauenses
Qui sunt qui sperant victores: andagauenses
Egregios egitur liuor negat andagauenses
Misce per casus vocem Traductio fiet
Si nihil in vita iocundius est tibi vita
Indecorem vitam perages virtute relicta

Si dicas contraria tunc Cōtentio fiet
In luctu rides inter cōuiuia luges
Mane petis lectū dimittis vespere tectum
Sepius exclames sic Exclamatio fiet
O quibus O quantis O qualibet est viduata
Si queras aliquid statimꝗ tibi rationem
Subiungas/super hoc Ratiocinatio fertur
Diues auarus eget/quare? quia competit vsus
Tangere parta timet/cur? ne minuatur aceruus
Assignes de quo quid sit/quid oporteat/aut quid
Debeat insequi Sententia dicitur illud
Cui satis est quod habet satis illū constat habere
Cui nihil est quod habet nihil illū constat habere
Ergo facit virtus non copia sufficientem
Et non paupertas sed mentis hiatus egentem
Hoc tibi contra sit quod per contraria firmas
An metuas egrum? quem sanum despiciebas?
An soli cedas? quem cum socio superabas?
Articulus fiet si sit distinctio vocum
Solus/inermis/inops/inglorius inde redisti
Ferro/peste/fame/comsumptus es et peristi
Consimili cadere facit concordia vocum
Fac tibi fortunā festina frangere lunam
Et contra fatum faciet te cura beatum
Agnominatio fit sensus variusꝗ simul vox
Curia curarū genitrix nutrixꝗ malorum
Iniustis iustos inhonestis equat honestos
Quere rei causam/causam rei meditare
Subiice post ꝙ non ita sit Subiectio fiet
Que tibi causa/nunquid tibi flagra dabantur
Nunquid forte fames/tu fercula semper habebas
An labor/at laudo somnoꝗ vacare solebas

De voce in vocem descende Gradatio fiet
Hic quancunqꝫ videt cupit/et quancunqꝫ cupiuit
Allicit/allectam viciat/prodit viciatam
Diffinitio fit proprie monstrare quid est res
Prodigus vt largo/sic parcus distat auaro
Prodigus est animi vicio retinenda profundens
Largus qui sumptum facit ex ratione libenter
Parcus qui retinet quicquid nō postulat vsus
Qui retinet cupide quod res deposcit auarus
Continues dicta dicendis Transitio fiet
Audisṫis qualem se prestitit iste parenti
Nunc qualis ipse fuit parens audite vicissim
Vt dignus nec patre queat/nec prole videri
Corrige quod prius dictum est Correctio fiet
Ex quo dicor amans ymo veratius amens
Sum nimis oblitus indecoris ymo decoris
Occupat hic dum quid transire parat neqꝫ transit
Pretereo cedes periuria furta rapinas
Tedia forte darem si vobis ista referrem
Disiunctum si queqꝫ suū fert clausula verbum
Romanus populus gallos sub cesare vicit
Sub duce pompeio metridatica regna subegit
Anibalis vires scipionis nomine fregit
Precedens simul atqꝫ sequens oratio/solo
Clauditur verbo Coniūctum sic habet esse
Aut etas forme decus atterat/aut valitudo
Nō interponas verbum/ponas prius aut post
Adiunctum facies/versus quod sequens manifestat
Morbo vel senio forme decus euacuarat
Ex tinguit speciē seu morbus siue senectus
Conduplicatio fit oratio cōduplicata
Tu ne patrem gladio crudelis nature necasti
Tu ne patrem/nunquid mors patris mors est tua/nunquid/

Cõmutatio fit verbis ſententia verſa
Nulla tacenda loqui / vel nulla loquẽda tacere
Quis ſapiens iubeat / quid ve iubens ſapiat
Quere nec elige quid potius Dubitatio fiet
Tu quis es? ignoro quo te quoqꝫ nomine dicam?
Neſcio ſi dicam ſparciſſime non erit equum
Si ſcelus appellam nomine / deformior an ſis
Nequior / ignoro nunc hoc mihi nũc placet illud
Conripe conceptũ cela Preciſio fiet
Te non eſt ſequũ certamen ponere mecum
Nunquid ego recolo / ſed tu / ſed dicere nolo.

Incipit Tractatus ſecundus qui cõtinet ſex capitula.

Non dubiũ eſt vir illuſtris / quin plures in dicẽdo ſtilo preceptiones deduci poſſẽt / ꝙ hoc loco a me deſcripte ſint / ſed ego eas dũtaxat denotaui / ex quibus omnes tuas dicendi rõnes / ex ydonea ornata concinna atqꝫ cõmoda elocutionis cõpoſitiõe contexere poſſis. Et plura tibi deſcripſiſſem exempla / niſi optime mihi perſuaſiſſem / ꝙ cũ tu vnius exẽpli rõnẽ et formã diligẽter exceperis / reliqua faciliter aio percipere et exercitatiõe pertractare poſſis. Accipe accipe igitur pro tua clementia prĩceps illuſtriſſime / que illuſtriũ ſũt autorũ monitiones et precepta et qua diligẽtia / qua exercitatione / quo labore / quibus deniqꝫ vigiliis Albertus tuus tui ſemper exequentiſſimus / in huiuſcemodi deductiõe et ordinatiõe preceptorũ / rem tibi vt faceret gratiſſimã intẽtus fuerit / et ſũmopere inſudauerit / pro tua accuratiſſima prudentia fac cognoſcas. Ca. primũ eſt.

Synonima exordiorũ per clariſſimos oratores / Gaſparinũ Pergamẽſẽ et S. fliſcũ ſocinenſẽ edita. Et diuiditur ĩ tres rub.

c Vm ſuperiori tractatu prĩceps illuſtriſſime tibi breuiter abſoluiſſem / qua rõne / qua forma / et quo ordĩe cõmoda ydonea et reſonãs cõtexi poſſit oratio. Nunc nũc mihi in mentem venit / non eſſe incõmodũ aliquas etiã ti=

bi variationes/et sententiarũ synonima que ab insignibus ora
toribus Stephano flisco soncinẽsi et gasparino pergamensi da
ta sũt demrãre. Que vel ad cõiungẽdas partes rhetorice orõnis
et argumẽtatiõis plurimũ valerẽt/ vel ad eas satis exaggeran
das corroborãdas admodũ conducerẽt ac expedirẽt. Quas qui
dem variatiões vt cõmodius ac condecẽtius eas iuenire possis
cõuenire mihi visum est/sub ipsis partibus rhetorice orõnis/
que sunt Exordiũ Narratio Diuisio Confirmatio Confutatio
Conclusio. Eosdẽ Stephanũ fliscũ et Gasparinũ pergamẽsem
viros sane celeberrimos/ et rerũ tractãdarũ admodũ vtiles imi
tando ordinare/vt facilius cũ illis vti velles tibi succederent et
occurrerẽt. Tibi ergo imprimis/ eas exordiendi rõnes et vari
ationes que circa amorẽ sunt et beñuolentiã describere curabo
quibus intercedentibus ĩnumerabiles pene alias/tuipẽ ex imi
tatione faciliter inuenire poteris.

Prima rubrica. Circa amorem et beniuolentiã. Et vbi
quẽ ex officia vel virtute laudamus Exordia.

Eus imprimis proposito nostro fauere velit. Amen.
Amor enim noster vir illustris/scolastica apud gym
nasia inter nos initus/ me monuit/vt huius operis
ordinationẽ ad te inscriberẽ/efficitq; vt me totũ tanq̃ teipsum
possidere possis. Vellem itaq; fortuna tulisset vt mutua es
set inter nos beniuolentie coniũctio. Nostrã consuetudinis
familiaritatẽ sẽpiternã esse cupio. Vetusta nrã nrõrũq; ma=
iorũ necessitudo facit/ vt alter altero failiariter vti possit/ vtq;
vna certemus qua rõne alter alterũ beneficiis superare possit.
Nihil enĩ mihi inusitatũ declaras/ cum tuam mihi amoris
caritatẽ demrãs. Diuino quidẽ consilio factũ est/vt me tibi
beñuolẽtia cõiungerẽ. Celesti arbitror auspicio esse cõfectũ/
vt tui me familiaritati addicerem. Vetus est mihi amicitia
cum Catone. Nulla est sanctior amicitia q̃ ea que mihi est
cũ Catone. Mihi enĩ optime persuasi me tibi carissimũ esse

Hac enī ducor opinione me a te plurimū adamari. Qꝫ mi-
hi tuā causā cōmendas/ facis equidē quod rectā decet amicitiā.
ꝙ me mones vt negotium tuum curare debeam/ id agis quod
optia nrā amicitia depostulat. ꝙ a me petis vt rationibus tuis
inseruiā/ facis quod nrē sūme beīuolētie coniunctiōis interest
Non cesso dies ac noctes/ vt ne quid de nrā cōiūctiōe remis
sum factū esse putes. Agam eī sedulo ne optimā meā erga
te volūtatē aliqua ex parte refrigeratā esse suspiceris. Nul
la eī locorū lōgiquitas et distātia posset amorē nostrū īmutare
Nulla temporis īterpellatio aīcitiā nostrā īmutatā reddere
posset. Nulla cōsuetudinis ītermissio nrām amoris familia
ritatē interrūpere posset. Lambertum de quo mihi scribis
etiam si ab eo lesus essē amore tuo ornādū suscipiā. Fabium
quē mihi cōmendas/ tametsi paruis ab eo sim affectus īiuriis
tamē ꝙ ita vis sibi plurimū inseruiā. Salustiū de quo egi-
sti mecū quāꝙ me sibi aduersariū cōstituerā tamē a te rogatus
meis officiis exaggerendū suscipiā. Amor eni noster quē a pu
ericia susceptū nō solū seruaui sꝫ etiā auxi/ facit vt te familiari
ter monere hortariꝙ possī. Amabilissia amoris nrī nccītas
vsꝙ a teneris āniš constituta mihi audaciā dat vt tibi amanter
precipere valeā. Habeo enī mi Cicero te indies cariorem.
Familiaritas enī tua mihi est indies acceptior. Nemo est
profecto quē maiore ꝙ̄ te beniuolētia cōplector. Tuā erga
me beīuolētiā aperte expertus sū. Tuā erga me gratifican
di volūtatē recte cognitā habeo. Tuū.n. erga me amorē optīe
exploratū teneo. Cōmemoratio tua nrē antique beniuolen
tie maximā mihi leticiā attulit. Que de prisce nrē beniuolē
tie coniūctōe mihi renouasti fuerūt mihi admodū iocūdissima
Memoria tua nrē vetuste familiaritatis sūma me volupta-
te confecit. Tua quidē aīcitia indies maiori me afficit iocū
ditate. Quoniā volūtatē tuā bonā semper esse perspexi/ tuā
mihi familiaritatē coniūgere desidero. Sententia tua quā ego

simplicē et apertā semper fuisse cognoui/facit vt plurimū ad=
optem vna tecū amore coniūgi. Cum opinionē tuā dextrā
et ingenuā expertus sū/ me tue consuetudini libenter adhereo
Quasi diuinarē aliquādo nos futuros magna beiuolētia cō
iūctos tibi libēter inseruire cupiebā. Quasi faticinarer sum
mam nostrā futurā esse coniūctionis necitatē/ ergo me tibi to
tum accōmodabā. Mariū nostrū omni virtute preditū vsq
ab adolescētia maxīopere dilexi. Mariū omnibus officiis re
fertū maxima semper sū beniuolētia cōplexus. Necessitas
que cū nrīs superioribus affinibus magna semper constituta
fuit/facit vt tibi fauere debeā. Amor enī noster ab ineunte
etate inter nos amātissime cōstitutus monet/vt tibi liberaliter
inseruiā. Familiaritas iam diu inter nos officiis cōfirmata
potissima causa est/vt nullo loco tibi desim. Idem tuus me
cū animorū consensus merito depostulat/vt omnes res meas
tecū cōmunes esse patiar. Consimile sententiarū iudiciū tā
tam vim habet/vt idem tibi de me quod de te prestare possis.
Presumpsi ego pro sūma tua erga me humanitate/et mea ī
te obseruātia/vt a te omnia familiariter petere possim. In=
duxi enī mihi pro tua singulari in me benignitate/ et perpe=
tua tua animi inductione/omnia tua mecū dicerē esse cōmunia
Persuasi enī mihi pro maxīa tua in me caritate/ et optima
mea erga te fide/vt rebus tuis non minus q̄ meis familiari=
ter vti valeā. Iocūdior est mihi diligētia tua q̄ voluntariā
ītelligo. Gratior ē mihi tua familiaritas q̄ mihi officiosissima
est. Acceptior ē mihi tua liberalitas quam spontaneam esse
video. Diligētia qua sine meis admonitionibus vsus es ma
ximā mihi spē affert/vt causā meā obtinere possim confidam.
Studiū tuū quod sine vlla mea rogatiōis significatiōe spōte tua
ī negotiū meū declarasti/ facit vt cause mee optie confidā. Ve
rū enī te mihi amicū prestitisti cū multorū tibi odiū ac mali=
uolentiā pro mea dignitate sustinēda suscepisti. Q. honoris

mei studiosissimus extiteris! contentiones maledicta atq; inter minationes quas pro me passus fuisti satis apertissime profi= tentur. Quo me semper amore cōplexus fueris ex hoc faci liter intelligo! q expostulatiōes īimicitias atq; malā hoīm gra tiam pro mea fama conseruāda sustinuisti. Diligētiā quidē Ciceronis maximū nobis fructū attulit. Accurata Catonis prudentia magnā cōmuni saluti vtilitatē cōparauit. Nō po tuisses sapientius facere q̄ egisti. Causa enī nrā non potuis set cōmodius transigi q̄ confecta ē. Que perfecisti accurati ori quidē rōne curari non potuisset. Que fecisti omni pror sus reprehensione carere videntur. Omnis enī vis optimi amoris mihi est cū sulpicio constituta. Facile enī prospicere potes q̄ mihi carus sis. Potes enī faciliter intelligere quā tū te mihi gratissimū habeā. Facile intelligo me a te pluri= mi fieri. Optime mihi exploratū est te mihi plurimū attri buere. Existimas ne ita me in vrbanū vt te mutuo non dili gerē? Adeo me ī te gratū arbitraris vt paribus tibi officiis non responderē? Adeo me īhumanū esse iudicas vt tandē di ligentie retributionē tibi non prestarē? Tanta ē mea erga te amoris magnitudo vt in te amādo tibi neminē anteponam.
Sūmo enī amore te cōplector. Vide quanti sit Catonis liberalitas. Vide quantū sit Cato officiosissimus. Vide qua magnificentia sit Cato omībus apertissimus. Plautus celebritate tue fame affectus perpetua affinitatis coniūctionē tecū exoptat congelare. Lamia sūmo erga me officio sēper vlus est. Lamia se mihi semper facilem prestitit. Lamia se mihi semper obsequētissimū obtulit. Lamia mee semper volūtati obtemperauit. Studiū tuū honori meo nūq̄ defu isse status meus ex te conseruatus optimus testis esse potest.
Auxiliū enī tuū mihi semper fuisse paratissimū optīe me= moria teneo et dū viuā recordabor. Que pro me egisti gra tissima mihi fuerūt. Que pro nobis ornasti toti nrē fami=

lie fuerunt probatissima. Que pro meis rõnibus pertracta sti fuerunt mihi acceptissima. Amicitia nrã que sũmis offi ciis ab vtroq₃ culta est hoc demeretur vt omĩa nrã inter nos cõ munia esse debeãt. Collegatio nrẽ societatis que maiores in dies vires suscipit pro suo iure merito depostulat vt nihil in= ter nos denegari possit. Tua ei momoria amãtissime tue er ga me volũtatis vt mihi gratissima ẽ vt maxĩe desiderem eam perpetuo cõfirmare. Significatio tue erga me beĩuolentie ita mihi iocũdissima est vt nihil magis gestiam: ꝙ ita vt fa= cis me semper diligas. Suauitas ingenii tui facit vt te mihi carissimum habeã. Accurata tui consilii sapĩa facit vt te mi hi precipuum teneã. Grauis tue sapientie deliberatio facit vt in deliberãdo consilio tibi obtẽperare debeam. Subtilis tue deliberationis consultatio in tuam me sententiam adduxit

Vbertas atq₃ sapĩa virtutũ quibus te celeberrĩe exundare vi deo me plurimũ adhortatur vt te velim imitari. Fortune mee que ex tuis bonis plurimũ adaucte sũt atq₃ conseruate me admonẽt vt perpetuo tibi astrictus esse debeã. Cum M. Cicero ita sit prudẽtissimus vt lõge ĩ posterũ prospiciat suũ erat onus reipub: debere bene consulere. Cũ tu pro singulari tua pru dentia oĩa longe prospicias tuũ erit officiũ cõmuni saluti op= time prouidere. Cũ lẽtulus cõmuni saluti posset plus pro= uidere ꝙ quis nostrũ ipse esset rerũ oĩm admĩstrationi prefici endus. Semper te in cõsiliis capiẽdis virũ sũma sapĩa pre= ditum existiaui. Semper te in cõciliis admĩstrandis optima fide ac religione insignitũ iudicaui. Semper te in omni re cta viuendi rõne singulari prudentia cõparatũ esse cognoui.

Grauissimũ ego semper iudiciũ ex tua sapĩa feci. Maxi= mã ego semper existimationẽ de virtutibus tuis mihi cõcepi.

Optimã ego semper opinionẽ de tua virtute suscepi. Et si cõsiliũ tuũ nũquã fuit mihi ignotũ tamẽ illud magis perspi tio quotidie. Tãetsi sapĩam tuã mihi semper clarissime ex=

ploratam habuerim indies tamen eã constare maior experior.
Nunc demũ intelligo te sapere. Nunc postremo mihi constat te virũ magna sapientia preditũ. Natura tua temperans et modesta facit vt te consiliorũ meorũ moderatorẽ habere velim. Familiaritas enim tua oĩm bonorũ virorum amãtissima me vehemẽter adducit/vt mearum oĩm actionũ te mihi comitẽ adiungere debeam. Non enĩ video vllius consiliũ tuo anteponi debere. Non satis intelligo cuiuspiã prudentiam esse tua sapientiorem. Quoniã ĩ agenda virtute te primariũ esse cõspicio vehemẽter desidero vt nrẽ societatis moderator fias. Quoniã te virũ amplissima virtute preditũ esse cõcerno exopto ꝙ sũmopere omĩbus meis te rõnibus adiungere
Mirifica tui ingenii perspicatia maximã apud omnes laudem adepta est. Cõmoda atq officiosa tue vite institutio incredibilẽ apud bonos viros existimationẽ cõcitauit. Honor enĩ qui ex scientiis celeberrimus cõparatur te plurimũ adhortari debet vt eas maxime cõplectaris. Dignitas enĩ quã solent studia scientiarũ homĩbus afferre maximũ tibi debet esse incitamentũ/vt diligentissimã ipsis studiis operam adhibeas.
Splendor enĩ virtutis qua hoĩes illustrati ceteris solent hominibus excellentiores haberi te sũm opere cõpellere debet vt clarissimis virtutibus te totũ exponas. Cum aĩaduerterem te studiorũ disciplinis plurimũ excoluisse/merito virũ te primariũ existimo. Cum mihi constaret recte viuẽdi rõnem te semper egisse nõ sine causa te ceteris antepono. Cum sẽper clarissime perspexerĩ te omnibus officiosis disciplinis atq exercitationibus libẽter adhesisse non immerito adducor si tibi magis ꝙ ceteris me adherere constituerim. Admonitio tua ita mihi prudens esse videtur/ꝙ ea me familiariter impellere posset vt id sequar quod tu optimum putes. Consilium enim tuũ tantifacio/vt a preceptis tuis nõ discedo. Pacientia.n. tua satis aperte declarare videtur quã fortem geras. Virilitas perseuerantie tue nobis persuadere videtur quantũ ĩ cmi=

bus gerendis rebus constans esse debeas. Iusticia quã sem per apud oẽs vsus es facit vt optĩe de te sperare possim. Li beralitas enĩ tua apud oẽs te gratissimũ facit. Veritas quã semper excoluisti mihi suadet vt fidẽ tibi ĩtegerrimã existimẽ.

Honorifica atq̃ laudabilis tue vite gubernatio facit/ vt vi rũ te bonũ et iustũ esse existimẽ. Integra enĩ atq̃ optima vi uẽdi ratio facit/vt hoĩez te purũ sincerũ equũ et innocentẽ iu dicare valeã. Multi quottidie ad nos deferũt ĩcredibiles tu as esse in õni genere virtutes. Nũtiatur nobis quottidie sũ mã esse tuarũ virtutũ amplitudinem. Assiduo enĩ sermone apud nos profertur singularẽ tuã ĩ omni genere officii virtu tum prestantiã. Multotiens eĩ te demiratus sũ tanq̃ homi nem ex ipso celo delapsũ. Omnes enĩ tue deliberationes sũ ma sapĩa referte videntur. Omnia tua instituta cõstant ma gna industria esse operata. Omnia me tua delectãt sed ma xime tua sũma fides hũanitas prudentia consilium liberalitas Omnes enĩ tue vite rõnes mihi placent maxĩopere/ sed po tissimũ societas studiũ religio benignitas. Prudentiorẽ ad huc neminẽ nrõ Cicerone cognoui. Callidiori cõsilio predi tũ neminẽ expertus sũ quã sulpiciũ. Nõ fuit tãti cartaginẽ vincere/quãti hoc est quod nuper tuo cõsilio gesseris Cicero etate tenera ceteros ingenio superauit. Cicero a teneris iam ãnis fuit industria prestãtior. Summã es ex hoĩnũ opiniõe existĩatiõnẽ adeptus. Tua quidẽ nominis existimatio ex ho minũ cõmendatione apud plurios celeberrima est. Nihil opta tius quã est vniuerse ciuitati tua prudẽtia. Nihil plus hoĩ ni cõmodius accedere vidi quã sapiẽtissimũ cõsiliũ tuũ. Quid omnes de tua probitate existimauerũt id ego re ipsa clarissime constare perspicio. Quã de te omnes celebritatem predicãt ego eam amplissimã expertus sũ. Nihil enĩ mihi amabili us/ nihil gratius/ nihil deniq̃ optabilius/ tua erga me volun tate. Quoniã liberalitas tua omibus planissima est. nõ igi tur mireris si omẽs in eorũ negotiis benignitatẽ tuã expetũt.

Quia tua apud omnes officiosa beneficentia nota est. nulla igitur te teneat admiratio/si multi se tibi cōmendant. Cum te omnes liberalissimū cognoscāt/nō est ꝙ aliqua tenearis ad = miratiōe si oēs tuū officiū requirant. Si ex sentētia mea te frui valerē tu esses omniū meorū cōsiliorū moderator. Si ex voto mihi data esset tui possidendi facultas/omīa mea cōsi= lia tibi gubernāda cōmitterē. Cicero diligentior tuis laudi bus esse non potuit ꝙ̄ fuit. Crasso cōstantior tue cause esse non valuisset ꝙ̄ fuit. Clarissima tue auctoritatis excellentia efficit/vt quicquid agis vehemēter denotetur. Tuarū vir= tutū splendor homines cōmonet/vt quecūq; facias pōderent.

Cato in his que aliquo consilio refelli possūt non capietur

Marcellus in illis negotiis que ī vsum hominū euenire so lent nō poterit defraudari. Bonorū vita me sēper plurimū delectauit. Ciues enī de sua repub. recte sentiētes a me sem per vnice amati fuerūt. Qui officiosissimā viuēdi constitu tionem imitentur summo a me amore cōplectuntur. In te profecto sūmopere confidā. Omnes ei fortunas meas tue fidei cōmendo. Omnē spem meā in te fixi ac locaui. Ni si tue vite ratio optime mihi cognita esset nō auderem mea ti bi secreta cōmittere. Spero enī tua prudentia fretus quod exopto consequi posse. Mihi enim optime persuadeo opera consilii tui adiuuante/quod desidero posse faciliter impetrare.

Vatinius fuit semper beneficiorū diligentissime memor.

Vatinius sēper curauit ne ingratitudinis vicio vnꝙ̄ crimi nari posset. Vatinius solet amicis mutua beneficiorū vicis=

Secūda rubrica. De lrīs ad amicū (situdine respōdere datis/aut ab eo receptis. Et vbi aliquid ei significamus/aut etiā amico vel nobilipsis congratulamur Exordia.

x tuis litteris mirificū tuū erga me amorē recogno= ui. Tue mihi littere qua me beniuolētia colis de= clarauerūt. Tuarū enī ad me litterarū visitatio di

ligens/tuam erga me memoriam significat. Tue eī littere que ad me frequentes deferūtur/satis magnū tue vigilātie argumentū declarant. Lrās tuas legi similimas tue virtutis hūanas gratiosas amabiles officiosas. Lrē tue mihi delate sūt tue vite īstitutōis cōsimiles/plene prudētie cōsilii prouidētie sapientie. Tuā epistolā cōtēplatus sū/tue bonitati accomodatā honestā liberalē fidā cōmodā religiosā. Iocūdissie mihi fuerūt tue littere. Amātissime tue littere amplū mihi gaudii cumulū attulerūt. Magnā profecto iocūditatē ex tuis lrīs recepi. Tue quidē lrē magna me leticia affecerunt. Lrās quidē tuas incredibili alacritate cōplexus sū. Suauissimas semper tuas accipio lrās. Tue lrē valde mihi graues elegātesq̧ vise sunt. Tuas lrās recepi. Reddite mihi fuerunt littere tue. Tue mihi littere per stephanū fuerunt obsignate. Ex tuis lrīs ītellexi/cognoui/suspicatus sū/didici/aīaduerti/cōprehendi/iudicaui. Ex tuis lrīs doctus/admonitus adhortatus sū. Ex tuis lrīs doctior/prudentior/ certior factus sū. Tue mihi lrē sigificauerunt/declarauerunt/innuerunt. Tue quidē lrē me admonerūt/docuerunt/erudierūt et certiorē reddiderūt. Dupliciter delectatus sū tuis litteris

De tuis ad me lrīs duplici quidē gaudio affectus sum. Crebre ad me tue lrē tuā mihi diligētiam demrānt. Vide quid agas vix tuas lrās referam in volumina. Fac te respicies ne nimiū in scribēdo fatigeris. Consule valitudīe te nimiū ī scribēdo lasses. Prolixitas tuarū lrārū me quoq̧ lōgior ī scribendo facit. Copiosissime tue lrē me admonere vidētur/vt meas etiā ad te prolixas obsignare curē. Breuitas eī ad me tuarū lrārū me admonet vt ego quoq̧ in scribēdo breuior esse debeam. Cum te in scribendo breuē esse videam/breuiorē etiā me ꝙ solebā esse debere constitui. Quod caput fuit epistole tue ad id potissimū respōdebo. Que summa ē tuarū lrārū ad eam preseertim responsionē accōmodabo. Quod potis si=

mum tue orōnis argumentū esse videtur/ad illud presertī rationes mee defensionis applicabo. Scriptis iam et designatis meis ad te lrīs/tue mihi delate fuerunt. At solutis iam et tabellario cōmissis meis tibi litteris obsignandis: tuas mihi lentulus dedit. Expeditis iam et missis litteris meis/ tuas quā primum accepi. Vix potui tibi scribere summis occupationibus impeditus. Tandem tibi scripsi paulisper maximis laboribus subleuatus. Tandē tantulū ocii nactus sū vt hoc tibi lrārum dederim. Etsi nihil haberē quod scriberē tamē volui aīco ad te eūti aliquid lrārū dare. Tāetsi nihil noui esset quod tibi declararē/ tamē volui potius meas lrās ianes ꝙ nullas esse

Querenti mihi quid a te potissimū scriberē/ illud ī mētē venit vt ad virtutes te plurimum adhortarer. Considerati mihi quid tibi lrīs significare deberē/ illud occurrebat vt ad studia bonarū artiū te vehemēter incitarē. Cogitanti mihi quo te genere lrārum visitarem/illud scribēdi genus accedebat/ vt te ad gloriam tuorum maiorum inuitarem. Magna rei vtilitas quam pro te excogitaui me ad inscribendum incitauit. Facultas rerū ꝙ maxīe tibi vsui futurā esse video me adduxit vt per meas te lrās admonerem. Si de tua erga me voluntate dubitarē pluribus verbis ad te scripsissē vt rōnibus meis inseruires.

Si de nrā amoris cōiunctiōe suspicarer/lōgiori quidē rōne ad te cōtenderē/ vt te mihi accōmodares. Litteras tuas vidi simillimas tue nequitie cōtumeliosas perfidas iniquas mēdaces

Tuas mihi lrās detulit pōpilius plenas discordie temeritatis superbie crudelitatis. Tuam legi epistolam delirantē ignominiosā molestā facinorosā. Epistola tua facillantibus lrīs mihi delata est. Littere tue inconstanter loquentes mihi reddite sunt. Tuam recepi epistolam varie defluentem. Non ausus fui litteras meas apio cōmittere. Non existimaui litteras polioni temere cōsignare. Nonne his te suppudet/ vt cum iā ex me lrārū vasiculos receperis/ nihil mihi remiseris. Itane pudore afficeris aliquo nihil tuarū ad me lrārū remittere

Quem statū retineamus ex his lrīs cognosces. Que no
strorū conditio he tibi lrē declarabūt. Quō res nostre se ha
beant per has lrās certior fies diligēter. Que acciderūt exi
stimaui te scire oportere. Que nuper cōfecta sūt tibi esse ap
periēda putaui. Que sūt hic cōstituta duxi tibi esse declaran
da. Que tibi explicaturus sū ita cōmoda sūt ac vtilia vt ma
xime debeas ea tibi velle cōparare. Que te sum admonitus ita
sūt rōibus tuis suffragātia atꝫ oportuna ꝙ ea sūt tibi maxīope
re cōplectēda. Honori enī tuo nūꝙ defui neqꝫ defuturus sū
Dignitatē enī tuā dies ac noctes studiosissīe tuebor. Om
nem cōditionē status mei tibi declarabit hortēsius. Totam
enī sūmā consilii mei te docebit opinatius. Si pristinā in a
micos defendēdos beniuolentiā retines: te rogo vt me suscipi-
as defendendū. Si talis es amicorū defensor qui cōsueuisti
me tua virtute suscipe protegendū. Cupio maxime vt ali-
quando ociosa libertate fruamur. Desidero vehemētissīe vt
tranquillā pacem possideamus. Expecto enī sūmo cū deside
rio vt a tantis molestiis ī quibus quotidie versamur aliquādo
liberemur. Illud tandē mihi euenit quod mihi sēper maxīe
fuit optatū. Illud mihi tandē oblatū est quod sēper exopta
ui. Quod diu vehementissime desideraui: id mihi hodierna
die felix fortuna detulit. Catonē tuo ad me noīe profectū vidi
certe libētissime. Lentulo qui est tuis mihi verbis cōmēda
tus libenter inseruiui. Ciceronis rōnes per te mihi cōmen
datas: facili anīo defendendas suscepi. Ciceronem libentius
ꝙ vidi videre non potuissem. Lamiā gratiusꝙ suscepi susci
pere non potuissem. Torquatū cōstantius ꝙ defendi defen
dere nō valuissē. Admonuisti me vt si quid esset quod ad te
pertinere arbitrarer tibi sigificarē. Cōstituisti mecū vt que
te cōtingerēt tibi apperirē. Quod potissimū curo est vt me
am rempub. saluā esse velī. Quod ip̄rimis exopto/ē vt rōi-
bus. r. p. recte cōsuletur. Cum oēs reipub. recte cōsulere de
beamus idcirco quod sibi cōducere mihi visū ē ī mediū adducā

Caritas qua erga patriam afficeris est mihi admodū iocun dissima. Fides enim qua salutem cōmunem semper excolui sti est mihi ꝙ gratissima. Quod pro te excogitaui magnū ē tibi lucrū allaturū. Quod pro te ago quotidie ad maxie tue dignitatis incrementū plurimū attinere videtur. Nisi sem pronii virtutes tibi notas esse arbitrarer/de his multa tibi nar rarem. Nisi mihi exploratū esset te optime cognoscere qui bus sit plautus virtutibus insignitus/de ipsis te certiorē red= derem. Quē optarē vt multis ex causis vna esse possemus.

Quē vellē vt de magnis ac multis rebus accellioibus vtriusqꝫ nostrū pertinētibus sermonē cōmittere valeremus. Cū tra sonē tuo ad me noīe venientē video/te videre existimo. Quo= tiens fabritius tuas lrās obsignat/totiēs tecū sermonē me ha= bere videor. Pudor quidē subrusticus multotiens me deter ruit/cū aliquid a te cōtendere vellē. Pudiusculus nimis ad huc erga te fui/cū operam tuā expetere vellē. Magna quo tidie ad nos deferūtur que ita vt dicūtur cōstare cupio. Mul ta quotidie nuntiātur que vtinā vera sint. De pace ita est vt optasti. De statu reipub. ita esse videbis vt desideras. De dignitate Catonis ita est vt speramus. In maxīa acerbitate hac vtar cōsolatiōe/ꝙ sū mihi cōscius oīa equissimo aīo fecisse

In sūmis molestiis hac fruor recreatiōe/ꝙ nihil a me sine rōe cōmissū est. Non diu sꝫ acriter tue nos suspitiōes torserūt

Non longo tpē sed acerbissima malorum calamitate nobis insiderūt bellorū intermīatiōes. Perterrefactus est acriter lepidus aduētu exercitus octauiani. Percussus ē lētulus mi sere lrīs Ciceronis. Sceleribus malorū oppressa ē bonorū libertas. Iniquitate perfidorū stat9 bonorū turpiter ē affectus

Improbitatē aduersariorū credo te iam diu cognouisse. ꝙta sit nrōrū infidorū iniquitas mīme te fugere existimo. Noli mirari si apio grauiter succenseā. Nulla mouearis admira= tione si in popilium candescā. Deus popilio malefaciat oīm hominū nequissio. Deus sabinū perdat hoīē scelestissimū

Perfidorũ iniquitatẽ reprimi sepenumero necesse ẽ. Infidorũ detractiõibus pari vice respõdere licitũ ẽ. Qz hoĩnes nocere mihi debeãt causã nõ habẽt. Qz quisq̃ mihi detrahere debeat / nulla quidẽ iusta causa sibi oblata ẽ. Qz me homines iiuriis prosequãtur / id profecto sine cã facere videtur. Homines infidi nõ cessant quotidie nrãm existiatione labefactare.
Homines maliuolentia suffusi assidue nobis detrahere studẽt. Homines natura maledici / nostrã rectã viuẽdi rationẽ coĩquinare machinãtur. Perfidia hominũ facit vt nõnulla durius q̃ dicta sit perferãtur. Infidia hominũ facit vt multa secus q̃ ab hoĩbus facta sint accipiãtur. Non possem perpeti fidẽ quã de me tibi dedi frustratã esse nisi fortuna culpã sustineret. Varia indies ĩtelligo que vtinã inania sint. Nõ possũ abduci quin quotidie varia percipiã / sed ficta esse libẽter exopto. Ineptiorẽ profecto dionisio neminẽ esse vidi. Insanior ceteris hoĩbus mihi videtur esse lãbertinus. Maxĩa aeris perturbatio adhuc perhibuit ne a te accederem. Imbres et venti in causa fuerunt / ne tabellarios tibi mittere potuerim
Incredibili sum dolore de tua aduersa valitudine cõfectus
Excruciãt me nimiũ tuorũ infortuniorũ calaĩtates. Vehemẽter abducor vt tibi maxiopere cõgratulari debeã. Cõpellũt me tue uirtutes / vt tecũ maxĩe letari velim. Gaudeo plurimũ te de me recte sentire. Letor maxĩe meã viuẽdi rationẽ tibi probabilẽ videri. Maxĩa afficior iocũditate / ea que facio tibi placere. Quãq̃ ex ãplissima tuorũ ĩ me beneficiorũ magnitudine cumulate mihi satisfactũ arbitrabor / gaudeo tamẽ q̃ sũmopere maioribus indies a te officiis exornari. Tãetsi superioribus tuis ĩ me meritis satis me tibi deuictũ existiãbã / letor tamẽ te quotidie ĩ me fieri benificẽtiorẽ. Ego de celebratione tuarũ virtutũ plurimũ gaudeo. Predicatio tue probitatis maxĩa me leticia afficit. Ego cõmẽdatiõe tue existiationis maxiopere letor. O iocũdissimũ nũtiũ de rebus nuper a te gestis. O gratissimũ rumorem de fama tue salutis

O acceptissimas lrās de filii reditu ad nos. Letor maxime āplissimā te rerū gestarū gloriā ex tuo magrātu deportasse
Gaudeo maximopere sūmā te ex virtutibus tui nois existimationē fuisse cōsecutū. Letor vehemēter magnū te ex officiis tuis fructū accepisse. Accessio tui magrātus sūmā mihi affert oblectationē. Amplificatio tue dignitatis ē mihi plurimū iocūdissia. Gratulor fortune tue/virtuti tue/perspicacie igenii tui/magnitudini aī tui/felicitati tue. Virtutibus enī tuis adducor me tecū plurimū gratulari debere. Coiūctio tue optie erga me volūtatis maximā mihi suauitatē affert. Qz me amas est mihi vehēnter gratissimū. Familiaritas affinitas q̄ mecū officiosissie cōgelasti/maxime mihi voluptati accedit.
Nemini cōcedā cui tua prosperitas fuerit iocūdior q̄ mihi.
Nulla quidē rōne tolerarē/vt tue bonorū accessiones cuipiam gratiores cōtingere possent q̄ mihi. Est mihi iocundissimū que pro te gesseri tibi videri probabilia. Magna afficior voluptate meā erga te operā tibi placuisse. Acceptissimū nūtiū accepi cū te recte agētē itellexi. Res mihi iocundior significari nō potuisset/ q̄ cū de florēte statu tuo est mihi nūtiatū. Non parua afficior leticia tui nomis existimationē te integrā defēdisse. Nō dici posset q̄tū gaudeā honorē tuū illibatū retinuisse. Gaudeo maxiopere te ad nos recte valētē recepisse. Est mihi magne voluptati te ad nos redisse.
Plurimū vt debeo letor te ad nos sospitem cōtulisse.
Rubrica. iii. Vbi amico de beneficiis grās habemus
Et vbi operā et officiū nostrū ei pollicemur Exordia.
On habeo quas merito tibi grās reddere possim. Nō enī reperio quibus rebus parē tibi grāз referre queā
Nō ē ydonea mihi cōcessa facultas/vt merito tibi gratificari valeā. Ea ē mihi denegata ptās ex qua me tibi beneficiorū memorē demrāre possē. Nulla satis cōmoda ē mihi oblata oportunitas/vt virū me tibi officiosissimū prestare queam. Magnas tibi grās dico. Amplissias tibi grās habeo

Immortales tibi grās ago. Cōdignas tibi grās agere stu=
deo. Merito tibi grās referre nitor. Ego tibi grās cū pu
dore: cum tua sūma in me officia rem potius ꝙ verba deside=
rent. Non tibi libenter verbis gratias ago/cū presertī am=
plissima tua in me benemerita rerū effectū nō gratiarū actio=
nem deposcāt. Corripior verecūdia tā vili verborū munere
tibi grās agere/cū īmortalia tua ī me benemerita rē ipsā deme
reantur. Iam nō ago tibi grās/cum enī re nō possū referre
hinc verbis non patitur satisfieri. Magnā habeo Ciceroni
gratiā qui mihi causā dedit te amandi. Lentulo meo sum=
mas teneor gratias agere qui initiū aperuit me tibi cōiungen
di. Volutio maximā debeo grāȝ referre qui faīliaritatē cōse
quēdi tuā materiam mihi obtulit. Quoniā in omnibus re
bus meis maximo mihi presidio sēper esse voluisti: idcirco pa
rem tibi grāȝ referre studeo. Quoniā in oībus meis agēdis
causis sūmū tuū mihi adiumētū prestitisti/ideo suffragatiōis
tibi vicē prestare debeo. Quoniā omnibus meis rōnibus te
semper libētissīe accomodasti/idcircoꝗ mutuā tibi officiorū acti
onē nitor retribuere. Omnes eī rōnes perscrutor vt pro tu
is in me meritis tibi merito gratificari possi. Oēs etiā vias
excogito vt pro tuis ī me officiis virū me beneficiorū memo
rem cognoscere possis. Nullū profecto locū pretermitto vt
pro sūma tua liberalitate parē tibi beneficiorū grāȝ referre va
leā. Cū presidio mihi opus est tuo/id libenter a te peto/sed
multo libentius pro tuis ī me officiis tibi gratias ago. Ego
libēter meis te rōibus adiūgo/sed libētius meū tibi officiū pre
sto. Tuū mihi auxiliū libenter expeto/sed libentius parem
tibi grāȝ referā. Non enī me preterit tātū pro cōmodis me
is te semper elaborasse/vt etiā pro tuis ornamētis tenear vehe
menter insudare. Molitus enī pro me tantopere fuisti vt e
go quoqȝ pro te maxīopere conari debeā. Satis enim mihi
cōstat/ꝙ te pro rebus meis studiosissīe exercueris que res me
merito adducit/vt etiā ex toto vigilātissimū me prestare debeā

Mandatū tuū curabo vt debeo diligēter Tuū negotium ago sicuti teneor studiosissime. Causā tuā queadmodū es de meritus ad me recipio defendēdā. Oēs rōnes tuas vt mihi onus incūbit oībus viribus sustinebo. Studiū eī meū nūq̄ est tibi defuturum. Mea enim fides nullo tibi loco deficiet.

Ego nullū meū vnq̄ tibi officiū denegabo. Sū quotidie curiosus quid in rebus tuis agatur. Dies enī ac noctes dili gens ad inuestigādū sū q̄ rerū cōditionē possideas. Quanto studio causā tua oībus in locis defenderī oēs tui declarabunt.

Quantā enī vigilantiā pro dignitate tua vbiq̄ defendenda adhibuerim ex tuis omnibus certior fieri potes. Quo enī animo qua cura qua diligētia qua ve cōtentiōe rōes tuas ī om ni re curauerī/omnes tuos ad te scripsisse arbitror. De meo studio erga salutem tuam credo te cognoscere. Que sit mea pro tua volūtate vigilātia existimo te ītelligere. Quātū pro te cōseruando laborē desumpserim/arbitror te non ignorare.

Ardentissimū tue glorie āplificatorē me sēper futurū eē cō stitui. Perpetuus equidē tuarū virtutū predicator esse volo Assiduus enim tue existimationis buccinator existā decet.

Ego nullū locū pretermitto te laudādi. Ego nullū labo rē subterfugio te iuuādi. Ego nullū periculū expauesco te cōseruādi. Vide quāti apud me sis. Vide quāti tibi attri buo. Vide q̄ti te facio. Quā primū facultatē nactus fue ro te adiuuādi oīa pro te agēdi libētissīe suscipiā. Vt primū mihi oblata est inseruiēdi oportuītas nihil profecto pretermisi

Quantū enī ī me ē tātū de me tibi polliceri potes. Que cūq̄ ī me bona sūt cōstāt tibi paratissīa. Quod tibi pollicitus sū data opera paraui. Quod tibi promisi diligēter absolui.

In oībus locis vbi me eē cōtigerit maxīs te laudibꝫ extollo

Ego te quotidie cōmēdare nō desisto. Non cesso dies no ctesq̄ āplissimis te laudibus illustrare. Dignitati enī tue ita faueo q̄ oīa opera curē. Omnē eī status tui cōditionē ita ca rissimā habeo vt ōnia pro tua salute sim libenter expositurus/

Facit enī perpetua tuorū erga me beneficiorū magnitudo vt sedulo tui memor esse debeā. Amplissima in me tua officia efficiūt/ vt oīa que tibi grata sint per te perficere debeam Immortalia tua in me benemerita nō sinūt me aliud quicq̄ nisi de tuis cōmodis et ornamentis cogitare. Sū dies noctesq̄ sedulo in hoc occupatus vt pro tuis ī me officiis perpetuo cō memorādis tibi satisfacere studeā. Cū tua in me officia sūma esse cōstant oīa sunt mihi pro te merito ac diligenter agēda Quantū in me est id omne pro tuis ornamētis effūdere teneor. Quantas mihi honorū accessiones cōparare potero/ oēs pro tuis cōmodis libēter ī mediū adducā. Amor ea pro te iubet efficere que pro me ipso nō perficerē. Non enī possū adduci ea pro me agere que pro te facere amor me coegit. Cū tua erga me benemerita cōsiderarē oīa sū libētissie perpessus dū tibi auxilio eē possi. Cū aīaduertā quanta fuerit tuorū erga me officiorū magnitudo oīa diligētissie procurabo vt morē tibi gerā. Cū mihi ī mentē venit quibus q̄tis q̄ꝫ magnis me beneficiis exornaueris/ oīa sū pro te perpessurus dū tuā dignitatē tueri possi. Cū tua in me demerita meōria repeto/ oīa cōstitui tolerare debere dū rōibus tuis cōsulere valerē. Cū id sēper curaueris/ vt saluū me eē volueris/ mea interesse videtur/ vt oīa pro te merito efficere debeā. Ego beniuolentia cōpulsus quero quotidie qua rōne me tibi accōmodare possim. Ego affinitate cōmonitus me tibi totū expono. Deos hoīesq̄ testes īploro honorē tuū non mihi minori esse cure q̄ meū propriū. Deus qui oīa recte nouit optimus testis esse pōt nullius alterius beniuolentiā quā tuam accedere mihi optatiorē. Omēs hoīnes mihi testes adduco/ me nihil aliud magis q̄ felicitatē tuā adoptare. Quoniā arbitratu meo te sēper fretus sū/ eadē profecto rōe de me statuere potes. Quoniā voluntatē tuā cū meo iudicio sēper coīūgere voluisti/ meū etiā cōsensū opinioni tue sum libēter accōmodaturus. Quotiens auxilio tuo michi opus fuit/ Te adeo facilem dulcem/

et humanũ expertus ſum / vt maxiopere tibi debere diiudicem

Quotiens mihi tuũ preſidium expetiui ita te mitẽ ac tracta bilẽ ſẽper eſſe cognoui / vt nihil quod a me velis tibi denegare debeã. Quotiens te mihi fautorẽ prebuiſti ita te mihi libe= ralẽ atq̧ beneficẽtiſſimũ preſtitiſti / vt nihil ſim vnq̄ pro orna= mẽtis tuis ſubterfugiturus. Ampliſſia erga me liberalitas nõ patitur vt vlla quidẽ rõe me ores / cũ oĩa ſponte mea pro te perficere debeã. Preces enĩ ĩ aĩcitia nrã ſublate eẽ debẽt / cũ tua ĩ me beneficia expetãt / vt oĩa que in me ſũt / pro tuis cõmo dis ĩ mediũ tenear exponere. Nõ. n. opus eſt vt a me quicq̄ rogãdo cõtẽdas / quoniã ĩmortalis tua ĩ me beneficiorũ magni tudo perpetuo me tibi deuinctũ efficit. Quoniã incredibilẽ quẽdã amorẽ tibi debeo dies ac noctes / de cõmodis et ornamen tis tuis excogitare nõ deſino. Cũ tu mihi obſequẽtiſſimus ſem per extiteris / me tibi oĩbus ĩ rebus cõſẽtiẽtẽ expecta. Qui pro nobiſ ĩcõmoda ſuſtinuerũt / iure demerẽtur vt parẽ iacture vicẽ pro ipĩs tolerare debeamus. Simultates iurgia cõuicia of= fenſiões atq̧ incõmoda que pro eſtimatiõe mea perpetue nõ de negaſti / ſatis me admonent / vt ego item vllius incõmoditatis genus pro te debeo ſubterfugere. Cũ tu pro ĩcoluĩtate mea detrimẽta atq̧ ſupplicia nõ effugiſti / ego etiã pro ſalute tua af= flictiões egeſtatẽ famã calaĩtatẽ atq̧ ĩteritũ non debeo formida re. Cũ ſit turpiſſimũ beneficia nõ memiſſe / certe hoc ſũmũ quod ego a te officiũ recepi et memĩero ſẽper et predicabo libẽ ter. Que tu in me beneficia cõtuliſti nulla vnq̄ mea delebit ob liuio. Que ĩ me benemerita declaraſti oĩs mea cõpectitur po= ſteritas. Q me ſẽper lautiſſie pertractaſti ex mea nũq̄ meõria decidet. Immortalia tua ĩ me officia perpetuo meo q̄ dẽ aĩo iſi dent. Tua grã que mihi nũq̄ defuit perpetuo deuĩctũ efficit. Tua ſũma liberalitas q̄ ſẽper paratiſſimã eẽ cognoui me ſẽper obſequẽtiſſimũ reddidit. Tua ãpliſſia dignitas que mihi ſẽper opitulata ẽ me ſibi totũ vẽdicauit. Exopto illã mihi dari faculta tẽ vt meã ĩ te pietatẽ beneficiorũ magĩtudĩe recte cognitã hẽas

Desidero maxīopere vt ea mihi fortuna contingat! ex quo incredibilē meā in te voluntatē re ipsa maxime cōprobare pos sis. Sūma mea erga te beīuolentia me cōpellit vt nihil de= beam pro te recusare. Maximū meū erga te amoris iudiciū me plurimū adhortatur / vt in omībus rebus me tibi accōmo= dare debeā. Cum multa mihi gratissima sint que tu in me cōtuleris / tamen fero hoc gratius / ꝙ te semper virū liberalissi mū prestitisti. Cū oīa tua mihi optatissima sint / tamen hoc desideratius quod affinibus meis attribuisti. Cum oēs tui maximis me officiis semper prosecuti fuerint! illud sedulo ex cogitare debeo / ne tam āplissime liberalitatis īmemor esse de= beam. Cū omnes tui semper me liberalissīe cōplexi sint! ni hil est quod ego / nō tum eorū tū etiā tua causa debeā. Sū= mus enī tuarū virtutū splendor! et incredibilis meus erga te amor efficit! vt oīa pro tuis cōmodis tenear sustinere. Ma= xima tuorū studiorū existiatio et perpetua nrē beniuolentie cō iūctio facit! vt me tibi omībus in rebus totū patefaciā. Hoc tibi velim persuadeas me pro rebus tuis quotidie fieri diligen tiorem. Scito maiori mihi indies esse cure dignitatē tuam. Honor equidē tuus perpetuo mihi anīo residet. Nego= tia enī tua quotidie mihi infixa sunt memorie.

Ca. ii. De narratione / vbi scilicꝫ de litteris / vbi de rebus secundis / et vbi de aduersis enarramus ꝛc.

Vm nostre mentis cōceptū aperire / et que nos ad di cendū moneāt explicare volumus. Illud diligēter ob seruandū est / vt narratio a nobis habita ydonea et cō moda cōstet. debet enī narratio breuiter explicari. vt ab audito ribus faciliter cōprehēdatur / dilucide aperiri vt clarissime in= telligatur / et verisimilis declarari / vt fidem possit auditoribus probabilē efficere! de quibus narrationibus aliqua hic pricipi aperiētur / que si fortasse nimis pauca videbūtur! hac profecto rōne excusari debent ꝙ vnus quisqꝫ cui aliquid narrare cōtigit satis clarissime ītelligat quid sit illud / et cuiusmōi existat quod

plurimū facere voluerit quod cum recte nouerit facilis erit sibi defatigatio ad ipsū dilucide denodare: et ī medium apertissime demrāre. Dubitāti mihi quid ad te scriberē lentulus noster ad te mihi scribēdi materiam aperuit. Querenti mihi quid meis tibi lrīs significarē: cassidius scribēdi viā demrāuit. Expectanti mihi tuas lrās Cicero mihi nuntiauit te nihil scribere posse. Volenti mihi tuas lrās depostulare Cicero me admonuit me frustra desiderare. Lectis tuis litteris magna omnium gratulatio secuta est. Explicāti tuarū lrārum snīa īcredibilis ē oīm officiosorum leticie plausus exortus. Intelligo idē in his lrīs quod in superioribus intellexi. Idem postremo tue lrē mihi declararunt quod anteriores significauerunt.

Nō magis ex vltimis tuis lrīs admonitus sum ꝙ ex prioribus cognouerā. Cū tuas lrās lego tecū videor colloqui. Lrās tuas cōtēplās tecū sermonē habere videor. Quotiens tuas epistolas cōtracto: totiēs videor te hrē. Qꝫ te excusas propter occupatiōes nō potuisse scribere satis apud me valet. Accipio excusatiōꝫ qua vsus es: ꝙ occupatōibus īpeditus scribere nō potueris. Qꝫ dicis te occupatissimū: tuis me lrīs visitare nonpotuisse satis est: ratio tua excusabilis mihi videtur.

Tantū ex prouītia redierā cū has tibi lrās misi. Tantū modo ex magistratu remeauerā cū hāc tibi epistolā obsignādā cōmisi. Illuc tunc domum nouiter applicuerā quādo his te lrīs visitaui. Ego post tuas lrās mihi datas causam tuam ꝙ primum curare cepi. Ego postꝙ tuas recepi litteras: primū quod ego feci dignitatē tuā defēdi. Ego lectis tuis lrīs statī de rōnibus tuis cogitaui. Res nrē quo in statu sint ex his lrīs cognoscere potes Hec negotia quō se habeāt Cicero tibi declarabit. Nostra respub. quē status cōditionem possideat ex hac intellige. Vni epistole respondi venio ad alteram.

Prime epistole satis feci nunc ad alterā accedo. In pricipio enim totius cause vsqꝫ ad finē longa nimis esset enarratio.

Ab initio quidē totius negotii vsqꝫ ad extremū cōplexum

nimis esset dicēdi ratio. Ab exordio enī totius accessionis vsqꝫ ad calcem diffusa nimis esset commētandi ratio. In Cicerone hec poteris cognoscere / industriā consiliū sapientiā humanitatē libertatē modestiā. In Clodio hec omnia esse cōstant iniquitatē superbiā crudelitatē audaciā incōstantiā. In Clodio hec omnia experti sumus deceptiōes calūnias violentiā iracundiā implicationē. Optarem maxīe mi lāperte vt pluribus ex causis bonarū artiū disciplinis operā adhiberes. primū ꝙ ipse sciarū virtutes hominū ingeniis maxīe conueniūt. hoc primū sequitur illud ꝙ oportuissime sunt in omībus hominū rebus siue secundis siue aduersis. Deinde nihil est ab ipso deo excepta anīa homībus datū: ipsis sciarū virtutibus prestantius et illud adiūgo: ꝙ neqꝫ oppida neqꝫ ciuitates neqꝫ prouincie / aut deniqꝫ ville recte absqꝫ sciarū preceptis gubernari possent / neqꝫ hoc tacebo nisi ipē bonarū artiū doctrine apud humanū genꝰ colerentur: homines profecto eorū vitā tanꝙ aīalia bruta agere viderētur. et qui ipis adherent eorū vitā florentiorē degere possūt. Addo etiā ꝙ ipē sciarū virtutes homini viuo nūꝙ eripiuntur: mortuo vero sēpiternā laudis existimationē cōparant et animā reddūt illustriorē. Et illud rursus addendū est: ꝙ trāquillis in rebus maximā afferūt homībus oblectationē / tristibus vero et calamitosis temporū cōditionibus salutē importāt Postremo quod caput est ipse enī facultates sciarū talē tanquā āplissiāꝫ cōmoditatis oportuītatē secū afferūt: vt etiā si ceteras res homīes amiserint / ipse tamē insignes bonarū disciplinarū virtutes: ipsorū hominū vitā cōmodissime sustentare possent.

Neminē alium superesse video in quo pristinā illā nrī amoris societatē representare possim. Alium neminē cognosco ī quo priscā nrē cōiūctiōis colligationē cōspicere valeā. Quo die te cognoui te amare cepi. Vt primū te vidi magnū feci initiū future nrē beīuolētie. Quā primū tecū allocutus sū in amorē tuū maxīopere cōmotus fui. Vsqꝫ a pueris nobis magna sum te beīuolētia cōplexus. Vsqꝫ teneris vnguicu

lis te magnifeci. Vsq ab ineunte etate tibi libẽter inseruiui
Vsq primis tẽporibus nrẽ etatis de quibus memoriã accepimus sũma fui te beniuolẽtia prosecutus. Mitto ad te balbũ tuis beneficiis exornãdũ.. Cassius ad te proficiscitur tua beĩgnitate cõplectẽdus. Lentuli ad te visitatio meã scribendi breuitatẽ excusabit. Cicero eius bonarũ artiũ disciplinis amplissimũ italie attulit splẽdoris ornamentũ. Pompeius eo rem perduxit/vt cõmunis salus iam recreari possit. Cato mihi testatus ẽ incredibilẽ se meis rebus curã prestaturum.
Fac in rempub.omĩ cura ac cogitatiõe incũbas. Fac omĩbus viribus cõmuni saluti inseruias. Omĩa perfeci que ad rempub.attinẽt. Nihil quod ad rempub.pertineat pretermisi. Nullo loco defui vt respub.optime gereretur. Si mores correxeris bene facies. Si vitã emendaueris melius tibi cõsules. Si meliores viuẽdi rõnes suscipias rẽ agis magis dignã. Si te virtutibus assuefeceris in virũ prestantiorẽ euades. Tu quidẽ vere existimas. Tu eĩ ita vt res se habet arbitraris. Tu profecto ita sentis vt res ipsa futura est.
Ego illud sẽper curaui ne quod agerẽ merito posset reprehendi. Ego id sẽper optaui vt mee vite ratio probabilis haberetur. Equo animo omnia pro te passus sũ. Pacienter omnia tolerare decreui. Temperate õnia deliberaui sustinere. Magna est memoria tuarũ rerũ gestarũ. Maxima est de virtutibus tuis existimatio. Omnia enĩ illa a te expectãtur que a viro sũmo ingenio sũmaq virtute predito expectari solent. Cum mecũ egeris vt te iuuarẽ digna mihi res visa est. Cum me rogaueris vt honorem tuũ defẽderẽ equũ esse existimaui. Cũ a me contenderis vt causã tuã curarẽ/amori nrõ dignũ esse diiudicaui. Cum a me efflagitaueris vt affines tuos cõplecti deberẽ/ beniuolẽtie nrẽ cõueniẽs existimaui.
Est enĩ animi ingenii virũ se prestare ꝙ gratissimũ. Est homĩs officiosi beneficiorũ se memorẽ demrãre. Est enĩ boni homĩs parẽ meritorũ gratiã referre. Est hominis grati

mutuis officiis respōdere debere. Quotienscūq; trebonius me videt maximas pro tuis in se officiis mihi gratias agit.
Quotiens trebonius fit mihi obuiā! totiens pro āplissima tua in se liberalitate mihi gratificatur. Iocunda mihi Ciceronis orō fuit. Ciceronem libentissime loquentem audiui.
Adeo mihi gratissimus fuit sermo Ciceronis! vt neminem audiā libētius. Oīa feci vt voluntatē tuā obtineres. Omnia curaui vt tuo esset satisfactū desiderio. Res enim bene se habuit. bene gesta est. felicē exitū cōsecuta est. optatū portū adepta est. faciliter facta est. ex sententia gesta est. ex volūtate acta est. Sententia profecto exoptatis meis lata est. Negotiū enī ex desiderio meo factū est. Vt optaui ita est. Fortuna successit vt voui et optaui. Sors enī cecidit quēadmodū volui. Res enī est more meo cōstituta. Exopto vehementer vt tuarū virtutū aliquod lumen eluceat. Tu fac in agenda gloria te vincas. Tu fac vt ad sūmā gloriam contēdas. Da operā vt ī virtutū excellentia nemini cedas. Vellem accedisse tpūs vt studio inuigilare possem. Optarē mihi illā oblatā facultatem vt sciētias excolere et disciplinas pertractare valerē. Vellem mihi illā oportunitatē cōtigisse! vt litterarū studiis me totū exponere possem. Vellem superioribus annis me ad studiū bonarū artiū inuitasses. Vtinam ante hac ad virtutū disciplinā me tecū cōuocasses. Vellē id a te quod optime sperem. Optarē illud a virtute tua quod facile impetrare confido. Ego vix teneor quin ad te curram
Ego vix me cōtineo quī ad te aduolem. Quos ego risus excitassem si affuissē. Non enī abduci potuissē/quin si vna tecū extitissem in maximos risus incidissē. Deo annuēte sospites cōualemus. Superis volētibus incolumes euasimus.
Diuina clemētia intercedente integros nos cōseruauimus.
Dei benignitate periculorū calamitatē subterfugiā. Maxima afficior voluptate statū ciuitatis cōfirmare. Incredibile me tenet desideriū ciuiū rōnes cōseruare. Eximia cōmo

ueor auiditate patrā illesam seruare posse. Tiberius quod magnū mihi leticie fuit narrauit pacem firmare debere. Auianus quod libenter audiui dixit tēpora veteribus futura esse tranquiliora. De statu nrōrū amicorū quottidie audio que volo. De statu rerū cōmuniū indies que placent intelligo.
De rōnibus rerū vrārū audio sedulo que grata sunt. De causa tua adhuc nihil perficere potui. De negotio tuo sum quotidie ita curiosus vt nihil aliud curē. De rebus tuis optimū spero me finē cōsecuturū. Ad xi klās Iulii in prouinciam profectus sum. Ad vi nonas Iulii in lōgobardiā veni
Ad vi Idus octobris ex prouīcia regressus sum. Optīe enī mecū actū esse putarē/si studēdi ociū mihi cōparare possē.
Cōmodissime profecto mecū et cū stephano ageretur/ si solitam pertractandorū studiorū libertatē complecti valeremus.
Nolles/me que video libere posse explicare. Non probas que me recta sint aperte in mediū ducere debere. Ciceronem mihi narras et illa tēpora. Priscā romanā rempub. mihi cōmemoras/et illa preclara negotia. Quintilianū mihi cōprobas/et illa celeberrima priscorū studia. Cristū mihi declaras/et illos sactos mūdū illuiantes. Terentius ita est perdoctus/vt omniū vultus nouit exprimere. Terentius tam sūmus est orator/vt omniū hominū gestus faciliter sciat effingere. Ad sūmā queris quid de reipub. sentiā. Caput scire vis quis sit reipub. status. Effectum petis que mea sit de reipub. voluntas. Etate īgrauescēte adhortor alios viuendi mores inire. Etas ingrauescens me monet vt viuendi formā īmutem. Etatis maturitas me cōpellit/vt alios viuendi mores subsequar. Etatis precipitas mihi videtur innuere/vt aliā agēdi institutionē ingrediar. Etas iam discursa alia me monet cogitare. De bello persico nos fama/rumore/nūcius tabellariis/lrīs certiores facti sumus. De exercitu classe mitridatis per nrā nauigia inde redimita apertissime cognouimus. Hoc aūt scito omnes numātinos eo anno

esse vt mortem seruituti anteponant. Numantini nec deesse nec superesse cartaginensibus volunt. Appius quod magne mihi molestie fuit nunciauit magnā bellorū irruptionem expectari. Appius quod iuitus audiui nūtiauit magno nos ī periculo esse futuros. Appius quod mihi vehēnter displicuit significauit magnas discordie futuras esse calaītates. Dicitur nobis magnas inimicorū copias parari. Nūtiatur nobis magnū inimicorū exercitū cōgregari. Significatur nobis āplissimas hostiū cōgregatiōes coadunari. Res sūt posite direptiōi et incēdiis. Res arbitrio imperite multitudinis vexantur. Res neglectis legibus malorū libidini supposite sunt. Imperiū est diminutū. Omnes prouīcie cōquassate sunt. Omnes ciuitates turbate sūt. Respub. maxima accepit detrimēta. Vehemēter me ad hoc coegit inimicorū acerbitas. Maxīe me ad hoc inducit aduersariorū iniquitas Potissime ad hoc me traxit multorū perfidia. Casus enī mirificus interuēnit. Accessio rerū ē varia cōsecuta. Fortuna enī diuersa interuenit. Sors equidē inopinata īteriecit Hec mihi vicio dant. Hec mihi impingunt. His me īcrimīantur. In hoc me deliquisse disputant. Reliquebatur difficilis illa deliberatio prouidēdi. Restabat illa laboriosa pertractatio cōsulēdi. Certū erat vt inueniremus rōnē recte tuteq; viuendi. His etiā rebus carebā/quibus me potissime sustētabā. Eram preterea illis amicis orbatus/qui mihi fauere solebāt. Quā mihi spē pollicerer nō erat. Quod primū mihi promitterem nō apperiebā. Q; secundā mihi fortunā sperarē non occurrebat. Mihi enī videtur indigne detractū esse Ciceroni. Videtur mihi semproniū a polione sine causa lesū esse. Cōstat enī Lentulū indignis quidē iniuriis a Pōpeio affectū eē. Scis nescio quo pacto nrā vita īcidit ī oculos maliuolorū. Scis casu nescio quo nrā; operā incidere in perfidiā inuidorū. Si quis forte fuerit qui mihi nocere vellet. Si quem intelligeres qui mihi detrahere nitere=

tur. Si cuius iniquitatē pernotares qui existīationi mee inmicus esse conaretur. Iniqui inuidia ipediti quod rectū est nō probant. Perfidi scelere perfusi quod verū est non laudant. Nepharii malignitate detenti quod decens est non sentiunt. Omitto dicere quod olim dixeris. Missa facio que quondā tēptaueris. Memīsse nolo quod prisco tēpore molitus fueris. Non cōmemoro que priscis tēporibus machinaueris. Nō sū iam cōmemoraturus quid iampridem feceris Non sum explicaturus que iādudū etate cōmiseris. Mitto ꝙ Clodius mihi semper fuit aduersarius. Pretereo ꝙ mihi sēper obfuerit. Nō dico ꝙ acerbissimis me iniuriis affecerit Taceo ꝙ existīationi mee vehemēter detraxerit. His tā inauditis deceptiōibus ludificatus. His tam ītolerabilibus īiuriis affectus. His tam ignominiosis offēsionibus lacessitus. His tam violentis lesionibus inflāmatus. His tam āgustiosis calāītatibus excruciatus. Recordor ꝙ vacillabas quoniā ineptas voluptates rectis et cōmodis cōsiliis preponeres. Teneo memoria ꝙ delirare solebas quia scelera probitati anteponebas. Vides enī exaruisse hominū liberalitatē Non te fugit hominū benignitatē nimis factā esse remissā Satis enī exploratū habes hominū caritatē esse vehementer extenuatā. Hoc enī erat mihi dolendū. Erat enī hec iniuria mihi plurimū permolesta. Erat enim hoc mihi deplorandū. Erat profecto hoc mihi acriter cōtristādū. Accidit mihi quod multis euenire solet. Mihi enī id contigit/ in quod recti homīes sepenumero incidere solent. Soleo equidē ī illos fortune casus ī currere quos etiā subierūt ꝙ̄plurimi. Tiberius molitus est rempub. turpiter īpedire. Nelius tēptauit bonis ciuibus litem intendere. Illa non cessauit rempub. nō perturbare. Catelina machinatus est cōmunem salutē vsurpare. Illud vehēnter admiror. Illud nō paruā mihi affert admirationē. Illud maximam me in admirationē inducit. Ex hoc non parua moueor admiratione

Illud soleo plurimū admirari. Solebamus ociosa pace perfrui: nūc acerrio bello cōficimur. Solebamus libertatē possidere: nunc turpissima seruitute opprimimur. Solebamus veritatē posse dicere nūc cogimur debere mēdaciis assētiri

Quid aūt sperē tibi dicā: quid cōsidā tibi declarabo: quid cōiectā tibi aperiā / quid sentiā tibi significabo / quid vero exploratū habeā / tibi denudabo. Secreto hoc audi / tecum habeto nō habeat lōgius. Vide quid mihi presūpsi / persuasi / cōstitui / cōieci / cogitaui. Vtriusq̧ nostrū magnū iterest. Magnū vtriusq̧ nostrū iteresse puto. Hoc vtriq̧ nostrū incumbit maxiopere. Hoc equidē ad rōnes vtriusq̧ nostrū vehentissime pertinere videtur. Nūc nactus sū occasionē agendi.

Nūc sū tractādi facultatē cōsecutus. Nūc perficiēdi oportunitatē sum adeptus. Mihi erat i aīo velle facere. Aiaduerterā velle curare. Excogitabā agere debere. Deliberaueram oportere perficere. Illud eni agendū est / orādū est / prouidēdū est. Hoc nequaq̄ est negligēdū / pretermittendū

Agitur diligēter / laboratur vehēnter / curatur studiosissie / iuigilatur quotidie / nihil pretermittitur / sedulo fit. Sum hoc cōsecutus / hoc videor profecisse / hoc enī complexus sum.

Rem eo loco perduxi: hoc egi. Hoc magno erit tibi adiumēto. Hoc tibi plurimū ē expediēs. Hoc ē tibi maxīe cōducibile. Hoc est tibi admodū oportunū. Hoc maxīo tibi vsui futurū est. Hoc rōnibus tuis maxime cōducere videtur. Pluribus verbis grās Catoni dixi. Multo sermone Catoni gratulatus sum. Longa orōne Catoni grās egi

Autoritate nobis opus est. Consilio enī tuo indigemus

Grā tua est nobis omīo necīa. Virtus enī tua est nobis plurimū oportuā. Hoc magno tibi erit honori. Hoc sūmo erit tibi ornamēto. Hoc tue digītati admodū erit expediens. Magna est enī opinio de te. Magna est de te cōmēdatio. Declaratur mihi cōcordiā pacis agitari. Affirmatur mihi bellū propediē terminari. Cetera sunt eiusmodi.

Reliqua sunt eodē modo. Reliqua pertinent ad rempublicam
Quantū possū recordari. Quātū memoria repetere pos
sum. Quantū valeo cogitatione cōplecti. Quantū huāna ī
genio possū reminisci. Quātū ex lōgissia meōria possū itu
eri. Volo scias / volo exploratū habeas / nolo te ignorare / cupi
o vt certior fias. Postea vero q̄ Cicero mihi nūciauit / retu
lit / significauit / me admonuit / certiorē reddidit. Postq̄ bru
tus me cōuenit / et ego cū eo locutus sū. Postq̄ brutus me
addiit et ego sermonē secū habui. Cū pharo ad me venisset
profectus fuisset / me cōuenisset. Nondū satis cōstabat / satis
erat exploratū / clare apparebat. Collegi opinionem meam
mecū locutus sum / me in cōsiliū adhibui. Erāt preterea hec
aīaduertenda / ponderāda / pertractanda. Hac snīa / hac cā per
orta / hac cōtrouersia agitata / hac rōne pronūciata / hac re per
tractata / hac opinione disputata / hac rōne cōmentata. Hoc
cōsilio in causā nostrā facto. Hac deliberatōe in vtilitatē no
stram facta. Hoc negotio ī fauorē nostrū perfecto. Hac
lege in nrās rationes edita. Hac sententia in nostrā cōmodi
tatē pronuntiata. Quod ego cū audiuissē intellexissē / cogno
uissem. Omnes pendent ab ore ciceronis. Omniū ocu-
li in ciceronem coniecti sunt. Omnes enī aīaduertent quid
cicero facit. Hoc cum mihi anthonius scripsisset ministras-
set / significasset / me admonuisse. Nos ī hac sentētia sumus
nos hoc sentimus / nos hac ducemur opinione. Hoc enī no
strū est propositū / hec nrā est institutio / hec nrā est cōsilii de-
liberatio. Sed redeo ad prima. Rerū ad sūmas reuertor
Ceterū ad caput ipsū regredior. Vt omittā tam multa
atq̄ tanta. Vt non cōmemorem tam innumerabilia. Vt
missa faciam cetera omnia. Ego tibi meum consiliū exponā
Ego opinionem meam in medium adducā. Ego tibi de-
liberationem meam denudabo. Ego tibi quid constituerim
declarabo. In hoc autē negotio illud mihi occurrit. In
mea autem causa hoc accidit. In meo autē proposito istud

euenit. Vt verum dico / vt verum profitear / vt rem se habet enarrem. Cum est ad nos allatum / cum est nobis significatum / nuntiatũ intimatũ. Quod cũ dicerem illud etiã adiunxi. Quod cum exponerẽ illud etiam admonui. Quod cum insinuarem illud etiã renouaui. Et vt dicẽdi grã rem tibi narrem. Et vt exempli causa negotium tibi explicem. Et vt verbi grã factũ tibi ostendã. Cum essem ociosus / negotiis vacuus laboribus subleuatus / occupationibus relaxatus. Mihi hec veniunt in mentẽ / hec mihi occurrunt / hec me exagitãt / cõmonent / adhortantur / impellunt. Ad me adire quosdã memini / quidam ad me profecti sũt / adierunt / conuenerũt. Idem etiam illã vidi / curaui / dixi / feci. Existimo id quod est. Puto id quod re ipã constat. Aiaduerto rem ipsã ita esse. Mihi cõsilium captum iãdiu est. Iamdudũ mecũ institui / cõstitui / deliberaui. Iamantea mecũ decretũ est. Hoc mihi iamdiu certum est. Iamdiu mecũ quid sim acturus stabiliui. Sermo verbis tectus. Oratio verbis similata. Sententia circunlocutione prolata. Effectus alienis verbis coopertus.

O rem gratam. O negotium acceptũ. O causã desideratã. O accessionẽ oportunissimã. O fortunã cõmodã

O conditionẽ expectatam. O rationẽ aptam. O factũ conueniens. O virtutẽ spectatã. O industriã perspicacẽ.

O consiliũ sapiẽtissimũ. O equitatẽ benignissimã. O cõstantiã perseuerantẽ. O modestiã frugalem. O multa preclara. O plurima florẽtissiã. O plura venusta. O varia magĩfica. O q̃pluriã egregia. O ĩnumerabilia cõducibilia. O multa ĩtollerabilia. O multa abhominãda.

O multa ĩdigna. O multa pernitiosa. O multa errabũda. O ĩnumerabilia ĩplicata. O rem miserã. O incõmoditatem inauditam. O tempora calamitosa. O consilium perditũ. O vitam vituperandã. O detrimentũ ĩsperatũ. O disciplinã preposteratã. O superbiam inauditam. O perfidiã intollerabilem. O versuciam dolosam

O cogitationē pestiferā. O mores barbaros.

DE DIVISIONE Ca.iii.

Iuisiones rerum explicandarū quotidie ad dicēdū maxiopere necessarias esse quis dubitat. Nam he profecto diuisiones / cū auditores dociles efficiunt tum etiā ita attentos et admonitos reddūt / vt que necessarie rationes ad argumentationes consequantur / equiori animo constituant / et eas lucidius intelligant. Ipsarum igitur diuisionum inuentiones prosequar / tametsi forte paucas putabis. Dicā igitur de quatuor rebus videlicet de prudentia de iusticia de fortitudine de tēperantia nrī Illustrissimi principis. Due enim res sunt que me ad te amandū impellunt. Tria enim esse constant que me admonent vt te mihi carissimū habeā. Hec omīa me plurimū adhortātur vt tuis rōnibus inseruiā. Duabus tuis epistolis respōdebo. Tribus tuis sētētiis nō assētio. Quatuor opīonibus tuis acquiesco. Sꝫ breuiorē due me res faciūt. Verū tres cause ne lōgior sim me cōmouēt. Sed cōditiōes quatuor ne scribere potuerī me retardarūt. Sꝫ duo particulatī a te peto. Sꝫ tria te noīatī rogo. Ostēdā igitur oratoriā facultatē esse plurimū vtilē honorificā atqꝫ necīaꝫ. Probaturus igitur. M.C ex eius eloquētia magnā sue reipub. cōmoditatē attulisse. Amplissimā omnibus poetis dicendi oportunitatem reliquisse / et īmortales sibi laudes ac nomīs gloriā cōparasse. Multis de causis vellē. Pluribus ex rebus exoptarē. His oībus rōnibus que tibi dicam cuperē. Tunc ego varia mecū pertractaui.

Tunc ego diuersis cogitationibus aīo distrahebar. Tūc ego multa excogitare coactus sum. Multa enī sunt in tuis epistolis irridenda. Plura enī sūt īania a te dicta. Cōplura quidē sunt ī tuis rōnibus reprehēdenda. In hac cā multa mihi veniunt in mentē. In hoc enī negotio multa cogor excogitare. In his enim rebus multa meū animū exagitāt In hac enim controuersia varia mihi cogitanti succedunt.

Hominum senatorū voluntates multiplices esse conspitio. Omniū doctorū diuersas sentētias esse video. Cicero hoc longa orōne pertractauit. Cicero hoc acri cōtentiōe disputauit. In nrā beniuolētia obseruāda rōnes quā plures ītercedūt In nrā familiaritate cōplectēda permulte sunt conditiones. Harū enī cārū nulla mihi videtur esse consētanea. Harū triū sniarū nullā approbo. Horū enī duorū negotiorū alterū vt faciā necē est. In hac nrā cōtrouersia ē quoddā tertiū. In re nrā alia est cōsilii deliberatio suscipiēda. Quorū nemini credere possū. Quorū neminē fidū nobis aicū esse video. Horū vter mihi sit acceptior non discerno. Horū vtrū potius velī mihi īcertū est. Horū quis magis sit exosus satis aperte cōstat. Horū cuius vicia maiora sit clarissie intelligimus. Horū quē maiori odio prosequamur liquido patꝫ Horū enī quis virtute sit preditus et quis viciis volutatus satis ītelligi pōt. Horū cuius cōsiliū sit officiosū et cuius sit pernitiosū clarissimū est. Horum cui recta fides sit adhibēda/et cui nō sit credendū non dubiū est. Horum quē magis sequi/et quem effugere debeamus nobis est notissimum. Horū aūt quo vti/et quo carere nobis liceat nrī consilii est Quorum alterum laude maxima prosequimur/alterū summa ignominia īsectamur. Quorū altero plurimum gaudemus altero vehementer cōtristamur. Quorū ab altero diligimur/ab altero acriter odimur. Horū vnus vituperādus est altero vero sūmis laudibus extollēdus. Horū vnius virtutes desiderande sūt/alterius vero scelera sunt effugiēda. Hi profecto digni sunt quorū alteri cōsulatum/ alteri tribunatū. plebis cōmittas. Hi quidē nullo mō valēt/quorū alteri balnea alteri crīnosorum custodia promittatur. Quorum nullius video ī studendo diligētiā. Quorū nulli adherere possū. Quorū si alterutri adherēdū sit/officiosis potius ꝙ̄ ī ertibus me adiūgā. Quorū si alterū sequi dēamus/pacē potius ꝙ̄ bella sequamur. Quorū vtriusꝙ virtutē admodū sēper amaui

Quorũ vtroq̃ vtor ſepenumero. Vtrunq̃ meum eẽ duxi/ vt quid agere deberes monerẽ/et quid cõſtitueres ſuſtinerem.
Vtrũq̃ meũ exiſtimo/vt te vnice diligã/et mutuiſ tibi bene ficiis correſpõdeã. Dicã igitur ſũmatĩ/ſcribã particulatĩ/nar rabo cõpendioſe. Lrĩs vt res expoſtulat ordine reſpondebo
Orõni tue vt cauſa requirit particulatĩ cõſcribã. Diſpu tatiõi tue vt argumẽtorum rõ depoſcit opiõnẽ meã declarabo.
Nos eĩ cum propter iſignes virtutes tuaſ/tum propter exi miũ tuũ erga nos amorẽ/tum etiã propter maxĩa tua ĩ nos of ficia te mirifice diligimus. Qui partĩ pro honore cõparãdo partim pro virtute celebrãda/partim etiã pro ignominia euitã da hoc refutare non debent. Qui profecto inimici partĩ im becillitate/partim ignauia/ partim timore nos tẽptare non au dent. De quibus multa ad noſipſos/multa ad rẽpub. multa etiã ad ceteros oẽs pertinent. Planum igitur vobis faciã in hoc maleficio multos fuiſſe ĩimicos/multos corruptoreſ/mul tos nocẽtes/multoſq̃ cõſentiẽtes. Qui vel ex odio/vel ex in uidia/vel ex ignorãtia/vel ex arrogãtia/vel ex procacitate vel ex iniquitate ſẽper nobis detrahere nituntur. Hoĩes enĩ vo luntate ĩmutantur/alias beneficiis/alias amore/alias ĩiuriis/ alias ſuſpitiõe/aliaſ hõre/alias etate/alias fortuna. Aut enĩ ſit ĩperator/aut rex/aut dux/aut priceps/aut dominuſ/aut cu iuſcunq̃ generis exiſtat ſapĩa ĩdiget. Ad ſtudiũ enĩ bonarũ arti um cõplectẽdũ preter voluntatẽ nihil tibi deeſſe video/neq̃ eta tẽ/neq̃ ingenium/ neq̃ facultates/neq̃ preceptores/neq̃ alias vllas res. Apud alios virtus lrãrũ excolitur/apud alios co pia diuiciarũ adamatur/apud alios bellorũ diſciplina exercetur
Quarum equidẽ ſcientiarum inuẽtio/Induſtria/ Ratio/ſa piẽtia/Cõſilium/eruditio/honor/digitas/preſtãtia/Laus/Fa ma/ Gloria te ad eas celebrãdas vehementiſſime incitare de= bẽt. Explicaturus igitur ſum quales ĩ tuo negotio fuerunt fideles/quales perfidi/quales ſtudioſi/quales negligẽtes/qua les amici/quales aduerſarii. Siue enĩ pacẽ ſeruare velimuſ/

siue bellū exercere desideramus/siue res alias curare studeamꝰ virtute vtēdū ē. Qꝫ si effecerimus/et honorē cōparabimus/ et cōmoditatē cōsequemur/et volūtati nrē satisfaciemus. Ostendā igitur vobis q̄tā cōmoditatē/ quātū oblectationē/q̄tāq̧ trāquilitatē ex pace sumus cōsecuturi. In mediū igitur adducā q̄ta icōmoda/q̄ta pericula/ q̄tos errores/quātas destructiōes quātasq̧ malorū calaītates nobis bella sedulo īferre possūt. Cognoscetis igitur qui boni ciues fuerūt/qui negligētes/qui sordidi/et qui seditiosi. Si rēpub. adamamus/si ciuiū salutē carā habemus/si honorē desideramus/si cōmoditatē appetimus/ si rē nobis gratissimā cupimus/si diligētē gloriā adoptamus ī hoc plurimū elaborare dēmus. Nisi Clodii nocētē vitā mrā uero/nisi apertissīe delicti maleficia declarauero/nisi testes probatissimos adduxero / nisi apertissimū maleficiū patere fecero omniū maximā me subiturū penā subiicio. Clarissīe igitur intelligetis Luciū catelinā multis nocuisse/multis detraxisse/ multis īuidisse/multis fidē prestitā fregisse. Quo ī genere multa audiui/multa ītellexi/multa vidi/multa ꝯprehēdi/multa cognoui/multa palpaui/que vobis declarabo. Percipies igitur que sit ī vrbe gesta/que sint foris admīstrata/et quod senatusꝯsultū sit cōstitutū obseruādū. Primo de pace dicturus sū/deīde de studiis/deīceps de moribus/cōtinuo de repub. tū de priuata cōmoditate ciuiū/postea de religione/postmodū de immortalitate animarū vna cū salute omniū nostrum.

DE CONFIRMATIONE. Ca. iiii.

OSTEA vero quā intentionem nostram explicauerimus/nō tam iocundū erit auditoribus/quā nostris rationibus permaxime cōmodū/vt aliquibus modis et argumentationibus propositiones nostras cōfirmare studeamus. Idcirco aliquas inueniendarum confirmationū vias in mediū adducam/ex quibus que nobis conducere videbūtur eas vsui nostro poterimus accōmodare. Nulla vnquam ex parte hesitaui quanta me semper beniuolentia cōplexus fueris

Tua erga me amoris cōiunctio testibus nō īdiguit. Amo enī noster cōfirmatur īdies vehēntius. Nrā profecto vnitatis colligatio maius īdies recipit īcremētū. Societas enī nrā tā optimis beīuolētie fūdamētis stabilita est vt nūq̄ labefactari posset. Hoc velī tecū hēas neminē esse qui maiori a me q̄ tu beīuolētia cōplectatur. Ad āplissimā enī tuorū ī me officiorū magnitudinē/multe alie bonorū accessiones intercesserunt.

Ad eā enī nrē antique faīliaritatis cōiūctionē accessit singularis quedā tua caritas/ qua me meosq̄ omnes complexus es.

Non enī facile diiudicatur verus amor/nisi aliquod tāq̄ ex auro experimentū visū fuerit. Non enī recte cognosci posset vera beniuolentia/ nisi rerum experientia fuerit cōprobata

Hoc enim vt faciam nostri amoris vetustas depostulat.

Hoc enī vt curem tua erga me officia demerētur. Facis enim rem amicitie nostre cōdignam. Facis enī alienū nihil a nostra beīuolētia. Est enī sēpronins ex meis ītimis amicis

Est equidē Terentius ī lauta mei amoris per te collocatus.

Res enī maiori amore te curari nō potuisset. Maiorē enī beīuolētiā in agēda cā me mihi prestare nō potuisses. Hoc enī aīo in me esse debes. Hac profecto voluntate me debes cōplecti. Hec enī res maxima mihi erit emolumēto. Res enī ista rationibus maxīopere est cōducibilis. Hoc enī ad rationes meas constabiliēdas vehēnter pertinere videtur. Nihil enī mihi acceptius ex omnibus humanis rebus exoptassem

Rem enim gratiorem euenire nō desiderassem. Hoc enī fieri melius q̄ dici volo. Hoc enī re ipsa potius quā verbis fieri cupio. Nullus enī erit deliberandi locus hac opinione vtilior. Nemo enī esse poterit hoc homīe nobis oportunior

Nullū erit cōsilium hac deliberatione cōmodius. Nihil certe reperitur hoc negotio cōducibilius. Nam ea cogitasti que maxīopere cōducūt. Nam ea fecisti que vehētissīe con probari debent. Nam ea transigisti que rōnibus nrīs se accō modant. Oīa profecto curare volo que te velle existimabo.

Oīa sum libenter suscepturus que tu mihi īponas. Oīa certe agere desidero que tibi cōducere arbitrabor. Hoc profecto velī existias me nō mīori cura velle tuis laudibus ꝙ meis fauere. Hoc equidē tibi velī persuadeas honorē tuū non minus mihi ꝙ tibiipsi carissimū esse. Perpetuū.n.me tui defēsorē es hiturus. Facillimū equidē me tue laudis āplificatorē sēper hēbis. Quis enī in negotiis magis est curiosus quā Cicero. Quis est eī ī tractādis rebus minus īpiger ꝙ Cicero. Nō.n.solū lrīs sȝ etiā fasciculis te explebo. Nō equidē tantū eplīs sȝ etiā libellis te īcitarē. Facilius est enī mihi tuis litteris respondere ꝙ te lrīs meis prouocare. Ego quidē leuius tibi respōdere possū/quā lrīs te meis īcitare. Nō enī tam grauiter laboro vt tuis respōdeā lrīs quā defatiger ex meis te lrīs visitare. Nullā equidē morā pati possem cū me tibi accōmodare debeo. Nulla profecto intercedit negligentia cū tue res operā meā desiderāt. Sūmā equidē pro rebus tuis curā adhibuimus. Nihil enī pro tua cā a nobis preter missū est. Omīa quidē pro rōnibus tuis officia prestitimus que ab officiosissimis prestari potuissēt. Et iā ī re fūdamētū inieci maximū. Et iam in negotio spem bonā cōsecutus sū.

Honorē enī tuū et verbis et rebus quibuscūqȝ potui libenter exornaui. Dignitatē enī tuā et orōne et opere oī quātū in me fuerit tuebor. Totas equidē rōnes tuas viribus omībus suscipiā defēdas. Nā Albertus tantopere pro te laborauit vt nihil pretermiserit. Nam Cicero ita cām tuā egit/vt maiori quidē studio agere non potuerit. Quāto studio fauius res tuas curauerit/testis ē assidua eius vigilātia. Equidē nihil quod ad te pertineat pretermisi. Omnes enī sum rationes cōplexus/que in tuam cōmoditatē redundare videbātur.

Omnia quidē perfeci/que dignitatem tuam exornare et facultates exaugere valent. Omnia diligentissime curaui que rationibus tuis accōmodari possent. Cōplura profecto fuerunt sēper tua in me studia laboris diligētie actionis vigilātie.

Immortalia quidē tua erga me ſēper extiterunt virtutū beneficia cōſilii admonitiōis doctrine amoris adhortatiōis volūtatis deſiderii. Hec enī tue digitati/tū etiā nrē beniuolētie me debere diiudico. Hoc enī tū tuarū virtutibus/tū etiā tuis officiis attribuo. Dies enī atq; noctes tua ī me officia ante oculos verſātur. Cōtinuo enī meōria/īmortalia tua ī me beneficia cōplector. Tua enī ī me benemerita nūq̄ mihi a meōria diſcedūt. Que tua ī me merita cōtul/iſti nūq̄ ex aīa dilabūtur. Hec enī res nullā habet dubitationē. Hoc enī negotiū nullā habet difficultatē. Hec enī cauſa nullū pene laborē deſiderat. Nihil enī eſt quod ſtudio et diligētia fieri nō poſſet. Nihil enī ē quod nō poſſet beīuolētia cōfici. Nihil enī quod verus amor nō iubeat efficere. Nihil.n. profecto quod dedita opera perfici nō poſſit. Eſt eī cōſiliū noſtrū ab oībus approbandū. Quod a nobis decretū ē rectū eē putamus. Que a nobis geſta ſūt ōni vicio carere videtur. Ego enī mei cōſilii maiorē indies fructū et voluptatē cupio. Meū enī cōſiliū quotidie magis eſt mihi cōducibile. Incredibile ē.n. quātopere tibi cupiā ſatiſfacere. Vix.n. credere poſſes q̄tū cupiā vnum me tibi q̄ gratiſſimū demrāre. Cupio enī nullā timoris curā nobis inſidere. Deſidero plurimū nullā dubitatiōis moleſtiā remanere. Omīa profecto ſūt tibi ſuſtinēda/vt laudē et gloriā tibi cōpares. Nihil eī eſt quod nō laude et gloria libētiſſime facere debeamus. Nihil eſt profecto tam difficile quod nō tibi pro honore et fama facillimū videri debeat. Ita.n. natus es vt hoc efficere debeaſ. Ita enī doctus es vt hoc aſſumere debeas. Sȝ illū tuū animum fac adhibeas quo te eſſe oportet. Sed eum te fac prebeas/quē tue virtutes eſſe volunt. Nullā profecto partē īuenies/que nō ſit confracta. Nullum enī mēbrorum conſpicies/quod non ſit debilitatū. Nullū equidē locū videbis qui nō ſit cōquaſſatus. Tanta enī eſt tuarū virtutū exiſtimatio vt hoc facere debeas. Tāta.n.ē tue probitatis ſpes vt agere velle debeas

Illa est quidē iocūda laus que a viris laudatis proficiscitur
Ea est quidē firmissīa laus que ab his celebratur qui in maxīa laude vixerunt. Is enī verus honor videri solet qui nō ex verbis sꝫ ex rebus ipīs nascitur. Ea quidē vera gloria videri solet! que ex salute r. p. fieri solet. Cicero ea natus ē cōditōe vt nihil nisi quod rectū est curet. Cicero ea ē rōne cōstitutus vt honestū sēper exquirat. Cicero is sēper vir fuit vt ab officio nūq̄ deduci potuerit. His eī cōsiliis prestat cicero que plurimū huāno generi prosūt. His eī facultatibus abūdat cicero que sūt oībus cōducibiles. Nullā posses disciplinā conse qui ex q̄ maiorē noīs existīationē tibi cōparare posses. Nihil equidē ex oībus huānis rebus curare posses q̄ virtute preclarius hrētur. Nihil eī est profecto! quod huāno generi magis cōducat. Nihil eī ē de quo maiorē hoīes comoditatē cōsequātur. Recte quidē facere plurimū valet ad beate viuēdū. Officiose viuere optimū ducemus ad feliciter viuēdū. Si virtus aliquādo locū ē hītura tu eris ī supremis. Si virtus vllam vnq̄ ē receptura facultatē! prestātissimū dignitatis locū obtinebis. Aduētus. n. tuus clarius erit oībus. Sūmo. n. desiderio ab oībus expectaris. Tua. n. ad nos profectio āplissiāꝫ tibi laudē comparabit. Oēs. n. viri prudētes hoc factū probāt. Oēs profecto qui de rebus rctē sētiūt hoc laudāt. Oēs equidē conditiones quas scripsisti probabiles existūt. Oēs cause quas cōmeōras iustissīe sūt. Que mihi narrasti ita vt dicis cōstare videtur. Que mihi per tabellarios et nūtios sigificasti ita esse cōstat. Fateor enī opinionē tuā esse verā. Concedo equidē īstitutionē tuā eē laudabilē. Hec. n. si ita sūt cetera erūt faciliora. Qꝫ si hec vera sūt de reliquis optīe sperādū ē. Hec si ita predicātur cetera meliora sequētur. Volo. n hoc te scire nullius autoritatē apud me tantū valere q̄tū tuā.
Hoc veli ratū hēas me nullius amore magis q̄ tuo moueri posse. Nō eī minus te velle quā posse mihi exploratū ē. Nō equidē minus libēter hoc facere desideras! quā ego depostulē.

Ego enī singulis verbis sīgula testimonia tribuā. Ego eī
vnicuiq orōi tue auctoritatē maximā adhibebo. Hoc.n.mi
hi vt vero testi velī credas. Hoc profecto Ciceroni vt sum=
mo oratori credere mīme dubitare debes. Testis ē optimus me
us in Catonē labor. Testis est enī mea in Catonē vigilātia.
Oēs.n.qui ista nouerūt testes habemus. Omēs enī qui
hec tractare solēt pro nobis testabūtur. Oēs profctō qui hec
profitētur firmā fidē prestare poterunt. Omis.n.mea spes
in te posita ē. Omnē.n.meā in te spem collocaui. Omnē
profecto spem cause mee gubernāde ī te vno firmaui. Oīs
enī spes huius negotii perficiēdi ī te collocata ē. Neminem
aliū q̄ te mihi patronū eē volo. Nāq illud nō dubito quin
etiā pro me libenter sis facturus. Nō equidē vnq̄ veritus sum
quī tu sēper rōibus meis recte cōsulere velles. Nō.n.dubita
ui quī tu mihi libēter fauerē velles. Nihil enī tātū ē quod
a te confici posse non confidā. Nulla.n.res tā difficilis esse
pōt que tibi nō fuerit futura q̄ facilima. Scio.n.quātū pō
deris orō tua sit hitura. Scio.n.quātū facultatis tua presē
tia sit prestitura. Scio.n.quātū comoditatis tua cōmēdatio
sit allatura. Te quidē maximū hominē futurū eē existimo.
Te profecto virū fore prestantissimū iudicio omniū iudico
Te quidē summum in ciuitate virū ex omni expectatōe ma
xīe spero. In eū quidē locū res deducta est vt nisi deus no=
bis subuenerit maximis incōmodis afficiamur. In talē enī
statū negotia cōpulsa sunt: vt nisi diuina clementia nobis opē
prestiterit: acerbissimas sumus calamitates perpessuri. In
eū enim casū me fortuna cōpulit. In id profecto infortuni
um me sors intrusit. In eam quidā tempestatē me fatū iie=
cit. Illud enim est maxīe ī tuis rōibus illudendū. Illud
enī quod scribis merito videtur irridendū. Illud est enī tu
is epistolis plurimū ludificandū. Hoc enī credulitate non
culpa contractū est. Hoc equidem errore non cum vicio ac
cidit. Hoc profecto nimia facilitate non fraude factum est.

Verecūdia que in periculis repudiāda est cesari male consu luit. Timor enī infamie que indifficillimis rebus moderanda est multorū hominū causa mortis fuit. Homo enī natus ad desidiā excolendā. Homīs vita tota lāguoribus est referta. Homīs enī vita nihil aliud nata ꝙ ad fruges consumendas. Hoc.n.sic hēto/hoc tibi persuadeas velī/hoc scito eius modi/hoc enī existimes velī/ hoc velī ita hēas exploratū/ hoc enī meōrie manda/de quo sic velī existimes. Spē hēas firmissimā. Tu aūt hoc tibi persuade. Illud hoc tibi affirmo.

Crede enī hoc mi Cicero. Illud quidē scio. Tantū dico. Illud enī dubito/hoc tam vere dicam/hoc dicā vt sentio

Illud enī aperte audeo profiteri. Illud profecto cōfirmare possū. Ego enī video hec plana fore. Ego cōspicio hec esse futura. Ego sic coniecto. Ego quidem hoc auguror.

Ego hoc tibi polliceor/hoc confirmo/hoc profiteor. Nihil est quod curē diligētius. Mihi eī maxime cure ē. Est enī plurimū mihi cordi. Hoc enī clarū est/certū est/exploratū est/manifestū est/liquidū est/expeditū est. In oculis enī positū est. In mediū adductū est/omībus palā est/omībus planū est. Hoc vnicuiq; apparet/hoc cuiq; planū extat

Nulla enī de hoc est dubitatio. Non equidem dubiū est.

Nulla est de hac re cōtrouersia. Tantū dico/tantū scribo tantū affirmo. Non enī me fallit/preterit/fugit/clam est.

Non enī sū ignarus/expers/de hoc imprudēs. Satis eī intelligo. Optime quidē cerno/diligēter aīaduerto/clarissime perspicio. Sic enī res se habet. Sic causa esse cōstat

Sic enī video. Sic enī res habetur. Sic enī dicitur. Sic equidē fertur. Sic enī videtur. Vt debeo/vt par est/vt ius postulat/ vt virtutes tue demerite sūt/ vt mea beniuolētia requirit/vt tua in me merita depostulāt. Vt negotiū requirit/vt causa desiderat/vt ratio deposcit/ vt casus exigit/vt conditio expedit/vt fortuna adhortatur/ vt accessio administrabit vt sors cadet. Neq; iiuria enī. Neq; enī sine causa. Ne

q̄ eni imerito. Neq̄ eni mirū est. Opus est eni. necē est equidē/necitas eni postulat/ expediēs eni est. oportet equidem
Res equidē tua agitur/ tuū eni est onus/ tuū est officium.
Video ei quid mea intersit. Nō eni me fugit quid mihi cōueniat. Non eni me preterit quid mihi cōducat. Hec mea fuerat cōieccura. Fateor eni hanc meā fuisse prenosticatione. Hoc eni sēper fore existimabā. Morā profecto tibi semper gessero. Tibi eni semper obsequētissimus fuero
Sū eni tibi semper obtemperabilis. A preceptis eni tuis nunq̄ discedā. Nullā vnq̄ admonitionē tuam recusabo.
Si tuū mihi officiū prestare constitueris. Si tuum mihi auxilium prestiteris. Si te mihi accomodaueris. Hoc enim valde prorsus placet. Hoc enim me plurimū delectat.
Hoc eni mihi admodū est gratissimū. Hoc.n.mihi accidit admodū iocundissimum. Hoc.n.est mihi in optatis reponendū. Non.n.dubito te dare operam. Non equidem dubito te curare/te instare/te inuigilare. Circūspice omnes rōnes mee cause. Cōsidera oīa membra nrī status. Speculare omnes vires nrē facultatis. Nihil est virtute formosius/nihil amabilius/nihil pulcrius/nihil prestabilius. Nihil est probitate prestantius. Nihil est tua mihi institutiōe gratius. Nihil est profecto tua mihi voluntate iocundius.
Nihil est equidem tua mihi familiaritate suauius. Adhuc sum in ea sententia. Institutā opinionem adhuc obseruo. Ego enim is sum qui antea esse solebā. Adhuc sum ī deliberata sententia cōstitutus. Alia ei opinio indies magis cōfirmatur. Mea eni volūtas omnibus ī rebus cōstās sēper permanebit. Me quidē in honesto proposito eundū semper esse videbis. Necesse est.n. vt horū vnū sequatur. Oportet equidē vt istorū alterū subeamus. Potes ei hoc cōmodissime facere. Est.n.in tua ptāte. In hoc perficiēdo ydoneam habes facultatē. Quoniā ratio ita cōparata est. Quoniā ita desuper datū est. Postq̄ ita fortuna iubet. Post-

q̃ ita sors cecidit. In hac profecto re ego interfui. In hoc ego negotio me cōperi. Quibus omibus in accidētibus me scias interfuisse. Vt testatur Cicero. Vt hec omīa apud Ciceronē. Hec omīa vt inquit Cicero. Hec omnia Ciceronis sententiā esse videmus. Vt apud Ciceronem constare videtur. Hec omnia promissa fuisse audiui. Hec omnia confirmata esse cognoui. Certa vidi hec omnia. Hec ego eiusmodi esse statuo. Equidē hoc arbitror. Tātū.n.videor intelligere. Vt paulo ante dixi/cōmomoraui/proposui/prescripsi. Vt paulo ante a me dictū est/prescriptū/cōmemoratū est. Cuius rei modo mentionē feci. Sed illud idē quod in initio vbi scripsi. Illud equidem affirmare possum

Neq.n.hoc est tacendū/pretermittēdū/obliterādū. Neq̃ hoc in extremis permitteretur. Huc accidit cōmemorāda quedā beneficiorū prestātia. Ptātē habes/auctoritatē sustines/ facultatē possides. Tibi.n.autoritas data est/facultas cōcessa/ydonea oblata cōmoditas. Rem profecto es ydoneā cōsecutus. Hoc.n.in te est/facillime potes/plurimū vales.

Non est in mūdo/nō enī cōstat in rebus huānis/nusq̃ profecto reperitur. Cato eī multa pertractauit/multa expertus est/multarū rerū vsū habet/multorū negotiorū experimentū tenet. Hec.n.mihi spes est/hec enī mihi sperare licet/ hec eī futura cōiecto. Res equidē molesta/iniquā/īdigna/pene intolerabilis. Turpe.n.eē existimo. Est enī plurimū incōueniēs. Puto.n.illud esse abhorrendū. Paulus est virtutibus inferior/ptāte imbecillior/auctoritate minor/vsu rerū indoctior. Epistola.n.non se erubescit. Lrē quidē nullius cōspectū verētur. Nō enī scriptura quēquā expauescit.

DE CONFVTATIONE. Ca.v.

Confutatiōes preterea maxīopere sūt ad dicēdū necessarie. Nam cū nrōrū argumētorū rōnes auditoribus persuaserimus/nōdū sibi auditores satisfactū esse censebūt/nisi ea que nobis obiiciūtur/aut tacite obici possēt/ pro

babilibus rōnibus refellerimus/quod cū ita sit/non mihi visū est incōmode factū si de his refutādorū locorū rōnibus consequēter ex ordine iterseramus. Ego enī i te amādo beniuolētie optineo principatū. Tu eī sic a me diligeris/vt nemo alius magis. Sꝫ moriar nisi te amore superē. Sꝫ pereā si te beniuolētia nō vincā. Non pene minus te diligo ꝙ pater tuus sēper amauerat. Caue existimes neminē te mihi cariorē. Caue credas neminē ardētiori me beīuolētia ꝙ te cōplecti. Si ītellexero quid voles voluntatē meā tuo desiderio adiūgā. Si mihi persuadere potero quid desideres faciam spōte mea quod cupis. Non enī me īpedient īimicitie dū tibi prosim. Neq̧ vllus me dolor perturbabit quī me tibi accomodem. Neq̧ vllus me labor deterrebit quī totū me tibi prebeā. Neq̧ vlle me occupationes detardabunt quī tibi satisfaciā. Fac habeas rōnē nrē beniuolētie. Fac nrī amoris sis diligentissīe memor? Quid nrē beniuolentie coniunctioni pretermissū fuit? Quid nrē faīliaritatis societati adiūgi potuisset. Nō timebo oīa subire pericula dum tibi prosī.

Si vna esse non poterimus aīorum tamē coniunctione fruemur. Si mecum esse nō poteris ego tamen assidua te cogitatione cōplector. Si presētiā nostrā colere nō valebimus/licebit tamē mutuā nrām īterrecordationē celebrare posse. Pro salute patrie cur nō omnes exponimus facultates? Pro cōmuni salute cur non oīa bona profūdimus? Maioribus.n. meis te benemeritis exornabo/ ꝙ tibi in mentē venire posset.

Dirigam enī omīa pro te diligentissime. Nihil enī a me pretermittitur quod ad te pertinere existimē. Velim enī a me expectes que ab amicissimo expectanda sūt. Oīa velim a me et faīliariter expostules/et optīa spe expectes. Id enī agam in rebus tuis vt nullā sis meā negligentiā accusaturus.

Cū plus pro te fecero ꝙ potuero/minus tamē profecero ꝙ debuero. Cū longe maiora pro tuis ornamētis conatus fuero/quā mea facultas prestare poterit/multo minora fuero cō

secutus/ꝙ imortalia tua in me merita depostulent. Si mihi pro te moriendum esset nulle tamẽ parti tuorũ in me officiorũ viderer satisfecisse. Si michi pro comodis tuis vita esset effundẽda! nõ tamẽ viderer tuorũ in me meritorũ magnitudinẽ assecutus. Ego vt par est ad tuã voluntatẽ me cõfirmo.
Ego vt tua in me cura depostulat me tibi totũ accõmodabo
Ꝟ Ciceronis volũtate/honesta per ãplissima eius in me merita dissentire nõ possũ. Per Ciceronis faĩliaritatẽ atq amorem nõ licet mihi ab eo dissẽtire. Nulli cuiquã cõcedo ꝙ tui studiosior sit quã ego. Neq ĩ hoc me vincere põt qui tue dignitatis sit cupidior quã ego. Nec vllũ vnquã tpũs ĩtermisi te iuuãdi. Neq vllũ vnquã pro te laborẽ defugi. Neq vllã vnꝙ rem pro te omisi neq omittã curare. Neq tamẽ Catoni defuturus sũ. Neq tamẽ Catonis causã dereliquã. Iniuriã a te mihi fieri puto cum a te roger. Rem mihi ingratam facis cum aliquid precibus cõtẽdis. Magna me afficis ĩiuria cũ rogãdo officiũ meũ postulas. Ego plusquã feci facere nõ potuissẽ. Ego maiori studio rem curare nõ potuissẽ
Ego maiores vires quã ostẽdi prestare non valerẽ. Te quã primũ incomodis liberassẽ. Te illico ĩcolumẽ reddidissẽ. Neq punctũ quidẽ tẽporis in molestiis fuisses. In hac cã magis elaboraui quã ostẽdã. In his rebus maiora sũ acturus quã demonstrẽ. Hoc enĩ ĩ negotio sũ plura prestaturus quã pollicear. Nõ enĩ perscribere possũ quantũ mihi erat gratũ si Catonẽ quietũ reddideris. Nõ possũ verbis explicare quã erit mihi iocundũ si catonẽ preciosũ prestiteris. Nullo satis possem dicẽdi genere declarare quã mihi erit acceptũ si catonẽ molestiis liberaueris. Ignosce michi Gasparinũ excusantem.
Paciaris me Gasparinũ defẽdentẽ. Quid enĩ est cur nõ bonorũ faĩliaritatẽ desiderẽ? Quid obstare videtur cur non iustorũ mihi cõsorciũ adoptem? Oblitũ me putas amoris caritatis huãnitatis tue. Immemorẽ me existimas tui erga me officii laboris diligẽtie vigiliarũ periculorũ. Ingratum

me arbitraris liberalitatis beĩgnitatis beneficiorũ erga me tuo rũ. Q; si vita mihi cõtingeret me tibi amicissimũ demõstrabo. Q; si vita mihi superstes fuerit me tibi beneficiorũ memorẽ prestabo. Nisi ob tuã erga me beniuolẽtiã tibi cumulatissime satisfecero hominẽ me esse nõ arbitrabor. Nisi pro ĩmortalibus tuis in me meritis parẽ tibi grãm retribuero virũ me bonũ nõ existĩabo. Nisi tua erga me officia paribus meritis cõprobauero ipse me hominẽ non iudicabo. Nõ enĩ mihi vllo modo satisfacio cũ nõ reperiã quibus rebus tibi gratias referam. Cum ea que tibi desiderem re ipã cõsequi non possũ. Cum nullã partẽ tuorũ erga me meritorũ in referenda grã consequi valeã. Nunq̃ enĩ mihi acquiescã nisi prius que a me velis ex snĩa perficiã. Ego tãti te facio q̄ quicquid egeris statim probaturus sũ. Pro summo meo in te amore: que tibi placere videbuntur rectissime vera existĩabo. Nihil enĩ cõmittere posses quod mihi posset displicere. Plus enĩ a te mihi prouisũ est q̃ postulauerã. Magis enim mihi opitulatus es q̃ sperauerã. Maiora quidẽ in me benemerita cõtulisti q̃ a te contenderã. Nolo eĩ Iosiã optime de me meritum derelinquere. Non enĩ paterer Iosiã me virtutis amplificatorẽ impune ab iniquis oppugnari. Non enĩ possem sufferre/ vt iniqui Iosiã mei admodũ amatorẽ impune lacesserent. Non enĩ mei esset officii qui sufferre deberẽ q̄ inuidi Gasparino mei amantissimo detraherent. Neq̧ vllũ tantum esse posset quod ego nõ putem ĩpendere posse. Neq̧ vlla tan magna iactura est quã ego non existimẽ accidere posse. Neq̧ est vlla tam magna calamitas/ quã ego non mihi persuadeã posse cootingere. Malo enĩ meis vite rõnibus delectari q̃ alienis viciis gubernari. Malo enĩ esse mihi similis quã alienis. Que facio quotidie magis me delectãt q̃ aliena. Me quidẽ non ex fortuna sed ex virtute pendere vidisti. Nõ enĩ diuicias sed virtutes sum secutus. Non equidẽ homines copiis opulentes sed virtutibus celeberrimis excolui. Illud

cogita ne rē magis periculosā existimes quā sit necē. Illud vide ne sine periculo timere videaris. Illud prouideas ne ti mēdo magis timere cogitaris. Sed ea tu insignitus es sapiē tia que maiora prouidere posset. Verū tu pro singulari īdu stria tua hec cōmodius trāsigere poteris. Sꝫ tu hoc facilius multo pro tua singulari prudētia iudicabis. Sed hec tu me lius ex re tēperare cōstitues. Reliqua sūt in te ipso et optīa quidē. Que oīa acciderunt Cicero dixit futura. Qui aūt casus euenerūt Cicero multo ante predixit. Que autē sunt cōsecuta Cicero est ante prenosticatus. Qꝫ si hoc tibi cōsiliū nō placebit aliud mittemus. Qꝫ si hec tibi rō non satis vide tur cōsētanea / alias queremus cōmodiores. Nō dubito quī tu plus prouideas quā ego admoneā. Nec diffido quī tu me lius rē pertractas / quā ego tibi declarē. Propone tibi quid clari homines facere solebant. Cogita quam vite rationē sa piētes obseruarūt. Exemplū fac tibi sumas vitā officiosorū virorū. Tempora aūt qualia futura sint quis scit? Rerū aūt cōditiones quē finē hiture sint incertū est. Que aūt for tune accessiōes sint consecuture quis vaticinari pōt? Que ac ciderūt fuerūt vera tā re quā suspitōe. Que nuper euenerūt nō tā vera quā violēta fuerūt. Nā ītelligo istis rōibus te ni hil proficere. Non vides rebus istis nihil te prodesse posse.

Non aīaduertis istis molestiis nihil assequi posse. Qꝫ si nō possū aliquid perficere suadendo / ego iā et precibus a te cō tendo. Qꝫ si monitionibus meis obtēperare nolueris / preci bus fac saltē obsequeris. Qui si amātissimis persuasionibus meis nō flectaris / sūmis tamē supplicationibus fac mouearis.

Faciā per meipsū et vires meas experiar. Negotiū ego= met suscipiā / et conabor quod possū. Aggrediar egoipse rē istā et nitar quid consequi possim. Neqꝫ colas res īmundas ianes atqꝫ volatiles. Neqꝫ nimis cures īcerta humilia breuia fugitiua instabilia caduca. Neqꝫ nimiū desideres ea que sunt hoībus incōmoda nociua et ignominiosa. Sꝫ adhortatio=

nes nõ puto te indigere. Sed mea tibi admonitione nequaq̃ opus existimo. Sed tu arbitror preceptis meis nõ egebis
Sed in hac re nullam tuã accipio excusationẽ. Sz in hoc negotio nulla tua apud me valebit excusatio. Sed in hac cã tua apud me excusatio nullã est fidẽ hitura. Quãtũ me possis adiuuare facile intelligo. Quanto mihi presidio esse possis clarissime perspitio. Quantũ enĩ rõnibus meis prodesse valeas clarissime mihi constat. Quid rebus meis consulere possis est mihi liquidissimum. Neq̧ enĩ dubito q̃tum mea causa velis. Neq̧ enĩ vereor quãtopere mihi prodesse desideras. Neq̧ enĩ moueor hesitatione quamtopere mihi fauere cupias. Ego quem potius debeã inuocare q̃ eum qui causas meas vincere solet? Ego cui me potius cõmendẽ q̃ ei quo salutẽ recipere consueui? Ego cuius auxiliũ potius requirã q̃ eius cuius ope et presidio meus status incolumis cõseruatur.
Nec dubito quĩ cum multis benigne feceris mihi etiã tibi amicissio fauere velis. Neq̧ enĩ vereor ne cũ ignotis liberalissimus sit/ mihi etiam tui amantissimo te mihi accommodare velis. Neq̧ enĩ hesito/ quin cũ inimicis tuis officiosũ te prestiteris mihi etiã gratiosissimus futurus sit. Mihi autem in hac causa nihil aliud opus est/ nisi vt autoritatẽ tuã ĩterponas
Mihi aũt vt hoc impetrẽ nihil deficit nisi vt sententiã tuam adiũgas. Mihi aũt vt que velim cõsequar aliud nihil deest/ nisi vt te mihi facillimum prestes. Id erit firmũ/ si Arpini volũtas ĩtercessit. Id stabilitũ fore arbitramur/ si Arpinus officiũ nobis suũ prestiterit. Sed quid eã causã tãtopere tibi cõmendã/ quã tu cõmunẽ tecũ existias? Sed quid ego de ea re tam vehẽnter tecũ cõtendã/ quã ad teipsum pertinere arbitraris? Sed quid ego de his negotiis tãtopere te obtundam que tecũ sedulo tractas? Spem tamẽ habeo tẽpora aliquãdo futura meliora. Spero tamẽ fortunã aliquãdo mihi maiorẽ euenire. Non enĩ mihi persuadere possum/ vt feliciorẽ aliquãdo status cõditionẽ cõsecuturus sim. Nõ enĩ opĩone/ sed

certis signis hec tibi significo. Non equidē aliorum auditu sed certis rōibus hec tibi scribo. Non enī somniis sed vera rerū experientia hec tibi narro. Neq; enī obscuris personis res agitur. Neq; ei dubiis cōditiōibus cōtractatur. Quo aīo hec recipis nō nimis curo. Qua rōne hec interpretaris paruifacio. Si omēs homines aliud mihi persuasissent/ego tamē hac eadē vsus snia fuissem q̄ audiuisti. Huius ego cō=stantie semper extiti atq; fore cōfido/vt mee constitutōis nunq̄ me peniteat. Adhuc in eadē sum snia/vt que fecerī recta mihi videātur. Libēter tibi me et facile purgarē. Libenter tecum iracundiā euomerē. Putares fortasse vt īdignis ego īiuriis lacessitus nō succenserē? An existimares q; acerbissis ego incōmōdis affectus nō mouerer? An fortassis crederes q; ego tam insigni īiuria percussus obdormirē? An hoc persuadeas/q; ego tam calaītosis offēsionibus cōpulsus iracundia nō incōdescerē. Hoc enī nullo quidē pacto ferēdū est. Neq; enī est hoc vlla rōne tolerandum. Quis enī hoc ferre posset preter me? Cui enī hec equo aīō fieri possent nisi mihi?
Oīa sunt quidē toleranda paciēter/equo anīo sustinenda/sapiēter perferēda prudēter tēperāda/facili anīo accipiēda. An tibi fortasse aliquid desit quod nō sētias? An tibi forsitā aliquid laudādū erit quod nō probes? An tibi fortassis aliquid molien dū fuerit quod nō valeas? An tibi fortasse aliquid sustinēdum sit quod nō queas? Sz est vnus portus ad salutē scz bonarū artiū discipline. Sed est vna spes consolationis lrārū studia
Sz est vnū remediū trāquillitatis sciarū celebritas. Que oīa prosequerer si melius q̄ tu viderē. Que omnia cōmemorarem nisi tu clarius q̄ ego intelligeres. Que omnia explicarem si ego apertius quā tu cognoscerē. Sed vereor ne iā mihi superesse verba putes. Sed dubito ne dicēdo prolixū me nimis eē dicas. Sed timeo ne meā dicēdi rōnē longā nimis accuses. Sed vereor ne multa a me dicta superuacua esse di=cas. Nulla est tanta doloris magnitudo que nō tēporis pro

lixitate mollificetur. Nulla enī fuit vna tam aggreſtis que nō aliquādo mollitudinē ſuſcipiat. Nullum enī malū pōt eſ ſe perpetuū. Nunꝙ enī id mihi attribuam quod nō fuerim cōſecutus. Fateor enī ad tantū me ſapie gradū non acceſſiſſe

Quereris tibi quicꝙ imponere non debere in ſūmis preſer tim occupationibus tuis. Laboris tibi quicꝙ cōmittere non audeo in acerbiſſimis preſertim moleſtiis quibus opprimeris.

Non deberē te virū ſūma autoritate preditū defatigare pre ſertim cū ſis vehēntiſſime defatigatus. Tu tamē ſiue equo animo hec feras/ſiue iniquo/nō poſſū rem mutare. Tu ta men ſiue gratū hoc accipis ſiue moleſtū/nō pōt aliter perfici.

Tu tamē ſiue me excuſas ſiue accuſas/non poſſū aliter face re. Neqꝫ enī tu melius ſi preſēs adeſſes rem curaſſes. Ne qꝫ enī accuratius ſi affuiſſes rem egiſſes. Neqꝫ enī tu cōmo dius ſi corā affuiſſes negotiū perfeciſſes. Non enī eam co= gnoſco aciē ingenii Clodii/vt ipſa acutiora inueniret ꝙ Cicero

Non tantā intelligo Tironis cōſilii calliditatē/ vt ipſe plus prouideat ꝙ Cicero. Hoc loco ſi videar clarius reſpondere nemo miretur cū id neccītas poſtulet. Hoc loco ſi aperte diſ puto nemī durū videri debet/quoniā neccīa me cauſa impellit.

Non mihi in mentē venit quibus verbis tecum colloquar.

Nihil eſt īpreſentiarū quod potiſſimū tibi ſignificē. Nō mihi occurrit quo te lrārū genere viſitem. Nō habeo quid ſcribam. Nihil mihi in mentem venire poteſt. Nihil mi hi in mentē ſuccedit. Non poſſū cōminiſcere. Equidem ſcripſi apertius ꝙ. Equidē fui breuior ꝙ. Equidē breuius cōplexus ſū ꝙ. Scriberē plura niſi. Lōgiori vterer rōne ſi Plura eſſent dicēda ſi. Pluribus tecū agerē niſi. Longior eſſē in dicendo niſi. Hec breuius ad te ſcripſi quia id mihi non placet. Hec breuioribus perſtrinxi/quia res hec me non dele= ctat. Hec paucioribus egi/quia ſine magno dolore hec aper tius exprimere non poſſem. He quidē lrē ſunt eiuſmodi/vt eas non audeam temere cōmittere. Siquem cui fidē habere

possum inuenero. Dabo operā vt per crebris meis lris te visitē. Si quemq̄ nactus fuero cui recta sit fides adhibēda: id efficeā vt crebre mee ad te lrē deferātur. Neq3 obliuiōe nrē amicitie hoc euenit. Neq3 intermissione nrē beniuolētie hoc accidit. Neq3 diminutiōe nrē cōiūctionis hoc cōtigit. Nō ausus sū vehentius a te cōtendere: ne sūme tue liberalitatis oblitus esse videar. Pluribus verbis nō audeo tecū agere: ne te āplissime tue beneficētie oblitus esse putē. Maiori quidē studio quicq̄ a te petere non debeo: ne liberali tue cōsuetudini videar diffidere Q3 serius quā expectabas rem effecerim: id difficultate rei cōmissū est. Q3 tardius q̄ volebas tibi scripserim: id nūtiorū carentia nō negligentia factū est. Q3 diutius q̄ credebas aduētū meū distulerī: id occupatiōibus velim attribuas. Si quis esset aditus ad id quod speras rem aggrederer. Si quā viam perscrutari possē ad id quod petis oīa pertemptarē. Si facultate et gratia tantū possē. Si mihi ydonea ptās cōcederetur. Si oportunitatē cōsequi possem.

Nō solūmodo in hac causa sed etiā in ceteris aliis. Neq3 solū hoc in negotio: verūetiā in aliis omnibus. Neq3 in his dūtaxat rebus: sed multoetiā magis in ceteris. Adolescentē īquies at nobilē at prestātē at primariū. Puerū dices at doctū at sapientē at expertū. Iuuenē asseres at aicū at fidū at necessariū. Neq3 opus ē vt ad res nudas accedas. Neq3 bona volūtas satis est vbi res facultatē desiderat. Neq3 eni verba satis valēt vbi negotia presidiū requirūt. Id velim vt ignoscas: quod inuita fortuna facere non poterā. Id cupio mihi indulgeas: quod negāte fortuna curare non valuerā. Neq3 quicq̄ est quod mireris si hoc nō egerī. Neq3 est q̄ vlla teneris admiratione si rem hanc non curauerī. Sed nihil mihi ad satisfaciendū preter bonā volūtatē redditū est. Sed nulla mihi facultas ad remunerandū preter animū q̄ gratissimū cōcessa est. Sed nullū mihi officiorū gratificandi genus preter ardentissimū desideriū datū est. Nisi hanc facultatē ali-

quis casus eripuerit. Nisi hanc occasionē aliquod īfortuniū perturbauerit. Nisi hāc oportuītatē aliqua iniqua sors īmutauerit. Meū in te aīm multo officiosiorē atꝫ meliorē cognosces: cū mihi allata fuerit tibi cōmodior satisfaciendi facultas.

Quos beneficiorū fructus tibi debeo: cū oportunior dabitur ptās vberiores prestantiores cumulatioresqꝫ reperies. Ego enī sēper oībus ī rebus quas a te pertinere arbitrabor / cū exoptatā facultatē cōsequar mirificum me tibi comitē demōstrabo.

Quod ego clarissime demonstrassē: nisi īopinatus casus hoc mihi eripuisset. Quod ego re ipsa probassē nisi sors aduersa officiū meū interturbasset. Sed hoc fato nescio quo contigisse arbitror: vt cū recte deliberauerī incōmode mihi successerit. Sed nescio qua forte euenerit vt pari cōsilio disparē coger fortunā cōsequi. Sed nescio qua celorū cōstitutiōe id cōtigerit / vt cū officiose excitauerī exitus exoriatur īgratissimus

Quantū spes me fefellerit vides. Quanta de spe ceciderimus intelligis. Qt̄ū nos spes deluserit prospicis. Qt̄ū frustrati sumus apertissime sētis. De statu reipub. nullā bonā spem cōcipio. Nihil est quod bene sperare possū. desperādū quodāmō esse video. Nullā enī habeo certā spem salutis Catonis. Exploratā rationē status Catonis. Exploratā fidē aduentus Catonis. Que de bello gallico audiuimus adhuc sine capite sūt. adhuc sine certo autore proferuntur. Adhuc sine certo nuntio significātur. adhuc solūmō ex rumore habuimus

Si mea ī hoīes officia profūdere ac perdere videbor. Si mea in hoīes beneficia ingrata esse ītellexero. Si mea apud hoīes merita nihil esse valitura cognouero. Nō cōmittā vt quibusdā hoībus īsanire videar. Nō hoīes obtundā: si opera mea nō delectabit. Non apud hoīes deliberabo: si mea diligentia hoībus ingrata esse videbitur. Clodius nondū profectus est eo quo iam prope se delatū existimat. Nōdū id Clodius est consecutus: quod iam prope perfecisse arbitratur.

Nondū Clodius illū rerū finē videt/ quē iā tenere sibi persuadere videtur. Sed oīa que putas cōmodius ē pati/ q̄ indignis parere. Sed mallē cuiuslibet seruitutē tolerare/ q̄ quorundā hominū perfidorū vultū subire. Nescis quo cū hoīe tibi negociū sit. Nescis equidem cui tu homini contradicas

Non enī recte nosti quem oppugnas. Ea quidē cōditione natus sum/ vt facile detractores inueniā. Qui detractionibus delectantur facile cōperient qui parē sibi vicē referant.

Qui malo dicendi genere delectantur/ mutuam gratiā recipient. Qui ceteros lacessere non desinunt ysdem iniuriis sepenumero afficiuntur. Sunt enim permulti qui cum ceteros corripiunt non reprehensione carent. Pleriq̄ existunt profecto qui ceteros lacessere non desinūt/ ipsi admonitiōe plurimū indigent. Atq̄ hi qui ceteros increpant corrigēdi sūt

Complures equidem ceteris detrahūt qui sunt turpibus viciis ac abhoīandis sceleribus coīquinati. Permulti reperiūtur qui seipsos nō cognoscūt/ et alienos damnāt. Multi sūt qui suas rationes non nouerunt/ et alienos inepte curant.

Et nisi homines acerbissimis eorum in nos iniuriis nos ab alienassent/ non profecto essemus immutati. Et nisi quorūdam oculi a nobis abhorruissēt hi essemus qui ātea fueramus.

Nisi hoīes ītollerabilibus iniuriis nos lacessissent ī pristina profecto snia stetissemus. Nisi fuissemus ab his a quibus mīme opus fuerat derelicti/ pristinā volūtatē retinuissemus. Si fides ab his coleretur a quibus obseruari deberet/ nullo quidē labore defatigaremur. Si illi de quibus sumꝰ optīe meriti eādē nobis grāz prestare voluissēt his profecto molestiis nō afficeremur. Si ab his adiuti essemus a quibus debuimus nō tā moleste laberaremus. Nisi ab his deiecti fuissemus a quibus mīme opus fuerat/ iā que desideramus fuissemus cōsecuti. Hec eī fuissēt facillia si culpa a quibusdā abfuisset. Hec iā perfecta fuissēt/ si esset ī his beneficiorū memoria in quibus maxīe esse deberet

Si aduersarii rem non impedient/causā nrām obtinebimus
Nisi iimici nri nobis fuerit impedimēto rem ipetrabimus.
Nisi res per aduersarios fuerit ipedita facile quod volumus
cōsequemur. Nisi inuidi rē perturbabunt/ad id quod opta
mus faciliter perueiemus. In cā nrā hēbimus potētes iimi
cos. In nrō negotio hēmus auaros nobis infestos. In nrā
dignitate habemus cōplures nobis cōtrarios. Sed nosti hoi
nū iniquitatē: Sed intelligis quāta sit hominū perfidia atq
iniquitas. Sed iā didicisti quāte sūt hoim predicatiōes. Sed
te non fugit q multiplices sunt hoim voluntates. Verum
perspexisti quante inter hoines versētur isidie. Que nobis
impedimēto fuerūt arbitror te suspicari. Que nobis nocue
rūt credo te aniaduertere. Que nobis difficultatē attulerūt
te scire arbitror. Que rē nobis perturbarūt te nō fugere exi
stimo. Ignosce iracūdie mee que iusta ē. Parce meis que
relis que iuste quidē habentur. Da veniā mihi de proditorū
perfidia cōquerēti. Patiaris me cōtra iniquos iure icandescentē
Offensio parua est sed ani idignatio maxia. Amissio re
rū exigua ē/sed stomachi perturbatio acerria. Iactura tenu
is existit/sed ani excādescētia sūma. Adhuc tua patitur beni
uolētia me liberaliter tecū expurgare. Adhuc patitur tua sum
ma huānitas me quod sentiā libere dicere. Adhuc paciatur
tua maxima sapientia quod mihi libet in medium adducere.
Nunq enim videor tractasse causam difficiliorem. Nun
q profecto rē molestiorē sustinuisse videor. Nunq certe ne
gotiū intractabilius me egisse cōstat. Dices fortasse quid me
res ista cōsolatur in tātis malis. Dices quid mihi ista opitu
lātur i tātis āgustiis. Dices quid me ista sustētabūt i tātis calai
tatibus. Est oino vix cōsolabilis dolor. Est penitus quasi
intolerabilis molestia. Est omio ferme irrecuperabilis iactu
ra. Nō possū reliqua scribere dolore ipeditus. Nō possū
cetera dicere iracūdia perturbatus. Nō valeo reliqua prose
qui molestia cōfectus. Quid.n.me tibi scripsisse existimas?

Quid meas litteras significare putas? Quid in meis lit
teris scriptum est quod interpretatiōe indigeat? Quid est ꝙ
meas lrās verearis. Ego hoc nūꝙ fuissē suspicatus. nūꝙ pos
se accidere existīaui. nunꝙ euenire cogitassē. Hoc enī nunꝙ
michi inmentem venisset. Quid tu vnicus que omnibus
clarissima sunt non intelligis? Quid tu ex omnibus vnus
que iam contrita sunt non cognoscis? que tu solus aperta non
vides? Que Appius cōsecutus est honorū vocabula sūt nō
dignitatis insignia. Multi insignia sine virtute assecuti sunt
Cōplures ī digītatibus dicti sūt prestātes quorū nemo ha=
bitus est officiosus. Quid ego ī ea causa inuigilē: in qua is
cuius precipua res agitur obdormiat? Quid eī in his rebus
me ostentē: in quibus hi ad quos potissimū pertinet negligēte
existūt. Iā valde lautus factus es qui nihil curas mihi scri
bere. Iā factus es plurimū delicatus qui nihil agis. Precio
sus iā nimis effectus es qui nihil curas. Neqꝫ aliā cōsiliorū
rōnē imitabor: si te firmū esse videro. Neqꝫ etiā aliā desumo
deliberationē: si in eodē te proposito cōstitutū esse cognouero.
Finge enim te esse qui ego sum. Persuade michi iam te
me alterū esse. Finge te vicē meā sustinere. Indicas tibi
meam causam tuam esse. Proponas tibi meas te ratiōes age
re. Hoc meū est opus. Hec enī me tangūt. hec rōnes meas
videntur attingere. Verū fac esse omīa. Fac ita esse vt dicis
Verum hec ita sint. An ego tibi non obtemperem? Ti=
bi morem non geram? Tibi non obsequar? Tibi non me facil
limū prestē? Tibi quicquā denegem? Agā iam tecū failiari
ter. Loquor iā tecū aperte. nō simulabo tecū quicquā. Iā totū
me tibi patefaciā. Qūtū in me est. quātū mihi cōceditur. quā
tū ydonea mihi ptās oblata fuerit. Qūtū studio diligentia la
bore vigilantia consequi potero / id omne ad arbitriū tuum li=
bentissie cōferā. Quāꝙ ego oīa tua cā fieri desiderē. Etsi oīa
pro te facere vellē. Tametsi omīa amore tui libenter suscipe
rem. Tametsi ex cōmoditate tua nihil vellem subterfugere

Si fortuna optatis meis respondebit. Votis meis successe ẽ rit. Cogitationibus meis benigne respondero voluerit. Si res caderet vt vellem et optarem. Si res ex sententia gerere tur. Si mihi optata contingerent. Si quod opto mihi fe liciter cõtigerit. Si deus res nrãs fortunabit. negotia secũ da reddiderit. desiderio nrõ ãnuere voluerit. nos secũde volue= rit intueri. Nisi res mihi male successerit. spes mea decipia= tur. opinio mea sinistra fuerit. fortuna me fallat. Beneficio rũ memor ero. mutuis beneficiis respõdebo. parẽ officiorũ vi cissitudinẽ reddã. equalẽ grãm referã. Beneficia contulit. of ficia reddidit. merita prestitit. benemerita retribuit. promerita retulit. demerita persoluit. Mutuo / vicissim / iuicẽ / alternis vicibus / alternatĩ / mutua vice / remuneratio / retributio / vicissi tudo. Eadẽ grã. par volũtas. par studiũ. Ingratus. benefici orũ ĩmemor. sordidus. Beneficiũ perdere. officiũ amittere Meritũ effũdere. Homĩ ingrato beneficiũ cõferre. homini sordido benefacere. hoĩnẽ ingratũ beneficiis exornare. Mor tuus ẽ. occisus ẽ. excessit e vita. ex hoc seculo migrauit. Animã reddidit. animã effudit. animã efflauit. Vita priuatus est. Ex hac vita decessit. mortem obiit. diem suũ obiit. Popilius fu ratus ẽ. Popilius accepit vnde nõ est licitũ. Popilius res alie= nas vsurpauit. Moriar nisi quod sentiã exprimã. Moriar nisi effluã. Nõ possum abduci quin me effundã. Deo volẽte deo comite. deo duce. deo nobis fauẽte. deo nobis annuãte. for tuna suffragãte. Quẽ casu deus nõ permittat. quod incõmo dũ deus auferat. quod superi prohibeant. Quod vtinã nũꝗ eueniat. Deũ queso vt tua cõsilia sit tibi salutaria. Supe ros exoro vt quod acturus sis tibi nõ obsit. Deũ obsecro vt quicquid cõstituas tibi bene succedat. Nõ tenebo te pluribꝫ plura dicẽda nõ sũt. plura scribere nõ ẽ necce. plura non sũt lrĩs cõmittẽda. pluribus te adhortari nõ debeo. Non enim mihi placet de hac re plura scribere. Neqꝫ ego superiora repetam Singula prosequi nõ est necesse. Sed plura dicemus alias.

Sed hec audies ex aliis. Sed de his ex aliorū lrīs certior fies. Impedior verecūdia pluribus tecū agere. Scripsi ad te pluribus vt meū consiliū intelligeres. Hec pluribus egi vt quid sentirē dilucidius teneres. In hoc fui lōgior vt que mea esset sententia clarius perspiceres. Hoc verbosius complexus sum: vt institutionē meam apertius comprehenderes.
In hoc fui prolixior: vt de voluntate mea certior fieres.
Sed plura q̄ statueram. hec ad te pluribus verbis scripsi q̄ soleo. Sed hec satis multa vel plura potius q̄ expectabas.
Illa que maiora sunt breuius exponam. Illa que ampliorem desiderant orationem breui comprehēdam. Hec ex hac re precipue tibi significaui: vt intelligeres. Hec ex illa conditione tibi denotaui vt deliberares. Hec ob eas tibi ratiōes aperui: vt preparares. Scis quid dico. Quid loquor. Quid ītelligo. Quid cogito. quid volo? Difficile ē loqui
Nō omīa sunt lrīs cōmittenda. Nihil temere scribendū est. Non dico sine causa. noli putare hec me frustra dicere.
Non enī incassum hec cōmemoro. Non scribo hec temere.
Hec preterea scripsi: q causa nēcītatis intercedit. Quod vt clarius intelligas longioribus verbis vtar. Quod vt apercius declarē: alterius rationes repetam necesse est. Quod vt euidentius explicem: attende que sequūtur. Si res ipsa loqui posset. Si negotiū posset per seipsū quid sentiret declarare. Si ratio ipsa vires suas per seipsam exprimere posset
Temporibus obsequendū est. Inseruiendū est. Fortune credendum est. Est enim fato obtemperandū. Necessitati parendū est. Id egi tēporibus obtemperās. Id feci fortune credens. Id cōsensi fato assentiens. Id pretermisi oportunitati obsequens. Non est sēper in eadem sententia permanendū. Non enim semper eodem animo eē debemus
Non semper vnum consilium sequi debemus. Non semper vna opinione duci debemus. Subeunda est fortuna.
Temptandū est. Experiendū ē. Percunctāde sunt vires.

Vt tempus nos admonebit. Vt dies nos cogent. Vt vtilitas nobis persuadebit. Vt rõnes negotiorũ nobis consu lere videbũtur. Omĩa tibi preponere debemus. Omĩa te cũ cõmẽtari debes. Omĩa sũt tibi anĩo et cognitione pertra ctãda. excogitãda. prouidenda. Oĩa sunt tecũ aĩadduertenda. peruoluenda. deliberanda. Nõ est hoc alienũ a digĩtate mea Hoc existimo rõnibus meis incõueniẽs. Hoc enĩ ad me attinere video. Existimo hoc cãm meã parũ attigere. Ar bitror hoc ab instituto nostro alienũ esse. Credo hoc rationi bus nrĩs parũ debere prodesse. Que vis insit his verbis nõ facile intelligo. Quã facultatẽ importat hic sermo non satis mihi constat. Quã substantiã perstrigat hec oratio nõ mihi notũ est. Hoc nihil significare facile perspicio. Hoc nul= lam facultatẽ habere facile diiudico. Hoc friuolum atqꝫ ieiu nũ liquido esse cõstat. Sed hec minora sũt ꝙ dicãtur. Ve rũ hec minorẽ viꝫ habẽt ꝙ existimẽtur. Sꝫ hec minus timẽ da sũt ꝙ homĩes arbitrẽtur. Sed tibi cõsiliũ nõ deest. nõ de= ficit. deesse non potest. Neqꝫ enĩ sum ita demens. ita dissipi= ens. ita stolidus / vt nõ sciam quid agam. Nihil faciam inso= lenter. Nihil agã sine causa. Nihil temptabo inconsulte. Nihil moliar imprudenter. Nihil nitar temerarie. Atqꝫ hec preter meã cõsuetudinẽ dixi. Atꝫ hec tam multa preter meã cõsuetã agendi rõnẽ scripsi; Atqꝫ hec tãta preter meos pristinos mores effudi. Sꝫ aliter ꝙ ostendã facio. ꝙ cõstitu eram perficio. ꝙ pollicitus fuerã ago. Qꝫ si aliud tibi propo sitũ esset fac me certiorẽ. Qꝫ si alia duceris voluntate fac in= telligam. Qꝫ si animũ alio cõuerteris fac me admonitũ red das. Qꝫ si opinio pristina nõ placebit fac vt sentiã. Si ni hil te perturbat. Si vacuus es molestiis. Si ocioso es aĩmo Si tranquilla es volũtate. Si nulla efficeris molestia. Si es oc cupatõibus subleuatus. Mea postea mutata est ratio. deinde cõsiliũ mutaui. postea mee rõnes ĩmutate sunt. Aliã postea rẽ agere cepi. Nunc alia ratio est. Nunc alius est status rerũ.

Nūc alius est temporū cursus. Nūc alia est viuendi con ditio. Nunc alia est hominum opinio. Est vna prouisio. Est vna cautio. Est vnū remedium. Est quoddā tertiū. Si li bet. si placet. si videtur. si cōmodū est. si voluntas est. si patitur aīmus. si voluptati est. si tibi cōducit. si fieri possit. si ydoneū ti bi videtur. Nihil simulaui. nihil ficte dixi. nihil simulate ni hil tectum excogitaui. Non agā astute. Non simulabo quic q̄. Nihil ficte dicā. Nihil fatue temptabo. Nihil ma= liciose moliar. Non enī te fugit. preterit. Latet. es nescius. clā est. Neq̨ te hoc ignorare arbitror. Tenes eī meōria. de quo memoriā accepisti. Vt nihil videor. videris. videtur vt coniecturam accipio. vt arbitrari possū. vt possum existima re. Ad imū referare. ad extremum differere. ad calcē disputa re. ad radicē inquirere. ad profundū progredi. ad vltimū per= scrutari. Disputamus faīliariter. Agamus pīgui minerua.

Neq̨ hoc ē obscurū. Neq̨ vllā h; hesitationē. Neq̨ ī ma gnā deliberationē cadit. Sed velī desinas arma sequi. S; tu velī desistas exercitū agere. bella deseras. Inimicitias omittas simultates effugias. Discordias euites. A dissidiis abhorreas.

S; velī pacē celas. paci cōsulas. ociū tibi adoptes. ocio te ex ponas. quietē adames. Simul et illud cogitare debes. Simul et hoc aīaduertēdū ē. Simul et ista sūt deliberāda. Quod mea tuaq̨ paciatur etas. Quod ab vtroq̨ commode fieri posset.

Sunt eī innumerabilia generis eiusdē. Sūt eī permulta huiuscemodi cōsilia. Q; si reliqua scribātur. q̨ si oīa aperiātur plane vaticinātur. taceātur. Quid ergo ē? quid queris? quid expectas? quid tū postea sequetur? Que oīa collegi vt ītelli geres. coadunaui vt scires. tibi significaui vt cognosceres. tibi scripsi vt certior fieres. te admonui vt cogitares. Hec eo perti net orō vt. hoc enī eo scripsi. vt dixi. aperui. significaui. Cete= ra sūt signa coīa. Reliqua sūt argumēta vniuersalia. Alie sunt omēs cōiecture generales. Puto enī hoc te audiuisse. Existi mo te hoc ītellexisse. Arbitror hoc tibi nunciatū eē. Sed nosti

mores hominū.hominū cōsuetudinē.hominū voluntatē.Cur studio nō iuigiles nescio. Cur studia nō excolas nō itelligo

Cur hoc nō velis assequi cāz nō video.Hoc est aī tui.igenii tui.virtutis tue.Sed de hoc tu videris.hoc tu prōpto īgeio cō sidera.Tue partes in hoc erūt. Neq3 eī vereor.hesito dubi= to.quī si. Nec illud equidē curo.certe quero.profecto cupio quidem studeo.certe molior. Sed hoc sperare lic3.hoc enim optandū est.hoc enī expectare decet. Hoc enī est tibi cōmu= ne cū multis. Hoc enī est omībus vniuersale. Cōmune quidē hoc viciū est vulgare viciū.peccatū vniuersale.Insitum omībus. Neq3 enī debes quod cōmunis fortuna dederit re= cusare. Neq3 eī fortune casibus obsistere. Plus tibi virtus dedit q̄ fortuna abstulit. Plura tibi comparasti q̄ amiseris.

Amplius quidē nactus es q̄ perdideris.Quid si hoc melius cōmodius?cōducibilius?cōuenietius?Si nō alienū tua virtute putabis. Si nō īdignū tua autoritate existiabis.Si tuis rō= nibus non inconueniens esse ducas. Si hoc tibi non incon= mode arbitreris. Nemo est mihi Catone amicitior.melior familior.paratior.liberalior. Pace tua dixerim.pace tua lo quor.pace omniū affirmabo. Ego quid possim nescio.Ego quid valeā non cognosco. Ego que mea sit facultas nō intel ligo. Ego quid cause possim non satis mihi constat. Ego quibus viribus niti possim non conspicio. Sed tamen mihi nō tantū assumo.attribuo.arrogo vt. Neq3 enī cū hoc facie bam eram amens.stultus.dissipiens. Neq3 enī cū hec tracta bam ignorarem quid agerem. Neq3 enī cū hec temptabā īsa nire videbar. Nō enī est cōsiliū meū accusandū. Nihil e= gi quod iure possit reprehendi. Nihil enī vicii habet nostrū cōsiliū deliberatū. Si tibi hoc displicet nō vtar post hac.dein ceps pretermittā. Si tibi hoc doleat ī posterū missū faciam

Si tibi hoc inuidiosū est in futurū non attingam. Posses hanc meā voluntatē refutare. Posses hanc pro me prouinci am subterfugere. Posset tua dignitas hunc laborē recusare

Si negotiū cōmode videbitur esse gerendū. Si res vtiliter agi poterit. Si rei oportuītas ptātē habebit. Neq3 enī habes quo me accuses. Neq3 quicq̄ a me cōmissū ē quod criminandū eē videatur. Quid si que dicta sunt falsa sūt omnia? Quid si ostendā hec omīa esse inania? Quid si hec omnia ficta esse cōfirmem? Malorū ego sermonibus non moueor. Insidorū ego maledictis fidē non adhibeo. Friuolis ego hominū rōnibus non assētio. Sed hec tibi exponere nisi coram non possū. Sed hec te corā. Sed de his rebus coram plura. Quādo ego bonos conatus sū offendere? Vt ego vnq̄ bonis fui impedimēto? Vt ego bonis aduersarius vnquā fui? Quorsū hoc? quid hoc sibi vult? quē ad finē hec spectant? hec que dixit eo spectant. Immortalitas mihi videtur ātequā rē hanc cōsequar. Hoc ita longū est vt optandū sit. Nunquā diē uidere videor vt hoc mihi cōtingat. S3 iā satis iocati sumus. Sed hec extra iocum. Sed alias iocabimur. Sed ridicula missa faciamus. Sed de hoc alias videre licet. Temporibus obsequor pareo nccitati. Fruor dū licet. Hoc attribuas occupationibus velī. Hec rei magnitudini assignes. Ignosce timori. Miserere tēporū. Neq3 tamē vlla res alia me tenet. Neq3 tamē alio impedior negotio. De certis rebus affirmare possū. De reliquis negotiis certi nihil habeo. De reliquis accessionibus certum quicquā polliceri non possū. Reliqua nichil ad te attinent. Cetera sūt eiusmodi vt nihil ad rem tuam pertineāt. Reliqua nihil te tangunt. Fortuna culpā sustinet. Hec fortune tribuūtur. Hec tēporibus assignātur. Fortasse diceret quisquā. Forsitā quisquā sciscitaretur. Quereret aliquis fortasse. Neq3 hēbatur quisquā honore superior / sapīa prestātior / virtute excellētior / rebꝫ gestis illustrior / autoritate preclarior. Danda est opera. Properandū est. Celeritate est opus. Maturitatē res desiderat. Est enī aīaduertendū diligenter procurandū / vigilanter euitandū / dies ac noctes ela

borandū/vehementer insudandū. Nihil est quod rideamus
Sed ego nō rideo quāꝗ̄ tu rideas. Sed ego risū prouoca
re nō possū tametsi tu risu exilias. Sed ego letari non possū
tametsi tu risu insanire videaris. Sed ego iocari non possū
ꝗ̄uis tu gaudio desipias. Actū est si hec vera sūt. Si hec
ita sunt nihil est quod cogitemus. Si hec ita constant vt fer
tur nō opus est vt deinceps frustra defatigemur. Si hoc in
teruenerit actū esse de spe nrā putemus. Frustra laboramus
Incassū excogitamus. Inuanū nitimur. Acta agimus.
Prepolsteris vtimur cōsiliis. Nihil est quod facere gestias
Nihil est quod curare moliaris. Nihil est quod statuere
conaris. Res enim aliter acta est ꝙ̄ putauerā. Non equi=
dem eū finē sors dedit quē sperauerā. Longe secus accessio
successit ꝙ̄ expectaui. Sed hoc bonis plurimū molestū est.
Sed hoc male accipitur a bonis. Sed hoc bonorū animū
vehemēter offendere videtur. Sed hoc bonorū oculi videre
nō possūt. Nescio quo modo. quopacto. qua rōne. qua cau=
sa. quo auspicio. qua celorū cōstellatione. Arpinus falso er=
rore ductus ad periculū apertissimum accessit. Arpinus spe
falsa perductus ad pestē ante oculos positā profectus ē. Ar
pinus pudore victus ad mortē omībus suspectam irruit sponte
sua. Nosti mei stomachi fastidium. Nosti mei animi indi
gnationē. Nosti ꝙ̄ soleā ab indignis abhorrere. Vtilitatē
Apii facile curare possū. Cōmodis Apii leuiter vacare pos
sum. Adiumētis Apii facile supersedere possū. Facile enī
dictu est. Hoc ē facile existimatu. Hoc enī facilius est di
ctu ꝙ̄ factu. Hoc tibi nō cōcedo. Hoc ita esse non sentio.
Id enī iure negare possū. Neq̄ enim hoc est verisimile.
Neq̄ hoc videtur esse probabile. Neq̄ hoc verū esse con=
stat. Tantū ei hoc est a veritate alienum vt nihil sit alienius
Non enī possum vllo modo mihi persuadere. Nulla qui
dem rōne in mentem mihi venire pōt. Hec ratio leuis est.
Hec excusatio accipiēda nō est. Hec causa tenuis est. Hec

sententia tenera est. Hec conclusio nulla est. Sed hac rati one nihil opus est. Hac disputatiōe nō egemus. Hoc ne gotiū nō est nobis necessariū. Hūc sermonē ydoneū non pu tamus. Vires deficiūt. Mēbra occidūt. animus languet. vi res eneruātur. Facultates minuuntur. Illud me pertur bat. solicitat. incēdit. exagitat. inflāmat. Quid enī est q me persequātur. perturbēt. impediāt. lacessant. molestēt. īquietēt? Quid enī est q mihi detrahūt. obesse studeant. mihi incom modent? Quid enī est q iniuriis me afficiant? Quid enī est quod contra vim sine vi fieri possit? Cōtra potentiā sine po tentia agi posset? Cōtra vires sine viribus conari quisq̄ possit? Vos dormitis in periculis. Vos nō videmini que īminent intelligere. Vos in periculis ocio marcessitis. Nihil curans nihil reputans. omīa faciens. omīa negligens. omīa paruifaci ens. deos hoīesq̄ despitiēs. Quid multa? quid plura? quid reliqua? quid cetera? quid alia omīa. Sed nosti calidii tardi tatē. Sed nō te fugit q̄ sit calidius parū efficax. Sed nō es ignarus q̄ calidius sit frigidius.

DE CONCLVSIONE. Ca. vi.

Vm aūt epistolas nrās vel orōnes iā exordio nar ratione / diuisione / cōfirmatiōe / ac cōfutatiōe abso lutas dederimus. consequēs ac necessariū sequi vi detur: vt eis conclusiones accōmodemus. Idcirco has modicas cōclusionū inuētiones ceteris superioribus orōis partibus duxi adiungēdas. Tu igitur me amabis: si hoc idē me in te facere existimas. Tu igitur mihi inseruies: si mu tuam me tibi vicē prestaturū arbitraris. Si fieri possit velī pristinū erga me amorē cōserues. Si effici poterit cupio vt solita nrē beniuolētie cōiūctio ītegra cōseruetur. Fac igitur mutuo me diligas. Eadē igitur fac me beniuolētia cōplecta ris. Parem igitur fac mihi voluntatē prestes. Eo igitur inter nos simus animo quo sēper fuimus. Simus igitur ea voluntate qua merito esse debemus. Tu igitur sicut michi

pollicitus es persoluas. Quod promisisti velī tua fide satis=
facias. Quam mihi spem dedisti velī re ipsa prestes. Fac
igitur quod es mihi pollicitus re ipsa experiar. Fac igitur
vt mihi dixisti/ita opus appareat. Tu igitur velī vt scribis
me carissimū habeas. Tu igitur velī vt polliceris me in ere
tuo reponas. Quoniā igitur in amicitiā tuā me cōmisi/me
ergo exornare atq exaugere debes. Quoniā igitur iusticie tue
me dedi ergo rōibus meis iure ipō opitulari debes. A te igi
tur peto vt rōnes meas cōmendatas habeas. A te igitur cō=
tendo vt statū meū cōplectaris/ Adiuua me igitur tua virtu
te. Suscipe me igitur totū tuis beneficiis exornandū. Ama
me igitur tua solita beniuolētia. Defende igitur me tuo so=
lito patricinio. Te ergo oro vt me ita tueare sicuti amicitia
nrā depostulat. Te ergo obsecro vt meas rationes ita defen
das sicuti nrā necitudo requirit. Quare te oro vt causā meā
agas. Quare te obtestor vt me tibi in omnes partes defēden
dū putes. Quare a te cōtēdo vt me totū cōseruādū recipias
A te igitur peto/postulo/efflagito/cōtēdo/vt digitati mee
suffrageris/honori meo opituleris/ autoritati mee inseruias/
rōnibus meis te accōmodes. Itaq te etiā atq etiā rogo. Ita
q te vehementissime obsecro. Itaq te maxīopere contendo.
Itaq plurimūte obtestor. Beniuolentiā igitur et libera
litatē a te peto. Gratiam igitur et officiū tuū a te desidero.
Autoritatē igitur et volūtatē tuā a te deposco. Est igitur
in tua potestate id agere vt quod maximopere desiderē facilius
impetrare possim. Est igitur tue voluntatis omīa posse per
ficere que cupiam. Quare vt quod spero consequar/fac tuā
operā interponas. Quare vt quod summopere desidero fa=
cilius consequi possim. fac vt tuā diligeutiā adhibeas. Qua=
re vt id quod vehemētissime cupio cōmodius impetrē/ fac tuū
liberalitatis officiū intercedat. Rogo igitur ne fallas opini
onem meā. Te igitur obsecro ne spem meā decipias. Te
igitur oro ne spes mea frustra maneat. Magnā igitur pro cā

mea operā fac adhibeas. Sūmū igitur pro meo negotio fac studiū inues. Vehementē igitur pro rōnibus meis diligen tiam fac adiungas. Si igitur quod volo statueris te mei sta tus amatorē existimabo. Si igitur quod cupio feceris te mi hi amicissimū iudicabo. Quare si me virū bonū existimas.
Qobrē si me virū gratū esse credis. Quas ob res si me tuis beneficiis dignū esse iudicabis. Hec igitur tibi erūt cu re quēadmodū cōfido. Ex oībus igitur rebus nihil est quod mihi gratius facere posses. Hoc igitur vt q̄plurimū facias valde rogo. Hec igitur vt spero perspicies. Cetera alia pretermittes cū negotiū meū opera tua īdigebit. Nihil igi tur aliud curabis cū tibi causā meā curare cōtigerit. Nō pos ses existimare q̄ mihi gratū sit futurū. Non facile credere posses q̄ mihi hoc erit acceptū. Si igitur hoc meū a te nego tiū cōficietur omnia profecto videbor consecutus. Si ergo hoc feceris existimabo mihi quod maximopere desideraueri cō tigisse. Ex omībus igitur tuis in me officiis hoc erit mihi omniū pergratissimū. Gratissimū igitur mihi feceris si in hac re mihi morē gesseris. Da igitur operā ut ratio mee di= gnitatis habeatur. Te igitur obsecro vt mee erga te pieta= tis rōnē habere velis. Quecūq3 igitur officia in Gasparinū cōtuleris ea omīa me cepisse putabo. Quicquid igitur offi= cii et honoris in Gasparinū prestiteris/ id ipsū in rem meā con tulisse existimabo. Hoc igitur si feceris cōmuni cōmodo in seruies. Hoc igitur vt agas cōmunia nrē beīuolētie iura de postulant. Quod vt effeceris rem vtriq3 nostrū cōdignā per solueris. Pro me igitur laborabis tanq̄ si tua res agatur.
Fac igitur ita causā meā suscipias/ vt si tuū negotiū tracta= res. Non minori igitur cura oratiōes meas cōplectere q̄ si propriā dignitatē curares. Quē ego diem si videro satis feli citer viuere arbitrabor. Quā ego rem si perfectam esse con spexero me fortunatū existimabo. Quā ego accessionē si tā dem consequar optīe mecū actū esse putabo. Ego que te vel=

le queq; ad te pertinere arbitrabor / om̄ia studiosissime diligen=
terq; curabo. Interea que te velle existimabo agam libētissi=
me! Ego tibi ac tuis neq; desū neq; defuturus sū. Q̄z quo
niā tu ita vis tuo igitur amore perficiam. Q̄z quoniā ita iu
bes tua igitur cā curabo. Si quid igitur a me petieris perfi
ciā ne tu frustra a me petisse videaris. Si quid igitur a me
voles adnitar! ne postulatio tua inanis habeatur. Si quid
igitur a me desiderabis curabo / ne tua ī me spes frustra esse vi
deatur. Ego igitur memoria nr̄e vetuste amicitie monitus
te semper amabo. Ego igitur tua virtute perdoctus tibi sem
per fauebo. Ego itaq; tua in me obseruantia et modestia me
mor tuas rōnes libētissime tuebor. Omnia igitur que pro
te faciam mihi iocūdissima videbuntur. Que igitur pro te
sustinebo erunt mihi dilectissima. Quecunq; igitur mihi fa
cultas erit arbitrio tuo sēper exponetur. Om̄is igitur mea
ptās ex sn̄ia tua sēper disponetur. Q̄z cām tuā mihi cōmen=
das meā puto te mihi cōmendare. Q̄z dignitatē tuam a me
curari velis! meā simul curaturus sū. Etsi nihil profecero
rem tamen temptasse letabor. Et quāq̄ nihil impetrē fortu
nam tamē me expertū fuisse gaudeo. Etsi fortasse nihil fu=
ero cōsecutus placebit tamē rerū conditionē perscrutatum fuis
se. Tametsi frustra laboro morem tamē mihi gessero dum
hominū voluntates et mores expertus fuero. Que om̄ia si
an̄iaduerteris recta esse cōspicies. Que om̄ia si ponderabis
ita vt dixi constare videbis. Que omnia si memīeris me ve
ra predicare iudicabis. Quare si hoc vnū proposuero finem
dicēdi faciā. Quare si hoc aliud reddidero cōcludā. Qua
re si hoc vnū edixero scribendi modū imponā. Et quoniam
de hominū perfidia agere cupimus illud continuo memento.

Et quoniā de hominū predictorū sceleribus mentionē feci=
mus! illud semper cogitare debes. Accepisti quibus rebus
adductus cū Clodio bellū susceperī. Intellexisti qua causa
cōmotus sim! vt Clodiū perpetuo odiam. Vides ergo que

me cauſa mouet/vt Clodii īimicissimus esse debeā. Certior
igitur factus es que iniurie me a Clodio abalienauerūt. Er
go neglecta īproborū societate fac te bonis adiungas. Ergo
ſpreta viciosorū fāiliaritate officiosos cōplectere. Ergo ab=
iecta īperitorū consuetudine doctos fac excolas. Noli igitur
aliud moliri niſi belli feruor prius eferueſcat. Nō igitur a
liquid coneris niſi prius belli rumor raucus factus ſit. No
li igitur quicꝙ̄ tēptare niſi prius audiamus quēadmodū nego
tiū ſit cōfectū. Itaqꝫ orbatus āpliſſimis adiumētis cogor de
bere dolere. Itaqꝫ ſpoliatus ſūmis ornamētis aſtringor me
rore excruciari. Itaqꝫ nudatus maxīs ſolaciis abduci nō poſ
ſum quin acerbiſſime conquerer. Deniqꝫ ſolicitus non ſum.
Deniqꝫ moleſtiis liber ſū. Deniqꝫ nūc ex curis ſubductus
ſum. Deniqꝫ nūc ſū laboribus ſubleuatus. Proinde fac
aīm tantū habeas/quātū opus eſt ad rēpub.cōſeruādā. Pro
inde fac tanta ſit in te virilitas que ſatis valeat vt cōmunis ſta=
tus conſeruetur. Proinde fac tantū perſeueres vt tui animi
preſtantia vniuerſis ciuibus ſalutē pareat. Tu fac anīo forti
magnoqꝫ ſis. Tu fac animū fortē habeas. Tu fac bono
ſis animo. Omīa igitur que vis tuo ſtudio cōſequere. Que
cupis tua induſtria cōperabis.que deſideras tua virtute perfi=
cies.que exoptas tua diligentia nactus eris. Cura igitur ni
hil aliud niſi vt virtutibus īuigiles. Itaqꝫ a te vehētiſſime
cōtendo/vt virtutes ſūmo ſtudio cōplectaris. Te igitur ob
ſecro vt omībus viribus ad ſūme dignitatis preſtantiā incum=
bas. Te igitur vehēnter adhortor vt omī cura ſtudio ac vi=
gilantia ad īmortalitatis exiſtimationē īſudes. Quapropter
ad ſtudia lrārū iudico te debere redire. Q̈obrem ad egregi=
as bonarū artiū diſciplīas adhortor te cōuertas. Qua de re
ad rectā viuēdi inſtitutionē te referas moneo. Hāc igitur rē
cōfido maximā tibi laudē allaturā. Hoc igitur negotiū ma
xime laudi tibi fore cōfido. Hanc igitur diſciplinā arbitror
ſūmam tibi dignitatis amplitudinē preſtaturam. Fac igitur

vt principiis exitus correspondeat. Fac igitur vt primis vl tima consentiant. Fac igitur vt āterioribus postrema cōue niāt. Fac igitur vt tua virtus opinioni hominū correspōde at. Effice igitur vt ꝙ spem apud omnes concitasti eam cla-rissimā demōstres. Fac igitur aliquid ex īgenio tuo desumas quod homīes delectat. Aliquid igitur ex industria fac cōpo nas / quod posteros adiuuare possit. Scribas igitur aliquid ex litterarū virtute quod nomen tuum illustret. Nunc au-tem operior / vt ex tua studiorū disciplina aliquā magnā nomi nis existiationē reportes. Fac igitur in agenda gloria te vin cas. Fac igitur in gerēdis magistratibus solitas virtutes tu as excellas. Tu igitur ut īstituisti prosequere. Sequere igi tur vt cepisti. Inuigila ergo toto anīo vt debes. Incum-be igitur toto pectore vt soles. Hec res ꝙ facultatē hītura sit / tu facilius cognoscere potes ꝙ ego scribere. Hoc nego-tiū quid sibi velit tu melius intelligere potes ꝙ ego te possū ad monere. Sed hoc tu facilius pro tua singulari prudentia vi debis. Sed hec tu melius pro maxīa sapīa tua existimabis.

Verum hec tu prouidentius accuratissima tua intelligentia prouidebis. Sed in hiis rebus oībus quid rō postulet. quid causa requirat. quid tēpora ferēt tu prudentius cognoscere po-teris. Hec igitur negotia vbi / quō / quādo / et per quos trac tari dēant nemo melius ꝙ tu prouidere pōt. Hec ad te scrip si liberius fretus beniuolentia nrā. Hec tecum egi apertius singulari amore nrō cōfisus. Hec tibi planius significaui spe amicitie nrē perdoctus. Hec expressius nota tibi esse vo lui mutua nrī amoris cōiūctione cōmonitus. Hec igitur ti bi scripsi nō vt virū me tibi prudentē ostenderē / sed vt singula rem meum tibi amorē declararem. Hec igitur tibi significa ui non vt meū consiliū tuo anteponerē / sed vt optimā meā ti-bi voluntatem patefacerem. Hec tibi nota esse volui non vt prudentiam ostenderem meam / sed vt ardentissimū meum ī te desideriū aperirē. Quicquid attigi non feci vt ad hoc te ma

gis incitarē qui diligētissimus es: sed vt quāto te amore cōplectar scire posses. Quicquid tibi aperui non eo feci vt tibi cōsulerem qui nullius indigeas admonitiōe: sed vt quāti te facerem intelligeres. Longiori vtar dicendi rōe: cum plus ocii nactus fuero. Cum cōmodiorē scribendi facultatē habuero Cum āplior mihi cōmoditas suppeditabit. Cum maior mihi oportuītas oblata fuerit. Plura scripsissem nisi tabellarius festinasset. Lōgioribus te lrīs visitassē: si tabellarius operiri voluisset. Nunc reliqua spes mea in te posita est. Nūc me totū tue cōmendo fidei. Nūc in alio nemine q̄ i teipso sperare licet. Nunc oīs mea spes in te solo de pendet. Totū igitur me tibi trado. Totū igitur me fidei tue cōmendabo. Totū igitur fac me cōplectaris. Illud tandē te oro. Illud deniq̧ te obsecro. Illud postremo a te contendo. Tu interea nō cessabis. vigilantissimus eris. sedulo curabis. omīa perficies. Velim igitur intelligas. exploratum habeas. tibi persuadeas. Q: si hoc beneficiū mihi effeceris. Q: si hoc beneficio me exornaueris. Q: si hoc in me officium contuleris. Q: si te mihi facillimum ostenderis. Q: si hoc me onere subleuaueris. Q: si ex hiis me molestiis exemeris. Rem igitur mihi optatissimam prestiteris. Acceptā persolueris. Feceris q̄gratissimā. Admodum gratam effeceris. Faciā ergo quod me rogas. Faciā ergo quod petisti. efficiam ergo quod te velle existimabo. Itaq̧ vt mones efficiā. vt precipias agam. vt adhortaris prosequar. vt suades faciā. vt cōsulis pergam. Morem igitur tibi gessi. Tibi igitur obtēperaui. Sū igitur tue obsecutus volūtati. Tuo igitur desiderio me accomodaui. Itaq̧ sum aīmo paratus Sum volūtate promptus. Sum re et opere expeditus. Hoc deniq̧ anīo sum. hac tandē sū volūtate. hac finaliter sū opiniōe Hac sū postremo cōstitutiōe. Verū ista curabimus. Verū hoc transigemus. Ceterū de hoc tractabimus. Restat igitur vt corā sermonē habeamus. Extremū illud ē vt vna

deliberemus. Sūma illa sit vt nos simul coueiamus. Caput illud maneat vt nobis presentibus vna coniecemur. Reliqua tecū aget tabellarius. Cetera per tabellariū cognosces

Alia oīa tibi nūcius significabit. Siqua restant ex aliorū sermonibus certior fies. Te igitur vt spero propediē videbo. Cito igitur tecū futurus sū. Q̄pprimū igitur te reuisā. Si igitur ad me nō veneris ego ad te q̄pprimū proficiscar. Nisi igitur ad me q̄pprimū veneris ego te coueniā. Si igitur te breui ad me non contuleris ego citius ad te aduolabo.

Velim igitur quid acturus sis me certiorē facias. Quid moliturus sis mihi significes. Quid cōsilii sis icepturus mihi denūcies. His igitur de rebus quid deliberaturus sis fac me doceas. De his igitur negotiis quid sis ordinaturus fac vt sciam. Tu quid egeris id velim deus approbet. Tu quid cōstitueris exopto vt tibi beneuertat. Tu quid feceris cupio tibi feliciter euenire. Itaq̄ rē ita gestā esse gaudeo. Itaq̄ negotium ita esse cōfectū valde letor. Itaq̄ causā nostrā talē finē cōsecutā esse letus sum. Negotiū adhuc sic se hab3: hoc est quod factū est. Que igitur acta sūt vides. Que igitur constituta sunt collige. Tenes igitur quonā pacto res gesta sit. His igitur rebus certior factus tenes quid tibi agendū sit. Nūc que a me acta sūt clarissime satis itelligis. Nūc quid egerim cognoscis. Nūc quid decreuerim perspicis. Nūc quid cōstituerim vides. Nūc quid acturus sim accipis. Habes igitur meū cōsiliū. Habes ergo quid augurior. Intelligis igitur sententiā meā. Cognosces igitur quid sentiam. Prospicis igitur que mea institutio. Sed vt pauloante tibi dixi.

Sed vt ad te scripsi ante. Sed vt antea tibi significaui. Cetera cognosces ab aliis. De ceteris rebus ex rumoribus certior fies. Que igitur sequūtur alii tibi nuntiabūt. Reliqua tibi Sempronius explicabit. Sed vt redeamus ad illud vnde diuertimus. Sed vt redeam ad capud ipsum. Sed vt ad rem reuertar. Aduerte nūc itidem rationes tuas. Vide nūc

pariter statum tuū. Cogita nūc vltro citroq; accessiōes vtriusq; partis. Etiam atq; etiā illud cogita si tibi cōsilii ratio sit ineunda. Accuratissime igitur tecū delibera que consultandi institutio sit recipienda. Nō cessabis igitur tecū peruoluere que agendi ratio sit nobis obseruāda. Facies itaq; melius Ages itaq; cōmodius. Curabis itaq; prudentius. Deliberabis itaq; sapientius. Cōstitues itaq; probabilius. Hec igitur sūt que tibi nota esse volui. Hec igitur cōstant que te scire oportere sum arbitratus. Tenes igitur que te scire desiderabam

Omībus his de causis debes quod dixi obseruare. Hiis igitur de rebus omībus mihi debes obtēperare. His igitur rōnibus sentētie mee debes acquiescere. Nūc quid tibi videtur facies. Nūc tenes quid debes cōstituere. Nunc tuū factum cōsidera. Nunc ex sententia tua quod voles cōstitues. Nunc tui cōsilii est quid tibi agendū sit. Nūc tu pro tua prudentia quid bonum videbitur perficies. Si igitur me audies mihi obtēperabis. Si igitur mihi auscultaueris. morē gesseris. credere volueris. fidē adhibueris. Fac igitur cōstanti animo persistas. fac igitur in volūtate permaneas. Fac igitur ne quisq̄ ab officio te auferat. Vides igitur nihil esse nisi ineptias

Cognoscis ergo hec omīa esse inania. ieiuna. vana. nihil valere. vim nullā habere. Expecto igitur te q̄primū. Te igitur indies operior. venies igitur mihi expectatus. Non posses existimare q̄topere te desiderem. Expecto igitur tuas lrās. Operior igitur vt tue mihi littere indies deferantur.

Tuas igitur lrās sūma cū auiditate desidero. Incredibile me tenet desideriū videndi lrās tuas. Sūma igitur teneor voluptate tuas complectendi lrās. Fac igitur sepe mihi scribas. Fac igitur vt tuis me lrīs sepenumero visites. Fac igitur vt crebre tue ad me lrē deferantur. Fac igitur lrīs mihi correspondeas. Fac igitur vt sepissime per tuas lrās me cū agas. Fac igitur vt tuis lrīs intercedentibus de statu tuo fiam crebrissime certior. Ignosce igitur celeritati litterarū

parce festinationi epistolarū. Da veniam si litteras tam celeriter excusaueri. Sed iam his finem impono. finem igitur dicendi facio, ponam in extremo quod sentio. Valebis igitur feliciter princeps illustrissime! iuxta illud quod dicimus. Tu valeas felix seu longo tempore fenix. Et foueat tellus velut te pelle vitellus. Et Albertū de Eyb tui obsequentissimū vt sēper fecisti tua grā cōplectaris! atq hec pauca snīarū synonima! ex illustribus autoribus Gasparino Barzizio pergamensi! et Stephano fliscο Soncinēsi exerpta! et per me sic ordinata! tibi fac sint ꝙ gratissima.

Tractatus. iii. Clausule familiares ex libris Epistolarū. M. T. C. exerpte Et primo ad magnitudinē amoris/beniuolentie/et familiaritatis/siue officii et beneficii in aliquē nrī aut alterius in nos explicandā feliciter incipiunt Cum aliis ex ordine Rubricarum clausulis. Ca. i.

Vanq̄ superiora snīarū synonima Illustrissime et humanissīe prīceps! ad qualscūq cōficiēdarū eplārū rōnes satis esse uideātur! tamē noster vt dicendi stilus magis ac magis elucescat! et nrā reddatur eplā illustrior atq pregnātior! nō absurdū eē putaui clausulas et qui dē elegantiores! ex libris eplārū Marcii Tullii Ciceronis oīm sane oratorum qui fuerūt prīcipis excerpere! et in vnū redigere! ac sub certis rubricis seu titulis! sub quibus cōmodius cadere videātur collocare (Et hoc opus hic labor est) vt facilius cū illis nobis vtendū erit/nobis succedere/valeāt et occurrere. Imprimis itaq clausulas et orōnes que circa amorē sūt et beniuolentiā! vt supra posita ostendit Rubrica! absoluendas eē existiaui! que in hunc sequūtur modū. Ego omi officio ac potius pietate erga te ceteris satisfactio omnibus mihi ipse nunquā satisfacio. Tanta enim magnitudo est tuorum erga me meritorum! vt quoniā tu nisi perfecta re de me non conquiesti! ego quia non idem in tua causa efficio vitam mihi esse acerbā putē libro primo Eplā prima. Nam cū in sermone quottidiano.

tum in senatu palam sic egit causã tuam/ vt neq eloquentia maiore quisq̃/ nec grauitate/ nec studio/ nec contẽtione agere potuerit cum summa testificatione tuorũ in se officiorũ et amoris erga se tui. libro primo. Epistola eadem. Eum non solũ beneficio sed amore etiam et perpetuo meo quodã iudicio diligebam. Epistola nona. Hic multũ valuit tum vetus amicicia/ quam tu ignoras mihi et Q. fratri cum Cesare fuisse/ tum humanitas eius/ ac liberalitas breui tempore et litteris et officiis perspecta nobis et cognita/ Vehementer etiam respublica me monuit. Epistola eadem. Sic ei te existimare velim neminem esse cuius officiis me tam esse deuinctũ non solum cõfitear/ sed etiam gaudeam. Eadem. Existimes velim neminẽ cuiq̃ neq cariorem neq iocũdiorẽ vnq̃ fuisse quã te mihi. Idq me non modo vt tu sentias/ sed vt omnes gentes etiam/ vt posteritas omnis ĩtelligat esse facturũ. Epistola decima. Illud profecto cognosces mihi te neq cariorem esse quẽquã. libro secundo. Epistola tertia. Graue est enĩ homini prudenti/ alias pudenti petere aliquid magnũ ab eo de quo se benemeritũ putet/ ne id quod petat exigere magis q̃ rogare/ et ĩ mercedis potius quã beneficii loco numerare videatur. Sed quia tua in me vel nota omnibus/ vel ipsa nouitate meorum temporũ clarissima/ et maxĩa beneficia extiterunt. Estq animi ingenii cui multum debeas/ eidem plurimũ velle debere/ non dubitaui id a te per lrãs petere/ quod mihi omniũ esset maximũ/ maximeq necessariũ. Neqenĩ sum veritus/ ne sustinere tua in me beneficia vel ĩnumerabilia nõ possẽ/ cũ presertĩ cõfiderẽ nullã esse gratiã q̃ nõ vel capere aĩmus meus ĩ accipiẽdo/ vel ĩ remunerãdo cumulãdoq illustrare posset. Eplã vi. Te vero mirifice diligo quem mihi fortuna dedit ãplificatorẽ dignitatis mee/ vltorem nõ modo inimicorũ sed etiã ĩuidorũ meorũ/ vt eos partĩ scelerũ suorũ/ partĩ etiã ineptiarũ peĩteret. Eplã ix. Sic enĩ tibi persuade carissimũ te mihi esse cũ propter munitas suauitates ĩgenii/ officii/ huãnitatis tue/ tũ q ex tuis lr ĩs/ et ex multorũ

ſermonibus intelligo omīa que a me profecta ſunt in te tibi ac
cidiſſe gratiſſima! quod cū ita ſit perficiā profecto / vt longi tem
poris vſurā qua caruimus intermiſſa nrā cōſuetudine! et grā et
crebritate / et magnitudīe officiorū ſarciā. li. iii. Eplā. i. Me
um ſtudium erga te et officiū tametſi multis rebus ſpero eſſe
cognitum tibi! tamen in his maxime declarabo! quibus pluri=
mū ſignificare potero! tuam mihi exiſtimationē et dignitatē ca
riſſimā eſſe. Eplā. iii. Et reuera cōfirmata aīcitia! et perfecta
fide cōmemoratio officiorū ſuperuacua eſt! eam partem orōis
pretermittā / tibi tamen agam (vt debeo) grās. Eplā. iiii. Sȝ
vt ad rem redeā! me tibi nō amicū modo! verūetiā amiciſſimū
exiſtimes velī! et profecto oībus meis officiis efficiā! vt ita eē
vere poſſis iudicare. Eplā. vi. Sic habeto! niſi iā tūc oīa ne=
gotia cū ſūma tua digītate diligētiſſime cōfeciſſē! tāetſi nihil vi
debatur ad meū priſtinū erga te ſtudiū addi poſſe! tamē hac mi
hi affinitate nūtiata! nō maiore quidē ſtudio! ſȝ acriuſ! apertius
ſignificātius dignitatē tuā defēdiſſē. Eplā. xi. Primū hoc ve
lim exiſtimeſ! animū mihi iſtū tuū vehēnter probari! et frater
nā plenā huānitatis et pietatis voluntatē. libro quīto. Eplā. ii.
Ego te mihi ſemper amicum eſſe volui! me vt tibi amiciſſi=
mū eſſe ītelligeres laboraui. Maneo in voluntate! et quo aduo
les tu permanebo! citiuſq; amore tui fratrem tuū odiſſe deſinā
q̄ illius odio quicq̄ de noſtra beniuolentia detraham. Eadem.
Ego ſi abs te ſumma officia deſiderē mirū nemini videri de
beat. Omīa enim a me in te profecta ſunt que ad tuū cōmodū
que ad honorē! que ad dignitatē pertinerēt. pro his rebus nul=
lam michi abs te relictā eſſe gratiā! tu es optimus teſtis. Eplā
quinta. Quantum meū ſtudiū extiterit dignitatis tue! vel
tuende / vel etiā augende non dubito quin ad te omēs tui ſcrip
ſerint. Non enī fuit aut mediocre / ant obſcurum / aut eiuſmodi
quod ſilētio poſſet preteriri. Nam et cū cōſulibus / et cū multis
cōſularibus tāta cōtentiōe decertaui! quanta nunq̄ antea vlla ī
cauſa! ſuſcepiq; mihi perpetuā propugnationem! pro omnibuſ

ornamentis tuis/veterique nostre necessitudini iamdiu debitum sed multa varietate temporum interruptum officium cumulate reddidi. Neque me hercule vnquam mihi tui/aut colendi/aut ornandi voluntas defuit/sed quedam pestes hominum laude aliena dolentium et te nonnunquam a me alienauerunt me aliquando immutarunt tibi/ sed extitit optatum tempus mihi magisque speratum/vt florentissimis tuis rebus mea perspici posset/et memoria nostre voluntatis/ et amicitie fides. Sum enim consecutus/vt non modo domus tua/sed tota ciuitas me tibi amicissimum esse cognosceret. Epistola. viii. Quos quidem ego ambos vnice diligo/sed in marco beniuolentia impari/hoc sum magis publico deditus/quod me quamquam a puericia sua semper tamen hoc tempore maxime sicut alterum parentem et obseruat et diligit. Eadem. Etsi mihi nunquam dubium fuit/ quin tibi essem carissimus/tamen quotidie id magis perspicio. Epistola. xix.
Facile perspexi ex tuis literis (quod semper studui) et me a te plurimi fieri/et te intelligere quam mihi carus esses/quod quando vterque nostrum consecutus est. Reliquum est vt officiis certemus inter nos/ quibus equo animo vel vincam te vel vincar abs te li. vii. Epi. xxxii. Semper amaui vt tu scis. M. brutum propter eius summum ingenium suauissimos mores singularem probitatem atque constantiam/tamen idibus marciis tantum accessit ad amorem/vt mirarer locum fuisse augendi in eo quod mihi iampridem cumulatum esse videbatur. Quis erat qui putaret ad eum amorem quem erga te habebam/posse aliquid accedere tantum accessit vt mihi nunc denique amare videar/antea dilexisse. Libro ix. Epistola. xiiii. Nam cum a satis multis (non enim possum aliter dicere) et coli me videam et diligi/nemo est illorum omnium mihi te iocundior. Nam quod me amas/quod id etiam pridem et constanter facis/est id quidem magnum/ atque haud scio an maximum/sed tibi commune cum multis/quod tuipse tam amandus es/tam dulcis/tamque in omni genere iocundus/id est proprie tuum. Epistola. xv. Nam etsi non facile diiudicatur amor verus et fictus. Nisi aliquod incidit eiusmodi tempus/vt quasi aurum igne/ sic beniuolentia fidelis periculo aliquo perspici possit. Cetera sunt signa communia

sed ego vno vtor argumēto! q̄obrē me ex anio vereq̄ arbitror diligi! qz et nrā fortuā ea ē et illorū vt simulādi cā nō sit. Eplā xxvi. Nō possū eū nō diligere cuius beneficio id cōsecutus sum. Illud aūt erat amoris mei quē a tua pueritia susceptū nō seruaui solū! sed etiā auxi monere te atz hortari vt ī rēpub. omni cogitatione curaq̄ incumberes libro. x. Epistola prima. Ego plante necessitudinē cōstitutā habui cum domo vrā āte aliquādo q̄ tu natus esses/amorē aūt erga te ab ineunte pueritia tua! cōfirmata iam etate familiaritatē tū studio meo/tū iudicio tuo constitutū! his de causis mirabiliter faueo dignitati tue quā mihi tecum statuo habere cōmunē. Epistola tertia. Hec amore magis impulsus scribēda ad te putaui! quā q̄ te arbitrarer mōitis et preceptis egere! sciebā enī te ex iisdē hec haurire fōtibus! ex quibus ipē hauserā! quare modū faciā. Nūc tantū significādū putaui! vt potius amorē tibi ostēderē meū q̄ ostentarem prudentiā. Eadē. Nullū enī in te officiū! ne mimū quidem sine maxīa culpa videor posse preterire! in quo tuendo habeo cās plurīas! vel paterne necītudinis/vel mee a pueritia obseruātie/vel tui erga me mutui amoris! quare mi cicero quod mea tuaq̄ patitur etas/ persuade tibi te vnū esse! in quo colēdo eque paternā mihi cōstitueri sctitatē. Eplā. iiii. Nō minus ei a te probari quā diligi sēper malui/nec te magis ī culpa defēsorē mihi paraui! quā predicatorē meritorū meorū eē volui. eplā vii. Ad eas eī cās quibus amore īter nos sumus! officiis vetustate cōiūcti/patrie caritas accessit! eaq̄ effecit! vt tuā vitā anteferrē mee. Eplā. x. Studia mea erga te! quibus certe nulla eē maiora potuerūt! tibi tā grata eē! quā ego putaui fore mime miror! vehemēterq̄ letor! que quidē tu si recte istic erit maiora et grauiora cognosces. Eplā. xx. Te quidem mi Cicero in dies me hercle habeo cariorem ! solicitudinesq̄ meas quotidie magis tua merita exacuūt ne quid aut ex amore! aut ex iudicio tuo perdā. opto vt nihil liceat iam presenti pietate meorum officiorum! tua beneficia tibi facere iocundiora. Epistola. xxiiii.

De meo studio erga salutem et incolumitatem tuam/ credo
te cognoscere ex litteris tuorū/ quibus me cumulatissime satis
fecisse certe scio/ ne his cōcedo quāq̄ sint singulari ī te beniuolē=
tia/ vt te saluū malint q̄ ego. Illi mihi necesse est concedāt vt
tibi plusq̄ ipsi hoc tempore prodesse possim/ quod quidem nec
destiti facere nec desistam/ etiam in maxima re feci/ et fundamē
ta ieci salutis tue. Tu fac bono aīmo magnoq̄ sis neq̄ tibi nul=
la re defuturū esse confidas. Epistola xxix. Etsi omni tem=
pore sūma studia officii mutuo inter nos certatim constiterūt/
pro nrā inter nos familiaritate/ et proinde diligenter ab vtroq̄
cōseruata sūt/ tamē nō dubito ī tāto et tā repētino motu reipub
quin nonnulla de me falsis rumoribus a meis obtrectatoribus
me īdigna ad te delata sit/ que tuū aīmū maguopero mouerūt
pro tuo amore in. r. p. ea te moderate accepisse/ neq̄ temere cre
dēdū iudicasse/ a meis procuratoribus certior sū factus/ que mi
hi vt debēt gratissima sūt. Eplā. xxxiiii. Si de tua ī me volū
tate dubitarē/ multis a te verbis peterē vt dignitatē meā tuere
re/ sed profecto ē ita vt mihi persuasi/ me tibi esse cure. eplā. iiii
li. xi. Que de te in senatu egeri/ que ī cōcione maxīa dixeri/
aliorū te lrīs malo cognoscere. illud tibi persuadeas velim/ me
oīa que ad tuā digitatē augēda pertīebūt que ē per se āplissīa sū
mo sēper studio susceptură et defēsurū quod quāq̄ ītelligo me
cū multis eē facturū/ tamē appetā huius rei prīcipatū. eplā vi
Admirabilis ē enī quedā tui nomīs caritas/ amorq̄ in te sin
gularis omniū ciuium. Ita enī sperāt atq̄ confidūt. Eplā. viii.
Quod pro me nō facio. id pro te facere amor meus in te/ tu
aq̄ officia cogūt vt timeā. Eplā. xx. Hec me tibi scribere nō
prudētia mea hortatur/ sed amor in te et cupiditas ocii/ q̄ sine
te cōsistere nō pōt. eadē. Te tamē mi brute sic amo vt debeo
q̄ illud quicquid eēt nugarū me scire voluisti/ signū ei magnū
amoris dedisti. eplā. xxi. Qītū meōria preterita repetere possū
nemo est mihi te amicus antiquior/ sed vetustas habet aliquid
cōmune cū multis/ amor non habet/ dilexi te quo die cognoui

meq̃ ate diligi iudicaui. Eplã xxviii. Equidē et ante hoc tem pus te dilexi/et semper me a te diligi sēsi/et cū abessem/atq̃ in magnis periculis essem/et me absentem et meos presentes/a te cultos et defensos esse memini/ et post meū reditum q̃ familia riter mecū vixeris/queq̃ ego de te et sēserim/ et predicauerim oĩs qui solēt hec aĩaduertere testes habemus. Gratissimum ve re iudiciū de mea fide et de cōstātia fecisti/cū post mortē cesaris totū te ad amicitiā meā cōtulisti/quod iudiciū tuū nisi sūma be niuolentia mea erga te oĩbusq̃ meritis cōprobauero/ipseme ho minē nō putabo. Tu mi oppi cōseruabis amorē tuū(etsi amore magis hoc quidē scribo q̃ quo te admouēdū putē) meaq̃ oĩa tu ebere/que tibi ne ignota essēt attico mādaui. A me aūt cū pau= lum ocii nacti erimus vberiores lrãs expectato. da operā vt va leas/hoc mihi gratius facere nihil potes/Eplā vltima. Pu to enĩ etiāsi rē minus probabis tamē in ista solicitudĩe quicquid a me profectū sit iocūdū tibi fore. Ex mihi existimatōnē tuā di gnitatēq̃ cōmēdas/facis tu quidē omniū more/sz velim sic exi stimes/me cū amori quē inter nos mutuū esse intelligā pluri= mū tribuā/tū de sūmo ingenio. tum de studiis tuis optĩs/et de spe āplissime dignitatis ita iudicare/vt neminē tibi anteponam comparem paucos. libro xii. Eplā xvii. Ego nullū locū pre termitto(nec enĩ debeo)non mō laudādi tui/ sed ne ornādi qui dē/sed mea studia erga te et officia/malo tibi ex tuorū lrĩs quā ex meis esse nota. Eplā. xxiiii. Quāq̃ admodū sumus iā de= fatigati/sed nulla lassitudo ĩpedire officiū et fidem debet. Eplā xxv. Nō dubitabā equidē. Verūtamen multo mihi notiorē amorē tuū effecit Cerippus O hominē illum quidē mihi sem per aptū/nūc etiā suauē/vultus me hercule tuos mihi expres= sit omnis/non solum animū ac verba pertulit. Epistola vltima

Sed et inicio Rome/cum te quoq̃ et tuos omnis obserua= bat. me coluit ĩprimis/ et nuper cum ea que voluit de suis pre miis et cōmodis consecutus est/ me habuit suorū defensorū et amicorum fere principem libro decimotertio. Epistola prima

Pomponiū atticū sic amo vt alterum fratrē nihil est illo mihi nec carius nec iocundius. Is nō quo sit ex istis(est enī omni liberali doctrīa politissimus)sꝫ valde diligit patronē valde phedriū! sic a me contēdit hic hō mīme ābiciosus! mīme in rogādo molestus! vt nichil vnꝙ magis! nec dubitat quin ego a te nutu hoc cōsequi possim. eplā eadē. Agā iā tecū faīliariter vt ē et studiis et officiis nrīs mutuis! et sūma aīcitia dignū! et necessitudine etiā paterna libro xv. Eplā iiii. Liber iste quem mihi misisti! quātā declarationē habet amoris tui. Primū ꝙ tibi facetū videtur quicquid ego dixi! quod aliis fortasse nō idē. deinde ꝙ illa siue faceta sint! siue sic fiāt narrāte te venustissima! quin etiā āteꝙ ad me veīatur! risus omīs pene consumitur. ꝙ si ī his scribēdis! nihil aliud nisi quod necē fuit/de vno me tandiu cognouisses! ferreus essē si te nō amarem. Cū vero ea que scriptura prosecutus es sine sūmo amore cogitare nō potueris/non possū existīare plus quenꝙ a seipso! quā me a te amari/cui quidem ego amori(vtinā ceteris rebus possē) amore certe respondebo. Eplā vltima. Reliquū est vt tuam profectionē amore prosequar/reditū spe expectem/absentē memoria colam! omne desideriū accipiendis mittendisꝗ litteris leniam. Tu velim tua ī me studia/et officia multū tecū recordārer/ que cū tibi liceat mihi nephas sit obliuisci! non modo virū bonū me existimabis verumetiā a me te amari plurimū iudicabis. Recte vale et me ama. Epistola eadem ad finē. Hec sunt princeps hūānissime sententiarū synonima siue clausule circa amorē et officiū ex libris epistolarū. M. T. C. Excerpte et delecte! quas multo tibi plures dedissem! nisi veritus essem ꝙ nrī operis institutio(restat enī adhuc mare magnū et spaciosū / et illic reptilia quorū nō erit numerus)in longū nimis sese protēdere posset. Igitur nunc itē accipe! accipe igitur clausulas circa amorē et officiū vt supra! ex libris eplārū Clarissimi oratoris Gasparini pergamēsis! et aliorū nrā etate eloquentie principū extractas! prout ex ordine intuebere que in hūc sequuntur modum.

Circa amorē et officium vt supra Gasparini pergamensis et aliorum clausule sequuntur. Ca.ii.

Vanq̄ nunq̄ de tuo ī me studio ac beniuolētia dubitauerī / tamē mirū est / q̄ ī te sēper amor meus in dies crescat / nō putabā fieri posse / q̄ nrā beniuolētia cumulatior esse posset / sꝫ effecisti vt nullo tēpore visus sim vere a te amari nisi hodierno. Cū enī nulla occasio olim interuenisset cur me ab aliquo errato deterreres / nunquā potui ī leta materia certum experimentū amoris tui sumere. q̄ aūt nūc me admones / nec pateris me in aīcitia peccare (etsi oēs magis laudibus q̄ correctiōe delectemur / tamē nō aliter reprehensio tua mihi est iocūda / q̄ vt īterdū amara inter dulcia delectant) non quero defensionē aliquā apud te. est enim hoc pertinacie viciū / ea velle tueri que emendari oporteat. Ego quantū in me est operam dabo / vt eum aliquanto cariorem habeā quā si nullū odium intercessisset. Sepe amor ītermissus acrior consurgit quā cōtinuatus. Cū eī ceteris ī rebus sēper optauerī alios vicere / certe in hoc vno etsi a te nō velī ī amore superari tamē parē te mihi esse maxime cupio. Nihil enī mihi videtur minus amātiū eē / quā sui officii meminisse / et alieni obliuisci

Sed hic sit finis / quantū me sis amaturus in te erit / spero q̄ sūma me beniuolētia prosequeris / ego omnia pro te suscipiā que digna sūt nrā aīcitia. Qꝫ si cognouero te vlla in re propter verecundiā officio meo noluisse vti / minues eam opinionē quā sēper mihi de tuo in me perpetuo amore fecerā. Qꝫ aūt cupis oī officio tuo vel in senatu vel in populo pro me defūgi nulla me noua voluptate afficis. Est enī nō solū tibi vsitatū sꝫ etiā quotidianū omnē curā suscipere / que vsui mearū rerum accedat. Aliud nō est quod a te magis velī / quā vt me sicut scis maxime diligas / persuadeasq̄ tibi neminem viuere cuius beniuolentiā et virtutē maioris faciā. Te vero nō solū diligo sed etiā admiror / q̄ nullo me in te officio sēper vt fratrem amasti / nec vnquā es passus fortūas meas ab aliis cōculcari qui oīa

volunt potentie sue contra ius et equitatem concedi. Nemo fuit qui aliter in hac tua causa sollicitus esset ac in sua et fortassis eo magis ꝙ in causis amicorū decet aliquāto nos attētiores esse ꝙ̄ in re nrā. grās ergo quas debes/ amicis tuis dices/non quia illi aīm tuū ignorēt/sed vt tua apud ipsos testatior prosit beniuolētia. Nihil ad hanc tuā solicitudinē addi potuit/et ef fecisti vt etsi oīa in aduersum cecidissent/tamen tibi grās habu issem/ꝙ maiori studio negotia tua geri nō potuissent/ꝙ̄ hoc tē pore mea gessisti/ plurimū tamē gaudeo et maxime gratulor/ ꝙ tue diligentie fortuna par fuit. Nā si recoleret antiquam failiaritatē/ et veteris beniuolētie quā habuit cū patre meo reminisceretur nouos aīcos potius mihi faceret/ꝙ̄ cōsuetos abigeret. Vnū est quod maiorē īmodū non solū te rogo sed etiam obsecro/vt cū te maxīe diligā/non patiaris inuidorū homi nū verbis nostrā amicitiā diuelli/et magis apud te valeat meōria nrē amicitie/que vsq₃ a pueritia incepit/ꝙ̄ orō eorū qui hoc maxīe student/quō possint consuetudinē nostrā intermittere. Precipio enī vt non solū maneamus in amicitia/ sed vt etiā hi iudicemur esse/qui a nullo alio amore ac beniuolētia vincamur

Nunꝙ̄ futurū putassē/vt studiū meū et cura/quā pro tua salute suscepi/ magis in te posset cumulari / sed incredibile est quantū singuli dies meo in te amori adiiciant. Nā post quā te amare cepi nullū tēpus fuit/in quo non hec de te cogitarē/sermonē sepe de te haberē. Si quādo tibi aliquos failiares cōueio quibus cū velī qua prudentia / et huānitate sis apud illos cōmeōrare/sentio meū in te amorē duplicari/ et longe plusꝙ̄ credi pōt meā inte beniuolētiā augeri quotiēs eī tua in me officia que quotidie sunt maiora aīo considero/ea res pristino amori meo tantū addiicit/vt iā te magis quā oculos meos diligā/nul lū itaq₃ mihi finē amandi te facio/ nec aliud est quod magis cogitem/quā vt tibi et omnibus satis in te gratus videar. Que ad te de tuo amore scribis vsitata sunt et antiqua. quando enī tēpus fuit in quo negotia mea pluris non facerē quā tua/nouam

tamē semper voluptatē percipio/quotiens de tua in me beniuolentia aliquid audio nec minorē animo iocunditatē ex tuis lrīs percipio/ꝙ si de his rebus inter nos cōmentaremur de quibus ad me scribis. Si optas ex me scire quid a te maxīe velī/sum ma est ne minoris amicitiā nrām facias quā ego tuā. Scis quā tū amaui te/aut quātū excoluerī. Nunꝙ vllū tātum fuit in re mea cōmodū/ quod pro te non neglexerī neqꝫ incōmodū quod pro te nō susceperī/vbi hoc visui tuo accedere intellexi. Hec ex Gasparino. Modo alios accipe. Multa continentur lrīs tuis et quidem oīa mihi pergrata/quorum illud primum. Qꝛ amicitiā tuā liberalibus verbis obtulisti/ imo proprius vt loquar amorē tuū erga me mihi patefecisti. Videtur enī inter amorē et amicitiam hoc esse discrimen/ꝙ amare possumus etiam nescientes/amicitia vero non fit nisi iter sciētes. Etsi enī aīcitia reciprocus aīorum affectus. Ego igitur et accipio amorem tuum et vicissim meum tibi spōdeo. Qꝛ autem mea laudibus extollis etiā gratum est quanquā timide ac diffidenter fidem his presto Leonardus Aretinus. Volo vt extet opus aliquod studiorum meorū quod sit testis et iudex amoris mei erga Sanctissimū dominū Eugeniū papam quartum. Nam ꝙ ab adolescentia mea illum dilexerī propter cellā quandā eius magnitudinē animi/et virtutis prestantiā/ et ipē me inter familiarissimos recipere dignatus sit/ debet profecto nunc momentū aliquod extare dilectionis mee. Itaqꝫ libros politicorum multis a me vigiliis/multaqꝫ assiduitate et opera in latinū conuersos/ad beatitudinē suā mittere constitui. Idem Leo. Cum primū te vidi Gebennis olim prestātissime pater/dum ibi Romanus pōtifex esset/ cognouiqꝫ excellētie in omni lrārū genere doctrinam tuā/ dicaui me totū tibi/nō quidem spe aliqua premii(vt multi solent)cōmotus/sed egregia animi virtute quā in te esse intelligebā/cū sūma huānitate coniunctā. Equidē dilexerā antea absentē tuā probitatē/fama et verbis cognitā michi/ postea vero ꝙ te presentē conspexi et simul perspexi mores tuos/ sua-

uitatem sermonis/viteq integritatē/et quod plurimum valuit ad beniuolentiā cōciliandā/sensi te plurimū delectari ex eisdem a quibus ego non eram penitus alienus studiis hūanitatis/ita vnice amare te accepi/ vt nihil fere ad meum in te amorē addi posse videretur. Nam licet homo sim paulo indoctior/comple ctor tamen eos anīo/ in quibus aliquod specimē aut sapie/ aut virtus eluceat. Magna est nimiū profecto bonorum et sapientiū virorū inopia/quos siquando quod tamē raro accidit/inter mortales apparēt/maxie venerari et colere debemus. Ita egre gie loquitur. Poggius noster florētinus omniū poetarū facetissimus. Audiui quo nihil mihi gratius aures mee audire hoc tempore poterant de tua Nicolaiq recōciliatione/id sūmū ĩmodū gaudeo/et eo maxime q eū te quē semper pollicitus erā prestitisti/partes tue erūt/hoc idem prudētie efficere/vt nō solum recōciliatio facta/sed etiam amicitia restituta esse videatur. Parum enī esset odiū tollere/ nisi subsequatur caritas et amor que propria sunt aī ingenui erectiq/et ad virtutē bene cōstituti/Reassume queso pristinā illā/mihiq notā failiaritatē/ac beniuolentiā cū Nicolao/daq operā/ et incūbe quantū potes/ne quid accidat quod eam possit labefactare/vt nō solū amicorum intercessione/sed voluntate quoq vrā ac iudicio/ hec redicio in gratiā estimari possit. Tibi quidē hoc sūme laudi erit/ et spero voluptati fore. Nam scito preteritas ĩmicitias nōnihil lesisse et tuū et Nicolai nomen/hāc vero restitutā gratiā/sūmā tibi bonorū omniū doctorūq beniuolentiā cōciliasse/sūma tua cum dignitate. Idem Poggius. Etsi maiores mei omnes Illustrissime princeps/ indiuū genitorē tuum/nec minus in te semper atq vehētissime fuerīt incēsi/ et qui supersūt quasi hereditari a quadā affectiōe omēs te vna prosequātur. Ego nō solū patrio et amico amore/ sed etiā tuarū prope diuinarū virtutum admiratiōe/te iāpridem vnice/atq religiosissime colui. Nā siue quotidiana exēpla clētie tue audiā/siue hūanitatē/atq pietatē siue excelsi ĩuictissimi anī fortitudinē/grauitatē/iusticiā non possū

erga te non inflāmari supramodum Antonius panormita. Est enī a natura traditū: vt quos diligamus prestātiores ac clariores iudicemus. Solent preterea tam poete quā ceteri quos diligunt et in amicos habēt laudibus illis extolere: quibus eos refulgere desiderant. Idē. Stat vniuersis Ianuēsibus sēnīa sub vera libertate esse: q̄ si disposueris nō vexare: nosq; tibi habere amicos fauētesq; persuade tibi: id facile et oportunū futurū esse siq; nrā amicitia vti volueris: cōperies illā tibi et facilē et oportunā. Etsi fortasse decreueris nos vexare: hostesq; hrē nrē saluti remedia quelibet exquirere stat sentētia. Ex Ianuen. Potes ex hoc facere cōiecturā sūmi erga te mei amoris: q̄ rogatus a te vt de origine vrbis Bononie/hoc ē a quibus aut quo tpē condita esset ad te scriberē. Etsi eā rem difficilē ac fastidiosā inuentu esse ītelligebā: malui tamē eū laborē subire: q̄ parū obsequi precibus tuis. In quo si forte tardior fui: q̄ vel desideriū tuuz vel meū officiū requirebat: videor quasi meo iure petere veniā posse: abs te presertim/qui et nosti occupatōes meas: et me scis iampridem difficultate temporum coactū libris meis caruisse. Edidi tamen tandē que potui/nō vt volui: sed vt me tēporis angustie/et librorū penuria coegerunt. Minus enī graue futurū estimaui/si abs te in re difficili atq; obscura doctrina mea desideraretur: q̄ si homis grauissimi et optimi mihi amicissimi honestissimā spem viderer fraudasse. Hoc nicolaus perotti: tametsi modicū ad rē: tamē pulcrū. Nūq̄ me de te mea fefellit opīo qui nō minus me diligas: q̄ ab me amari te ītellexeris. Amor aūt erga te meus quātus sit nō re minus q̄ opiniōe cognosces Emori malim quā iure ingratus iudicari. Beneficio affecti qui sese īgratitudinis accusari noluerunt: alii aurū et argentū: alii margaritas et gēmas: alii aliud fortune bonū quod dicitur retribuere cōsuerunt. Ego aūt beneficos didici quantū et huānū et meū prestare pōt ingeniū ex hominibus deos reddere et ea īmortalitate donare: quā laudis glorieq; eternitas afferre solet Franciscus philelfus. Ne te pretereat quibus apprime de-

beas/tuis qui rationibus egregia sunt necessitudine deuincti.
Sēpronius preceteris tui adeo fautor extitit curiosissimus/vt
hominē credā fuisse neminē/sui cuiuslibet aīci tam studiosū/ ma
iori qui studio/cura/diligentia/grauitate/eloquētia res illius
fāiliares/atꝫ hic tuas vlla fuerit tēpestate cōcitatus. Necꝙ ani=
mū satis poterat explere suū tenaci officiorū meōria/que in il=
lum sepenumero cōtulisses/et amoris quoꝙ quē flagrātissimū
suā in causā exararas. Id mediusfidius sūmo est tibi argumēto
eūipsū simulata haud aīcitia/sed certissima beniuolētia esse per
functum. Que vero tuā in rē efficio/me certe pudet in lucē ef=
fundere/quādo tamē tibi astrīgor/ vt si spiritū quoꝙ ipsū tuis
pro cōmodis emiserī/rite tamen quisꝙ percēsere poterit/tuis ī
me beneficiis/que sane extāt īnumera/neutiꝙ esse respōsū. Et
quo magis me tibi debere aīo contēplor meo/que tuos in vsus
trāsfero/eo nēpe mihi inferiora videntur. Illud postremo velī
tibi īnotescere/meā obnixā esse ac for[illegible]sniam/tuāꝙ sic vniuersā
cām agere/vt meā quiuis in te fidē presentē/absentēꝙ sincerā/
atꝫ īmaculatissimā vsꝙ fuisse palā intelligat. Vale. Baldasar ra
sinus preceptor meus obseruādissimus/ non tā elegāter ꝙ̄ gra
uiter dixit. Mei nēpe est in te amoris/nrīs vsꝙ a teneris annis/
ac nobis subīde adolescētibus adauctum te persuasū reddere eā
post hāc horā colore desinas/ ī qua promiscue aguntur vniuer
sa/et iusticia oīs īperii propugnatrix refrigescit. Tuas etenim
rōnes tāta beīuolētia prosequor/ vt perpetuū sit mihi studium
ōni diligentia/consilio accuratione/id efficere vt nō mō fulgē
ciore autoritate cōflorescas. Verumetiā perpetuā incolumitatē
et cōserues et augeas. Mea postremū cā/ que ī Semproniū be
neficia cōtulisti vt tibi habeā grās me lōge propellūt. Idꝙ velī
animū indicas tuū Vt quicquid honorificentie/auspiciorū/cō
silii suā in causā īpertieris/meis quidē fortunis addictū eē/qui
itidē tuos intribules / atꝫ singulares aīcos tēptare permolirer
Idē Bal. Vt te neglectū mīme habeā rōnes perurgent com
pluscule. Vetus primū beniuolētia/tuis que perpetuo pe=

natibus addixit ante multo quã ex aluo materno statuisses. Ide-
hinc iter nos cõflata omĩ etate nrẽ caritatis tua neruosius mu
nita virtute/ac tuis tandẽ beneficiis amenissimis/quibus me sẽ
per accumulasti/ adeo vt mihi certo preponã neminẽ tuas qui
in rões officio ac pietate sit procliuior. Cõplura in hunc erga
te amorẽ meũ cõscriberẽ suspicionẽ nisi assentationis a qua sem
per abhorrui modo vererer. Ceterũ te oratũ velĩ quanto amo=
re tuas fortunas ĩterceperĩ periculũ facias/ qua in re nullã me
vnq̃ in te simulationẽ fuisse perfũctũ palã intelliges. Idẽ Bal.
Et hec circa amorẽ et officiũ sufficiant/ nunc alia transigamus

Vbi consiliũ et auxiliũ amico impertimur/aut ab eo expos-
cimus. M.T.C. Clausule. Ca.iii.

Videm sententiã meam/aut scribã ad te postea plu
ribus/aut ne eam meditere imparatũ te offendam
corãq̃ cõtra ista rationẽ meã dicã/ vt aut te in meã
sententiã adducã/aut certe testatũ apud animũ tuũ
relinquã quid senseri/vt si quando(quod nolim)displicere tibi
tuũ consiliũ ceperit/possis meũ recordari li.ii. Eplã.iii. Se
ra gratulatio reprehẽdi nõ solet/ presertim si nulla negligẽtia
pretermissa est. lõge enĩ absũ. audio sero. Sed tibi et gratulor
et vt sẽpiterne laudi tibi sit iste tribunatus exopto/ teq̃ hortor
vt omĩa gubernes vt mouerere prudẽtia tua/ ne te auferãt alio
rũ consilia. Nemo est qui sapientius tibi suadere possit teipso.
Nũq̃ labere si te audies. Non scribo hoc temere cui scribã vi=
deo/noui animũ/noui cõsiliũ tuũ. Nõ vereor/ne quid timide
ne quid stulte facies/ si ea defendes/que ipse recta esse sentias.
Eplã vii. Sed illud idẽ quod in initio scripsi tecũ loquere et
te adhibe cõsiliũ. te audi. tibi obtẽpera. alter qui melius cõsiliũ
dare possit q̃ tu non facile ĩueniri põt. tibi vero ipsi certe nemo
melius dabit. Dii ĩmortales cur ego absũ/ vel spectator laudũ
tuarũ/vel particeps/dei socius/ vel mĩster cõsiliorũ/tãetsi hoc
mĩme tibi deest/sed tamen efficeret magnitudo/ et vis amoris
mei cõsilio te vt possẽ iuuare. Eplã eadẽ. Raras tuas equidẽ

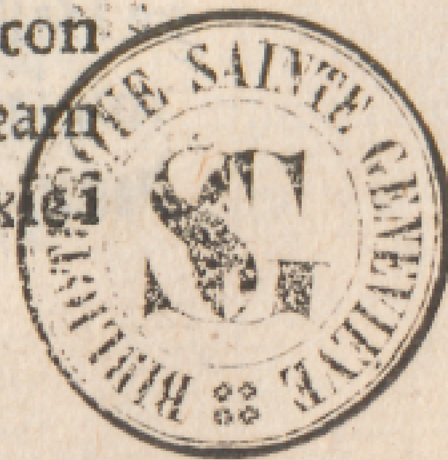
(fortasse enī non perferūtur) sed suaues accipio lrās/vel quas proxime acceperam quā prudētis/quā multi et officii et cōsilii erāt etsi oia mihi cōstituerā sic agēda vt tu monebas/tamē cōfir mātur nrā cōsilia/cū sentimus prudētibus fideliterqꝫ suadenti-bus idē videri. Eplā xiii. A te maxiopere pro nrā sūma con iūctōne/tuaqꝫ singulari huānitate etiā atqꝫ etiā queso et peto/vt quibuscunqꝫ rebus poteris(poteris aūt plurimis)prospicias et cōsulas et rōibus meis/hoc veli tibi persuadeas si rōibus meis a te prouisū esse itellexero/magnā te ex eo/ et perpetuā volūta tem esse capturū. li. iii. Eplā. ii. Qꝫ meū cōsiliū exquiris/id est tale/vt capere facilius ipse possi quā alteri dare. Quid enim est quod audeā suadere tibi homī sūma autoritate/sūmaqꝫ pru-dentia. li. iiii. Eplā ii. Et si eo te adhuc cōsilio vsū itelligo/vt id reprehēdere nō audeā nō quī ab eo dissentiā/sed qꝫ te ea sapi-entia esse iudicē/vt meū cōsiliū nō ante ponā tuo/tamē et amici tie nrē vetustas/et tua sūma erga me beiuolētia/ que mihi iā a pueritia cognita est/me hortata est/vt ea scriberē ad te / que et saluti tue cōducere arbitrarer/et non aliena esse ducerē a digni tate. Eplā. vii. Plurimū valuisse apud me tuā semper auto-ritatē cū ī omi re/tū in hoc maxīe negotio potes existiare/cum mihi Marcellus cōsul frater amātissimus mei nō solū consiliū daret sed precibus quoqꝫ me obsecraret/nō prius mihi persua-dere potuit/ quā tuis ē effectū lrīs/ vt vterer vrō potissimū cō silio. Eplā. xi. Gaudeo neqꝫ reprehēdo tuū cōsiliū. nā nil isto pōt esse iocūdius/non modo miseris his tēporibus et luctuosis sed etiā trāquillis et optatis. li. v. Eplā xiiii. Nam quod alla tura est ipsa diuturnitas/que maxīos luctus vetustate tollit id nos percipere cōsilio prudētiaqꝫ debemus. Etenī si nulla vnquā liberis amissis fuit tam ībecillo mulier anīo/ que nō aliquādo lugēdi modū fecerit/certe nos quod est dies allatura/id cōsilio āteferre debemus/neqꝫ expectare tēporis medicinā/quā repre-sentare nobis rōne possumus. Eplā. xvi. Tibi aūt id cōsilii do/quod mihimetipsi/vitemus oculos hominū/si linguas mi

nus facile possumus! qui enī victoria se efferunt! quasi victos nos intuentur! qui aūt victos esse nos moleste ferūt! nos dolēt viuere. Tu enī ipē qui et me et alios prudētia vīcis oīa (credo) vidisti nihil te omīo fefellit. Quis ē tam linceus qui in tātis te nebris nihil offēdat? nusq̄ īcurrat. li. ix. Eplā. ii. Omīa igitur tua cōsilia mihi nō magis prudētie plena! que summa est! videtur! q̄ fidelitatis q̄ ego ex mea conscientia mētior / quare si aut aliter sentirē! certe admonitio tua me reprimere aut si dubitarē hortatio īpellere posset! vt id sequerer quod tu optimū putares. Nūc vero quid est quod me in aliā partē trahere possit. li. x. Epi. iiii! Ego eam sn̄iam dixi! cui assensi sunt omēs ad vnū! ea que fuerit ex senatuscōsulto cognosces. Tu quāq̄ cōsilio non eges! vel abūdas potius! tamen hoc aīo esse debes! vt nihil hinc reiicias! ne ve in rebus tam subitis! tāq̄ angustis a senatu petendū cōsiliū putes. Ipse tibi sis senatus! quocūq̄ te rei pub. rō ducet sequare! curq̄s vt ante factū aliquod a te egregiū audiamus q̄ futurū putaremus. Illud tibi promitto quicquid a te erit factū! id senatū nō modo vt fideliter! sed etiā vt sapienter factū cōprobaturū. Epi. xvi. Quid in aīo habuerī cū lernus lernaq̄ discesserūt a me! et ex lrīs quas eis dedi! et ex ipsis cognoscere potuisti! qui oībus rebus cōsiliisq̄ meis interfuerūt. Accidit mihi quod homini prudēti! et cupido satisfaciendi rei pub. bonisq̄ hominibus accidere solet! vt cōsiliū sequerer periculosū! magis dum me probarem q̄ tutū! quod habere posset obtrectationē Epistola. xviii. Vtinā haberē quid vobis darē cōsilii! sz ne mihi quidē ipse reperio! quid faciendū sit! quid enī est quod cōtra vī sine vi fieri possit? Consiliū omē aūt hoc est il orū! vt mortē Cesaris persequātur. Itaq̄ ante diē sextū nonas Octobris perductus ī contionē a Caminio turpissime ille qui dē discessit. li. xii. Eplā. iii. Hec circa cōsiliū ex li. M. T. C. sufficiant! sequitur nunc circa idem ex Gasparino et aliis.

Pero q̄ si meo cōsilio vsus fueris. Ca. iiii. Ad Idē breui ītelliges omē a te depulsum esse periculum. quod

in ipis visceribus herebat. Sic enī ego sentio/ quid tibi ī re tua facturus es/ etiā atq̧ etiā prouidebis/ ego enī nō minus de tua salute laboro/ quā si oīa nobis essent cōmunia. Gasparinus per gamēlis. Spero vos oīa sapiēter prospexisse/ que in vtramq̧ partē possint accidere nec vobis abesse cōsiliū/ aut vires ad hanc maximā rem cōficiendā. Spero (estq̧ hoc meū cōsilium) dū ad huc oīa noua recētia sunt posse omnē cāʒ orientiū malorū per te tolli. Ego lōge a te dissētio. Nam cū hoībus ita viuēdū ē vt suus vnicuiq̧ mos est. nō enī iudico sapiētis esse/ cū ceteri si bi arrideāt ipsū flere/ aut nimiū seuerū esse/ cū alii sūt in ioco. Ita enī sēper vitā institui meā/ vt presētibus me rebus accomo darē/ nec paterer aliquē mihi iure irasci. Qꝫ in re desperata neq̧ presidii/ neq̧ cōsilii cā ad me scribis/ sꝫ quia iuuat te īcom modis tuis mecū loqui/ facis rem īter aīcos vsitatā. Idē ego et facere soleo quotiens discrutior aīo/ maiorē quidā partē mole stiarū mearū deposuisse mihi videor/ cū amicis omnē perturba tionē aperui. Quid tibi cōsilii mei afferā nō habeo qui ipse in oībus rebus meis tuo sēper vsus fuerī. Quid tibi cōsilii mandē nō satis habeo/ cui prō diuturnitate malorū meorū nō suppetit qualiter ipsi mihi medear. Tantis incōmodis hoc tēpore afficior/ vt neq̧ auxiliū mihi sit neq̧ spes/ neq̧ consiliū tu siqↄd habes quo meā egritudinē leuare possis fac ad me scri bas/ quāq̧ quid pōt eē quod a te possit mihi in tantis malis af ferri? Excessit enī vis huius mali oīa huāna remedia/ et eo loci res mee peruenerūt/ vt (quod aiunt) ne ipsa quidē salus etiā si velit/ possit me his malis eximere/ tēptabis tamē et siquid erit quo mihi possis aliquē opē afferre/ nihil ex cōtingētibus omit tes. Quid ad te scribam nescio? qui ita perturbato aīo sum vt neq̧ ratio vlla/ neq̧ cōsiliū vllū ī me sit. Male aūt alteri pōt cōsulere qui ipē maxime cōsilio indiget/ quod possū facile tibi prestare/ hoc tibi polliceor/ dolere tecū pariter/ et accusare for tunā/ que nrās res aduersas pro debitis addit/ his ego remedi is possū te iuuare/ si ea sūt appellāda remedia/ que aīmū egro=

tantē īcurabilē reddūt. Est etiā non post factū / sed anteq̄ res fiant consiliū de summis rebus habendū. Nisi rebus tuis ca ues īplicabis te aliquo incōmodō graui. Credis vnūquemq̄ eo eē in te aīo / quo tu ī alios es / falleris crede mihi. Nam ex his qui tibi in presentia videntur amici / paucissimi te ex anīo diligunt si ergo me audies abdicabis omēs illos a te quorū frōs est blan da / et omīa que a te fiūt īpense laudāt. Suadeo in oībus rebus a te gerēdis / vtaris cōsilio Gay homīs certe sapiētissimi / et qui te sūme diligit / quicquid ille tibi persuaserit veridici Appollinis (vt aiūt) dictū puta. Vide ne te implices rei vnde cū voles non possis te explicare. Si enī iudico aliquanto melius esse a religione abstinere / q̄ accedere ad illā / nō eius rei grā ad quā illa fuit a nostris maioribus primū cōperta. Fuissē aūt prolixior in scribēdo nisi sperarē te breui affuturū / quod vt facias vehēnter rogo / spero enī nos de multis rebus / eam delibe rationē / cōsiliūq̄ hituros / que nos ab his curis ac molestiis ex tricent / in quibus dudū sine spe exeūdi fuimus. Omnes ad te vnū sua cōsilia referūt / tuāq̄ autoritatē maxīe attendunt. Cōstitui itaq̄ maturius de hac re tecū deliberare / sed cū id neq̄ per aliū / neq̄ lrīs possit transigi / nō grauaberis ad me īre / duo enī eodē itinere cōficies / nam et officiū tuū quod vehēnter ab omībus desideratur .r.p. prestabis / et multa expedies / que sūt inter nos hoc tēpore agēda / pluribus verbis ad hāc rē te excitarē nisi iā iter ad nos agere te cōfiderē. Desidero maxīe presētiā tuā Spero aut dolēdo mecū aut cōsolādo aliquod solaciū ī tāto me rore meo afferres. Vix posset fieri qua prudētia sēper ac sapiētia fuisti / quī aliquod a te mihi esset consiliū / quo minus acerbe omnia perferrē / quantum itaq̄ potes contende / vt huc accedas / aut si te occupationes detinēt aliquid ad me scribas. putabo enī vtrū feceris / me aliquā huic morbo / siqua est que possit afferri medelā inueisse. Mallē te posse aliquo meo auxilio / q̄ consilio iuuare / que facultas si mihi adesset / certe nulla res meam in te beniuolētiā ac pietatē īpedisset / sz postquā id quod maxīe

tua aduersitate optabam a me non potest fieri. Illud a te con-
siliū scribo/quo ego sepe in meis rebus aduersis vsus fui. Cū
enī aliquādo ī simili fortuna fuissē/neq̧ aut preceptis hominū
aut phōrū/aut cōsolacōe aīcorū/ dolorē meū leuare posse/lōge
a cōspectu ciuitatis/et earū rerū quibus priuatus fuerā discessi.
Nā he res solēt cū aspiciūtur nimis exacerbare animū/et reuo
care desideriū prioris fortune. Cepi ergo vitā meā in solitudīe
agere/videbā multa que natura produxisset suis rebus cōtenta
nec sibi īuidere. Cogitabā turpissimū homini esse qui rōnis ac
diuinitatis esset particeps/non posse cōsilio nature acquiescere

Caue si hōri tuo/si opibus/ac saluti bene cōsultū vis/quic-
q̄ horū facias ad que iste hō̄ te hortatur. Caue sententiā eo
rū sequaris/qui te ad lites et cōtrouersias dehortātur/ ego enī
ad pacē et cōcordiā te voco. Nihil enī olim apud nrōs maio
res magis custodiebatur q̄ cōsiliū ī deliberatōibus et cōsiliis re
rū que ad publicā vtilitatē pertinebāt/ nescio an sapienter a vo
bis deliberatū sit de bello suscipiēdo/pro quo tātus apparatus
īstruitur/videris quidē spōdere certā victorie patrie tue/et oīa
bene sperare/ ego vero tum nihil magis īcertū videā q̄ exitus
bellorū/vereor ne vrā cōsilia fallātur. Cartago enī vrbs poten
tissima multis ānis duce Anibale bellū gessit cū Romanis/ et
quāq̄ vastitatē italie vidisset/et Romā pene captā/tamē exitus
nō fuit victorie/s; captiuā tandē se vidit/et Ro. legibus seruire
coacta est. Hec ex Gasparino. Sequūtur aliorū. Ceterū
huic heroi herere velis/meū est cōsiliū/quē soleo insidere recē
si palā ītelligis/nullus quādo locus suo vacat īperio/ nrāq̧ pa
tria ceteris sane vrbibus lepidior et amena magis ab oībus cen
seatur/vbi et vitā agere/ et extrema pati/tibi fixa debet esse sē-
tētia/quādo seorsū/tuo cū singulari ingenio/tū doctrine excel
lētia huic que prīcipi gratissima ē/pre ceteris ad vota tractabe
re Baldasar Rasinus. Id mihi multo consulcius visū ē/ani-
mū iam tuū/patriū in solū intēderes/ tuū vbi pedē sistas/teq̧
demū potētissimo recōciliares prīcipi/q̄ aliena vt facis climata

peragrares. Idem Baldasar. Et hec circa consiliū et auxiliū sufficiant: nunc ad alia transeamus &c.

Vbi oblationē de nobis / aut de aliis facimus: et vbi grās de beneficiis acceptis hēmus. M. T. C. Clausule īcipiūt. Ca. v

V velī ita tibi persuadeas: nullā rē esse mīmā que ad te pertineat: que mihi non carior sit: ꝙ mee res oēs. Id quecunqꝫ sentiā: sedulitate mihimetipsi satisfacere nō possū. Re quidē ipsa ideo mihi non satisfacio: ꝙ nullā partē meritorū tuorū: nō modo referenda sed ne cogitāda quidē ī grā cōsequi possū. li. i. Eplā. vii. Tantū enitor vt nez amicis / neqꝫ etiā alienoribus opera / cōsilio / labore desim. Eplā. ix. Me quidē ceterarū tuarū actionū / sententiarū voluntatū / rerū deniqꝫ omniū sociū / comitēqꝫ habebis: neqꝫ mihi in omni vita res tam erit vlla proposita: ꝙ vt quotidie vehēntius te de me optime meritū esse letere. Eadē epistola in fine. Quantū litteris / quantū studiis / veteribus nrīs delectationibus cōsequi poterimus. Id omē ad arbitriū tuū: qui sē per hec amasti libentissime cōferemus. epi. x. Ego oīa studia mea / omnē operā / curā / industriā / cogitationē / mentem deniqꝫ omnē in Milonis cōsulatu fixi et locaui: statuiqꝫ in eo non officiis solum me fructū / sed etiam pietatis laudē querere debere. Neqꝫ vero cuiqꝫ salutē: ac fortuās suas tāte cure fuisse vnqꝫ puto / quāti mihi est honos eius: in quo oīa mea deposita esse decreui. li. ii. epi. vi. De ipō Tito annio tantū tibi polliceor te maioris aī / grauitatis / cōstātie / beniuolētie erga te: si cōplecti hominē volueris hiturū esse neminē. Mihi vero tantū decoris / tātū dignitatis adiūxeris: vt eūdē te facile agnoscā fuisse in laude mea: qui fueris in salute. Eadē. Vnū hoc sic hēto / si a te hāc rē īpetreuaro: me pene plus tibi: ꝙ ipī milioni debiturū. Nō ei mihi tā mea salus cara fuit: ī qua precipue sū ab illo adiutus: ꝙ pietas erit in referēda grā iocūda. Eam autē vnius tui studio me assequi posse cōfido. Eadē. Omia volo a me postules et expectes: vnicam meis officiis cogitatiōes tuas. li. iii. Eplā. ix.

Pontinus qui a te tractatus ē prestāti/ac sīgulari fide/cuius tui beneficii sū ego testis prestat tibi meōriā/ beniuolētiāq3 quā dz qui cū maxīs suis rebus coactus/a me īuitissio discessisset/tamē vt vidit iteresse tua cōscēdens iā nauē epheso laoditeā reuertit. Talia te cū videā studia hiturū esse inumerabilia/plane dubitare nō possū/quī tibi āplitudo ista/solicitudo futura sit. Epi. eadem. Reliquū ē igitur vt tibi me ī oī re eū prebeā prestātēq3 vt ad oīa/que tui velint ita assim presto/ vt me non solū oīa debere tua cā/sed ea quoq3 etiā que non possim putē. Illud me tamen vel tu monuisse/vel cēsuisse puta/vel propter beniuolētiā tacere non potuisse/vt quod ego facio tu quoq3 aīm inducas. li. iiii. Eplā. viii. De mea aūt ī te volūtate sic velī iudices/me q̄ buscūq3 rebus opus eē ītelligā quāq3 videā quis sim hoc tpē/et quid possim/opera tamē et cōsilio/studio quidē rei/fame/saluti tue presto futurū. Epi. xiiii. Is enī tu vir es/et eū me cē cupio/vt quādo in eadē reipub. tpā incidimus/coniūctionē/amiciciāq3 nrām vtriq3 nostrū laudi sēper fore sperē. Qr̄obrē tu q̄tū iudicio tuo tribuendū esse nobis putes/statues ipse/et vt spero statues ex nrā dignitate. Ego tibi vero profiteor atq3 polliceor eximiū et sīgulare meū studiū in oī genere officii/ quod ad honestatē et gloriā tuā spectet/ in quo etiā si multi mecū cōtendēt tamē tū reliquis oībus/ tū Crassis tuis iudicibus/oēs facile superabo. li. v. Eplā. viii. Grata tibi esse mea officia nō miror Cognoui enī te gratissimū omniū/ idq3 nunq̄ destiti predicare Nec enī tu mihi habuisti modo gratiā verū et cumulatissīe retulisti/q̄obrē reliquis tuis rebus omībus/me pari studio erga te/et eadē volūtate cognosces. Qr mihi feminā primariā pompeiā vxorē tuā cōmendas/cū surra nrō statim lectis tuis lrīs locutus sum/vt ei meis verbis diceret/vt quicquid opus esset mihi denunciaret/me omīa que ea vellet summo studio/curaq3 facturū. Itaq3 faciā/eāq3 si opus esse videbitur/ipse cōueniā/tu tamē ei velim scribas/vt nullā rem neq3 tam magnā/aut tā paruā putet que mihi aut difficilis/aut parum me digna videatur

Omīa que in tuis rebus agam et nō laboriosa mihi/ et honesta videbūtur. Eplā. xi. Illud caue dubites quin ego oīa faciam que interesse tua aut etiā te velle existimem/ si vllo modo facere possim. Epi. xx. Tu velī te vt debes et soles tua virtute sustentes. Ego que te velle/ queqꝫ ad te/ et ad tuos pertinere arbitrabor/ oīa studiose diligēterqꝫ curabo que cū faciā beniuolētiā tuam erga me imitabor/ merita non assequar. li. vi. Episto. iiii. Incolumem te cito vt spero/ vel potius vt perspicio videbimus. Interea absenti/ et huic qui adest imagini anī et corporis tui constātissimo atꝫ optimo filio tuo studiū/ officiū/ operā/ laborem meum. Iampridē et pollicitus sum et detuli. Nunc hoc āplius/ ꝙ me amicissime quotidie magis Cesar āmplectitur/ familiares vero eius sicuti neminē/ apud quem quicquid valebo vel autoritate vel grā/ valebo tibi. Epi. vi. Quare mihi crede et memorie manda/ me tibi id affirmasse te in istis molestiis diutius nō futurū/ quādo quid sentirē exposui/ quid vellē tu a cā re potius declarabo ꝙ orōne/ et tantū possē quātū in ea re pub. de qua ita meritus sū/ vt tu existimas posse debebā/ ne tu quidē in istis incōmodis esses. Eadem enī causa opes meas fregit/ que tuā salutē in discrimē adduxit. Sed tamē quicquid imago veteris mee dignitatis quicquid relique grē valebūt studiū/ cōsiliū/ opera/ grā/ fides mea/ nullo locodeerit tuis optīs fratribus. Eplā. xiii. Ego quid possim nescio/ vel potius me parū posse sentio. Illud tamē tibi polliceor me quecunqꝫ saluti/ dignitatiqꝫ cōducere arbitrabor tāto studio esse facturū/ quanto tu semper et studio et officio ī meis rebus fuisti. Hāc meā volūtatem ad matrē tuā optimā feminā/ tuiqꝫ aīcissimā detuli. Siquid ad me scripseris ita faciā/ vt te velle intellexero. Sin aūt tu minus scripseris/ ego tamen oīa que tibi vtilia esse arbitror sūmo studio/ diligenterqꝫ curabo. Eplā. vltima. Quare pro cuiusqꝫ natura et instituto grē sūt agēde his ꝙ tantū volūtate ostenderūt pro snīa/ cū impedire possent non pugnarunt. li. viii. Eplā. v. Ruffū istū amicum tuū de quo iterū iam ad me scribis

adiuuarē quātū possē/etiā si ab eo lesus essē/cū te tātopere vide
rē eius cā laborare. Cū vero ex tuis lrīs et illius ad me missis
intelligē et iudicē magne cure ei salutē meā fuisse/non possū ei
nō aīcus esse/nez solū tua cōmendatiōe que apud me(vt debet)
plurimū valet/sz etiā volūtate ac iudicio meo.li.ix.epi.xxxiiii
Tue dignitati ita fauemus vt oē nostrū cōsiliū studiū/officiū/
operā laborē/diligentiā ad āplitudinē tuā cōferamus/ita facilli
me reipub.que mihi carissima est/ et amicitie nrē quā sanctissi
me nobis colendā puto me ītelligo satisfacturū.li.x. Episto.i.
Siquid erit in quo me interesse necesse sit/nunquā deero ne
cū periculo quidē meo dignitati tue. In his aūt que nihilomi=
nus vt ego absim cōfici possūt peto a te vt rationē habere velis
et salutis et digitatis mee.Eplā.ii. Quare hoc vnū tibi per
suade/quātū viribus eniti/cōsilio prouidere/autoritate mone=
re potero/hoc omē reipub.sēper futurū.Epi.iiii. Immorta
les ago tibi grās/agāqz dū viuā/nā relaturū me affirmare nō
possū. Tantis enī tuis officiis nō videor mihi respondere pos
se/nisi forte vt tu grauissie disertissieqz scripsisti/ita sensurus sis
vt me referre grām putes.Eplā xi. Quanq̄ grārū actionē a
te nō desiderabā.Cum te re ipā atz anio scirē esse gratissimum
tamē(fatendū est enī)fuit ea mihi periocunda/sic enī vidi/qua
si ea que oculis cernuntur me a te amari/dices quid antea/sem
per equidē/sz nunq̄ illustrius.epi.xix. Facere nō possū quī
in singulas res meritaqz tua tibi grās agā/sed me hercule facio
cum pudore.Nez enī tanta necessitudo/quātā tu mihi mecum
esse voluisti/desiderare videtur gratiarum actiōes/nez ego libē
ter pro maxīs beneficiis tuis/tā vili munere defungor orōnis
et malo presēs obseruātia/indulgētia/assiduitate/ memorē me
tibi probare/q̄ si mihi vita cōtigerit/oīs gratas aīcitias atz etiā
pias propīquitates ī tua obseruātia/īdulgētia/assiduitate vnicā
amor ei tuus ac iudiciū de me vtrū mihi plus digītatis ī perpe
tuū/an voluptatis quotidie sit allaturus nō facile dixeri.e.xxiii
Tuū ē hoc munus/tue partes/a te hoc ciuitas/vel oēs potius

gentes nō expectāt solū/sed etiā postulāt/quāq̄ cū hortatōe nō egeas/vt supra scripsi/ non vtar ea pluribus verbis faciā illud quod meum est vt tibi oīa mea officia/studia/curas/cogitatōes pollicear que ad tuā laudē et gloriā pertinebūt. Quobrē velim tibi ita persuadeas/vt me cum reipub.cā que mihi vita mea est carior/tum ꝙ tibi ipē faueā tuāq̄ digitatē āplificari veli/me tu is optīs cōsilijs āplitudine glorie nullo loco defuturū.li.xi.epi .v. Vltro se offerunt oēs/tātus ardor occupauit aīos hoīm desiderio libertatis/odioq̄ diutine seruitutis.Eplā.viii. Tā tum me tibi debere existīo/q̄tū persoluere difficile est. Epi.xi

Iā nō ago tibi grās/cui enī re vix referre possum/ huic ver bis nō patitur res satisfieri.Epi.xiii. Trebacio nrō magnas ago grās/ ꝙ tuū erga me aīm simplicē atꝫ amicū aperuit et ꝙ eum quē sēper dilexi/quo iure magis colere atꝫ obseruare debe rē fecit.Epi.xxvii. Gratum etiā illud ꝙ mihi tuo noīe grās agēdas nō putas/nec enī inter nos facere debemus.li.xii.Epi. xxvii. Ego que ad tuā dignitatē pertinere arbitrabor/sūmo studio diligētiaq̄ curabo/īprimisq̄ tuebor oī obseruātia clarissi mū virū patrē tuum quod et pro vetustate necītudis/et pro be neficiis nrīs/et pro dignitate ipsius facere debeo. li.xii. Epi. lxx. Inicio ille orōnis sue vobis maxīas vt debuit/deīde etiā mihi grās egit/ꝙ ei permagnū et perhonorificū videbatur se= natui populoq̄ Romano tante cure esse salutē suā meq̄ tantam diligentiā adhibere/vt et mea fides et cōmendatiōis vrē autori tas perspici posset.li.xv.Eplā.ii. Et hec satis ex Tulio.Se quuntur ex Gasparino. AD IOEM. Ca.vi.

Iquid vero erit in quo possim patrie prodesse non solū oēs labores fortiter pro illa suscipiā/sed etiam oēs molestias et solicitudines equo anīo pro salute publica ferā et satis fructus percepisse ex laboribus et studiis meis arbitror/si vrām.r.p. q̄ optimā et amplissimā posteris vrīs vna vobiscū reliquero Gasparinus pergamensis Si ea ī me esset vel autoritas vel facultas vt malis vrē reipub.

mederi possem nullū certe laborē/aut periculū pro cōmuī salu
te fugerē. Gaudebā me illud a patria īpetrasse/vt pro mul=
tis laboribus ac maxīs periculis/que sepenumero pro pub. sa
lute perpessus fuerā/aliquando ocio ac quiete donatus essem/li
cetq; mihi cū diu inter fluctus/et tēpestates eius versatus fuis=
sē/tandē rebus meo labore cōpositis ī portu quiescere/sz postꝙ
eo peruentū est/vt vel ego nō possim in hoc meo ocio/vel illa
non possit in pace esse/non deseram hoc ī extremo tpē illā/qui
omnē superiorē vitā sēper in laboribus ac periculis pro salute e
ius exercui. Siquid vero erit quod vel in senatu/vel apud po=
pulū geriia me pro tua cōmoditate poterit/habebis me tibi sū
mū amicū/et quo pro tuo iure ī oībus rebus tuis libere vtaris
Siquid erit in quo meo possī officio tibi placere/cognosces me
ita rebus tuis aīcū esse/vt beīuolētia nemī tuorū cedā. Siquid ē
quod pro tua felicitate possit a me vel cōsilio vel manu fieri li=
benter omnē laborē atz oīa pericula pro tua salute adibo. Si
quid ē quod possī tibi aliquo studio vel opera mea prodesse oīa
bono aīo faciā/que vsui tuo eē ītellexero. Ego tibi omne studiū
meum polliceor et ꝙtū ī me erit perficiā ne quisꝙ hominū ea
re tibi succēseat. Nō minus ī periculo rerū tuarū laborarē (mi
hi crede) ꝙ soleo cū de capite et fortunis meorū agitatur. Tan
tum tibi bene esse cupio/vt non magis desiderē me esse incolu=
mē/ꝙ te saluū. Nam quicquid poterit a me vllo studio/aut cu=
ra fieri/totū id libēter suscipiā/satisfaciāq; expectationi omniū
Satis aūt premii cōsecutū me esse arbitrabor/si meo aduētu co
gnouero tantū incendiū extinctū esse. Siquid aūt erit ī quo
mea opera possit tibi prodesse/sēties me nō solū paratū/sed eti
am maxime cupidū ad omīa que tibi cōmode accedāt. Tibi ve
ro plurimū debeo/qui pro tua beniuolētia de hiis rebus/quas
maxime audire optabam certiorē me ante omnes fecisti. Ego
te omni caritate ac beniuolentia prosequar/et vt animo in te af
fectus sū nunꝙ possem īmutare iudiciū/quod semel de te feci/
sed nō possum non audire/quando aliquid per tuos inimicos/

vel potius inuidos de te mihi refertur/qui si intelligerẽt quid gratie apud me cõsequerentur/curarẽt aliis moribus ꝙ istis se probatos esse. Ego aũt ne dubites quantũ anĩo eniti potero tan tum efficiam vt de nulla re sepius cogitẽ/ꝙ vt mea semper faci am/que te velle atꝫ expetere intelligã/ cetera fortune aut ĩpru dentie assignabis/siquid erit in quo tuis ĩmortalibus in me of= ficiis quantũ oporteret satisfacere nõ videar. Libẽter in omĩ bus negotiis que pertinere ad te cognosco omnẽ laborem meũ curam/atꝫ studiũ cõsumo. Neqꝫ hec a me scribuntur quia velĩ te vllã mihi gratiã debere/ cui tuo merito iamdudũ omnia de= beo. Ita enim de me es meritus/vt nihil tantũ sit quod pro te suscipere/ac profiteri nõ debeã. Siquid ergo est quod in tuam gratiã a me fieri possit id in solutũ nõ antecessũ accipies. Cogi ta nullam rem tam arduam esse/ quam non puto esse leuissimã modo aliquo loco intelligã officiũ meũ tibi prodesse. Fac ergo vt sepe de rebus tuis ad me scribas/ nec me permittas esse oci= osũ/tunc enĩ me maxime a te diligi putabo/cũ magnũ aliquod et quod in tuã rem sit persepe mihi imposueris. Si causa Pom ponii iure defendi poterit nihil omittã quod in rem suam futu rum sit. Sin aũt iniqua erit neꝫ eius necessitudo/ neꝫ familia= ritas que mihi vetus est cũ illo plus apud me poterunt ꝙ equi tas et iusticia/nec arbitror te pro Pomponio quicꝙ/ nisi quod bonũ sit et equũ rogare/hanc rem quo aĩo sum in omnes affe ctus/etiam sine cuiusquã precibus vltro eram illi prestaturus. Quod instat in rebus tuis curabo ne in posterũ sis ãplius ĩ his in cõmodis ĩ quibus adhuc fuisti. Mitto aũt ad te paucas pecu niolas/donec melius per me et aĩcos nrõs prouidebitur. Noli ergo queso de aĩcis tuis desperare/ego vt de meipso dicã consti tui nullo pacto me habundãte/vlla te rerũ faĩliariũ copia labo= rare. Idem omnes qui te prius amabant sentire de te iudico. Ne ab hominibus te desertũ iudices/ego quẽ forte in numero amicorũ non habebas polliceor tibi operã meã/et ꝙ illi nõ sine scelere neglexerũt/ ego paratus sum defensionẽ tuã suscipere/

tu me admonebis quibus adiumētis opus tibi sit/et ego nec pecunia mea/nec cōsilio deero. Si adiumētis de q̄bus ad me scripsisti īstructa est cā tua/nihil est quod a te dubitādū censeā. Ego enī q̄tū ad me attinebit perspiciā ne mea negligentia vllū ad te incōmodū veiat. Tuū erit videre vt cū optiaꝫ cām hēas/nō ipē tibi defuisse videaris/et post rē iudicatā venias/ ne tibi aliquid simile accidat his qui de rebus preteritis in consiliū veniūt/ et post tēpestatē cogitant qua rōne possit occurri periculis que iā sunt preterita. Si meo aliquo officio poterit sedari odiū antonii et hortensii/ nullo certo labore ac periculo desinā / donec omīa cōposita sint et quieta. Video enī hāc rē totā conflatā esse paucorū hoīm vicio/quibus ciuitatis honor displicet. Cupio aliquid accidere quod in tuam rem sit (nam id nullo pacto vellē cū tuo incōmodo venire) in qua re possem tibi gratiam referre/spero intelligeres nihil a me vllo tempore maiori studio susceptū/ q̄ vt gratiā quā tibi mortalē habeo/re ipsa probarem

Tanta sunt in me tua merita/tantus beneficiis tuis cumulus accessit/vt nō dico ad referendā gratiā/sed ne satis ad dicendū quidē meo iudicio par tibi esse possū. Illud autē magis pro tua natura q̄ merito meo cōsiderabis/quanto affectu atꝫ beiuolentia non quibus facultatibus/ ad referendā tibi debitā gratiā magno aīo ac studio paratus sim. Postea q̄ togā a prē suplī nullā ego rē putaui maiori studio custodiendā/quā vt aduersus eos gratus viderer/a quibus plurima et maxīa beneficia suscepissē. Nolim igitur illis credas/ qui vt animū tuū a me remoueāt/conātur tibi persuadere/nunq̄ me hiturū tuis beneficiis grām. Ita eī vitā institui/vt ab his quibus aliquid deberē nūq̄ possem iure accusari. Habeo tibi quas debeo grās/ qui me fecisti participē rerū que vobis prospere cesserūt. Gaudeo plurimū et tibi grās hēo/ q̄ me ex multis delegisti apud quē tuas curas deponeres/nam cū pluribus aliis signis/tū etiā isto me valde amari a te iudico. Cetera que ad consolationē tuam pertinent tuipse melius vt spero tua virtute/quā lrīs meis perficies

Qz ad referēdas grās sēper attentus fueris/ facis rē et tuis mo
ribus et te dignā Magnas hēo nature tue grās/ ꝙ nihil est qua
re cause mee diffidā. Nullū officiū ē quod magis necium ducā
ꝙ̃ his gratificari a quibus bene accepti sumus. Scribā ergo ad
aīcos nec vllū grārū genus pretermittā. Postꝙ̃ eī res mea stu
dio eorū in tuto ē locata nihil est quod a me illorū officio satis-
fieri possit/ sed faciā intelligent nullū me finē quoad viuā huic
maxīo beneficio eorū facturū. Tibi vero maximas grās ha
berē/ si paulo modestius me corrigeres quanꝙ̃ paterne a te dici
scio. Curabis aūt si tibi videbitur oīa mea vt olim fecisti/ et
ego dabo interī operam/ vt me talē efficiā cui inimici mei inui
deant/ et aīci gratulētur. Sic ex capitulo discessū est/ vt pub
lice mihi omnes hoc officiū iniūgerent/ ꝙ tibi pro se omnibus
gratias ingentes dicerē/ sed cum ego multo maiores pro causa
mea tibi debeam. Ita pro vtrisqꝫ tibi grās ago. vt nunꝙ̃ vel
pro volūtate mea vel pro tuis meritis satis tibi cumulatas gra
tias posse referre videor. Hec ex Gaspari. Qz si vnicū bene-
ficiū ab te accepissē/ agerē nunc tibi grās multis verbis/ sz sūt
tot et tam ampla/ que in me cōtulisti/ vt si verbis satisfacere ve
lim stultissimus sim existiandus. Itaqꝫ nō agā tibi grās/ sz sem
per habebo/ referā vero libēti aīo/ si quando facultas dabitur.
Leo. Aretinus. Si pro honore quē hodierno die prestantissi
mi viri ī hoc meo reditu mihi īpendistis/ vobis grās cōdignas
agere vellē/ lōgior mihi ꝙ̃ rō tēporis postulat habenda eēt orō
Nā sūma huānitas vrā/ et sigularis beniuolētia ī meo aduētu ce
lebrādo per vos adhibita/ maiorē quandā verborū copiā requi-
rit. Tēpus aūt admonet vt breuitati potius consulā/ ꝙ̃ aut vrō
merito/ aut mee volūtati. Nā si illis a q̃bus aliqua nobis como
da proueniūt et agere et referre grās solemus/ nisi īgrati eē ve
limus certe maiore quodā vīculo obligamur ad agēdas/ et etiā
referēdas illis qui hōre aliquo (qui ē hoīni maxīe optādus) nos
celebriores reddere nituntur. Itaqꝫ quod datur ad presens gra-
tias vobis ago/ nō quātas meretur vrā in me ornādo benignitas

sed quãtas ingenii mei facultas cogitatiõe cõplecti põt. Vtinã detur michi occasio/qua pro meo desiderio possum gratias referre/ac vrõ in me beneficio respõdere/accumulatissime enim vobis satisfacere. Verũ id quod nũc prestare possũ me/parẽtes consanguineos meos/et quicquid in nobis est aut opis/aut facultatis offero ac polliceor vobis/quibus altissimus felicem vitam concedat. Ita Pogius in quadã orõne in sua reuersiõe. Cũ diutius mecũ ipẽ cogitarẽ prestantissime pater/quonã maxime modo/tuis erga me meritis singularibus/aliqua ex parte gratias referrẽ/nihil sane occurrit in quo vel minime porciuncule tuorũ in me beneficiorũ que quidẽ permaxia existunt posse videar respõdere. Quid enĩ mediocris ingenii vir mĩmeq; opulẽtus/et hoc mediocri rerũ statu quo fruimur in eũ cõferre põt qui sua virtute/vigilãtia/integritate/ et sũma in agẽdis prudẽtia amplissimã dignitatẽ / precipuũ apud pontificẽ locũ/sũmũ honorẽ/sũmũ ĩ ecclіastica repub. gradũ fuerit cõsecutus. Equidem preter merã volũtatẽ nihil reliquũ esse video cõcessũ/cum mee facultatis ita in artũ cogantur vt nihil ex eis te dignũ queat prodire. Verũ cũ a nobis nõ amplius requiri debeat/q̃ quantum aĩo atꝫ opere possumus contẽdere/postq̃ referendi beneficii sublata est facultas/statui in eo quod datur saltẽ grati animi signũ aliquod pre me ferre/ex his quidẽ res erit/sed tua in me que sũma est beniuolẽtia rem paruã maiorẽ reddet sua existimatiõe/presertĩ cũ ab homĩe tibi deditissimo proficiscatur. Suscipies igitur equo vt soles aĩo munusculũ hoc a mente tibi amicissima profectũ/quod licet exiguo iudicandũ videatur/tua tamen cõmẽdatiõe maiorẽ suscipiet dignitatẽ/quoniã rerũ preciũ tum ex aĩo dantis/tum vero eius qui recipit iudicio perpẽdi cõsueuit. Vale mei memor. Idẽ Poggius. His atq; aliis tuis prĩceps dignissime ornamẽtis allectus. Iamdudũ ad te ire constitui/vt siquid ingenio/doctrina/aut idustria valerẽ/id tuo iure quodãmodo vti posses/quasi re quadam tibi debita pro diui tui parentis in omnes meos ĩmortalibus beneficiis. Ego autẽ

vt de me aliquid/ a meipso itelligas/ vsq; huc sacre poesis/ et humanitatis studiis mea omnē operā nauaui/ in quibus si quid equalisse me forte senseris Id quantulum est tue laudi/ tueq; glorie oblatū atz dedicatū est scias. Idq; a me munusculū quod tamen tanti est quāti tu feceris suscipias/ foueasq; te rogo atz obsecro. Tum illū inclitū Macedonie regem Alexādrū imitatus quippe qui maiores lōge grās agere solitus erat/ his qui beneficia acciperet. q̄ qui beneficia tribueret Antonius panormita.

Habemus itaq; tibi vni imortales grās/ ac maxīe teipsū nō tantū perpetuis i nos omēs pro meritis/ sed etiā pro tot regiis virtutibus tuis diligimus/ et admiramur. Obsecramusq; Rex clarissime/ vt qua caritate ac beniuolētia sēper hoc regnū tuū excoluisti/ eadē vtrūq; nostrū diligas/ et dignos gratia tua iudices Nos enī rex mitissime quod possumus hoc tibi auidissime pollicemur/ nunq̄ tuorū in nos beneficiorū imemores futuros/ sed omni cura/ studio/ ac diligētia sēper ea facturos/ que vel ad cōseruationē tui status/ vel ad diuturnitatē nomis tui pertinebūt. Idem Anto. panormita. Siquid preterea erit quod desideres/ iubebis/ et id sūmo studio exequar. Me enī ob singularia tua erga me merita/ sicuti mollissimā cerā ad tuum arbitriū tractare et flectere potes. Nicolaus peroti. Porro aūt nōsmet quātilli sumus tibi offerrem/ ni superuacuū esse ducerem quasi teipsum tibi offerre. Siquid autē videris aut per nos aut per amicos quos hic habemus fieri posse/ vigilāter isudabimus vt tibi sēper inseruiamus Gabriel teglacius. Siquid ē i manibus/ vt mihi corā facturū recepisti/ et siquid est quod me velis cū dnō sancte vtere me tuo iure / quoniā omnibus negotiis dignitati tue fauere institui/ et si secus q̄ tua dignitas postularet a tergo dixeri ignoscas queso. Nam tua virtute es tantū et dignitatis et autoritatis pauloante consecutus/ vt difficilius sit tituli exitus q̄ pricipiū reperiri. Leo. bottus. Reliquū ē vt que tibi munuscula sū facturus ea pro tua munificētia libenter accipias. Nam vt Artaxerxes prestātissimus rex parsarū dice-

re solitus traditur/nō regale minus/atz huānū est in ipso Im
peratore et rege accipere parua munuscula/q̄ ingentia mune
ra elargiri. Ego enī rex optīe/ atz maxīe Frederice Imperator
quod vnū habeo me vnū tibi dono totū/do ac dedo/siquid ali
ud mihi aut maius/aut illustrius extitisset/id sacrosancte maie
stati tue multo alacrius obtulissem. Franciscus philel. Cete
rū his in calamitatibus que nā mea sit in te snīa/tuū velī iudi
ciū apertissimū esse/tāetsi parū opibus/et auspiciis valeam/ta
men tibi obnixissime polliceor me īprimis dignitati rei/fame/
saluti/opera/cōsilio/studio/diligētia/cura quoad a me fieri po
terit/nūquā me defuturū. Bal. Rasinus. Sūmū deniq; mihi
fuerit studiū/quicquid tuam respicere digitatē olfecero moliri
perdiligēter/cuius me studiosissimū quoad sperandi facultas e
rit profecto intuebere. Idem. Neq; illud te clam esse velim
quicquid officii/diligētie/studii/meā in ediculā ante hac contu
leris/ipā si fortuna fautrix vnquā extiterit/me quidē meōriter
retenturū. Sin vero tandē pernimiū/me fata oppresserit/om
nēq; parauerit mediā quod sors mihi acerbissima minime pote
rit auferre/meū saltē animū tibi tuisq; rebus sedulo herentem
intuebere. Idē Bal. Tristificis cū meroribus/tua quos per
pecior causa meisq; tū recentibus negotiis cōplura ad te impre
sentia scribere certo prohibeor. Vt tandem nrē satis nccitudini
facere possim/meos ī lares te quāprimū recipias velī/vbi quic
quid natura vel fortuna/ aut quauis etiā anī solercia sū assecu
tus/ītegram eius tibi societatē vltro polliceor/doq; fidem tuis
me rōnibus et fortunis/meos donec artus alet spiritus/nullo
vnquā pacto defuturū. Idē bal. rasinus. Et hec quo ad hāc par
tem sat erunt/in aliā nūc prouinciā nostrū referamus pedem.

Cōmendaticie/vbī scz nosipsos/aut alios amico commenda
mus. M. T. C. Clausule Incipiunt. Ca. vii.

Vlo trebanio qui in tua prouincia magna negotia/et
ampla/et expedita habet/multos annos vtor valde fa
miliariter. Is cū antea sēper et suo splendore/ et nrā

ceterorūq amicorū cōmendatione gratissimus ī prouīcia fuit:
tum hoc tpē propter suum in me amorē/nostrāq necitudinem
vehēnter confidit his meis lrīs/se apud te gratiosū fore. Que
ne spes eū fallat vehēnter te rogo/ cōmendoq tibi oīa eius ne-
gotia/libros/procuratores/familiā. Imprimis vt que Titus
Apius de eius re decreuit ea cōprobes/omnibusq rebus eū ita
tractes/vt intelligat meā cōmendationē non vulgarē fuisse. li-
bro primo. eplā. iiii. Fabio viro optimo et homīe doctissimo
faīliarissime vtor/mirificeq eū diligo/cū propter summū īge
niū eius/sūmāq doctrinā/tū propter singularē modestiā/eius
negotiū sic velī suscipias/vt si esset res mea. Noui ego vos ma
gnos patronos/hominē occidat oportet qui vrā opera vti velit
Sed in hoc homīe nullā accipio excusationē/omīa relinques si
me amabis/cū tua opera Fabius vti volet. Ego res Romanas
vehēnter expecto et desidero Imprimisq quid agas scire cupio
Nam iādiu propter hiemi magnitudinem nihil noui ad nos af
ferebatur. li. ii. eplā. xv. Extremū illud erit nos nihil turbu
lenter/nihil temere faciemus/ te tamen oramus quibuscumq
erimus ī terris/vt nos liberosq nrōs ita tueare vt amicitia nrā
et tua fides postulabit. Eplā xvi. Nam q ad me Curius con
sobrinus tuus/vt scis mihi maxime necessarius/q item consul
Virgilius propīquus tuus faīliarissimus noster de te accuratis
sime scripsit/valet id quidem apud me multum/sicuti debet ho
minū aīcissimorū diligēs cōmendatio. Eplā. vltīa. Lentulū
valeriū iuriscōsultū valde tibi cōmendo/sed ita etiā si nō est iu-
reconsultus(melius enī ei cauere volo/ q ipse aliis solet)valde
hominē diligo/est ex meis domesticis/atq intimis faīliaribus.
omīno tibi grās agit/sed idē scribit meas lrās maximū apud te
pōdus hituras. Id eū ne fallat etiā atq etiā rogo. li. iii. Eplā. i.
Etsi statuerā nullas ad te lrās mittere nisi cōmendaticias/ non
quo eas intelligerē satis apud te valere/sed ne hiis qui me ro-
garent aliquid de nrā cōiunctiōe īmutatū esse ostēderē/tamē cū
T. pōponius hō omniū meorū in te studiorū et officiorū ma-

xime cõſcius/tui cupidus/nrĩ amantiſſimus ad te proficiſcere-
tur aliquid mihi ſcribendũ putaui/ preſerti cũ aliter ipſi Pom
ponio ſatiſfacere non poſſẽ . Ego ſi abs te ſũma officia deſiderẽ
mirũ nemini videri debeat. oĩa enĩ a me in te profecta ſunt que
ad tuũ cõmodũ/que ad honorẽ/que ad dignitatem pertinerent
pro his rebus nullã mihi abs te relictã eſſe gratiam/tu es opti
mus teſtis. Ipſũ aũt Põponiũ ita tibi cõmẽdo/vt quãq ipſius
cauſa cõfido te facturũ eſſe oĩa/tamen abs te hoc petã/vt ſiquid
in te reſidet amoris erga me/id omẽ in Põponii negotio oſten
das/hoc nihil gratius facere potes. li. v. Eplã. v. Si tuã con
ſuetudinẽ in patrociniis tuẽdis ſeruas. P. vatinius cliens adue
nit/qui pro ſe cauſã dicere vult/nõ puto repudiabis in honore
quẽ in periculo recepiſti. Ego aũt quẽ potius adoptem aut ĩuo
cem/ q illũ quo defẽdentẽ vicere didici/ An verear ne qui potẽ
tiſſimorũ hominũ conſpirationẽ neglexerit pro mea ſalute. Is
pro honore meo puſillorũ ac maliuorũ obtractiones et inſidi-
as nõ proſternat atz obterat. Quare ſi me ſicut ſoles amas/ ſuſ
cipe me totũ/atz hoc quicquid eſt oneris/ ac muneris pro mea
dignitate tibi tuendũ/ac ſuſtinendum puta. Eplã. ix. Nihil
eſt mi Cicero/ q filiũ meũ expectes / adoleſcens eſt/oĩa excogi
tare vel ſtudio vel etate vel metu nõ põt/totũ negotiũ ſuſtine-
as oportet/in te mihi oĩs ſpes eſt. Tu pro tua prudentia/qui-
bus rebus gaudeat/quibus capiatur ceſar tenes. A te õnia pro
ficiſcãtur/et pro te ad exitũ deducãtur necẽ eſt. Apud ipſũ mul
tũ/apud eius õnes plurimum potes. Vnũ tibi ſi perſuaſeris/
non hoc eſſe tui muneris/ſiquid rogatus fueris vt faciaſ/ quãq
id magnum et ãplum ẽ/ſed totũ tuũ eſſe onus oẽ perficies/niſi
forte aut in miſeria nimis ſtulte/aut in aĩcitia nimis ĩprudẽter
tibi onus impono/ ſed vtiq rei excuſationẽ tue vite cõſuetudo
dat. Nã q ita cõſueuiſti pro aĩcis laborare/nõ iã ſic ſperãt abs
te/ſed etiã ſic imperãt faĩliares tibi. li. vi. Epi. vii. Mitto ad te
Trebaciũ atz ita mitto vt initio meo ſpõte poſt aũt ĩuitatu tuo
omittẽdum duxeri/hunc mi Ceſar ſic velim oĩ tua comitate cõ

plectare/ vt omia que pro me possis adduci vt in meos cōferre velis/in vnū hūc cōferas de quo tibi homie hoc spōdeo nō illo vetere verbo meo/ quod cū ad te de Milone scripsisse iure lusi= sti/ sed more romano quomō homines non inepti loquuntur/ probiorē hominē meliorē virū prudentiorē esse neminē. Acce= dit etiā ꝙ familiā ducit in iure ciuili sigulari meōria/sūma sci= entia/huic ego neq tribunatū/neq prefecturā/neq vllius bene ficii certum nomē peto/beniuolentiā tuam/et liberalitatē peto Neq impedio quo minus si tibi ita placuerit/ etiā hisce eū or= nes glorie insignibus/ totū deniq hominē tibi ita trado de ma nu(vt aiunt)in manū tuā istā et victoria et fide prestantē. Su= mus enī pudiusculi/ꝙ per te vix licet/verū vt video licebit.li. vii.Eplā.v. In oībus meis eplis quas ad Cesarē/aut ad bal bum mitto/legittima quedā accessio est cōmendationis tue/nec ea vulgaris sed cū aliquo insigni iudicio mee erga te beniuolē= tie.Eplā.vi. Ego te cōmendare nō desisto/sed quid proficiā ex te scire cupio.Spem maximā habeo in balbo ad quē de te di ligentissime et sapiētissime scribo.Eplā.vii. Furniū nostrū tāti a te fieri/quātū ipius humanitas et dignitas postulat/ nec miror/et gaudeo/neq hoc exiltiare volo/quicquid in eū iudicii officiiq cōtuleris/id ita me accipere/vt in meipsū te putē con= tulisse li.x.Eplā i. Qz mihi tuā dignitatē cōmēdas/eodē tem pore existimo te mihi meā dignitatem cōmendare/quā me her cle non habeo tua cariorē/quare mihi gratissimum facies/si ex ploratū habebis tuis laudibus nullo loco nec consiliū/nec stu= diū meū defuturū.li.xi.Eplā.vi. Cū Appio Claudio sūma mihi necessitudo est multis eius officiis et meismutuis stituta peto a te maiorē in modū vel huānitatis tue/ vel mea causa/vt eū autoritate tua que plurimū valet conseruatū velis. Volo te cū vir fortissimus sis cognitus etiā clētissimū existimari/ma gno tibi erit ornamēto nobilissimū adolescētem/ beneficio tuo esse saluū/cuius quidē causa hoc melior debet esse/ꝙ pietate ad ductus propter patris restitutionē me cū Antonio coniunxit/

quare etsi minus verã causam habebis/tamẽ vel probabilẽ ali-
quã poteris inducere. Nutus tuus põt hominẽ summo loco na
tũ/sũmo ĩgenio/sũma virtute officiosissimum/preterea etiam
gratissimũ incolumẽ ĩ ciuitate retine/ quod vt facias ita a te pe
to/vt maiore studio/magis ve ex aĩo petere nõ possim. Eplã.
xxii. T. pinariũ familiarissimũ meum tibi tãto studio cõmen-
do/vt maiore nõ possim/cui cum propter oẽs virtutes/tũ etiã
propter studia cõmunia sũ amicissimus. Is procurat rõnes/ne
gotiaq̧ Dionisii nrĩ/quẽ et tu multũ amas/et ego omniũ pluri
mum. Ea tibi ego non debeo cõmendare/sed cõmendo tamẽ. Fa
cias igitur vt ex pinarii gratissimi hoĩs lrĩs/ tuum et erga illũ
et erga Dionisiũ studium perspiciamus liberalius. li. xii. Epi.
xxiiii. Quintus Curius qui ĩ affrica negotiatus est/vir bo
nus et honestus heredes fecit similes sui Gn. saturniũ. sextũ au
fidiũ. G. anneũ ex eorũ orõne intellexi/grãrũ actione eos ma-
gis egere ꝙ̃ cõmendatiõe tãta enĩ liberalitate se tua vsos predi-
cabãt/vt his plus a te tributũ intelligerẽ ꝙ̃ ego de te auderẽ ro
gare/audebo tamen. scio enĩ quantũ ponderis mea cõmendatio
sit hĩtura/quare a te peto vt ad eam liberalitatẽ qua sine meis
lrĩs vsus es quã maximus his lrĩs cumulus accedat. Epi. xxv.

Te mi Cornifici etiã atq̧ etiã rogo/ vt omnia lamie negotia
mea putes esse/curesq̧ vt intelligat hãc cõmẽdationẽ maxĩo sibi
vsui fuisse/hoc mihi gratius facere nihil potes. Eplã xxviii.

Aulũ fusiũ vnũ ex meis intimis/ obseruãtissimũ studiosissi
mũq̧ nrĩ/eruditissimũ hominẽ/et sũma huãnitate/tuaq̧ aĩcitia
dignissimum velim ita tractes vt mihi corã recepisti/tam gra-
tũ id mihi erit/quã ꝙ gratissimũ. Ipsũ preterea sũmo officio
et sũma obseruãtia tibi in perpetuũ deuixeris. li. xiii. Eplã. iii.

Cũ muĩcipibus volteranis mihi sũma necitudo est. magno
enĩ meo beneficio affeci cumulatissime mihi gratiã retulerunt
Nam nec in honoribus meis/laboribusq̧ vnquã defuerũt. Cũ
quibus si mihi nulla causa ĩtercederet/tamẽ ꝙ te vehẽtissime
diligo q̧q̧ me a te plurimi sentio fieri/et monerem te et horta-

rer/vt eorū fortūnis cōsuleres/presertim cum prope precipuā causā hrēnt ad ius obtinēdū. Illud vero dubitare nō debes qui tam graue/tam firmū/ tam honestū muicipiū tibi sūmo beneficio in perpetuū obligari velis. Gratissimum igitur mihi feceris/si volteranos oibus rebus integros/ incolumisq esse volueris. Eorū ergo domicilia sedes/rem/fortuās/que a diis imortalibus/et a prestātibus i repub. nrā ciuibus/sūmo senatus populiq Romani studio cōseruate sunt/tue fidei/ iusticie/bonitatiq cōmendo. Si pro meis pristinis opibus facultatē mihi res hoc tēpore daret/vt ita defēdere possē/ volteranos queādmodū cōsueui tueri meos/nullū deniq certamē/ in quo illis prodesse possem pretermitterē. Sed quādo apud te nihilominus hoc tēpore valere me cōfido/quā valueri sēper apud omnes/pro nrā sūma necitudine/ pariterq inter nos et mutua beniuolētia abs te peto/vt ita de volteranis mereare vt existimēt te eū quasi diuino cōsilio isti negotio propositū esse/apud quē vnū nos eorū perpetui defēsores plurimum valere possemus. Eplā. iiii. Sed mihi minus libet multa de equitate rei scribere/ne causa potius apud te valuisse videar q̄ gratia. Quobrē te i maiorē modū rogo/vt G. Curty/rem meam putes esse. Quid mea causa faceres vt id G. Curty. causa cū feceris meū existies quod ille per me habuerit/id me habere abs te putabo/ hoc te vehēnter etiā atq etiā rogo. Eplā v. Peto a te maiorē in modū pro nrā necessitudine/vt ea res tibi cure sit/ operāq des vt per te q̄ cōmodissime negotiū municipii admīstretur q̄ primū cōficiatur/ipsisq quorū nomina scripsi/vt q̄honorificētissime pro tua natura/et q̄liberalissime tractes/bonos viros ad tuā necitudinē adiūxeris municipiūq gratissimū beneficio tuo adiūxeris. Eplā. xii. Ea est eni Marcus Curius huānitate et obseruātia/vt eū tibi iam ipsū per se cōmendatū putem/ quod tamen si ita ē magnopere a te queso/vt ad eā voluntatē/si quā in illum ante has meas lrās cōtulisti/q̄maximus postea cōmendatione cumulus accedat/sin autē propter verecundiā suā minus se tibi obtulit/

aut nondũ eum satis habes cognitum: aut que cã est cur maio ris cõmendationis indigeat: sic tibi eũ cõmendo: vt neq maiore studio queꝗ̃ iustioribus de causis cõmendare possim: faciãq id quod debent facere hi qui religiose et sine ambitiõe cõmendant Spondebo ei tibi/vel potius spõdeo ĩ meq recipio: eos esse. M Curii mores: eamq tũ probitatẽ: tũ etiã hũanitatẽ: vt eũ et aĩcitia tua: et tam accurata cõmendatione si tibi sit cognitus: dig nũ sis existĩaturus. Mihi certe gratissimũ feceris si intellexero has lrãs tantũ quãtũ scribẽs confidebã apud te põdus habuisse Eplã. xviii. Cum Lisone patrẽsi est mihi quidẽ hospiciũ ve tus: quã ego nęcitudinẽ sctẽ colendã puto: sed ea causa etiã cum aliis cõpluribus fãiliaritas tanta nullo cũ hospite: et ea cũ offi ciis eius multis: tũ etiã consuetudine quotidiana sic est aucta vt nihil sit fãiliaritate nrã cõiunctius. Hunc igitur Lisonẽ: quem ego virũ optimũ grauissimũq cognoui: recipias in nccitudinẽ tuã: quod si feceris nõ dubito quin in eo diligẽdo: ceterisq post ea cõmendandis idem quod ego sis iudicii et volũtatis hĩturus quod tũ fieri vehẽnter studeo/tũ etiã illud vereor: ne si minus cumulate videbere fecisse aliquid eius causa: me ille negligẽter scripsisse putet: nõ te oblitũ mei: quanti enĩ me faceris: tum ex sermonibus quotidianis meis: tũ exẽplis etiã tuis potuit cog= noscere. Eplã. xx. Asclapone patrensi medico vtor familiari ter: eiusq tũ cõsuetudo mihi iocunda fuit: tũ ars etiam ꝗ̃ sum expertus in valitudine meorũ. In qua mihi tũ ipsa scia: tũ etiã fidelitate: beniuolẽtiaq satisfecit. Hunc igitur tibi cõmendo et a te peto: vt des operam/vt intelligat diligẽter me scripsisse de sese meãq cõmendationẽ vsui magno sibi fuisse: erit id mihi ve hẽnter gratũ. Eplã xxi. Cum antea capiebã ex officio meo voluptatẽ: ꝙ meminerã ꝗ̃ tibi diligẽter Lisonẽ hospitẽ et fami liarẽ meũ cõmendassẽ: tum vero postea ꝙ ex lrĩs eius cognoui eũ tibi falso suspectũ fuisse vehẽntissime letatus sũ: me tam dili gentẽ in eo cõmendãdo fuisse. Ita enĩ scripsit ad me sibi meam cõmendationẽ adiumento fuisse: et oĩa mihi tua et facta et dicta

laudabat. Quapropter etsi a te ita tractatur/ vt iam non deside-
ret cōmendationē meā/ isq; se lr̄is meis omīa cōsecutū putet/ ta
men a te peto in maiorē modū/ vt eum etiam atq; etiam tuis of
ficiis liberalitate cōplectare. Scriberē ad te qualis vir esset/ vt
superioribus lr̄is fecerā/ nisi eū iam per seipsū tibi satis esse no
tū arbitrarer. Eplā. xxv. Te mihi plance pro paterna necci-
tudine/ pro nr̄o amore/ pro studiis/ et omī cursu nr̄o totius vi
te simillimo/ rogo/ et a te ita peto/ vt maiore cura/ maiore stu-
dio nullo modo possim/ vt hanc rem suscipias/ meā putes esse
euitare contēdas/ efficias/ vt mea cōmendatione/ tuo studio Ce
saris beneficio hereditatē propinqui sui C. capito obtineat trice
sima. Gaio flauio honesto et ornato viro equite romano
vtor q̄ familiariter. fuit enī generi mei Gn pisonis pernecessa-
rius/ meq; diligentissime obseruat/ et ipē et L. Flauius frater e
ius. Quapropter velī honoris mei cā/ quibus rebus honeste/
et pro tua digītate poteris q̄ honorificentissie/ et quā liberalissi
me Gaiū Flauiū tractes. Id mihi sic erit gratum/ vt gratius es
se nihil possit. Sed preterea tibi affirmo neq; ambitione addu-
ctus facio/ sed tum familiaritate et necītudine/ tum etiam veri-
tate/ te ex Gay Flauii officio et obseruātia/ et preterea splēdore
atq; inter suos gratia magnā voluptatē esse capturū. Epi. xxxii.
In Alesma ciuitate tam lauta/ tamq; nobili cōiūctissimos ha
beo et hospicio et familiaritate. M. et. G. Clodiū archagatū et
philonē. Sz vereor ne quia cōpluris tibi precipue cōmēdo exe
quare videar ābitiōe quadā cōmēdatiōes meas/ quāq; a te quidē
cumulate satisfit et mihi et meis oībus. Sz velī sic existīes hāc
familiā/ et hos mihi maxīe esse cōiūctos vetustate/ officiis/ beī
uolentia. Qzobrē peto a te in maiorē modū/ his omībus in re-
bus quātū tua fides dignitasq; pacietur cōmodes. Id si feceris
erit mihi vehētissime gratū. Epi. xxxiii. Gneo otalicio na-
sone vtor faīliarissime/ ita prorsus vt illius ordinis nullo fami
liarius. Nam et huānitate eius et probitate et cōsuetudine quo
tidiana magnopere delector. Nichil iam opus est expectare te

quibus eum verbis cõmendē quo sic vtar vt scripsi. habet is in prouĩtia tua negotia que procurãt liberti. Hilarius antigonus demrãtus quos tibi negotiaq oia Nasonis non secus cõmendo ac si mea essent. Gratissimũ mihi feceris si intellexero hanc cõmendationē magnum apud te pondus habuisse. Eplã. xxxiiii.

Auitum mihi hospicium est cũ Lisone / valdeq ab eo obseruor / cognouiq dignũ et patre et auo. Est enĩ nobilissima familia. Quapropter cõmendo tibi rem eius / domũq maiorē in modũ / magnoq opere abs te peto / cures vt is intelligat meam cõmendationē / maximo sibi apud te adiumento / et ornamento fuisse. Epi. xxxv. Luciũ et Gaiũ aurelios lucii filios quibus et ipsis et patre eorũ viro optimo failiarissime vtor / cõmendo tibi maiorē ĩmodũ adolescẽtis oibus optimis artibus ornatos meos perneccios tuam amicitia dignissimos / si vlla mea apud te cõmendatio valuit. q scio multas plurimũ valuisse / hec vt valeat rogo. Qz si eos honorifice liberaliterq tractaris / et tibi gratissimos / optimosq adolescẽtes adiunxeris / et michi gratissimũ feceris. Episto. xli. Etsi ex tuis et ex L. oppii familiarissimi mei litteris cognoui te memorē cõmendatiõis mee fuisse. Idq pro tua sũma erga me beniuolẽtia / proq nrã necitudine mĩme sum admiratus / tamen etiam atz etiã tibi L. oppii absentis negotia cõmendo. Tanta mihi cũ eo necitudo ẽ familiaritasq / vt si res mea esset nõ magis laborarē. quapropter gratissimũ mihi feceris si curaris vt is intelligat me a te tantũ amari / quantum ipse existimo. hoc mihi gratius facere nihil potes. Idq vt facias vehẽnter te rogo. Eplã. xlv. Quid ego tibi cõmẽdē eũ quē tuipse diligis / sed tamẽ vt scires eũ a me nõ diligi solũ / verũetiã amari / ob eam rem tibi hec tibi scribo / omniũ tuorũ officiorum que et multa et magna sunt mihi gratissimũq fuerit si ita tractaris eguacium vt sentiat et se me a me et me a te amari. Hoc te vehẽnter etiã atz etiã rogo. Episto xlviii. Sũpsi hoc mihi pro tua in me obseruãtia quã penitus perspexi q̃diu brundusii fuimus / vt ad te failiariter / et quasi pro meo iure scriberē

si qua res esset de qua valde laborare M. Curius qui patras ne
gociatur ita michi familiaris est vt nihil possit esse coniūctius
multa illius in me officia / multa in illū mea / et quod maximū
ē sūmus iter nos aōr et mutuus. Que cū ita sint si vllā ī aīci=
cia mea spē habes / si ea que in me officia et studia Brūdusii cō
tulisti / vis mihi etiā gratiora efficere ꝙꝙ sūt gratissia / si me a
tuis oībus amari vides / hoc mihi datū largire. vt M. Curium
sartū et tectū (vt aiūt) ab oī incōmodo / detrimēto / molestia sin
cerū / integrūq; ꝯserues / et ipse spondeo / et oēs hoc tibi tui pro
me recipiēt ex mea amicicia / et ex tuo in me officio maximū te
fructū / sūmāq; voluptatē esse capturū. Epi. li. Publiū me=
scenū equitē Romanū / oībus rebus ornatū / meūq; perfamilia
rē tibi ꝯmēdo ea ꝯmēdatiōe que pōt esse diligētissima / peto a te
et pro nostra et pro paterna amicicia / vt eū in tuā fidē recipias
eiusq; rē / famāq; tueare. Virū bonū / tuaq; aīcicia dignū tibi ad
iunxeris / mihiq; gratissimū feceris. Epi. xii. Lucius custidi
us est tribulis et municeps et familiaris meus / Is causā habet
quā causā ad te defert / ꝯmēdo tibi hominē sicut tua fides / et me
us pudor postulat / tātū vt facilis ad te aditus habeat / que equa
postulat / vt libēte te impetret / senciatq; meā sibi amiciciā etiam
cū lōgissime absim prodesse imprimis apud te. Epistola. lx.
Multos tibi cōmendē necesse est / quoniā oībus nostra necessitu
do nota est / tuaq; erga me beniuolētia / sed tamē etsi oīum quos
cōmēdo velle debeo / tamē cū omnibus non eadē mihi causa est
T. augusius et comes meus fuit illo miserrimo tēpore / et om=
niū itinerum / nauigationū / laborū / periculorū meorū socius /
neq; hoc tēpore discessisset a me nisi ego ei permisissem. Quare
sic eū tibi cōmendo / vt vnū de meis domesticis et maxime ne=
cessariis. pergratum mihi feceris si eū ita tractaris / vt ītelligat
hāc cōmēdationē sibi magno vsui atq; adiumēto fuisse. Epistola
lxxiiii. Etsi nō dubito quī apud te mea cōmēdatio prima sa
tis valeat / tamen obsequor homini familiarissimo C. Auiano
flacco / cuius causa omnia tum cupio tū me hercle etiā debeo /
de quo et presēs tecū egi diligēter / cū tu mihi humanissime re=
spondisti / et scripsi ad te accurate antea / sed putat interesse sua

me ad te cõsepissẽ me scribere. Quare velĩ mihi ignoscas si illius volũtati obtẽperãs: minus videbor meminisse cõstãtie tue. A te illud idẽ peto: vt de loco quod deportet frumẽtum: et de tẽpore Auiano commodes: quorũ vtrũq; per eũdẽ me obtinuit triennium: dũ Põpeius isti negocio prefuit. Sũma est in quo mihi gratissimũ facere possis: si curaris vt Auianus quãdo se a me amari putet: me a te aãri sciat: erit id mihi gratũ. Epi. lxxvii.
Hec ex Tullio circa cõmendationẽ. Sequũtur nũc circa idẽ ex Gasparino Pergamensi. ꝛc. AD IDEM. Capi. viii.

Nihil magis nature tue cõuenire arbitror: q̃ vt apud te beneficiorũ meõria q̃lõgissima sit: iniuriarũ vero breuissima. Scis nec te latet metellũ sepenumero se et opes suas pro te obiecisse magnis periculis: vt honorẽ tuũ defẽderet: cogita nũc vt idẽ facias: et se ac cãs suas cõmẽdatas habeas. Nisi satis nota esset tibi virtus ac sapiẽtia Metelli: lõgiori ad te orõe vterer: sꝫ cũ ea res tibi sit notissĩa nõ puto aliud prestare: nisi vt te oratũ velĩ: ne causã tuã periclitari patiaris: prositq; aliquid ei: q tã claris imaginibus ortũ traxerit. Metellus se tibi cõmendat rogatq; vt fortunas suas tuearis. Ego vero pro cã eius fere magis laboro: q̃ si res mea ageretur: quare te maxĩe oratũ volo: vt cũ tuipẽ sẽper nobilitatis defẽsor fueris: huic hoĩ non ignobili faueas: iudicesq; nullã ex tuis laudibus maiorẽ esse: q̃ si a te hoĩe ornatissĩo atq; ãplissimo cã sua defẽsa fuerit/nec has putes aut illius tãtum: aut meas preces esse/nemo enĩ vir bonus ẽ in ciuitate: qui non hoc idẽ maxime a te velit. Si enĩ causã eius assũpseris ĩcredibile est quantã grãꝫ apud oẽs bonos inuẽturus sis. Cũ veterẽ in me beniuolentiã tuam sepe cogito: nihil est quod de officio tuo dubitẽ: securo itaq; aĩo tibi fortunas meas cõmendo/elegiq; teipsũ ex omnibus amicis meis: cui me et opes meas potissĩe crederẽ. Sũma que inter nos a pueris vsq; necessitudo fuit et rerũ pene omniũ societas facit vt maiorẽ in te spẽ habebam. q̃ in aliquo eorũ quos postea natos habeã. Cũ multi se vltro mihi offerũt pollicerẽtur ĩpigre operã suã in nullo alio certe spẽ meã reponere volui: q̃ ĩ te vno. Cũ iustitiã tuã specto

nihil cause mee diffido/ scio quidē nūq̄ te cuiusq̄ homīs poten
tiā aut opus tāti fecisse/ quin multo plus nrārū legum iusticiā
et equitatem feceris. Gaudeo plurimū iudiciū meū quod de
te feci/ cū multis bonis et doctis viris oueire. Nemo fere est q̄
cū audiuit te assūptū esse in arbitrū cāe mee/ nō iudicet me su=
periorē futurū. quare ne hanc expectationē fallas etiā atq̧ etiā
queso. Tu velī dignitatē meā ↄmēdatā habeas/ et pro tua sa
pietia partes meas quātū poteris cōtra potētiā istorū hominū
tuearis. Hec Gaspari. Te oro vt in tēpore maiorē in modū
me ↄmēdes sūmo pōtifici/ nō quidē vulgari vt solēt amore/ sed
exquisitiori quodā ac diligentiori/ vt plane ītelligat nō vilē esse
recommēdationē tuā. Poggius. Gabriele mirabili/ qui tibi
has litteras reddidit/ vtor iam multos annos familiarissime/ et
sūma ē mihi cū eo amicicia. Is nōie ducis Sphorcie it legatus
ad Alfonsū Regē legatiōe libera/ quare cū istac esset iter factu
rus/ nō potui nihil ei dare ad te lrārū/ vt et te gabrieli et tu ga
brielē nosces. Vale. Philelfus. Cū Iohannes marius filius
ad te iret/ non ei potui nihil lrārū dare quibus intelligeres te
mihi facturū rē gratissimā/ si meo etiā nōie et libēter et perhu=
mane/ vt bonos et eruditos soles/ eū exceperis. Idem. Peto
abs te maiorē ī modū/ vt quod et mihi corā recepisti/ et ex pro
xīs meis lrīs audire potuisti id apud patrē tuū prestātissimū et
munificētissimū principē q̄primū et q̄optime ↄficias h.c mi=
hi re neq̧ gracius quicq̄ neq̧ magis necessariū prestare potes.
Idē. Petii abs te proxīs lrīs secūdū quod etiā nūc tertiū et
peto/ et te quoq̧ si poteris rogo/ vt rem meā apud principē no=
strū munificētissimū patrē tuū/ vbi minus cōfeceris ita ↄficias
vt mihi abiēs corā recepisti. In hūc diē neq̧ tu respōdisti quic=
q̄/ nec ex alio sum certior factus quid egeris/ aut non egeris.
Ita aut respōde q̄primū / aut equū mitte quo vehor ad vos.
nā si ad vos venero facile futurū suspicor ne vacuus mediola=
nū repetā/ preserti cū iā instet natalis christianus/ qui pricipes
solet ad benificentiā exhortari. Idē. Quod et priceps noster
Frācīscus Sphorcia tibi abeūti iusserat et ipse verbis pluribus
abs te pecii/ si minus in hāc diē cōficere potuisti/ vt cōficias tā

dem cupio. hac ei vna re neq gratius mihi quicq prestare queas / neq etiã iocundius. Atqui beneficiũ illud quis nõ libenter oferat: quod is ĩ quẽ oferamus maxĩe sit facturus: et eo tamen plurus nõ sit? Sic ei tũ sumus liberales: cũ ex huiusmõi nrã liberalitate neq molestie / neq incommodi quicq accipimus. Tenes quid velim. Vale. Idẽ. Te admodũ oratũ velĩ presentẽ tabellariũ mea hẽas causa q cõmendatissimũ. Nã quicquid auspicorũ et cõsilii suã in re cõsuleris / meis addictũ fortunis certo existimauerĩ: rectaq mihi censura fuerit ob eam tue comitati beneficentia multoq obstrictiorẽ esse oportere. Balda. Rasinus. Et hec circa cõmendationẽ sufficiant.

CIRCA lrãs ad amicũ datas / aut ab eo receptas clausule exordiales vt plurimũ Marci Tullii Ciceronis Incipiũt.

Ca. ix.

Egi tuas lrãs quibus ad me scribis gratũ tibi esse: q crebro certior per me fias de omibus rebus: et meã erga te fidẽ: et beniuolẽtiã facile perspicias quorũ alterũ mihi vt te plurimũ diligã facere necẽ ẽ: si volo is eẽ quẽ tu me eẽ voluisti. Alterũ facio libẽter. vt quoniã ĩteruallo locorũ ac tẽporũ disiũcti sumus per literas tecũ q sepissime colloq r. q si rarius fiet q tu expectabis: id erit cãe: q nõ eius generis mee lrẽ sũt: vt eas temere omittere audeã: quoties mihi ceterorũ hoĩm ptãs erit: quibus rcẽ dẽ nõ pretermittã. li. i. epi. vi. De oĩbus rebus que ad te pertinẽt / quid actũ / quid cõstitutũ sit / quid Põpeius susceperit: optĩe exẽplatorio cognosces: q nõ solũ ĩterfuit his rebus s3 etiam prefuit: neq vllũ officiũ erga te hoĩs amãtissimi prudentissimi diligẽtissimiq pretermittit. Ex eodẽ et de toto statu rerũ coium cognosces que quales sint nõ facile est scribere. epi. vii. Periocũde fuerũt mihi lrẽ tue: quibus ĩtellexi te perspicere meã in te pietatẽ quid eĩ dicã beĩuolẽtiã: cũ illud ipsũ grauissimũ et sãctissimũ nomen pietatis leuius mihi meritis erga me tuis esse videatur. Q2 aũt tibi grata mea erga te studia scribis eẽ: facis tũ q dẽ abũdãtia q dã aõris: vt etiã grata sint ea que pretermitti sine nefario scelere nõ possũt. Tibi autẽ multo notior atq illustrior meus ĩ te aĩmus eẽt si hoc tẽpore oĩ: quo seiuncti fuimus

et vna et Rome fuissemus.epi.viii. De qua rõne tota iā vi=
detur mihi exponēdi tēpus dari.vt tibi rescribā ad ea que que=
ris.Epi.eade. Que ad me de tuis rebus domesticis scribis/
queq; mihi cōmēdas/ ea vt ante mihi cure sūt et me nolim ad=
moneri/ rogari vero sine magno dolore vix possū. Epi.x.
Q.ꝗ me noīe neglīgētie suspectū tibi esse doleo/tamē nō tā mi
hi molestū fuit accusari abs te officiū meū ꝗ iocū.ū requiri /
preserti ꝗ in quo accusabar culpa vacarē in quo aūt desiderare
significabas meas lrās pre te fers perspectū mihi quidē/s; ta=
men du ce et optatū amorē tuū.equidē neminē pretermisi quē
quidē ad te peruēturū putarē cui lrās nō dederī. Etenim quis
est tam in scribēdo impiger ꝗ ego. A te bis vero ter ve ad sū=
mū et eas perbreuis litteras accepi/ quare si iniquus es in me
iudex/cōdemnabo eodē ego te crimīe/sin me id facere noles/te
mihi equū prebere debebis.Sed de lrīs hactenus/nō enī vere=
or/ne nō scribēdo te expleā/preserti si in eo genere studiū me=
um nō aspernabere.li.ii.Epi.i. Sed hec ipsa nescio recte ne
sint lrīs commissa/quare cetera cognosces ex aliis.Epi tola.v.
Scribent alii/multa nūciabunt/perfert etiā multa ipse ru=
mor/quare ego nec preterita/nec presentia abs te/sed vt ab ho
mīe lōge ī posterū prospiciēte futura expecto/vt ex tuis rebus
cū formā r.p.viderī/quale edificiū sit futurū scire possi. Neq;
tamē adhuc hēo quo te accusē/neq; eī fuit quod tu plus proui=
dere posses ꝗ quiuis nostrū.epi.viii. S; hec pluribus/mul
taq; alia et de te.et ad te ꝗprimū ero aliquid nactus ocii.epi.ix
Accepi aūt a te missas litteras in Cilicia/ cū essem in castris
ad.x.klās quintiles scriptas humanissime/quibus facile et of=
ficium et ingeniū tuū perspici posset / sed neq; vnde/ neq; quo
die date essent/atq; quo tempore te expectarē significabant/nec
is qui attulerat a te acceperat/vt ex eo scirē/ quo ex loco atq; tē
pore essent date.Eplā vltīa. Sed tue lrē de tua presertim di=
gnitate/et de nrā coniunctiōe maximi sunt apud me ponderis
mihi questor optatior obtingere nemo potuit. Eadem epistola
Pluribus verbis ad te scriberē/si aut tua humanitas lōgio=
rē orōe; expectaret/aut fieri nostra amicicia pateretur /aut res

verba deſideraret/ac nō pro ſe ipſa loqueretur. li. iii. Epiſto. ii.

Quod ſcribis manēdi tibi cāꝫ eā fuiſſe vt me ꝯueires id mihi ne mēciar eſt gratū. Epi. iii. Trales veni ad vi klās ſextiles. Ibi mihi preſto fuit lucilius cum lrīs mādatiſqꝫ tuis/ quo quidē homine neminē potuiſti nec mihi amiciciorē/ nec vt arbitror ad ea co gnoſcēda que ſcire volebā aptiorē prudentiorem ve mittere. Ego aūt et tuas litteras legi libenter/ et audiui Lucilium diligenter. Epiſtola quarta. Moleſtiſſime autem fero/ ꝙ te vbi uiſurus ſi neſcio/ eoqꝫ ad te tardius ſcripſi/ ꝙ quotidie teipſū expectabam/ cum interea ne litteras quidē vllas accepi/ que me docerēt quid ageres/ aut vbi te viſurus eſſē. Epiſtola. v. Pluribus verbis ad te ſcribā/ cū plus ocii nactus ero. Hec ſcripſi ſubito cū Bruti pueri laodicee me ꝯueīſſēt/ et ſe romam properare dixiſſēt. itaqꝫ nullas his preter ꝙ̄ ad te et ad brutū dedi lrās. epi. vi. Etſi ꝙ̄tū ex tuis lrīs ītelligere potui videbā te hāc eplāꝫ cū ad vrbē eēs eē lecturū refrigerato iā leuiſſio ſermone hoīm prouīcialiū / tamē cū tu tā multis verbis de īproborū orōe ad me ſcripſiſſes/ faciūdū mihi putaui/ vt tuis lrīs breui reſpōderē/ ſed prima duo capita eplē tue tacita mihi quodāmodo reliquēda ſunt/ nihil eni hēnt quod diffinitum ſit aut certū. epi. vii. Sꝫ ſi me diligis ſi a me diligi vis ad me lrās/ vt ꝙ̄plurimū leticia afficiar mittito. viii. Q. ſeruilius perbreuis mihi lrās a te reddidit que mihi nō minus lōge viſe ſūt Iniuriā enī mihi fieri putabā cū rogabar. Epi. ix. Stomachoſiores meas lrās quas dicas eſſe nō ītelligo. Bis ad te ſcripſi me purgās diligēter/ te leuiter accuſās ī eo ꝙ de me cito credidiſſes/ quod genus querele mihi quidē videbatur eē aīci/ ſin tibi diſplicet nō vtar eo poſt hac/ ſed ſi vt ſcribis he lrē nō fuerūt diſerte/ ſcito meas nō fuiſſe/ vt eī Ariſtarchus homeri verſū negat/ quē nō probat/ ſic tu (libet enī iocari) quod diſertū nō erit ne putaris meū. Epi. x. Accipio accuſationē tuā q̄ vſus es/ cur ſepius ad me lrās vno exēplo dediſſes/ ſed accipio ex ea parte/ quatenus aut negligētia/ aut īprobitate eorū q̄ eplās accipiūt fieri ſcribis ne ad nos perferātur. Illā partē excuſatiōis q̄ te ſcribis orōis paupertate (ſic enī appellas) hiſdē verbis epi-

stolas sepius ad me mittere nec nosco nec probo. Et ego quē tu per iocū (sic enī accipio) diuicias orōis hrē dicis: me nō esse ver borum admodū inopem agnosco. li. iiii. Episto. iiii. Hi autē qui essent audere scribere: nisi te intelligere cōfidere. Epi. vii.

Etsi perpaucis ante diebus dederā lrās nūcio ad te pluribus verbis scriptas: quibus declarauerā quo te anīo censerē eē oporteret: et quid tibi faciēdū arbitrarer: tamē cū Theofilus libertus tuus proficisceretur: cuius ego fidē erga te: beniuolentiāq; perspexerā: sine meis lrīs eū ad te venire nolui. Hisdē igitur de rebus etiā atq; etiā hortor. quibus superioribus lrīs hortatus sū: vt in ea republica quecunq; est q̄primū velis esse. Epi. ix. Querenti mihi iādiu quid ad te potissimū scriberē: non modo certa res vlla: sed ne genus quidē lrārū vsitatū veniebat in mentē. Vnam enī partē et cōsuetudinē earū epistolarū quibus secundis rebus vti solebamus: tempus eripuerat / perfecerat q; fortunā: ne quid tale scribere possē: aut oīno cogitare. Relinquebatur triste quoddā et miserū: et his tēporibus ɔsentaneū genus lrārū: id quoq; deficiebat me: ī quo debebat eē / aut promissio auxilio alicuius / aut ɔsolatio doloris tui. Quid pollicerer nō erat. Ipse enī pari fortuna adiectus aliorū opibus casus meos sustentabā: sepiusq; mihi veniebat ī mentē queri q; ita viuerē: q̄ gaudere q; viuerē. epi. xiii. Accepi perbreues tuas litteras: quibus id quod scire cupiebā cognoscere non potui / cognoui aūt id quod mihi dubiū nō fuit. Nā q̄ fortiter ferres cōmunis miserias nō intellexi: q̄ me aāres facile perspexi: s; hoc scierā. Illud si scissem: ad id meas lrās acōmodassē. epi. vltia. Q; scribis de recōciliata nrā grā: nō itelligo cur recōciliatā esse dicas que nunq̄ iminuta est. li. v. Epi. ii. De meis rebus ne vobis multitudine litterarū molestior essē: ad Leliū perscripsi de rationibus prouīcie quid vellē fieri: vt is vos doceret: et cōmonefaceret. Epi. iii. Ex lrīs tuis quas publice misisti cepi vna cū oībus incredibilē voluptatem. tantā enī spem ocii ostēdisti: quantam ego semper omnibus: te vno fretus pollicebar Sed hoc scito tuos veteres hostes nouos amicos vehēnter lrīs perculsos: atq; ex magna spe deturbatos iacere. Ad me aūt lit=

teras quas misisti quanq̄ exiguā significationē tue erga me vo
lūtatis habebāt / tamen mihi scito iocundas fuisse. Nulla enim
re tam letari soleo / q̄ meorū officiorū ɔscientia / quibus si quā
do nō mutue respōdetur / apud me plus officiis reddere facili=
me patior. Epi. vii. Has lrās velim existimes federis hitu=
ras esse vim / nō eplē / neq; ea que tibi promitto ac recipio san=
ctissime eē obseruaturū / diligēti simeq; facturū. Que a me su=
scepta defēsio ē te absente dignitatis tue / ī ea iā ego nō solū aīci
cie nrē / sʒ etiā ɔstātie mee cā permanebo. Q̄obrē satis eē hoc tē
pore arbitratus sū hec ad te me scribere / siquid ipse ītelligerē /
aut ad volūtatē / aut ad ɔmodū / aut ad āplitudinē tuā pertinere
mea spōte id esse facturū. Sin aūt quippiā aut a te essē admoni
tus / aut a tuis / effecturū vt ītelligeres nihil neq; te scripsisse /
neq; quēq̄ tuorū frustra ad me detulisse. Q̄obrē velī ita et ip=
se ad me scribas de oībus minimis maxīs mediocribusq; rebus
vt ad hominē aīcissimū / et tuis precipias / vt opera / ɔsilio / auto
ritate / grā mea sic vtātur in oībus publicis priuatis forēsibus
domesticis tuis aīcorū hospitū cliētū tuorū negociis / vt quod
eius fieri possit / presētie tue desiderium meo labore minuatur
epi. viii. Corā me tecū eadē hec agere sepe conantē deteruit
pudor quidā pene subrusticus / que nūc expromā absens auda
cius. Eplā enī nō erubescit. ardeo cupiditate īcredibili neq; vt e=
go arbitror reprehēdenda / nomē vt nostrū scriptis illustretur /
et celebretur tuis / quod etsi mihi sepe ostēdis te esse facturum /
tamē ignoscas velī huic festinatiōi mee. epi. xii. His de re=
bus quid acturus sis / si tibi molestū nō ē / rescribas mihi veli.
e. eadē. Quanq̄ ipsa ɔsolatio lrārū tuarū mihi gratissīa ē (de
clarant enī summā beniuolētiā pari prudētia coniūctā) tamē il=
lū fructū ex his litteris vel maximū cepi / q̄ quasi te preclare
huīnas res cōtemnētem / et optime ɔtra fortunā paratū / arma
tumq; cognoui. Quā quidē laudē sapiētie tue statuo esse maxi
mam / non aliūde pēdere nec extrīsecus aut bene / aut male vi=
uendi suspēsas habere rōnes. Que cogitatio cū mihi non om=
nino excidisset (etenī penitus insederat) vi tamē tēpestatum / et
concursu calamitatū erat aliquātulū labefactata atq; conuulsa.

Cui te opitulari et video/et id fecisse etiā proximis lrīs multūq; profecisse sentio. Itaq; hoc sepius dicendū/ tibiq; nō significandū solū sed etiā declarandū arbitror/nihil mihi esse potuisse tuis lrīs gratius. Eplā. xiii. Omīs amor tuus ex oībus partibus se ostendit ī his lrīs quas a te proxime accepi/nō ille quidē mihi ignotus sed tamē gratus et optatus / dicerē iocundus nisi id verbū in ōne tēpus perdidissē. epi. xv. His ego lrīs siquid profecissem/ existimabā optandū quiddā me esse assecutū. Sin minus forte valuisset/officio tamē esse fūcturū beniuolētissimi atq; amicissimi/ quem me tibi et fuisse semper existimes velim et futurū esse confidas. Epistola decima sexta. Non obliuione amicitie nostre nunc intermissiones cōsuetudinis mee/superioribus tēporibus ad te nullas lrās misi/ sed q; peiora tempora in ruinis reipub. nrī q; iacuerūt/ posteriora autem me ascribendo tuis iniustissimis atq; acerbissimis incōmodis retardarūt Cum vero et interuallū iam satis longū fuisset/et tuam virtutem/animiq; magnitudinē diligētius essem mecum recordatus non putaui esse alienū institutis meis hec ad te scribere. Episto. xvii. De tuo aūt filio vereor/ne si nihil ad te scripserim/debitū eius virtuti testimoniū videar nō cepisse. Sin autē omnia que sentio perscripseri/ne refricem meis lrīs desideriū ac dolorem tuū/sed tamē prudētissime facies si illius pietatē/virtutem industriam vbicūq; eris tuā tecū esse duces. Nec enī nrā minus sunt/que anīo cōplectimur q̄ que oculis intuemur. Q̄obrem et illius eximia virtus/ summusq; in te amor magne tibi cōsolationi esse debet. Epi eadē. Peto a te ne me putes obliuiōe tui rarius ad te scribere q̄ solebā sed aut grauitate valitudinis/qua tamē iam paulum videor leuari/aut q; absim ab vrbe/ vt qui ad te proficiscātur scire nō possim. Quare velī ita statutū habeas me tui memoriā cū sūma beniuolētia tenere/tuasq; omīs res non minori mihi cure/q̄ meas esse. li. vi. Epistola. ii. Superioribus lrīs beniuolentia magis adductus/ q̄ q; res ipsa postularet fui longior/neq; enī confirmatione nrā egebat virtus tua neq; erat ea cā mea atq; fortuna/vt ego cui ipsi omīa deessent alterū confirmarē/hoc item tempore breuior esse debeo/ siue enī

nihil tū opus fuit tam multis verbis nihilo magis nunc opus
est siue tū opus fuit / illud satis est / preserti cum accesserit nihil
noui. Nam etsi quotidie aliquid audiuimus earum rerum quas
ad te perferri existimo / summa tamē eadem est ! et idem exitus
quē ego tam video animo / q̄ ea que oculis cernimus / nec vero
quicq̄ video / quod nō idem te videre certo scio. Epi. iii. No=
ui quid ad te scriberē nihil erat ! et tamen siquid esset sciebā te a
tuis certiorē fieri solere. De futuris aūt rebus etsi sēper diffici=
le est dicere / tamē interdū cōiectura possis propius accedere cū
res est eiusmodi / cuius exitus prouideri possit . Epistola quarta
Sed hec satis multa / vel plura potius q̄ necē fuit ! facit autē
nō loquacitas / sz beniuolentia lōgiores eplās. epi. eadē. Nec
dubito quin legēte te has lrās / cōfecta iā res futura sit. epi. xii.
Nō ea res me deterruit / quo minus posteaq̄ in Italiam veni
sti lrās ad te mitterem q̄ tu nullas ad me miseras / sed quia nec
quid tibi pollicerer ipse egens rebus omībus / nec quid suaderē
cū mihimetipsi cōsiliū deesset / nec quid cōsolatiōis afferrē in tā
tis malis reperiebā. hec quāq̄ nihilo meliora sunt / nūc etiā atq̄
etiam multa desperatiora / tamē inanis esse meas lrās / q̄ nullas
esse malui. Epi. vltīa. Hec a te pluribus verbis scripsi q̄ so=
leo / nō otii abundantia / sed amoris erga te / quo me quadā eplā
subinuitaras si memoria tenes / vt aliquid ad te eiusmodi scribe
rem quo minus te pretermisisse ludos peniteret / quod si assecu
tus sum gaudeo / sin minus hoc me tamen consolor / q̄ post hac
ad ludos venies nosq̄ vises / neq̄ in eplīs reliques meis spē ali=
quam delectationis tue. li. vii. Epi. i. Hec ad te scripsi verbo
sius et tibi molestus fui q̄ te cū mei / tū reipub. causa cognoui
amantissimū ! notū tibi omē cōsiliū meū esse volui. Epistola. ii.
Habes eplām verbosiorē fortasse q̄ velles / quod tibi videri
putabo / nisi mihi lōgiorē remiseris. Ego sique volo expediero
breui tempore te vt spero videbo. Eplā eadē. Iamdiu igno=
ro quid agas / nihil enī scribis / neq̄ ego ad te his duobus men
sibus scripserā. Cupio scire quid agas ! et vbi sis hyematurus.
Eplā. ix. Mirabar quid esset q̄ tu mihi lrās mittere ītermi=
sisses. Indicauit mihi pansa meus epicureū te esse factū. O

castra preclara/ quid tu fecisses si te Tarentū et nō samarobri=
nam misissem. Eplā. xii. Adeo ne me iniustū esse existimasti
vt tibi irascerer/ q̧ parū mihi cōstans et nimiū cupidus dicendi
viderer/ ob eaq̧ causā me arbitrare lrās ad te iamdiu nō misisse.
Mihi perturbatio aīmi tui q̄ vnis lrīs perspiciebam molestiam
attulit. Neq̧ alia vlla fuit causa ītermissionis epistolarum/ nisi
q̧ vbi esses plane nesciebam. Episto. xiii. Crisippus vectius
Circhi architecti libertus fecit vt te nō īmemorē putarem mei.
Salutē enī mihi verbis tuis nūciaret. Valde iam lautus es/ qui
grauere lrās tuas ad me dare homini presertī prope domestico.
Qz si scribere oblitus es nimis multi iā te aduocato causa cadēt
si nostri oblitus es dabo operam/ vt istuc veniam āteq̄ plane ex
animo tuo effluo. Epist. xiiii. Accepi a te aliquot eplās vno
tēmpore quas tu diuersis tēporibus dederas/ in quibus me cete
ra delectarunt/ significabant enī et istā miliciā iam firmo aīmo
ferre et esse fortē virū et cōstantē/ que ego paulisper a te ita de=
sideraui non imbecillitate anī tui / sed magis vt desiderio nrī te
estuare putarē. Quare perge vt cepisti/ forti aīo istā tolera mi
litiā/ multa (mihi crede) assequere. Epi. xviii. Qz epistolā cō=
scissā doles/ noli laborare! salua est domi/ petes cum libebit. Qz
aūt me mones valde gratū est/ idq̧ vt semper facies rogo. Epi.
xxvi. Derideri vt putas/ nūc demū ītelligo te sapere/ sed me
hercule extra iocū! valde mihi tue lrē facete elegātesq̧ vise sunt.
Epi. xxxiii. Tu mi volumi quando et instituisti/ et mihi vi=
des esse gratū/ scribe ad me q̄ sepissime de rebus vrbanis/ de. r.
p. iocūdus est mihi sermo lrārū tuarū. eadē. Quod tibi dece
denti pollicitus sum/ me oēs res vrbanas diligentissime tibi per
scripturū data opera paraui/ qui sic oīa persequerer! vt verear
ne tibi nimium arguta hec sedulitas videatur/ tametsi tu scio q̄
sis curiosus/ et q̄ omnibus peregrinātibus gratū sit minimarū
quoq̧ rerū que domi gerūtur fieri certiores/ tamē in hoc te de
precor ne meū officiū hoc arrogātie cōdemnes/ q̧ hunc laborē
alteri delegaui/ nō quin michi suauissimū sit/ et occupato/ et ad
lrās scribēdas et tu nosti pigerrimo/ tue memorie dare operā.
li. viii. Epi. i. Tu si Pompeiū vt volebas offendisti qui tibi

visus sit/et quā orationē habuerit tecū/quāq; ostenderit volūta tem(solet enī aliud sentire et loqui!neq; tantum valere ingenio vt nō appareat quid cupiat)fac mihi perscribas. Eadem. Exa minatus sū tuis lrīs/quibus te nihil nisi triste cogitare ostēdisti neq; id quid esset perscripsisti/non enī quale esset quod ve cogi= tares aperuisti. has ad te illico litteras scripsi per fortunas tuas Cicero/per liberos oro/obsecro! ne quid grauius de salute!et incolumitate tua cōsolas. Epi. x. Canimus idē tuus et idē no ster cum ad me nuper vesperi venisset!et se postridie mane ad te iturū esse dixisset/dixi ei me daturū aliquid lrārum mane/et vt peteret rogaui!cōscripsi eplām noctu/ nec ille ad me rediit. obli tum credidi et tamē eamipsā epistolā tibi misissē per meos/ nisi audissē ex eodē/postridie te mane etusculano exiturū!li. ix. Epi stola. ii. Expectabā oīno iādiu!neq; sustinebā ne ad te prius ipē quid scriberē/ꝙ aliquid accepissē vt possem te remunerari ꝙ simillimo munere/sed cū tu tardius faceres/id est vt ego inter pretor diligentius teneri non potui/qui coniunctionē studiorū amorisq; nrī quo possem lrārum genere declararē. Epistola. viii

Nō sum ausus salmo nrō nihil ad te lrārū dare/ nec meher= cule habebam quid scriberem/nisi te a me mirabiliter amari/de quo etiā nihil scribente me/te non dubitare certe scio. oīno mi= hi magis lrē sunt expectande a te!ꝙ a me tibi. Nihil enī Rome geritur/quod te putē scire curare. Eplā. x. Hec tibi antea nō rescripsi/non ꝗ cessator esse solerem preserti ī lrīs/sed cū explo rati nihil haberem/ nec tibi solicitudinē ex dubitatiōe mea/nec spem ex affirmatione afferre volui. Illud tamen ascribā quod ē verissimū/me his temporibus adhuc de isto periculo nihil au= disse/tu tamē pro tua sapīa debebis optare optīa/cogitare diffi cillia/ferre quecūq; erūt. Epi. xvii. Dupliciter delectatus sū tuis lrīs/et ꝗ ipse risi/et ꝗ te intellexi iam posse ridere. epi. xx.

Binas a te accepi lrās eodē exēplo/quod ipsū mihi argumen to fuit diligentie tue. li. x. Epi. v. Etsi satis ex Burnio nrō co gnouerā/que tua voluntas/quod cōsiliū de rep. esset tamē tuis lrīs lectis liquidius de toto sensu tuo iudicaui. Epistola decima.

Itaq; cū ad. vii. Idus aprilis mane mihi tuas lrās. M. vari=

sidius reddidisset / easq; legisse incredibili gaudio sũ elatus cũ= q; magna multitudo optimorũ virorũ et ciuiũ me de domo de duceret / feci cõtinuo omis particeps mee voluptatis. Epi.xii.

Nihil post hominũ memoriã gloriosius nihil gratius / ne tẽpore quidẽ ipso oportunius accidere vidi / q; tuas plance lrãs Epi.xvi. Lrẽ tue mirabiliter grate sũt senatui / cũ rebus ip sis que erant grauissime / et maxie fortissimi ani sũmiq; cõsilii tũ etiã grauitate verborũ atq; sniarũ. Epi.xix. Ita erãt oĩa que istuc afferebãtur incerta / vt quid ad te scriberẽ nõ occurre ret.epi.xx. Puderet me incõstãtie mearũ lrãrũ / si nõ hec ex aliena leuitate pẽderent.epi.xxi. Qz nisi res vrbanas / actaq; oĩa ad te perferri arbitrare / ipse perscriberẽ / quanq; erã maxis occupatiõibus ĩpeditus / sed illa cognosces ex aliis / a me pauca et ea sũmati. Epi.xxviii. De tua fide et beniuolentia in nos nisi persuasũ esset nobis nõ ↄscripsissemus hec tibi / que quãdo profecto istũ animũ habes in optimã partẽ accipies. li.xi.epi. ii. Litteras tuas legimus similimas edicti tui ↄtumeliosas / minaces minime dignas que a nobis mitterẽtur. Epistola.iii.

Lupus failiaris noster / cũ Romã sexto die Mutina venisset postridie me mane cõuenit / tua mihi mãdata diligẽtissime ex= posuit / et lrãs reddidit. Epi.vi. Neq; hec idcirco tibi scribo / q; te nõ eadẽ aniaduertere sciã / sed q; mihi persuasi asiniũ et le= pidum recte facturũ nũq;. Epi.ix. Qua enĩ prudentia es ni hil te fugiet / si diligenter meas lrãs legeris. Epi.xiii. Etsi mihi tue lrẽ iocũdissime sũt / tamẽ iocũdius fuit q; ĩ sũma occu patione tua planto college mãdasti vt te mihi per lrãs excusa= ret / quod fecit ille diligẽt r. Mihi aũt nihil amabilius officio tuo et diligẽtia. Cõuinctio tua cũ collega / concordiaq; vrã que lris cõmunibus declarata est / senatui popoloq; Romano gra= tissima accidit. Quod superest / perge mi Brute / et iã nõ cũ ali= is / sed tecũ ipse certa. plura scr bere non debeo / presertim ad te quo mgrõ breuitatis vti cogito. lrãs tuas vehẽnter expecto / et quidẽ tales quales maxie opto. Epi.xv. Permagni interest quo tibi hoc tempore eplã reddita sit. Vtrũ cũ solicitudinis ali quid hrẽs / an cũ ab omni molestia vacuus esses. Itaq; ei prece=

pi quē ad te misi/ vt tēpus obseruaret eplē tibi reddēde. Nā quē
admodū corā qui ad nos intēpestiue adeunt / molesti sepe sunt
sic eplē offendunt nō loco reddite. Si aūt vt spero nihil te per=
turbat/ nihil īpedit/ et ille cui mādaui satis scite et cōmode tē=
pus ad te cepit adeūdi/ cōfido me facile quod velī a te impetra=
turū. epi. xvi. Ad senatū quas lrās misi velī prius perlegas
et siqua tibi videbuntur cōmutāda cōmutes neccio me scripsisse
ipse aīaduertes. Epi. xix. Expectāti mihi tuas quotidie lit=
teras/ lupus noster subito denunciauit vt ad te scriberē siquid
vellē. Ego aūt etsi quid scriberē nō habebā (acta enī ad te mitti
sciebā) Inanem aūt sermonē lrārū tibi in iocundū esse audiebā
breuitatē secutus sum te magistro. Epistola. xxv. Breuitas
tuarū litterarū/ me quoq breuiorē in scribēdo facit/ et vt vere
dicā non satis occurrit quid scribā. Epi. ix. li. xii. Legi tuas
lrās in quibus mirificū tuū erga me amorē recognoui. Vide=
baris enī nō solū fauere nobis id quod et nrī/ et reipub. causa
semper fecisti/ sz etiā grauē causā suscepisse/ vehemēterq de no
bis esse solicitus. Epi. xii. Grata mihi est vehemēter memo=
ria nrī tua/ quā significasti lrīs/ quā vt oserues non quo de tua
constātia dubitē/ sed quia mos est ita rogādi rogo. epi. xvii.
Quod extremum fuit in illa epistola/ quā a te proxime accepi/
ad id primū respōdebo. epi. xviii. Libētissime legi tuas lrās
in quibus iocūdissimū mihi fuit/ q cognoui meas tibi reddi=
tas eē. Non enī dubitabā quī eas libēter lecturus esses/ verebar
ne redderētur. epi. xix. Pansa tuas lrās recitauit/ magna se
natus approbatio cōsecuta est cū sūmo gaudio. e. xxv. Noli
mutare me ad quemq lōgioris eplās scribere nisi siquis ad me
plura scripserit/ cui puto rescribi oportere/ nec enī habeo quod
scribā/ nec hoc tēpore quicq facio difficilius. li. xiiii. episto. ii.

Accepi lrās tuas quibus ītellexi te vereri ne superiores mi
hi reddite essent omnes sunt reddite/ diligētissimeq a te perscri
pta sūt omnia/ idq mihi gratissimū fuit. epi. v. Quid fieri
placeret scripsi ad Pomponiū serius q oportuit/ cū quo si lo=
cutus eris intelliges quid fieri velī. Apertius scribi q ad illū
scripserī necē nō fuit. de ea re/ et de ceteris rebus q primū velī

nobis lrās mittas/ valitudinē tuā cura diligenter. epi. x. Si quid haberē quod ad te scriberē facerē id et pluribus verbis et sepius. Nūc que sūt negocia vides. Epi. xvii. Puto te iā sup pudere/ cū hec tertia eplā ante operis sit/ q̄ tu sillabā aut lrām sed non vrgeo. Lōgioris eni expectabo/ vel potius exigā. Ego si semper haberē cui darem vel ternas in hora darem. fit enim nescio quid/ vt quasi corā adesse videare cū scribo aliquid ad te li. xvi. epi. xvi. Longior epistola fuisset nisi eo ipso tēpore petita esset a me/ cū iam iretur ad te. epi. xviii. Non me her cule in hac mea peregrinatiōe quicq̄ libētius facio/ q̄ scribo ad te/ videor eni cū presēte loqui et iocari. epi. xix. Quo tolera bilius feramus igniculū desiderii tui/ crebris nos lrīs appella to/ atq; ita si idem fiet a nobis. epi. xx. Aliter enī scribimus q̄ eos solos quibus mittimus/ aliter q̄ multos lecturos puta= mus. epi. vltia. Tertiā ad te hāc epistolā scripsi eodē die/ ma gis instituti mei tenēdi causa/ quia nactus erā cui darē/ q̄ q̄ ha berē quid scriberē. li. xvi. Epi. vii. Scripta iam eplā herinia venit. Accepi tuā eplām vacillātibus litterulis / nec mirū tam graui morbo. Epi. xiii. Siquē cū eo sermonē habueris scri= bes ad me vt mihi nascatur epistole argumentū/ et vt tuas q̄= longissimas lrās legā. Cura mi Tiro vt valeas/ hoc gratius facere nihil potes. epi. xxii. Et hec ex Tullio. Sequūtur modo circa idem ex Gasparino. AD IDEM. Capi. x.

Axima causa me impulit/ vt hoc tēpore ad te scri= berē. Nam cū te maxis rebus detentū audirē/ cer= te negociū meū in aliud tēpus distulissē/ nisi id ip sum tale fuisset/ vt semel a me neglectum/ nullius hominis neq; ɔsilio/ neq; auxilio postea erigi possit. Feres itaq; me si te maxias res agitantē īterpellauero Gasparinus. Si vllū apud te locū preces mee sint vnq̄ hiture/ illud a te maio= rem inmodū queso/ vt has lrās sūma attentione legas/ et per= suades tibi nō odio nō ira non inuidia hec ad te scribi / sed pro nrā aīcicia me negociū tuū agere. Habeo tibi īmortales gra cias/ si que ad te scribo illis oculis/ atq; eo anīo perlegeris qui bus assoles/ cū aliquid attentissime solet a te fieri. Quod ad

te ſcribo tale eſt. Vt id maxīe ad rem tuā pertineat. nā etſi hoc
alienū a te videatur/ tamē necē eſt vt ſi recte curatū fuerit/ ma=
xima gloria ad te peruētura ſit. Non de re vulgari aut ne
gligenda: ſed de publicis comodis ad te ſcribo. pudet eī me ho
rū tēporū/ et nrē reipub. me miſeret. Niſi enī ſperarē propediē
apud te eſſe/ diligētiſſime imo omnē cauſā ad te ſcripſiſſem. Vo
lui ad te ſcribere ne te cōtemptū a me diceres aut neglectū.
Hec ad te ſcripſi non paſſione aliqua/ aut odio in ſerginm/ ne=
q̧ beniuolētia vlla in quintū publiū/ ſʒ omnia recto anī iudicio
feci. Non putaui te id laturū tam iniquo anīo/ quod ego e=
quiſſimo certe ad te ſcripſeram. Nihil eſt quod a te gratius
mihi fieri poſſit/ ꝙ vt te ſemper lrīs meis attētiſſimū prebeas.
Etſi tuas lrās ſēper attente lego/ tamē etiā ſine illis ſatis de
tuo caſu admonitus erā. Qꝫ aūt nō te officio meo preuenerim
nō mea culpa ſed tēporū fuit. Cupiebā enī preoccupare lit=
teras tuas/ et efficere vt prius te iuuari in his tuis moleſtiis
animi tui ſentires ꝙ audires. Hec ad te volui ſcribere vt ani
mū tuū liberarē ea ſolicitudine/ qua vt ſcio multū afficiebaris
Scripſi hec ad te/ vide ne quicꝙ horū prius efferas/ ꝙ reipub.
intererit/ ſed hec nolui te ignorare/ ꝙ vt te maxīe optare ſciebā
de maximis rebus ac nouis que hic agitantur per me doctior
fieres. Hec ad te magno ſtudio et voluptate ſcribo/ quē ſcio
pro ſingulari in me beniuolentia tua/ ſemper aduerſis caſibus
meis indoluiſſe/ et maxīe ſecundis rebus letari. Non parua
res eſt neq̧ vſitata/ de qua iādudū ſcribere ad te cōſtitui. Qꝫ
ꝙ maxīe in curſu erā ac in ipſo itinere veniēdi propter eos ru=
mores qui crebre ad me de meis rebus afferebātur/ tamē cum
forte mihi occurriſſet tabellarius tuus/ cū lrīs quas illi reddē=
das mihi dederas/ nolui ipſum ſine meis ad te redire. Gaudeo
plurimum ac letor/ ꝙ his cogitatiōibus ac cōſiliis meis acceſ=
ſerunt lrē tue/ que illius veteris beniuolētie tue in me/ et neceſ
ſarios meos perpetui amoris teſtes eſſent. Etſi admonitore
nō egebā/ qui me de nrā amicicia cōmonefaceret tamen auide
tuas lrās legi/ nō vt de anīo tuo dubitarē/ ſed quia me certiorē
feciſti de his rebus quas ad me ſcribis. Qꝫ me litteris tuis

de his rebus admones/ magnas tibi gratias habeo. volo ei magis hoc paternū mandatū mihi videri ꝙ consiliū. Quo minus expectate lrē tue fuerunt/ eo gratiores mihi extiterunt video quidē/ ꝙ amor tuus vndiqꝫ se ostēdit. Habeo tibi gratias et magnas quidē/ ꝙ tuis me lrīs liberasti maxīa solicitudine et molestia. Priusꝙ tuas lrās recepisse/ iā oīa de quibus ad me scribis apud nos diuulgabantur. Eo gratiores mihi lrē tue fuerūt/ quo minus de salute rerū mearū sperarē/ Nā paulo anteꝙ eas recepissem/ Iam rumor exortus erat de hoc naufragio et fuerunt qui dicerēt nullā oīno nauē periculū fugisse. Lrē tue incredibili voluptate me affecerūt/ nunꝙ enī maiori studio rerū diuinarū inflāmatus fui/ quā postꝙ epiāꝫ tuā legi. Commēdas religionē vt illa sit oībus rebus anteferēda. Tabellarius tuus nuper ad me detulit lrās tuas. Mones autē me pro tua beīuolētia/ ne fortuās meas credā his hoībus/ cū quibus assidue cōuersor. Facis amice quidē nec a tua consuetudīe recedis

Nūꝙ tuas lrās lego quin aīo voluptatē percipiā/ semper enim aliquā egregiā vtilitatē in illis cōperio/ cū vel cōsulendo vel admonendo id efficis/ vt me doctiorē ac meliorē indies reddā. Sꝫ incredibile est quantū he lrē me oblectauerūt/ que per tabellarium tuū nuper reddite fuerūt. Nam vt paterne ad me scribis/ ita antiqua sapientia redolent. Gloriabor tamen et tibi valde ꝯgratulabor/ si ītellexero meas lrās aliquid īgenio tuo/ aut virtuti adiecisse/ quo maturius oīa que ad te vides magno studio expeti/ nō minori perficias. Etsi de officio tuo nunꝙ dubitauerim/ magnā tamen voluptatem ex tuis lrīs percepi. Legi nuper lrās a te missas ex quibus magnā sane perturbationem accepi/ sꝫ tibi subirascor ꝙ tarde ad me de sūma īopia scripsisti. nā iudico si hec a me tempestiue rescita fuissent/ quī cū aīcis nostris operā dedissem/ ne tā grauis et molesta eēt tibi paupertas tua/ sꝫ vt video et vt ad me scribis/ pudor fuit tibi īpedimēto/ et est cōe viciū nobilitatis/ ꝙ nō minus graue/ē alteri propter inopiam supplicare ꝙ egere. Tibi ergo īputabis si aīcis ignorātibus diutius ꝙ oportebat hāc molestiā perpessus fuisti. Non de re noua ad me scribis/ nec mihi ignota. quotiens enī huius-

modi fortune indignitatē credis / et meipsū / et itē alios sepenu-
mero ciues et graues et egregios preter equū et bonū sustinu
isse / q̄ꝙ hec nostra calamitas nihil ad tuam. Hec ex Gasparino
sat erūt. Quod flagitas vt ad te scribā de actis nostris / ē mi-
hi quidē nō satis ocii ad singula exaranda. attamē percurrā que
magis digna cognitu videbūtur. Leo. Aretinus. Cogitabā
tibi prolixius scribere / et propediē vt spero id faciā / nūc autem
breuitatis causā affert festinatio tabellarii / qui me ī ipso disces-
su nūquid vellē scribere rogauit. Idem. Qꝫ ad me ita scribis
quasi ad hominē tanꝙ durū ac nimiū pertinacē / qui nec ab ami
cis moueri possit / nec persuaderi sibi permittat / vehemēter mi
dulcissime Nicola admirationē suscipio. Nam quis me facilior
et ab omni obstinatiōe duricieq̄ remotior? quis amicorū sēten-
ciis morigeratior? et obsequētior vnꝙ fuit? Idē. Binas pro
ximis diebus abs te litteras accepi / sic tamē vt quas tu primo
dederas / mihi posterius redderentur. Idē. Vellē interdum
mihi rescribere et que istic agātur / que ve sperētur notū facere
tua solita diligentia curares. Idem. In hac ipsa hora cū tibi
scribere pararē lrē tue mihi reddite fuerūt. Primo igitur dicā
quod dicturus eram / deinde tuis respondebo. Idem. Si que
hic agātur / que ve dicātur te curare putarē / scriberē tibi acta cō
silii / et quotidianarū rerū cōmētarios facerē / sꝫ si te bene noui /
tu eiusmodi mētis es / vt nō modo nō cures ista cognoscere / ve-
rūetiā interesse tua arbitreris / hec vt tu appellare soles tedia et
deliramēta hominū ignorare. Est aūt vt inuitatis opus ad gu-
stū cōuiuarū epulas querere / sic scribētis ad amicū cōuenientem
eius desiderio materiā sumere. Quando igitur tu quidē delica-
tior es nec quemcunq̄ cibum stomachus tuus admittit / multa
etiam que ceteris placent fastidit / paremus sane epulas gustui
tuo gratas / Et quoniā nostratia ista cōtēnis / peregrina tibi ob
sonia cōquiramus. Nihil itaq̄ tibi magis placiturū per hec tē-
pora arbitror / q̄ si peregrinationē meā tibi perscripsero. Idem
kalēdis ipsis ianuariis dum vna cū Nicolao nostro mulie-
rū cateruā que apud tēplū cōuenerat ex cōsuetudine viseremus
lrē tue ydibus decēbris Constātie scripte nobis reddite fuerunt

vno atq; eodē fasciculo alligate / meas cōfestim post habita visce
di cura ad ipsas tēpli valuas (nā3 intus quidē tenebrosius erat)
cū perlegissē iocūditate magna ex salibus tuis exhilaratus sum
ꝗ̄ rerū ipsarū que a te significabātur cōfusione permotus. idē

Dedi nuper ad te lrās philippo nrō / in quibus sane prolixi
or fui / nūc nihil fere est quod ad te scribā nisi hoc ipsū / ꝙ tuas
litteras expecto / flagito igitur quod adhuc nō flagitaui / vt nos
crebrius de his rebus que istic gerūtur certiores facere stude=
as / nec ego a te acta solū exigo / sed qua prudētia es etiā spē re=
rū futurarū. Idē. Postꝙ̄ ab inuicē discessimus nihil oīo lrā=
rū tuarū / de quo sūmam capio admiratione a te suscepi / ꝙ̄ꝙ̄ vt
nosti ita cōuenisset inter nos / vt ego a tuis lrīs pēderē. Qz si tā=
diu pēdere voluissē / ꝙ̄diu a te littere venirent, adhuc impēdenti
essem / sed prestari censui (vt vulgo dici solet) ruere semel ꝙ̄ sē=
per pēdere. Idem. Ad lrās tuas accuratius respōdebo cum
plus ocii nactus fuero / nūc ista vulgaria trāsigā. Lecta est enī
epistola tua pōtifici / cū multi honestissimi viri vtriusq; ordinis
adessent / et nōnulli Romane ecclesie Cardinales / quā cū atten=
tissime et sūmo cū silentio totā audissent / oēs tādem vno ore ad
te laudandū / extollendūq; conuersi sunt. Te doctissimū / te elo=
quētissimū / te virorū optimū predicabāt / monebat eos vt mi=
hi videbatur grauitas orationis tue. Idem. Hanc epistolā
nō leuē ac iocosam / vt relique mee solēt ad te mittere institui /
sed seriē ac grauē et viro dignā / quā licet perbreuē loco munu=
sculi tamē ab homine tibi amātissimo accipias volo / et vt spero
nō in iocundā. Poggius floren. Rogo vt ad me scribas ali=
quid de statu rerū cōmuninm et nostrarū / lrās des admensam
de medicis / qui curabūt tute ad me quicquid scripseris perfe=
rendū. Idem. Accepi tuas lrās / et simul copiā epistole / quā
dicis te scripsisse ex Mulio fuit mihi vtraq; gratissima / sz supe=
riorē nullus antea ad me attulit / propterea nō respondi prius.
Rescripsissē enī tibi euestigio que mea est in amicos obseruātia
cū nullus sit in officio lrārū diligētior / nā cū sponte scribo ad
eos / quibus cū est mihi amicicie vetus consuetudo / tum vero
precipue lrīs prouocatus. Idem. Scio te libēter legere que

mea fu[illegible]/ nō propter eloquētiā/ quā esse ī me nullā sētio/ sʒ pro
pter singularē tuā in me affectionē ob eā causā mitto tibi dyalo
gū quendā/ quē nuper edidi scriptū in auaritiā/ quē cū ociū fu
erit legas oro/ et licet sis in tāta administratiōe occupatissimus
tamē aliquid tēporis subducite ad legēdas has īeptias meas/
quas ɔfido tibi iocūdas fore. Idē. Recreatus sū mi Frācisce
ex litteris quas a te proxime accepi/ scriptas vt video īter mul-
tas occupatiōes. Ita votis meis faueat deus vt animo pendebā
anxius aut solicitus/ quidnā eē cause posset cur nulle abs te lrē
redderē[illegible]ur post susceptū libellū. Versabā multa aīo/ oēs cogi-
tatus vt fit circūuoluēs/ et tamē hāc respōdendi tarditatē sēper
accipiebā in peiorē partē/ existimās iudicari a nobis indignā rē
esse ad quā nō respōderet vir nrī seculi doctissimus. Idē Scri
psi ad te epistolā satis verbosā/ et que forsā aliquorū aures offē
deret/ te aūt scio modice laturū/ ac sapiēter īeptias meas/ et lo-
cus ipse quē ego mihi solitariū feci/ et libri quibus frequenter
vtor reddunt me paulo verbosiorē. Idē. Mō cū domū noctu
redissē offēdi lrās tuas et simul libellos quos remisisti. Retulit
īsuper quidā ex domesticis illū qui detulerat dixisse se postridie
mane ad te velle proficisci/ siquidē vellē respondere vt presto id
esset. Itaqȝ licet opus esset exquisito quodā genere lrārū ad vi-
rū presertī eloquētissimū/ sūpsi tamē calamū scripturus pro tē
poris facultate quicquid in buccā veniret/ ne tibi parū respōde
re viderer in officio scribēdi. Scio moris esse eorū qui primū
ad aīcos scribūt admiratioribus quibusdā lrīs vti/ ad ostēdēdā si
quā ī his videri volūt vel eloquētiā vel doctrinā/ verū alias di-
ligētius cū ociū erit/ et res requirit lrīs colloquar tecū/ nūc vt
tempus postulat. Epistola tua mihi sūmam attulit voluptatē/
cum videā te ita institutū studiis humanitatis et eloquētie vt si
in his perseueres/ magna sis laude et gloria fūcturus. Non lo
quor tecū (neqȝ enī natura id mea patitur) adulādi grā/ sʒ quod
ex aīo sētiā. ea ē in te facultas dicēdi/ ea vbertas/ is ornatus orō
nis/ vt paucos legerī (pace eorum dixerī) qui tibi sint āteferēdi
vel elegantia vel suauitate. Itaqȝ si rē mihi gratam/ si tibi tuoqȝ
ingenio dignam/ si tue nature accōmodatā cupis facere quic-

quid temporis tibi surripere potes / colloca et consume in his litterarū studiis / que et ad eloquentiam spectent / et ad sapientiā vir magnus (mihi crede) euades si perseuerabis Idē. Licet nunq̄ antea mi Victorine ad te scripseri . tantūq̄ nomīe ipso nō aliquo officio noti inter nos simus / tamē pro tua singulari virtute / proq̄ in omēs qui studiis delectātur huānitatis beīuolētia audebo tibi paulū oneris his primis lrīs īponere / quod equo anīo te suscepturū puto . Idē. Hec iam missa faciamus / et ad tuas suauissimas accedamus lrās nō minori lepore q̄ grauitate cōditas quas quidē verbis meis nūq̄ digne ad collaudandū sufficerem . Tantus siquidē in illis est ornātis honos atq̄ decor / et veluti maiestas quedā / vt tecū hoc (vt ita dicā) lrārū certamine certare toto quodāmodo perhorrescā / gelidusq̄ per ima cucurrit ossa tremor . neq̄ vero tibi profecto mihi bellū indicenti ausus essē respōdere / nisi pudor ipse et suauissime preces tue que imperii loco mihi fuerūt ad id me cōpulissēt . Ad hoc preterea hortatur amicicie nrē munus atq̄ officium / quod vel mīma ex parte violare / sūmā iniuriā esse putarē . Quapropter ita suadēte beniuolētia nrā / et me vrgēte rogatu tuo / q̄potero breuius lrīs tuis respōdebo . Gabriel Teglatius. Iam finem poscat epistola / quē nūq̄ posceret amor / potissimū cū me longiorē esse prohibeant infinite pene occupationes mee / et vtinam non infructuose / quibus vsq̄ ad oculos (vt ita dici solet) infixus sum vt mihi nihil eque desit / ac tēporis prolixitas . Iohānes Lamola. Tue ex Bononia lrē mirari videntur mearum ad te lentum reditum vel accessū lrārū / bene sane . Ita eni beniuolentia et pietate cōplecteris / vt oīs silēcii mei morula videatur annus Ego vero ita obsessus sū / nō dico lrāriis occupaciōibus / sed alio nouo modo et inusitato laboris genere / vt si diutius in eo futurus sim / musis ipsis valete dicendū sit . Nā cū liberorū augear numero / laxiores vt ediculas faciā nccē ē . Guarinus veronēsis.

Mirū in modū tue me delectarūt lrē / quandā eni ɔsuetudis nrē imaginē mihi afferre vise sunt . Nam q̄diu eas lectito tecū esse videor quem diligo quem obseruo . Idem. Quantus sit

amicicie nrē cumulus cū aliis permultis: tū hoc vno intelligo ꝙ quotiēs abs te lrās suscipio: mira quadā afficeor delectatione ac ipse totus exhilarior. has enī et disertas / et amore caritateq; refertas sentio. Idē. Subdubitasse nō parū frater amātissie: lrīs tuis iterū atq; iterum perlectis: quas pater optimus: et tui studiosissimus dominus Leonardus noster reddidit: an iis mihi respōdendū esset fatebor ingenue. Cū enī illarū facilitatem sniarū pōdus / ac dignitatē / elegātiāq; accurata cōsidero: quibus principē Romani eloquii Ciceronē vndiq; redoles: nequeo non vehenter admirari: immo non (vt ita dixerī) obstupere hominē adolescētie annos nondū egressum: ad tantū eloquentie culmen aspirasse tam facile. Idē. Reddita nobis eplā: quā ex te nuper habuimus eo verborū ornatu: eaq; suauitate et poetica grauitate preualuit: vt animū nostrū aliis: et nō leuibus quidē laborantē curis sicut pricipibus interdū accidit / dulcedine multa repleuerit: et antiq amoris vires: quē tu in nrām prosapiā: et i tuā olim nrā habuit optime suscitaueris. dux mediolani ad antoniū panormitā. Fatebor igenue preserti apud te princeps serenissime: cui nō minus animi simplicitatē sinceritatemq; debeo: ꝙ reliqua siq̄ sint mei officia. Cū legisse nuper eplām ad me tuam: suauissimā quidē illā: et ex tua vena: tuaq; hūanitate vere proficiscentē non potuisse cōtineri quin leticia quadam gestiente diffunderer: et ꝙ triūphare mihi visus sim. Sed ꝙꝙ id molle et indecorū est: nec certe secus ꝙ dolore quempiā premi cōtrahiq;: ego tamē is sum qui cū lego atq; audio tuā erga me maioresq; meos gratiā et pietatē: pergere non possū non gaudere supramodū. et preleticia non medius fere disrumpi Antonius panor. ad ducē mediola. Dis grās. Lrās a te tādē accepi nūcio etiā periocūdo plenas. nā ꝙ priceps noster perlegerit epistolā ad se meā: et cōmēdauerit abūde et illā et me: ita pergratum mihi fuit quasi beatitudīs quidā: et future felicitatis gradus obiectus sit. Sz expectabo / et sūmo quidē cū desiderio respōsiones et lrās ad me suas: quas et tu statī mihi aduenturas significas: quo tecū et vberius et certius subgloriari liceat. Interim vt monefacis rem mecum cōtinebo: quoad elucescat dies

faustus et candidus. Idem. Fecerũt eplẽ tue quas hodie tã-
dem accepi/vt eplis lrãs intexerẽ/ cũ secus statuissẽ pre capitis
dolore quodã infestissimo. Idem. Nudiustertius cũ essẽ ali-
quãto securus et ociosus dedi lrãs Aluisio croto viro magno/
quorũdã iudicio nõ in iocũdas/meo quidẽ insulsas et ineptas.
Idẽ. Quo te magis indies perspicio/eo mihi huãnitas tua
ĩgeniiq; fecũditas dilucidior fit et clarior. Me tue proxime lrẽ
mirũ imodũ delectarũt/ quippe que nõ magis aõris plene sũ-
mi erga me tui/ꝙ disertissime vise sũt. Frãci. philel. Quod
nudiusseptimus respõdere oĩno tibi nõ potui/idq; obnũcii velo
tiorẽ ambitionẽ/ respondebo inpresentiarũ minime auare/ idq; si
minus fortasse ex snia tua/at amice tamẽ/ et vt arbitror nota.
Idem. Nulla ratione adduci possũ quin credam te mei esse
amantissimũ a quo sis pulcherrime institutus/sed non possum
non mirari quod nihil lrĩs obstrepas/ qui quotidie cum apud
vos agerẽ/ me pulcherrimis tuis suauissimisq; eplis veluti la-
cesseres. Nunc vero totus es mutus/qui quo es factus lingua
solutiore/eo te loquatiorẽ eẽ oportuit. Idẽ. Cũ presbyter iste
florẽtinus q̃ has tibi lrãs reddidit essꝫ finariũ rediturus/petiit
siquid esset quod ad te scribere vellẽt id fidei sue diligẽtieq; cre-
derẽ. Itaq; ex eo audies mentẽ meã de rebus tuis eandẽ scilicet
quã ex proxis lrĩs quas redditas tibi arbitror accipere potuisti
Idem. Reddite mihi sunt hodie lrẽ tue perhumane ille qui
dem et admodũ plene amoris sũmi erga me tui. Intellexi dili-
genter que scripsisti oĩa/ sumq; tua beniuolẽtia ac fide mirifice
delectatus. Expectabo quod mones/quod eo sũ equiore anĩo fa
cturus/ quo me nihil oĩno prohibet expectare/quãdoquidẽ id
facere licet ꝙcõmodissime. Idem. Hec aũt nõ idcirco philel
fus liberius ad te scripsit/quod regali tue incõparabiliq; virtũ-
ti quicq̃ diffideret/ sed vt suã erga te fidẽ/obseruãtiãq; ostende
ret. Idẽ. Cõplures eadẽ serie ad me dedisti lrãs/quod tabella
riorũ tũ perfidia tua/tũ inscicia abs te confectũ autumas/que
tuã ĩexpiationẽ adducis appertissimã/ quãdo id palã profiteris
te et sniarũ et verborũ exheredẽ videri / quorum sane alterum
quod primulũ fuit/nulla dignũ carptiõe ipse percẽseo/ verum

qui alterū dānem ↄtineri neutiꝗ possū! quod tibi sūmo est dede
cori ac vicio huiuscemodi orōne defūgi! qui et eloquētie prin=
ceps et aliorū magister vulgo nomīaris . velis igitur post hac
ad me crebras vario stilo lrās destinare! vt abs te doctior quip=
piā possi euadere. Baldasar Rasinus. Tametsi perpaucis an
te diebus ad te lrās dedissē! tamē quom Theophilus cuius sū=
mā fidē et beniuolētiā erga te cognoui ad te proficisceretur! non
potui me cohibere! quī recētes ad te lrās ↄscriberē! qua tuas ad
rōes sepiuscule vsus sū eandē itero sniaȝ! cōmunē viȝ in patriā
velis cōmeare! qua nullū sane locū iocūdiorē! aut cōmodū ma=
gis ↄperies. Idē. Et hec circa hāc partē. nūc circa aliā īsistamus

Vbi quē! vt ad nos veniat inuitamus! et vbi ipse se! quia ve
nire nō potuit! aut in alia quacūꝗ re excusat Marcii Tullii
Ciceronis clausule Incipiūt. Capi. xi.

Vr ei tibi hoc nō gratificer nescio! preserti cū his
temporibus audacia pro sapiētia liceat vti. Lentu=
lo nrō per lrās tuo noīe gracias egi diligēter. Sed
tu velī desinas iā nrīs lrīs vti! et nos aliquādo re=
uises! et ibi malis eē vbi aliquo nuēro sis! ꝙ istic vbi solus sape
re videare! ꝗꝗ ꝗ istinc nūc veniūt! parti te superbū esse dicūt!
ꝙ nihil respōdeas! partim contumeliosum ꝙ male respondeas
Sed cupio tecū coram iocari. Quare fac vt ꝗprimū venias
neꝗ in Apuleā tuā accedas! vt possimus te saluū venisse gaude
re. Nam illo si veneris tanꝗ vlixes cognosces tuorū neminem
libro primo. Episto. vltīa. Etsi nihil noui quod ad te scribe=
rem habebā / magisꝗ lrās tuas iam expectare incipiebam vel te
potius ipsum! tamen cū Theophilus proficisceretur nō potui
ei nihil litterarum dare. Cura igitur vt ꝗprimū venias! veni=
es enī (mihi crede) expectatus / neꝗ solum nobis id est tuis! sed
prorsus omībus . Venit enī mihi in mentē subuereri interdū
ne te delectet tarda decessio! ꝙ si nullū hrēs sensū nisi oculorū
prorsus tibi ignoscerē si quosdā nolles videre! sed cum leuiora
nō multo essēt que audirētur! ꝗ que viderētur / suspicarer autē
multū īteresse rei faīliaris tue! te ꝗprimū venire! atꝗ; ī oēs par
tes valere putaui ea de re te esse admonendū! sed quoniā quod

mihi placeret ostēdi. Reliq̄ tu pro tua prudētia ꝯsiderabis: me tamē velī quo ad tēpus te expectemus certiorē facias. li. iiii. epistola. x. Grate mihi fuerūt tue lrē ex quibus intellexi quod etiā sine lrīs arbitrabar: te sūma cupiditate affectū esse videndi mei: quod ego ita libēter accipio: vt tamē tibi libētius nō ꝯcedā nā tecū eē ita cōmunia mihi oīa que opto ꝯtingant vt vehēter velī: vt enī cū esset maior et virorū et ciuiū bonorū et iocūdorū hominū et amantiū mei copia: tamen erat nemo qui cū essē libentius q̄ tecū: et pauci quibus cū essē eque libenter. hoc vero tēpore cū alii interierit / alii absint / alii mutati volūtate sint vnū mediusfidius tecū diem libētius posuerī: q̄ cmē hoc tempus cum pleriq̧ eorū: quibus cum viuo necessario. libro quinto. Episto. vltima. Scire enī cupio quid agas / quid expectas q̄ longū istum tuū discessum a nobis futurū putes. Sic enī tibi persuadeas velī vnū mihi esse solaciū: quare facilius possem pati te esse sine nobis: si tibi esse id emolumento sciam: sin autē id non est: nihil duobus nobis est stultius: me qui te Romam non attrahā: te qui huc non aduoles / vna me hercle nostra vel leuera vel iocosa cōgressio pluris erit q̄ nō modo hostes: sȝ etiā fratres nostri hedui. libro. vii. Epistola. x. Ego si nostri cōmodi ratione ducerem te mecū esse maxīe vellē. Non enī medi ocri afficiebar vel voluptate ex ꝯsuetudine nrā: vel vtilitate ex cōsilio vel opera tua. Sed cū te et adolescentiā tuā in amiciciam et fidē meā cōtulisses: sēper te nō modo tuendū mihi: sed etiam augendū atq̧ ornandū putaui. Epistola. xvii. Ego vero iam te nec hortor nec rogo vt domū redeas: quin hinc ipse euolare cupio et aliquo peruenire vbi nec pelopidarū nomen / nec facta audiā. Incredibile est q̄ turpiter facere mihi videar qui his rebus intersim. Nec tu videris multo ante preuidisse quid impēderet: tū cū hic profugisti q̄q̄ hec etiā audita acerba sūt: tamē audire tolerabilius est q̄ videre. Eplā. xxxi. Sed tamē omīa mihi erūt si tu veneris hilariora: q̄q̄ venis vt ipse itelligis in maxīarū quasi cōcursū occupationū: quas si vt volumus exceperimus. Ego vero multā salutē et foro dicā et curie vnaq̧ tecū multū et cū cōibus nrīs amatoribus. epi. vltīa. Fratrem

meũ tibi fortissimũ ciuẽ et ad oĩa paratissimũ excuses lr̃is / q ex
labore in febriculã icidit assiduã et satis molestã / cũ primũ po-
terit istoc recurrere nõ dubitabit ne quo loco reipub. desit. li. x.
Epi. xxi. Qꝫ nos in Italiam saluos venisse gaudes perpetuo
gaudeas veli / sed perturbati dolore aĩ magnisq; iiuriis metuo
ne id cõsilii ceperimus / quod nõ facile explicare possimus / qua
re q̃tũ potes adiuua. Qꝫ aũt possis mihi in mẽtẽ nõ venit. In
viã ꝗ tedes hoc tẽpore nihil est / et longũ est iter et non tutũ. et
nõ video quid prodesse poteris si veneris. libro. xiiii. Epi. xii.

Cura igitur te et cõfirma / et cũ commode et per valitudinẽ
et per ãni tẽpus nauigare poteris ad nos amãtissimos tui veni
Nemo nos amat qui te nõ diligat / carus oĩbus expectatusq; ve
nies. libro. xvi. Episto. ii. Quia tua volũtas ea videbatur es-
se vt prorsus nisi cõfirmato corpore nolles nauigare approba-
ui tuũ cõsiliũ / neq; nũc muto / si tamẽ in eadẽ es sñia / sin aũt po
steaq̃ cibũ cepisti / videris tibi posse me consequi / tuũ cõsiliũ est
Marionem eo ad te misi / vt aut tecũ ad me q̃primum veniret /
aut si tu morarere statim ad me rediret. Tu aũt hoc tibi per-
suade / si commodo valitudinis tue fieri posset / nihil me malle
q̃ te esse mecũ. Si aũt ĩtelliges opus esse te patras cõualescendi
causa paululũ cõmorari / nihil me malle q̃ te valere. Si statim
nauigas nos leucade cõsequeris / si te cõfirmare vis et comites
et tẽpestates / et nanẽ idoneã vt habeas diligẽter videbis. E. iii.

Non queo ad te nec libet scribere quo aĩo sim affectus. tã-
tũ scribo et mihi et tibi maxĩe voluptati fore / si te firmũ q̃pri-
mũ videro. Tertio die abs te ad Alusiã accesseramus. Is locus
est citra leucadẽ stadia. c. xx. Leucade aut te ipsũ / aut tuas lr̃as
a Marione putabã nec accepturũ. Quantũ me diligis tantũ fac
vt valeas / vel quantũ te a me scis diligi. Epi. iiii. Et quitus
pater et filius et vos apud Alusiã / ex quo loco tibi litteras an-
te dederamus vnũ diẽ cõmorati sumus. ꝗ Q. nos consecutus
nõ erat. Is eĩ dies fuit nonas Nouẽbris / ĩde ãte lucẽ proficiscẽ-
tes ante diẽ. viii. Idus Nouẽbris has lr̃as dedimus. Tu si nos
omẽs amas / et precipue me magistrũ tuũ cõfirma te. Ego val-
de suspẽso aĩo expecto te primũ scꝫ / deinde Marionẽ cnm tuis

lrīs. omēs cupimus. ego īprimis q̄primū te videre! sed mi Tiro te valentē. Quare nihil properaris! satis quotidie videro si valebis ! vtilitatibus tuis possū carere. te valere tua causa primū volo / tū mea mi Tiro. Vale. Episto. v. Effice si me diligis vt valeas ! et ad nos firmus ac valens q̄primū venias. episto. viii. Etsi oportunitatē opere tue oībus locis desidero: tamen nō tā mea q̄ tua causa doleo te nō valere! sed cū in quartanā cōuersa est vis morbi (sic enī scribit curius) spero te diligentia adhibita etiā firmiorē fore. mō fac id quod ē hūanitatis tue ne quid aliud cures hoc tēpore ! nisi vt q̄cōmodissime ɔualescas nō ignoro q̄tū ex desiderio labores ! sed erūt oīa facillima si valebis. festinare te nolo ! ne nausee molestiā suscipias eger ! et periculose hyeme nauiges. Epi. x. Tu cū eo tēpore esse mecū nō potuisti / quo ego maxie operā et fidelitatē desideraui tuam caue festines / aut committas vt aut eger / aut hyeme nauiges. Nunq̄ sero te venisse putabo si saluus veneris. epi. xi. Ego vero cupio te ad me venire ! sed viā timeo. Grauissime egrotasti inedia ! et purgatiōibus et vi ipsius morbi ɔsūptus es. Graues solēt offēsiōes esse ex grauibus morbis epi. xii. Andricus postridie ad me venit vltra q̄ expectarē. Itaq̧ habui noctē plenā tiōris ac miserie. Tuis līis nihilo sū factus certior quō te hrēs ! s; tamē sū recreatus. Ego omī delectatiōe lrīsq̧ tuis oībus careo ! quas anteq̄ te videro attingere non possum. Cōserua te ! mihi dies promissorū adest ! quē etiā representabo si adueneris. Episto. xiiii. Omīa a te data mihi putabo ! si te valētē videro. Summa cura expectabā aduentū Menandri ! quē ad te miserā. Cura si me diligis vt valeas ! et cū te bene ɔfirmaris ad nos venias. Epistola decimaquīta. Expecto tuas lrās de multis rebus ! teipsum multo magis demetriū reddere nostrū et aliud siquid potes boni. de Anfidiono noīe nihil te hortor. Scio tibi cure esse sed cōfice ! et si ob eam rem moraris accipio causā ! si id te nō tenet aduola lrās tuas valde expecto. Episto. xix. Hec et pauca quidē ex Tullio. Nūc circa idē accipe ex Gasparino ꝛc.

AD IDEM. Ca. xii.

Enio ad ea que scribis / neq; per aliū / neq; lrīs pos-
se trāsigi! et propterea me hortaris ꝙ meū aduētū
maturē. vellē oīa cū. r. p cā / tū etiā perpetua in te
beniuolētia mea! que vel ꝯsilio vel opera mea possēt
bene patrie nrē euenire / aut vsui tuo esse! ꝙꝙ admirer que pos-
sit res eē in q̄ tātopere officiū meū desideretur. Sʒ postea tantū
operā meā ac studiū in rem pub. a ciuibus nrīs expeti signifi-
cas non differā vltra meū accessū. Scio enī te nō sine causa! vt
ita faciā ad me scripsisse. Non possū frustra hoc iter agere mo-
do te incolumē salua nrā repub. inueniā Gasparinus. Quod
vero me hortaris vt hoc tanto bono sciens et videns vobiscum
fruar (vtor enī libēter verbis tuis) facis amice! ꝙꝙ adhortatio-
ne tua nō egerē! et iā apud vos essē! nisi fuissent maxime occu-
patiōes! quibus nrē reipublice causa detentus fui! sed vt spero
non multos dies abero. Quantū omnes presentiā atq; officiū
tuū expectant! ex hoc potes cogitare ꝙ etiā īimici tui maxīe in
gratiā tuā redire exoptāt. Cura vt ad nos aduoles! opus est
enī celeritate! nisi me vis esse cōiectū eo! vnde nullo tēpore non
dico amici! sed ne ipsa quidem salus esset si cuperet possit me ex
imere. Qʒ nisi te maior cura detineat queso ipse accedas! vt
iam nō per lrās sed in presentia hoc tāto bono sciens et videns
nobiscū fruaris. Hortor vero te atq; etiā obsecro vt ad nos
accedas! facies enī rem omibus post tuū reditū amicis tuis gra
tissimā / mihi vero adeo iocundā vt nulla maiori voluptate cu-
mulatius possis me afficere. Quare etiā atq; etiā iter ad nos
festina / neq; vlla res tanta sit que tuū aduētū remoretur. omēs
quidē presentiā tuā affectāt! sciūtq; in te vno comē omniū salu-
tem esse repositā / noli itaq; tantā expectationē omniū differre.

Aliud nō est ꝙ in presentiarū a te exigam! nisi vt ꝙprimū
poteris ad nos nauiges. habeo enī tecū de multis cōferre! que
vtriq; nostrū maximā vt spero afferēt vtilitatē! sʒ vide ne te ma
ri ꝯmittas! nisi oīa ad nauigandū tuta videas. Ego etsi per
incōmode ex vrbe discedā! cōstitui potius oīa post habere! ꝙ ab
his ludificari! ad quos sepe multa ornamēta atq; adiumēta de-
tuli! quare de hac re amplius eos non appellas! si rem integrā

in meū aduentū reſeruabis. Hortātur te omnes vt ꝙprimū oportunitas tibi aderit nō differas tuū aduentū. Eſt enī opus celeritate: cū malū noſtrū dietim propius accedat / nec multos defuſores habeamus: ita me ad te ſcribere patres voluerūt. Ego vero ſiquid ad illorū autoritatē pōt accedere: id etiā atq; etiā magnopere queſo: vt cū reipub. cauſa oīa feceris / tum etiā pro noſtra beniuolētia que ad ſūmū peruenit expeditionē tuā matures. Nunc item ex Gaſparino circa ſecundam rubrice partē vbi nos excuſamus clauſulas accipe. Si fortunis tuis vt oportebat nō affui mīme accuſabis officiū meū: qui cū maxime cuperē animo tuo ſatiſfacere: illa ipſa patrie nrē caritas ex medio curſu quo ad te contendebā plane me inuitū reuocauit.
Hec ſūt que pro cauſa mea duxi hoc tēpore tibi reſpōdenda nō quia tuis admonitionibus ſuccenſeā: ſed vt ſiquā non bonā opinionem de me cōcepiſſes: ego me apud me te purgarē. Vellem poſſe animo imperare: et reſpondere tibi moleſtius: cū nō ſatis intelligo quorſū hec verba tua pergant: ſed poſtꝙ me cogis (cum bona venia tua) vellē oſtenderes mihi quando tibi in amore non reſponderim immo quando te amando non āteceſſi. Multa ſunt de quibus ſi mihi per occupationes meas licuiſſ3: te ī re tua pluribus verbis admonuiſſē: ſ3 quia ad ea oīa mihi ociū nō fuit: ſatis erit de ſtudiis tuis de modeſtia atq; humanitate: qua rōne illis vtaris cōſiliū meū tibi aperire. Q3 apud te hoc tēpore dignitatis mee rōnem habeā: id me nccio facere non procul a te aberit / ſi ante actā vitā meā ſēper longe ab ambitione remīſci volueris. Sed nō ſatis equo anīo poſſū ferre inſolētiam quorūdā hominū: qui neminē in ciuitate poſſūt ferre niſi anīo ſūmiſſo et ignauo ſit. Ego dolorē meū non poſſum diſſimulare: ꝙ bene agendo nullam gratiam poſſū promereri.
Noſti ꝙdurū ſit hoī nō ignobili et qui ſit anīo ingenuo ſupplicare alteri. Vix quidē induci potui vt has de te lrās darem qui mihi ſūme familiaris es: ſed tua fides ac beniuolētia omnē meam cōtentionem diſcuſſit. Tu pro nrā amicicia etiā atq; etiā videbis: ſiquid erit in quo apud nrōs amicos iuuare me poſſis Illud enim ego prenimia vereccūdia facere prohibeor. Niſi de tuo in me nimao ſatis perſuaſū haberem: dubitarem ne tibi

molestius fuisse! cū his diebus causā lucrecii apud questorē no strū cōtra necessariū tuū defendisse! sed cū superioribus tēpori= bus nihil a me gestū in amicicia nrā cognosceres! quod a vete= ri existimatiōe tua alienū esset ! putaui etiā in hoc facto meo te non permutaturū fuisse iudiciū tuū. Nisi scirē de qua re et apud quē agerē nō auderē certe preserti hoc tēpore quicq̄ ad te scribere. Scis enī ꝙ varie sūt hominū suspitiōes! et q̄ promptis sime lingue ad maledicēdum! sed cū sūma cause mei sit equitas et tu ille sis qui nihil possis nisi equū facere bono animo causā meā tibi cōmendabo. Quid egerim nemo n ouit melius q̄ e goipse / nec est alius qui si male vixi pro me depēdat. Semper huiusmōi cantilenas ad me scribis / nō vacas studio / noctu per adulteria pergis / ꝯfringis hostia / hūc pulsas / illi ꝯtumeliosus es et multa huiusmōi! que ne paciētissimus quidem poss3 equo aīo ferre / nescio quare mihi totiēs irasceris! maxīe cū harū re= rū nisi quantū etas et ꝯsuetudo iuuenū affert! mihi nō sim cō= scius nihil facio pret er morē aliorū. Cūq3 plures sit quibus vita mea non satis est perspecta! facile eu enit! vt hoīes ad male credendū paratiores sint! q̄ prudētes ad iudicādum. Quare ne opinionē quā sēper apud ciues optaui! aliqua mea negligentia aut tarditate amittā! vide vt si quando huiusmodi sermones de me confingi ac disceptari audiueris! fame ac r ōnis mee rationē habeas! nec mīori studio me defēdas! q̄ semper ad omnē huāni tatem atq3 modestiā me adhortatus fuisti. Quantū vero studio meo aut diligētia fieri poterit! fame tue rationē habeo et te ex= cusabo apud omēs! siquid indigne de te referri audiā. Tu autē dabis operā! ne cū ego officiū tuū laudauero! ipse aliqua in re bonā estimationē hominū diminuas. Si vero aliud de te au dire me cōtingit! nō certe dissimulanter id ferā! sed faciā vt qui ad male dicendū de alio parati venerūt ! ipsi multo de se peius audiant / quicquid aūt illi contra te moliātur! nihil est quod te magnopere turbare debeat. validior enī est opinio quā boni ho mīes de te fecerūt! q̄ vt possit ab huiusmodi homībus violari.

Quid ceteri de me tibi referant ipsi videant! ego conscientia mea vtar ! tu vero q̄ sapis et similē aliquādo procellā expertus

fuisti pro tua sapia videbis quid huiusmodi hominibus crededū sit. siquid aūt erit quod suspitionē aliquā de me tibi afferat scribe: et ego me vt spero ab oī suspitiōe eximā. Dispeream nisi rēpub. sēper pluris feci: q̄ aut meipsū: aut meos liberos: propterea nō possum non iniquo animo ferre maledicta eorū non posse effugere qui nihil aliud studēt: q̄ quō in eā possim infamari. Si tibi nō satis perspectus est animus qui te mihi inimicum reddere voluit / nūc primū ex me cognosces: vt atroci iniquitate homīs illius cognita melius possis iudicare: quanta sit ei fides habēda. Non presumerē de hac re scribere / quam ego tibi mīme placere scio: si a bono viro hoc tibi relatū esset: sed cū ab homīe inuido ac pessimo id perspectū sit. ita eius exponam vitā vt nihil minus verū esse intelligas. Hec ex Gasparino pergamensi. Solent qui errati veniā petunt: causā aliquā sui erroris probabilē allegare. Ego aūt si quā haberē pridie illā ad te perscripsissem: sed nullā certe habeo quam afferre possim: nondū probabilē: sed ne tolerabilē quidē: quare ad deprecationē me ɔfugere necessitas cogit. Scire tamē abs te vellē si facilitatē illā tuā et huānitatē pristinā obseruas: an posteaq̄ te nō vidi durior factus sis: vt exinde cōsiliū capiā: nam si mitis es audebo si inexorabilis me cōtrahā. Malo enī perpetuo silentio vti: q̄ aliquid petere quod apud te impetraturus nō sim Leonardus Aretinus. Noui enī te hominē prudentissimū e quadā quasi specula cūcta prospicere: neq̄ solū qui cursus rerū: sȝ etiam qui exitus futurus sit. Q̄propter ne diutius auribus tuis perstrepā: iam mee finē iponā epistole: in qua si quid superfluū legeris: id ex nimia quadā amoris abundantia dictū puto. Non secus enī hec ad te exaraui: q̄ si tecū corā sermonē habuissē. Itaq̄ hoc abs te exoratū velī honorāde preceptor: vt si quicq̄ fortalse liberius q̄ decebat dixisse videbor: pro huānitate atq̄ clemētia tua mihi ignoscas: atq̄ idipsū vt par est bonā in partem accipias. Reliquum vero sit vt qui cūcta moderatur et regit / deuote atq̄ suppliciter rogē et deprecer: vt votis tuis fauere: ac quodcūq̄ acturus sis: id tibi ex sn̄ia secūdare dignetur Gabriel Teglacius. Compluribus iam diebus elapsis

longiusculā abs te suscepi epistolā/ et caritate / et dicēdi suauita-
te ornatissimā/ cui si tardius fortasse q̄ decebat respondero/ non
mihi succenseas velī . hoc enī tēpore nōnullis occupationibus
et his quidē honestissimis ita districtus / itaq̄ impeditus fui vt
nō sine paruo meo incōmodo potuissem ad te quicq̄ antea per-
scribere/ quanq̄ vero te diuturna mearū expectatione frustra-
tus fuerim non tamen moleste tibi ferendū est/ ex eo q̄ necitas
ipsa facere cōpulit . Longiori fortasse orōne ad me purgādum
opus esset/ si apud iniquū aliquē iudicē causā meā agerē. Verū
enim cum te nactus sim/ de cuius equitate / clemētia / huānitate
et precipuo in me amore plurimū mihi persuadeo nihil profe-
cto dubitem quin vllū mihi negociū fuerit abs te veniā impe-
trari/ preserti quādo causa mea/ vel quocūq̄ alio iudice iusta at-
q̄ legittima iudicaretur. Idē. Lrās a te proxime accepi qui
bus vt vna cōueniamus hortaris / grā beniuolētie inter nos re
integrāde. Id ego laudo et iuxta tecū cōcupisco. Sum profecto
qui cuicūq̄ et tibi maxīe gratificari velim / neq̄ idipsū quod in
presentia efflagitas per me stetit ante hac quo minus fieret vt
nosti nec sane stabit Anto. panormita. Antonius panormi-
ta. S. D. P. Antonio Cremonensi viro celeberrimo. Si vales
gaudeo / ego te quidē valere opto. Ad celebritatē diue Iulie nō
spectaculorū grā/ sed Scipionē/ reliquosq̄ beniuolētes salutādi
visendiq̄ Mediolanū me cōferā / quod proinde tibi cognitū fi-
eri studui/ vt oīno ne abesses curares/ alioquin iniocūda ac tri-
stia erūt oīa mihi sine te/ vt si nō venias mihi lilia nigra videā-
tur / nec sapiēt fōtes/ et acessent vina bibēti. At si tu venias mi
hi cādida lilia fient/ et sapiēt fōtes/ et dulcia vina bibētur. pos-
set tamē vno casu euenire quo minus accederē / quē ex tabella-
rio aīcissimo meo intelligas volo viuo sermone. Vale mea vo-
luptas. Cetera agemus corā. Ex papia q̄raptim. Idem. Si
commode fieri abs te possūt/ huc hodie venias peto. sum eī te-
cū quedā comentaturus. Quare velim ne differas/ neq̄ comit-
tas vt te potius excusandū cōtationis/ q̄ laudandū properatio-
nis ostēdas. Vale. Muli Natali christiano. Frācīscus philelfus
Non possū officiū tuū nō accusare/ q̄ tādiu silenciū egeris

nec enī mei oblitus esse debes: quē mirifice diligere consueisti. nec etiā pitagoreus factus es tam repente qui elocutiōis studio maxime omnium inseruire didiceris: nec te superbū factū esse puto: qui hūanitate et māsuetudine nemī cedas. Itaq; nisi te iu re excusandū malis: facito ad me venias / aut propediē intelligā quid in causa fuerit: vt tanto silēcio te dediderīs. Idem. At si tibi cordi est hos penitus merores aboleam: te oratum velim tuum ad me pedem extemplo trāsferas: hic aliquot dies mecū vna victitaturus: vt tua prudētia / autoritate / ac lepidissima de= mum consuetudine meroris reliquū possim elimiare. Baldasar Rasinus. Quom sempronius failiaris tuus a te proficisce= retur mihi īperare nequiui quin ad te denuo cōscripserī: scire velī vt tuū sūmo gaudio animū expleā: vniuersū hunc popu= lū tui vidēdi q̄ auidissimū esse: et inprimis tui socia thalami et liberi: qui hac calamitosa tēpestate lacrimis vsq; redundarunt: tuū flagrātissime aduentū prestolantur quē tue familie: tuisq; omibus rōnibus apprime cōducturū / nec mediocriter confido Tue igitur agros in patrios reditionis: me velim q̄ primū po teris reddas certiorē: quando id animū induxerī meū: tibi cum lectissimo tuorū contribulū comitatu obuiā peruenire. Idem Hec de his / nunc alia ex ordine exaramus.

CIRCA virtutes / honores / et scientias. Et vbi quē ex eis collaudamus / aut ad predicta inuitamus M T C clausule Incipiunt. Capi. xiii.

Ibi quidē hūanitas tua vel sūma potius sapientia non iocūda solū: sed admirabilis visa est. li. i. Epi. sexta. Te vero emoneo: cū beneficiis nr̄is / tum amore incitatus meo: vt omnē gloriā ad quā a pu ericia inflāmatus fuisti / omī cura atq; industria cōsequare: ma gnitudineq; animi tui: quā ego semper sū admiratus: semper q; amaui / ne vnq̄ inflectas cuiusq̄ iniuria. Magna est hominum opinio de te / magna cōmēdatio liberalitatis / magna mēoria cō sulatus tui. Eadē. Vt hec multo ante meditere huc te pares hec cogites / ad hec te exerceas: sentiasq; id quod semper spera= sti / non dubito quin adeptus intelligas te facillime posse obti=

nere sūmū! atq3 altissimū gradū ciuitatis. Que quidē mea co-
hortatio! ne tibi inanis / aut sine cā suspecta videretur! illa me
rō monet! vt te ex nrīs euentis ↄmunibus admonendū putarē
vt cōsiderares in omī reliqua vita quibus crederes! quos caue=
res. Eadē. Lentulū nostrū eximia spe sūme virtutis adolescē
tē cū ceteris artibus quibus studuisti sēper ipse! tū īprimis imi
tatione tui fac erudias. Nulla enī erit hac prestātior disciplina
quē nos et quia tuus! et quia te dignus est filius! et quia nos
diligit! et sēperq3 dilexit inprimis amamus carūq3 habemus. e=
adem. Noui enī tēperantiā et moderationē nature tue! noui
animū tum mihi amicissimū! tum nulla in ceteros maliuolētia
suffusū! cōtraq3 cū magnū et excelsū! tū etiā apertū et simplicē
Epistola. ix. Ego te absuisse tamdiu a nobis et dolui q carui
fructu iocūdissime cōsuetudinis! et letor q absens omīa cū ma
xima dignitate es ↄsecutus! quodq3 in omibus rebus tuis meis
optatis fortuna respōdit. Breue est quod me tibi precipere me=
us incredibilis in te amor cogit. Tanta est eī expectatio vel ani
vel ingenii tui. Vt ego te obsecrare obtestariq3 nō dubitē sic ad
nos confirmatus reuertare! vt quā expectationem tui cōcitasti
hanc sustinere ac tueri possis. libro. v. epi. i. Teq3 ad studia
sūme laudis cohortabor. Est eī tibi grauis aduersaria cōstituta
et parata incredibilis quedā expectatio! quā tu vna re facillime
vinces si hoc statueris! quarū laudū gloriam adamaris quibus
artibus he laudes cōparātur in his esse laborādū. In hāc sniaz
scribere plura nisi te tua spōte satis incitatū esse confiderem! et
hoc quicquid attigi nō feci inflāmandi tui causa! sed testificādi
amoris mei. epilto. iiii. Vnū illud nescio gratulor ne tibi an
timeā q admirabilis est expectatio redditus tui! nō quo verear
ne tua virtus opinioni hominū non respondeat sed me hercule
ne cū veneris nō habeas iam quod cures! ita sūt oīa debilitata
iam prope et extincta. epi. v. Quid est cause cur mihi in op=
tatis nō sit cōplecti hominē florentē etate! opibus! honoribus!
ingenio! liberis! propīquis! affinibus! amicis collegā meū pre
sertim! et in ipsa collegii laude et scīa studiosū mei. epsto. xiii.
Officiū meū erga Rodonē! ceteraq3 mea studia! que tibi ac

tuis prestiti tibi homī gratissimo grata esse vehēnter gaudeo! mihiqꝫ scito indies maiori cure esse dignitatē tuā! que quidem a teipso integritate et clementia tua sic amplificata est! vt nihil addi posse videatur. habes enī neminē honoris gradu superiorem. Epi. xviii. Cilix libertus tuus antea mihi minus notus fuit! sed vt mihi reddidit a te lrās plenas et amoris et officii mirifice ipse suo sermone subsecutus est huānitatē lrārū tuarum. Iocūda mihi eius orō fuit! cū de animo tuo! de sermonibus tuis quos de me hrēs quotidie mihi narraret. Quid queris? biduo mihi factus est familiaris. Epi. i. Hec mihi ampliora multo sunt! ꝙ illa ipsa propter que hec laborātur. Insignia enī virtutis multi etiā sine virtute assecuti sūt. Taliū virorū tanta studia assequi sola virtus pōt. Epi. vltīa. Seruus tuus vel potius noster sūma me obseruātia colit! cuius ego cū omni probitate sūmaqꝫ virtute! tū studiis doctrinaqꝫ delector. Is mecū sepe de tua mansione aut discessiōe cōmunicat. li. iiii. epi. iiii. Ac non vereor ne assētaciūcula quadā aucupari tuā graciā videar! cū hoc demonstrē me a te potissimū ornari! celebrariqꝫ velle. Neqꝫ enī tu is es q̄ sis nescius! et qui nō eos magis qui te nō admirētur inuidos ꝙ eos qui te laudēt assentatores arbitrere. Neqꝫ aūt ita sum demens! vt sempiterne glorie per eū cōmendari veli! qui nō ipse quoqꝫ in me cōmendādo propriā ingenii gloriā cōsequatur. li. v. epi. xii. Placet eī hector ille mihi Neuianus! qui nō tantū se laudari letatur! sed etiā addit laudato viro. Eadem. Cum enim te semper magnū hominē duxerim! ꝙ his tēpestatibus es prope solus in portu fructusqꝫ doctrine percipis eos qui maximi sūt! vt ea cōsideres eaqꝫ tractes! quorū et vsus et delectatio sūt omibus istorū et actis et voluptatibus anteponēdi. Equidē hos tuos tusculanēses dies instar esse vite puto. libenterqꝫ omibus omēs opes concesserim vt mihi liceat vi nulla interpellāte isto modo viuere! quod nos quoqꝫ imitamur vt possumus / et in nostris studiis libentissime cōquiescimus. li. xiiii. epi. vi. Nihil est enī (mihi crede) virtute formosius / nihil pulchrius / nihil amabilius. episto. xiiii. Itaqꝫ te cū video omīs mihi gracchos! oīs lucilios vere vt

dicā Crassos quoq; et delios videre videor. Moriar si preter t quē͞q; reliquū habeo: in quo possim imaginē antique et vernacule festiuitatis agnoscere. Epi. xv. Omīa sūma ɔsecutus es virtute duce/comite fortuna. eaq; es adeptus adolescēs multis inuidētibus: quos ingenio industriaq; fregisti. Nūc me amātissimū tui: nemī cōcedentē: qui tibi vetustate necitudinis potior possit esse si audies omnē tibi relique vite dignitatē ex optimo reipub. statu acquires. li. x. epi. iii. Consul es designatus optima etate/sūma eloquētia/maxīa orbitate reipub. virorū taliū Incūbe par deos immortales in eā curā et cogitationē que tibi summā dignitatem et gloriā afferat. vnus aūt est hoc presertī tēpore per tot ānos reipub. deiecta: reipublice bene gerēde cursus ad gloriā. Eadē. Non me preteribat in tāta solicitudine hominū: et tam perturbato statu ciuitatis fructuosissimam esse professionē bone volūtatis: magnosq; honores ex ea re cōplures cōsecutos videbā. epi. viii. Ipsa fama que de tua volūtate percrebuit magnā es laudē cōsecutus. Epi. v. Is ei deniq; honos videri solet qui nō propter spē futuri beneficii: sed propter magna merita claris viris defertur et datur. Quare sit modo aliqua respub. in quā honos elucere possit oībus (mihi crede) amplissimis honoribus abūdabis. Is aūt qui vere appellari potest honos nō inuitamentū ad tēpus: sed perpetue virtutis ē premiū. Qūobrē mi plance incūbe toto pectore ad laudem: subueni patrie/opitulare collège/omniū gentiū consensum et incredibilē cōspirationē adiuua / me tuorū cōsiliorū adiutorē dignitatis fautorē oībus in rebus tibi fidelissimū amicissimumq; cognosces. Eadē. Vt primū p̄tās data est augēde dignitatis tue: nihil pretermisi in te ornādo: quod positū esset/aut in premio virtutis/aut in honore verborū. epi. xiii. In te et collega tuo omīs spes est diis approbantibus: cōcordia vestra que senatui declarata est lr̄is vestris: mirifice et senatus et cūcta ciuitas delectata est. epi. xxii. Sic tibi persuade tantā eē apud oīs honos tui caritatem: vt nullū genus amplissime dignitatis excogitari possit: quod tibi nō paratū sit. Eadē. Nolo enim et ignorare quantā laudem cōsecutus sis (mihi crede) proximam

plãco / idq́ plãci ipsius testimonio / preterea fama sniaq́ omniũ epi. xxv. Omnes enĩ tuos ad laudẽ impetus noui. Q᷑ si vt scribis ita sentis / nõ magis te q̃ de te iudiciũ reprehẽdo meum te adipiscendi magistratus leuissimi et diuulgatissimi si ita adi= piscare vt pleriq́ pre propera festinatio abducet a tantis laudi= bus quibus te omẽs in celũ iure et vere ferũt. epi. xvi. Bru tus quidẽ noster egregiã laudẽ est cõsecutus. li. xii. epi. quinta.

Hirtius nihil nisi cõsiderate (vt mihi crebris lrĩs significa= bat) acturus videbatur. Eadẽ. Nũc aũt opto vt ab istis oriẽ= tis partibus virtutis tue lumen eluceat. Eadem. Tu velim sic existimes tibiq́ persuadeas esse perfugiũ in te et Bruto esse positũ / si (quod nolim) aduersi quid euenerit. Res cum hec scri bebam erat in extremũ adducta discrimen epi. vi. Te quidẽ magnũ hominẽ / et presenti iudicio / et reliqui tẽporis expectati one scito esse / hoc tibi proposito fac vt ad summa cõtendas. Ni hil est tãtũ quod nõ po. Ro. a te perfici atq́ obtineri posse iudi= cet. epi. viii. Tua virtute magnitudine anĩ nihil est nobili= us. Itaq́ optamus vt q̃primũ te ĩ Italia videamus / nos rẽpu. habere arbitramur si vos habebimus. epi. x. Eandem rem ti bi volo bene et feliciter euenire / quod ita fore cõfido fretus et industria et prudẽtia tua. epi. xix. Et lrĩs multorũ et sermo ne omniũ perfertur ad me incredibilẽ tuam virtutẽ id est forti tudinẽ esse teq́ nec anĩ nec corporis laboribus defatigari. Me miserũ te ista virtute / fide probitate huãnitate in tantas erum= nas propter me incidisse. li. xiiii. epi. i. Quẽ ego diẽ si vide= ro et si in vestrũ cõplexũ venero / ac si et vos et meipsũ recupe= rauero / satis magnũ mihi fructũ videbor percepisse / et vrẽ pi= etatis et mee. Pisonis huãnitas. virtus. amor in omĩs vos tan tus est / vt nihil supra possit. vtinã ea res ei voluptati sit glorie quidẽ video fore. Eadem. Tu enĩ es is qui me sentẽciis tuis sepissime ornasti / qui orõne / qui predicatiõe / qui summis lau= dibus in senatu in contionibus ad celũ extulisti / cuius ego sem per tãta verborũ põdera esse putaui / vt vno verbo tuo cũ mea laude coniuncto oĩa me assequi arbitrarer. li. xv. Epistola. iiii.

A me autem hec sũt perfecta / que ego in beneficii loco non

pono/ sz in veri testimonii atq iudicii vt prestātissimas tuas virtutes nō tacitus admirarer (quis enī in te id nō facit) sz ī oībus orōibus sentēciis dicēdis / causis agēdis / oībus scriptis / grecis / latinis / omīq varietate lrārū mearū / te nō modo iis quos vidissemus / sz iis de quibus audissemus omībus anteferrē. Eadē

Quante tibi cure meus honor fuerit / et q idē extiteris consul in me ornādo / et amplificādo qui fueras sēper cū presētibus tuis et cū tota domo / et si res ipsa loquebatur / cognoui tamen ex meorū omniū lrīs. Itaq nihil est tantū quod ego non tua causa debeā facturusq sim tū studiose ac libēter. epi. xi. Ego aūt sēper ornamēto te mihi fore duxi. Fuisti etiā presidio tristissimis meis tēporibus. Accessit post tuū discessū familiaritas mihi cū bruto tuo maxīa / itaq in vrō ingenio et industria mihi plurimum et suauitatis et dignitatis cōstitutū puto. Id tu vt tuo studio cōfirmes te vehēnter rogo / lrāsq ad me et cōtinuo mittas / et cū Romā veneris qsepissime. epi. xiiii. Gratos tibi optatosq esse qui de me rumores efferūtur / nō dubito mi dulcissime Tiro / prestaboq et enitar / vt indies magis magisq hec nascēns de me duplicetur opinio. Quare quod pollice ris te buccinatorē fore existimatiōis mee firmo / id precōstātiq animo facias licet. li. xvi. epistola. xxi. Hec ex Tullio Sequūtur ex Gasparino rc.

AD IDEM. Ca. xiiii.

Vpis ex me scire quid ad bene viuēdū propius accedat / nā id te ignorare ad me scribis / quā potissie viā īgrediaris. Ego vero ita a veteribus accepi / nihil diuina religiōe melius / aut quod magis liberati / quā oēs ī hac vita volumus ɔueniāt. Gasparinus. Cū ad te lrās meas dare ɔstituissē nulla res ɔparebat ī mediū / que tuis vel moribus vel studiis videretur mihi dignior / ac tibi futura gratior / q si ea que de cultu diuino accepissē ab hoībus sapientissīs tibi īprimis nota facerē. Noli queso defatigari ī medio cursu nobilissiarū artiū quas dudū īgressus es / certe si aliq res vllo tēpore fuit / que cumulatissime potuerit hoī felicitatē largiri / ea inprimis mihi visa est que optimarū artiū presidio fulta est. Est enī phia res prorsus digna / et admiratione / et

laude nrã! in qua nõ solũ rerũ huãnarũ ! sed etiã diuini cultus rõ mihi videtur esse reposita. Nã et altissimarũ rerũ cãs aperit et bene atq; caste cũ hoĩbus versari instruit. Cõstitui ergo siue in repub. aliquid a me agendũ erit! siue cũ amicis negociãdum et cõsiliũ et auxiliũ ab ea petere ! nihil tamẽ est quod magis in illa me delectat ! q̃ q; docet ea ɔtẽnere que pleriq; admirãtur et animũ ab omĩ molestia atq; anxietate liberat. Quid enĩ sapiẽ tius de altissimis rebus dici / aut excogitari põt ! q̃ ea que cũ a platone tũ ab his qui deinceps illũ secuti sũt ! et sepe disputata et nõnunq̃ prudẽtissime ab eis ɔscripta fuerũt. Nnuq̃ ad te alias de maioribus q̃ nũc rebus scripsi. tãte enĩ sunt vt nõ mõ te ad legẽdum inuitare debeant! sed etiã valde excitare. Satis spectata est integritas tua! nec vllo tẽpore putaui de tua vita dubitandum. siquid aũt de te mihi narratũ fuit quod ad famam tuã pertineret non tamẽ mutaui iudiciũ meũ. Amo enĩ te et forte magis q̃ credis! nõ q; magna familiaritas inter nos fuerit! sed quia nũq̃ de te aliter q̃ de optimo ciue iudicaui. Illud aũt scribã neminẽ tanta modestia esse! aut tam frugi cuius vite nõ inuideretur! et maxĩe ab his quibus ipsis nulla in parte virtutes essent. Quid de te sentiant omnes et amici et ciues tui significari a me tibi desideras. Omniũ vna est sñia! neminẽ ex sociis equalibus tuis maiori esse ingenio! sed se maxĩe vereri! ne illo satis modeste vtaris. Quod huãnissime predones tecũ egerint ! nõ tam fortune attribuendũ est q̃ moribus tuis. Es enĩ omniũ hominũ lepidissimus! aliquid scio profuerũt tibi tue facecie! et in oĩ sermone tua suauitas. Maximã omnium laudẽ hodierno die cõsecutus ẽ exercitus noster! qui fortissima pugna eo vsq; in acie ɔtra hostes stetit! vt pertinaciter pro defẽsiõe patrie moriẽdo clarissimã inde victoriã retulerit. Maximũ leticie fructũ capio quotiẽs aliquid a te! aut cogitatũ! aut prudẽter factũ audio. perge itaq; vt cepisti! etsi laude bonorum hoĩm gloriaris nõ defatigeris in eo genere virtutis! in quo magno reipublice et amicis potes esse presidio. Tantũ aũt poteris! quantum ceteris labore industria ! et solicitudine prestas.

Perge vt instituisti galle mi suauissime. Incredibile enĩ est

quātū hoīes illā tuā ſingularē modeſtiā! ac mā̄ſuetudinē aī̄ tui laudāt. hoīes tibi ex aīo bene volūt! ꝙ nō te prebes cuiꝗ̄ diffi cilē! ꝙ nemo te neqꝫ perturbatū aīo / neqꝫ inhuānū! aut male re ſpōdentē vidit. Bene de te hoīes opinātur! et quod ego ī pri ma laudis parte arbitror nō tantū vulgares atqꝫ īdocti! ſed pru dētiſſimi atqꝫ ſapiētiſſimi recte de te ſētiūt. Vide ne aliqua negli gētia ſinas hāc talē et tātā eſtimationē corrūpi. Quotiens de officio meo ſcribo! rē maxīe incōgruā rebus meis facio! ſꝫ quia multa ſūt tēpora quibus id etiā a ſapiēte eſt nccīo faciēdū! puto vos facile daturos mihi veniā ſi rōeꝫ mee dignitatis habuero et maxime aduerſus eos qui nulla modeſtia aut huānitate poſ ſunt a me vinci! quin ſepe aliquā fabellā de me in populo ſpar gant. Spero vos omnē vitā meā pro ſingulari prudētia veſtra recognituros. Qua pietate ſēper patrē meū excolueri nemo pōt melius ꝗ̄ tu iudicare. Nā cū in morbo et ſenectute! et ſibi grauis et aliis moleſtus eſſe cepiſſet! ſcis quo eū aīo pertuleri Semper enī putaui omnes labores atqꝫ moleſtias nō ſolū for titer pro illo! ſed etiā ſuauiter ferendū. Qꝫ ſiquid in ea re per turbatiōis accepi! totū id ſua magis cauſa! ꝗ̄ mea cōtractū erat Matrem meā iā vltīe ſenectutis oī officio ac pietate proſequor quod melius e ſorore tua femina prudētiſſima ꝗ̄ ex me cogno ſces. illud vero tacebo me nūꝗ̄ illā ī maiori honore habuiſſe ꝗ̄ hoc ipſo tēpore quo fere ab oībus derelinquitur! propter mul ta que illa etas hēt faſtidiēda! quare ſiquis aliter de me tibi di xit caue ne cuiꝗ̄ aſſētiaris. Quo aīo in parētes meos fueri vel hoc vno ītellexi! ꝙ nūꝗ̄ magis eorū preſentiā deſideraui ꝗ̄ poſtꝗ̄ rebus huānis exceſſerūt. quotiēs enī meōriā eorū repeto nūꝗ̄ poſtea viſus ſū vnā diē in leticia egiſſe! cū et ꝯſpectu et ꝯſi liis eorū priuatus ſim. Nec facile dicā vtrū felicior ſim! ꝙ tlēs parētes habueri! an miſerior ꝙ nūc tot ſimul ornamēta atqꝫ ad iumēta vite! morte ipſorū amiſeri. Nullū vnꝗ̄ tātū vel peri culum vel laborē putaui! quod pro ꝯmodis aīcorū fugiēdū ar bitrarer neqꝫ vlla alia res ē tāta virtute excepta! ꝗ̄ amicicie pre ferēdā iudicē. Idē etiā te ſentire puto! facio eī de meipſo ꝯiectu rā. Qꝫ oēs neccīos meos ex aīo colā facile intelligas! ſi mea

studia ī illos cogitabis. Cari enī sūt vnicuiqꝫ sui: sed neminē eorū quos noui puto viuere: q̄ suos maiori beniuolētia prosequatur q̄ ego meos. Etsi de meo in tuos nccios anīo satis tibi perspectū credā: nō tamē possū facere quin aliquid de meo officio ad te scribā. gaudeo enī oīa tibi cōmunia facere que a me sūma cū volūtate gesta fuerunt. Cū te valde sēper amauerī nūq̄ tamē magis optaui: q̄ hoc ipso tēpore officiosus in re tua videri. Ita quidē rō tuorū negociorū postulat. nā nisi pedibus et manibus elaborassē: vt meliori loco res tua esset: certe de tuis fortunis actū erat: nunq̄ de te solicitus esse destiti: donec oīa tua in tuto locaui. Solicitudinē tuam ac studiū (quo in mea causa vsus fuisti) et laudo et admiror: sed lōge magis is ipse animus quo in me vteris delectat me. Nihil enī video quod ad hanc tuā in me beniuolētiā addi possit. Vtinā possē quātas tibi habeo gratias aliquādo re ipsa referre. Sed hoc tibi persuadeas velim memoriā in me tuorū beneficiorū futurā sempiternā. Nimis in me officiosus es: nimis grato anīo: cū plura meis in te beneficiis attribuis: q̄ iure mihi attribuenda cognoscā. Nullū ergo tpūs noui: in quo aut nō maiorē graciā attuleris: q̄ prius a me acceperis: aut nō aliquo tuo vel insigni facto vel egregio dicto meipsū antecesseris. Sed hoc est tua humanitas: ac sūma in oībus rebus modestia: beneficia que ab aliis acceperis magnificare: tua aūt aut nulla aut perexigua putare. Pater tuus homo tū suorū ciuiū nobilissimus: tū in estimādis rerū causis prudētissimus sēper a nr̄is hoībus indicatus est. Is cū aliquādo grauissīas iniurias accepissꝫ: nūq̄ tamē statuit odiū suū deriuare in aīcos eorū aut filios a quibus ipse dissidebat: nisi aliquo manifesto cōsēsu aut iudicio cōuictos hrēt. Quare nisi vis et a virtute sua et a laude recedere: fac vt oēꝫ veteris odii ac discordie memoriā deponas in filiis adhuc infātibus. Cum septiformi lāpade pulcherrimarū artiū inter ceteros mortales refulgeas: oēs te vnū velud solē variis laudū floribus exornāt et liguarū preconia toto in orbe terrarū dīnis cātibus celebrāt hec ex Gaspar. perga. Quid dicā de iusticia que in te plurimū lucet: quid de pietate ac religiōe: quid de fidei ɔstātia: quid

de rerũ omniũ moderatiõe: quid lrãrũ studiis/ quibus ĩ medio maxĩ belli feruore dare operã nunq̃ destitisti. Maxĩa profecto sũt hec: et eximia regis ornamẽta. Itaq̃ et illa que iã dudũ a te possidẽtur hereditaria regna sub tãtis virtutibus tuis trãquille beateq̃ degũt Leonar. Areti. Aliud ẽ natura aliud disciplia vt in rhetorica et musica licet ĩtueri. Qui eñ musice sciaꝫ tenet lõge melius de illa iudicabit et sentiet: q̃ is qui vel ĩgenio proprio/ vel ad alterius imitationẽ vocẽ formabit. Idẽ quoq̃ et in arte rhetorica: et si enĩ magnis prediti ĩgeniis: quidã copiã dicẽdi sine arte assecuti sũt: ars tamẽ dux certior est q̃ natura. Aliud est eñ arbitratu suo verba facere: aliud ea que dicas rõe et arte distĩguere. Idẽ. Pericia lrãrũ et scia rerũ: hec enĩ duo sese inuicẽ iuuãt/ mutuaq̃ deseruiũt. Nam et lrẽ sine rerũ sciẽtia steriles sũt et inanes: et scia rerum q̃uis ingens si splẽdore careat lrãrũ abdita quedã et obscura videtur. Quid eñ prodest multa pulchra scire si neq̃ loqui de his cũ dignitate: neq̃ mandare litteris nisi ridicule possis: atq̃ ita cõiũgata quodãmodo sunt pericia lrãrum et scientia rerũ: hec duo simul ꝯiuncta veteres illos quorũ memoriã veneramur ad celebritatẽ nõis gloriãq̃ prouexere. Idem. Animũ vicere/ iracũdiã cohibere/ sibi imperare victoriã tẽperare victis: indulgere supplicãtibus: qui hoc fecerit nõ ẽ sũmis viris equandus: sꝫ deo simillimus iudicãdus. Ne ergo credas iracũdie que ẽ ĩimica ꝯsilio: ne credas victorie que de natura ẽ insolẽs et superba: sꝫ vice teipsũ qui ceteros gloria vĩcis et virtute. Idẽ. Vt enĩ affectus sũt hũani q̃ nos flectũt et ducũt: ita virtutes aduersus hos exposite resistũt. ex quo fit vt morales quidẽ virtutes: oẽs circa difficile arduũq̃ versantur difficile est libidines quasi freno cõpescere/ difficile iracundiam tenere/ difficile auariciã coercere. Ad que enĩ proni natura sumus: aduersus illa virtutes exponuntur. Nil agas tumide dicit virtus/ nil intẽperanter/ nil auare/ nil iracunde/ nil inique nil abiecte/ grãde pocius quiddã tibi propositũ sit. Etsi absit facultates magnificẽtia splendeat. hõres vero ita prosequere: vt declines ãbitionẽ: veritas vt in sermone et ĩ oĩ vita eluceat. preterea caue ne te virtutis specie decipiat viciũ. Incõsulta audacia

fortitudo nō est sȝ temeritas pocius et vesania: tamq̧ ē in vicio qui nō timēda formidat: q̄ꝫ qui timēda oīno nō expauescit. Idē

Virtutis ei laus oīs in actiōe ꝯsistit. idē. Nulle eī tā bone artes sunt: que abutentiū vicio deprauari non possint. Idem.

Dicet e regione quispiā. An non tibi hi beati videntur qui quicquid ad explēdas voluptates expleri pōt faciliter assecūtur quibus cōuiuādi/cubādi/vagādi/lauādi/ludēdi/venādi/aucupādi: ad oēȝ nitorē ac sacietatē sēper facultas: quibus quotquot velīt: ꝯcubitus feīnarū: quotquot velīt arma/eq̄ canes: quibus tot sūt agri. tot serui. tot exculta palacia. tot munite arces et oppida q̄ tātū possideāt auri/gēmarū/ vestiū/suppellectilis: quibus ānuāt oēs. assurgāt. inclinēt. quos populi venerētur. timeant. laudēt: qui leges dicāt. mādēt. exterreāt. proscribāt. puniāt extollant amicos: vindicent inimicos. trucident rebelles. Non est tam magna vt existimes beatitudo eorū. Nā parit certe fastidia tanta bonorū cōtinuatio tātaq̧ affluētia. Neq̧ sapit tantū que nō aliquādo intermittitur voluptas. Beatos tamē aliquos nō nego fuisse mortales sȝ perraros tamē: quos perraros? qui aōre virtutis et lrārū ꝯtēpserūt cetera mūdi bona: qui se innocuos/puros/itegros/castos/incorruptosq̧ seruātes: extulerūt animū altius ad gustandā diuinā excellētiā: hūana quasi sordida et abiecta relīquētes. nā virtus per se tā dulcis/tāq̧ iocūda res ē: vt icredibiles amatoribus suis afferat voluptas/tā nobilis et prestās eius est possessio: vt sūma quadā bonorū vbertate ditet possessores suos: quā qui vere fuerit assecutus: nihil preter lrārū studia dulce: nihil preter deū hēt amabile: qui tā pre dulcia sibi bona/stabilia/perpetua icorrupta preelegat custodiat/cōplectatur. Reliq̄ vero mūdi supremo tandē gustu/amara infirma/momētanea/corruptibilia/fuco mēdaciora/halo inaniora/hilla ieiuniora/ pappis volātibus leuiora fugit/ꝯtēnit/abiicit/ꝯculcat. ꝯtētusq̧ seipso: honestissimis suauissimisq̧ studiis suis: totū nihili mundum ducit/ruenteq̧ etiam nō formidat In his vero recreatur: refocillatur: letā et iocūdā agit vitā: ridet tātas hoīm: tamq̧ stultas: et vltro sibi quesitas anxietates tot ieptias: tot cassos labores: tot ianes curas: nemī nocȝ: nemī

molestus ē/laudāt eū oēs/predicāt/admirātur/beniuolētia ople ctūtur/fauore et honoribus prosequūtur. O vero hic beatus ē qui ɔscie sue innocentia et itegritate fruitur (quod primū est et dulcius omniū bonū) securusq sui nullo timore agitur/ nulla angustia torquetur/ nō timet largas quibus caret quasq nihili facit diuicias sibi a potentibus eripi/ nō timet a quoq se ledi/ is q nec quēq se lesisse certo intelligit. O vere hic felix ē qui a tot tātisq semotis curis et periculis/ tātarū vacuus perturbationū sibi sēper/ aliisq iocūdus letetur/ et omībus quotquot sūt mū di honestis/ et his etiā que celitū ɔmunes sūt voluptatibus per fruatur/ qui huānioribus sctioribusq deditus studiis cōtemnat oīa/ omīaq contemnēs recte cuncta possideat. Naz possidere is oīa videtur/ nō qui oībus abundet: sed cui nihili deficiat porro nihil illi deficit/ qui nihil cōcupiscit/ concupiscēs autem nihil cōtemnit oīa/ cōtemnēsq ea/ id assequitur quod desiderat/ deside rio vero sui frui. ea demū vera et sola beatitudo/ bonorūq om niū plenitudo est. Hec baptista de sctō petro iurisutriusq doctor Bononiēsis i quadā eplā de aduersitatibus huius seculi q religi ose dixit. Cui quidē elegāti dicto applaudat id quod legitur apud frāciscū petrar. de miseria vite huāne in hec verba. Quid de hac vita quā degimus videatur iterrogas neq imerito. Mul te eī et varie de hac ipsa opiniones hominū sūt/ meā breuibus accipe. Vita mihi vita hec dura quedā arca laborū/ palestra di scriminū/ stella solaciorū/ laboritus errorū/ circulatorū ludus desertū horribile/ limosa palus/ lenticulosa regio/ vallis hispi da/ mons preruptus/ caligātes spelūce/ hītatio ferarū/ terra in felix/ cāpus lepidosus/ apricosū nemus/ pratū herbitū plenū serpētibus/ florēs ortus ac sterilis/ fons curarū/ fluuius lacri marū/ mare miseriarū/ quies anxia/ labor inefficax/ conatus ir ritus/ grata frenesis/ pōdus infaustū/ dulce virus/ degener me tus/ incōsulta securitas/ vana spes/ ficta fabula/ falsa leticia vi sus doloris/ risus icōditus/ fletus iutilis/ inane suspiriū/ cōfu sus ordo/ tumultuosa ɔfusio/ trepidatio turbulenta/ solicitudo perpetua/ insons inercia/ inops copia/ diues inopia/ imbecillis potētia/ tremule vires/ egra sanitas/ iugis morbus/ gemia egri

tudo. Hec fracisc[us] petrarcha de miseria vite huane. Cū audisset iam dudū a plurimis: quibus cū est mihi freques consuetudo te esse virū doctissimū: atq omī lrārū genere prestantem studiosissimū vero earū lrārū que spectāt ad studia humaītatis sūma statim sū cōplexus beniuolētia. Accessit ad eam augendā quod quidā mihi retulerunt: te cum voluptate legere epistolas meas: q̄uis paruo sit existimāde. Quod aūt pluris facio q̄ reliqua oīa: quodq ad amorē me etiā excitauit: multi affirmant te ad variarū multipliciūq rerū scientiā adiūxisse: etiā studia probitatis ac virtutis: neq minorē te laudem ex eius cultu: q̄ ex lrīs reportasse. qua in re permagnū adeptus es doctrine ac ingenii fructum. Et hi qui id suis studiis assequūtur vt eis vtatur tanq̄ instrumētis ad honestū et decorū: illud quod laudatur a philosophis capescendū. hi mihi videntur egregiū atq excellēs premiū ex suis vigiliis reportare. Quibus vero multarū rerū scia attulit irritamēta aut fomēta viciorum. Iam prestaret illos rudes fuisse q̄ doctos: mutos potius q̄ eloquētes. Idcirco enī bone artes reperte fuerūt: vt illis instrueme[r] quid agēdū esset quid ve c[om]mittendum: vt per earū exhortationes optimis moribus instruemur. Hec est cā cur sapiētes velint politicā: cui vacandū sit debere esse phiaz moralē tanq̄ perfectiores cuiusdā vite precepta et institutiōes continentē. Cū igitur ex lrīs sūmā omniū rerū doctrinā sis cōsecutus: virtus aūt boni viri tibi nomen indiderit cōmotus sū ad te toto ex aīo diligēdū. Scis enī virtutē tanti esse: vt nos ad eorū etiā quos nūq̄ vidimus beniuolētiā ɔpellat. Poggius florentinus. Plurimū delectatus sū tuis ad me lrīs mi benedicte: et simul sū admiratus ingenii tui acumen: qui cū tantā operā impenderis iuri ciuili perdiscēdo: vt inter doctissimos eius artis viros digne ānumerari possis. Ita tamē eloquēter: ita ornate: ita facunde ad me scripsisti: vt nō minorē ex eloquentie facultate: q̄ ex legū doctrina laudē mea snīa merearis. Idem. Nam oīs actio vite mee instituto respōdet. Grādes in me opes: ingentesq pecunie florētissimarū italie ciuitatū: et munificētissimorū pricipū muneribus sūt collate. At mihi quotidie ē tantūdē: acsi nihil vnq̄ collatū fuerit:

et cum nihil sit/nihil tamē deest. Ita mecū agitur diuina qua-
dam benignitate. vt qui prope nihil habeā. videar omia quodā
modo possidere. satis me locupletē sēper opulentēq fore duxi/
si cōsilia/cogitatiōes oēs ad virtutē/deūq referrē. Quid enī de
esse cuiq pot qui virtute comite vtatur ad deū? Nulla sane vi-
detur mihi neq censēda virtus / neq noiāda que ad deū tanq
ad sūmū incōmutabileq bonū nō referatur. Hanc ego potius
q quorundā stoicorū qui humanā gloriā popularis illius/et
fucate honestatis noīe venerabātur sententiā sequēs/non quod
stultis homibus sed quod sapiētibus adeoq probatū iri putem
ita bonū iudico/ et aliud nihil ponā in bonis/ nec inanē gloriā
huius mundi/sed verā illam ac celestē propono gloriā. Quare
quid de me stulti vel sentiāt vel loquātur. nō tam negligo q cō
temno. neq honorē facio pluris q ignominiā si ab iprobis cō-
feratur. Nullius insani minas / nec insidias pertimebo. Me in
ois iprobos et perditos eq acerrimū hostē prebeo. Bonos autē
et honestatis studiosos/ atq tui similes vnice diligo et admiror
Fracīscus philel. Quid eī in hominū vita magis necessariū
cēseri debet/ q aut id maxīe omniū seq quod honestū sit/ aut id
omī ope atq opera aspernari/quod afferat secū vllā turpitudi-
nis feditatē. Nō enī ad cibū ac potū/non ad prurientē corporis
voluptatē/que ipsa nobis cū pecudibus sūt cōmunia/sed ad de-
cus dignitatēq nati sumus. Idcirco nobis mēs data ē imortalis
ac dīna/vt immortalitati seruiētes dei simus qsimillimi. et quo
pacto propius ad deū accedimus q per bēficētiā et iusticiā. tunc
deū maxīe imitamur cū aliis bēfacimus/ cū iusti sumus. Qui
bus rebus eo ē magis a nobis studēdū/quo nō solū gloriā hu-
ius mūdi(que quātacūq ē/tota ē breuis/planeq ianis)sed mul
to magis celestē illius atq sēpiternā assequimur. nec ille mihi
iustus videri solet q noceat nemī/id quod etiā cū plerisq aliis a
nimātibus ē nobis cōmune/ sed q vel prosit cū pōt/vel propul
set iuriā. Nō enī solis nobis natura nos genuit/ sed his oibus
quos itelligentie vis/rōnisq virtus/ imortalitati quadā forma
insigniuit Atqui vt is abhorret a dignitate nature q iniustus sit
q nihil opis/nihil adiumēti oferat in huānū genus. Ita hic ad

modū pre se fert nature bonitatē / qui ad cōmunē hominū salu tē atq; ornamētū sese natū meminerit. Q̄ si honestū est ob cōmu nes hominū vtilitates nullos labores / nulla pericula fugere / quanto honestius et preclarius duci cōuenit / id facere nō pro= pter hoīes solū / sz propter deū propter saluatorē nostrū proter christū optimū maximū / qui nullo a nobis officio prouocatus vltra se nrā causa morti dedit. Idem philelfus. Hec circa virtu tes sufficiant. Nūc ad alia transgrediamur.

CIRCA pacē / et felicē reipublice statū. Ac circa res secū- das homīs priua i. Et vbi de his reipublice / nobis / aut alte ri cōgratulamur. M. T. C. clausule Incipiūt. Ca. xv.

Ec animaduertenda in ciuitate sunt / que sunt apud Platonē nostrū scripta diuinitus. Quales in. r. p. principes essent / tales reliquos solere esse ciues. Id etiā iubet idē ille Plato / quē ego vehēnter sequor autorē / tantū otendere in repub / quantū probare tuis ciuibus possis / vim neq; parenti / neq; patrie afferre oportere. li. i. epi. ix. Primū tibi vt debeo gratulor / letorq; tū presenti / tū spe rata etiā tua dignitate / serius nō negligētia mea / sed ignorātia rerū omniū. In his enī sum locis / quo et propter longinqui= tatem / et propter latrocinia tardissime oīa perferūtur. li. ii. E= pisto. ix. Si ipsa respub. tibi narrare posset quō se hrēt / non facilius ex ea cognoscere posses / q̄ ex liberto tuo phania / ita est homo nō modo prudens / verū etiā quod vidi curiosius. Qua= propter omīa tibi ille explanabit / id enī mihi et ad breuitatem est aptius / et ad reliquas res prouidētius. li. iii. epi. i. Gra= tulatio tua etsi est mihi probatissima / q̄ ab optimo fit animo ta men hoc mihi multo iocūdius est et gratius q̄ in sūma pauci= tate amicorū / propinquorū ac necessariorū / qui vere mee salu= ti fauerēt / te cupidissimū mei / singularēq; beiuolētiā mihi pre= stitisse cognoui. li. iiii. e. xi. Tibi gratulor / mihi gaudeo / te amo tua / tueor a te aāri / et quid agas / quidq; agatur certior fi eri volo. Vale. li. vi. epi. xv. Si te dolor aliquis corporis / aut infirmitas valitudis tue tenuit quo minus ad ludos vene= ris / fortune magis tribuo q̄ tue sapie. Sin hec que ceteri ad-

mirantur contemnēda esse duxisti / et cū per valitudinē posses venire tamē noluisti / vtrūq; letor et sine dolore corporis te fuisse / et anīo valuisse. cū ea que sine causa mirantur alii neglexeris / modo vt tibi cōstiterit fructus ocii tui / quo quidē tibi perfrui mirifice licuit / cū esses ī ista amenitate pene solus relictus li. vii. epi. i. Reliquias vero partis diei tu cōsumebas his delectationibus / quas tibiipsi ad arbitriū tuū comparas. Eadem.

Reliquie sūt venationes bine per dies quinq; magnifice nemo negat. Sed que potest homi politico esse delectatio / cū aut homo imbecillis a valētissima bestia laniatur. aut preclara bestia venabulo trāsuerberatur / que tamē si vidēda sūt sepe vidisti / neq; nos qui hec spectamus quicquid noui vidimus. Eadem

Itaq; quero causas omēs aliquando viuendi arbitratu meo / teq; et istā rationē ocii tui et laudo vehēnter et probo. Qz vero in lepidi suauissimi doctissimiq; homīs familiaritatē venisti nō dici pōt ꝙ valde gaudeā / qui fac te ꝙ maxime diligat / mihi crede nihil ex ista prouincia potes quod iocundius sit deportare. Episto. xv. Reliquū ē vbi nūc ē respub. ibi simus / potius ꝙ dū illā veterē sequimur simus in nulla. li. ix. epi. ix. Est oīno patrie caritas meo quidē iudicio maxīa / sed amor voluntatisq; coniunctio plus certe habet suauitatis. Itaq; cōmemoratio paterne necitudinis / beniuolētieq; eius quā erga me a pueritia cōtulisses / ceterarūq; rerū que ad eā sentētiā pertinebāt / icredibilē mihi leticiā attulerūt. Rursus declaratio anī tui quē hrēs de repub. queq; hiturus esses mihi erat iocūdissima / eoq; maior erat hec leticia / ꝙ ad illa superiora accedebat. Itaq; te non hortor solum mi plance / sed plane et oro / quod feci his lrīs quibus tu humanissime respondisti / vt tota mente / omniq; anī impetu in rempub incūbas. Nihil est quod tibi maioris fructus glorieq; esse possit nec quicꝙ ex omibus rebus huānis est preclarius aut prestātius ꝙ de repub. bene mereri. li. x. episto. v. Etsi reipub causa maxīe gaudere debeo / tantū te ei presidii / tantum opis attulisse extremis pene tēporibus / quantū ab aliquo memoria nrā nō recordatur / tamē ita te victorē cōplector republica recuperata / vt magnā partē mihi leticie tua dignitas afferat

quam et esse iam: et futurā amplissimā intelligo. Epistola. xii.

Perge igitur vt agis: nomenq tuū cōmenda īmortalitati: atq hec omia que habēt spem glorie: collecta inanibus splēdoris insignibus cōtemne breuia fugacia caduca existima. Verū decus in virtute politū est: que maxime illustratur magnis in re publica meritis. Eam facultatem taliter habes maximā: quam quādo ɔplexus es / tene / perfice: vt ne minus respub. tibi q̄ tu reipub. debeas. Me tue dignitatis nō mō fautorē: sed etiā amplificatorē cognosces: id cū reipub. que mihi vita mea est carior: tum nostre necessitudini debere me iudico: atq in his curis quas cōtuli ad dignitatē tuā cepi magnā voluptatē: q bene cognitā mihi Titi minatii prudentiā: et fidē magis etiā perspexi in eius incredibili erga te beniuolētia et diligentia. Eadem. Nunq̄ me hercule mi Cicero me penitebit maxia pericula pro patria subire. dū siquid acciderit mihi a reprehensione temeritatis absim. epi. xxiii. Latherensis nr̄i et fidē et animum in repub. singularem semper fatebor. eadem. Pacis itercisues cōciliande te cupidū esse lecor. pacē eam si a seruitute seiungas cōsules et reipub. et dignitati tue. Sin ista pax perditū hominē in possessionem impotentissimi dominatus restitura est: hoc animo scito omnes sanos: vt mortē seruituti anteponāt. Itaq sapientius meo quidē iudicio facies: si te in istā pacificationē non interpones: que neq senatui neq populo / neq cuiq̄ bono probatur: sed hec audies ex aliis / aut certior fies lris. Tu pro tua prudētia quid optimū factu sit videbis. epi. xxvii. Sum con plexus totā rempub. egiq acerrime: senatūq iā languentē et defessū ad pristinā virtutē cōsuetudinemq reuocaui: magis ani q̄ ingenii viribus hic dies: meaq cōtentio atq actio: spem primo populo Romano attulit libertatis recuperande. Nec vero ipse postea vllū tēpus intermisi de repub. nō cogitādi solū: sed etiā agendi. epi. xxviii. Natura aūt mea et studia trahunt me ad pacis et libertatis cupiditatē. epi. xxxi. Quare cū me existima esse qui primū pacis cupidissimus sim (oēs enī ciues plane studio esse saluos) deinde qui et me et rempub. vendicare in libertatē paratus sim. Eadem. Deos hominesq testor patres

cōſcripti: qua mente / et quo aīo ſemper in rempub. fuerim: et q̄ nihil antiquius cōmuni ſalute: ac libertate iudicarim: quod vobis breui probaſſem: niſi mihi fortuna propriū cōſilium ex torſiſſet. epi. vltima. Maxima ſū leticia affectus: cū audiui te conſulē eſſe factū: eūq; honorē tibi deos fortunare volo: atq; a te pro tua parētiſq; tui dignitate adminiſtrari. li. xv. Epi. viii. Marcellū tuū conſulē factū: teq; ea leticia affectū eſſe q̄ maxime optaſti mirandū imodū gaudeo: idq; cū ipſius cauſa: tum q; te omibus ſecundiſſimis rebus digniſſimū iudico: cuius erga me ſingularē beniuolētiā: vel in labore meo vel in honore perſpexi. Totā deniq; domū veſtram: vel ſalutis vel dignitatis mee ſtudioſiſſimā: cupidiſſimāq; cognoui. Quare gratum mihi feceris: ſi vxori tue iunie grauiſſime atq; optime femine meis verbis eris gratulatus. A te id quod cōſueſti peto / abſentē me diligas atq; defendas. Epiſto. ix. Et hec ex Tullio. Sequuntur ex Gaſparino. AD IDEM. Ca. xvi.

On de priuatis cōmodis vt ſepe antea: ſed de ſalute noſtrorū ciuiū has lrās ad te obſignaui: ſi vnq̄ tpūs fuit quo tibi ſtatus reipub. cure fuerit: vide vt hodierno die illi et cōſilio et auxilio tuo velis ad eſſe. Gaſpar. Pergamenſis. Quis ſit nrē ciuitatis ſtatus ex hoc poteris intelligere: q; nūq̄ melioribus auſpiciis iacta fuerūt fūdamēta nrē reipub. q̄ hodierno die. Si de nrā repub. liberius ad te hoc tēpore ſcribo q̄ olī fecerim: nihil ē q; admirari te oporteat. nūq̄ enim tpūs fuit quo vehentius pro publica vtilitate ad te ſcribendū fuit. Quid de publica vtilitate nrōrū ciuiū ſentiam: et qua rōne ea res melius poſſit a nobis agi: et omnē cōſiliorū meorū rōnē tibi inprimis aperiā. Sed plura de beniuolētia et ſpe ciuiū omniū in te poſita ſcriberem: niſi tu qui oīa noſti: et ſūme patriā diligis ea tecū melius proſpiceres Sed vbi te adiutorem ad hanc rem haberē: ſpero facile obtentu eſſe oīa fieri: de quibus ad te ſcripſi: nō fugias ergo veſtud confido hūc laborē: ſuſcipieſq; tum reipu. cauſa / tū ſumma in me beniuolentia tua: hanc procurationē tibi honeſtā: et reipublice q̄ vtilem. Que adhuc ſūt a te pro noſtra republica

perfecta maxime comendo: vtinam omnes qui in ea versantur eo aĩo in cõseruãda atq; exaugẽda patria essẽt quo semper frui sti. Qualẽ in gerẽdis magistratibus me prebuerĩ: volo potius sit aliorũ q̃ meũ iudiciũ. Illud non dubitabo ad te scribere nũq̃ me amicitiã cuiusq̃: neq; gratiã tanti fecisse qui leges et equitatẽ omni priuate cãe pretulerĩ: sed illud scio neminẽ posse tam subducta rõne viuere: vt eius officiũ omĩbus placeat. Scias eni fere nihil periculosius esse iudiciis: et oportere oĩa suspecta habere que iure ciuili diffiniũtur: cum nulla reperiatur lex: cui si homines qui periti in iure dicũtur ingeniũ accõmodauerit: non possit dispuatndo huc et illuc trahi. Instabis ergo nec prius cõquiesces: q̃ ea manu tenebis: que adhuc sola in spe habemns. Magni honores his diebus delati sũt ad Antonium ciuẽ nostrũ hominẽ certe sapiẽtissimũ: quibus nemo nrũm est qui non summe letari debeat. Non enim fieri potest vt sua gloria etiã nrã nõ sit. Est preterea nõ parua spes nobis omĩbus iũcta bene sperãdi de nrã repub. et posse aliquando simili beneficio vti. Nulla re scito nos multis annis maiorẽ voluptatẽ cepisse: q̃ postq̃ denunciatũ nobis est de honoribus delatis ad Antoniũ. Ego nõ expectaui vt hec res per alios ad te ferretur sed antecedere volui: vt qui amore et beniuolẽtia prior erã citius tibi de oĩbus rebus a nobis gestis congratularer. Tanta vero leticia et exultatio omniũ fuit: vt nõ iam multorum hominũ sed vnius facies eadẽ: atq; idẽ animus videretur. Merito ergo vrẽ fortune gratulor: que quo magis insperata erat: eo mihi iocundior fuit. Gaudeo mediusfidius: et plusq̃ credi posset felicitate tua letor. Hoc habet omnis maximarũ rerũ fortuna: vt cũ ad sũmũ peruenerint: tunc intelligamus prope exitũ esse. Hec ex Gasparino perga. Nescio quibus verbis aut qua orõne vti queam: ad hãc imensam anĩ mei leticiã: voluptatemq; exprimẽdã. Tanta enĩ est magnitudo gaudii: vt oĩa verba leuiora / frigidioraq; videãtur. Redditus est mihi frater amicus / comes / familiaris / socius studiorũ pariter et voluptatum. Atq; inde redditus est. Vnde redditionẽ eius iam plenissime desperatam habuit: a durissimo carcere: a truculentissima

bestia! a manibus ĩmanis tirāni! qui nocentū et ĩnocentū cedi-
bus pariter inhiabat mihi redditus est. Ad hoc tā crudeli! tam
q; seuo portēto meus dulcissimus atq; suauissimus panagathos
sospes incolumisq; euasit. Abiit meror / cessauit afflictio! reces-
sit anĩ assidua egritudo. Neq; mihi enĩ poterat esse quicq̃ dulce
dum is amicus quem ego plus q̃ dimidiū animi mei sēper pu
taui in squalore et carcere iniustissime tenebatur. Leonardus A-
retinus. Cū pro tanto honore tāq; ample dignitatis gradu
tibi per meas lrās gratulari vellē! superuenerūt lrē tue que le-
ticiā ante susceptā mirū in modū accumulauere. Idē. Saluū
te aduenisse gaudeo! ac e pisana celi grauitate ad salubres areti-
norū colles incolumē euasisse! incredibilem de eo suscepi volu-
ptatem. Idem. In medio tribulationū ac molestiarū! quibus
per hoc tēpus omnia redundāt! letissimus heri nobis et iocun-
dissimus effulsit dies! qui mentes nrās depulsis tristicie nubi-
bus mirifice serenaret! memoriāq; omniū presentiū vel impedi
entium calamitatū penitus auferret. Tres enĩ familiarissimi ĩ
vnum cōuenientes! et nō bellicū sed bachicū concinentes! satis
magnā sodaliū et amicorū manū cōtraximus! oībusq; ad leticiā
dispositis in villā Alamani Archiepiscopi pisani! ipsi alamano
duce veluti ex diuturnis vinculis emissi! nullū gaudendi ĩmo
vt verius dicā repuerescendi genus omisimus. Villa est media
ferme inter pisas et lucham a dextera ripa anserici fluuii! ame-
nissimo loco sita et maxime ad rusticanas voluptates excogita-
ta. Surgens enim leuiter in collē! subiectāq; planiciē despiciens
montes a tergo habet cōiunctos! ad aucupationes venationesq;
aptissimos. Itaq; siue rapaci aue! siue mordaci cane! siue plagis
siue venabulo! siue cursu! deniq; siue feris! siue auibus / siue pi-
scibus delecteris! vicini montes! ɔiuncti colles! subiecta plani-
cies! prefluēs amnis! affatim omne genus prede tibi largiter
sūministrant. Verū nobis illuc profectis nec venari apros pla
cuit! nec figere ceruos! nec rursus canibus lepores agitare fu-
gaces! nec fera blacteolis vngues armata senoris cepit auis pre
dam. Sed traxit nos! et vendicauit sibi incredibilis amenitas
anserici amnis! qui tectus fronde populea / cristallīo alueo / vi-

ridibus ripis mira placiditate fluebat: quibus allecti depositis togis et calceis acerrime piscati sumus. In quo ita lusimus vt pueri: ita clamauimus vt ebrii: ita cõcertauimus vt dementes insaniq͡ʒ videremur. Aderat omibus ipse Alamanus: qui quãq͡ʒ religione impediebatur vna ludere: tamẽ ita spectatorẽ se prebebat: vt ea que gerebãtur mira festiuitate risuq͡ʒ comprobaret Egressis tãdẽ e fluuio cena dubia apponitur ex piscibus rostratisq͡ʒ auibus. Expectasti forsan vt dicerẽ nauibus: sed non ita est non est: sed aderant aues multe: vina plurima. Omitto cetera que cũcta oppipare apparata fuerũt. Post cenã vero auide voraciterq͡ʒ vt laborãtibus in aqua euenire cõsueuit assũpta deambulatio fuit equestris inter flauẽtes segetes: et amena vireta ramosq͡ʒ fecũditate fructuũ icuruos: qui lõge lateq͡ʒ vagati: cãtantes alii / alii iocũdantes: post multas variasq͡ʒ vrbanitates ad ipsum amnẽ quẽ antea vado: traiaceramus reuersi: et in arena depositi luctãtes inter se agricolas nudos et lacertosos: qui placendi grã cõuenerant quasi in gladiatorio certamie: vsq͡ʒ ad primam noctis horã letissime spectauimus. Cũ illi sepe violentia maioris roboris prostrati: et grauissimo casu ad terrã elisi: sceno q͡ʒ inuoluti: vberẽ ridẽdi materiã nobis preberẽt. Sed ego genera ipsa voluptatũ nõ singula ac minuta (nam id quidẽ longius esset) enarro. Scis eni tu ꝙ multa esse soleant inter familiares letos: et vnanimiter ad festiuitatẽ paratos. Deniq͡ʒ hic dies procul dubio fastis ascribendus est: et meliori lapillo numerandus: presertĩ cũ eo turbationis deuenerĩt res nrẽ (de curialibus loquor) vt sũmo studio cõquirendũ sit aliquid quod nos quacũq͡ʒ rõne ab illarũ amarissima cogitatione diuertat. Idẽ Leonardus Aretinus ꝙ lepide. Posteaꝙ recessisti a nobis nihil de te intellexi preter rem optatissimam mihi: pacem scʒ cõpositã inter Leonardũ Aretinũ et Nicolaũ: quod factũ egregiũ cũ studiosis lrãrũ omnibus spero gratũ fore: tũ vero mihi propter meũ in vtrũq͡ʒ ipsorũ ab ipsa adolescentia singularẽ amorẽ ita carũ fuit: vt haut sciam quid optatius mihi accidere potuisset. Erat eni mirũ in modũ mihi molestũ homĩes doctissimos mihiq͡ʒ amicissimos: quos olim sũma cũ ncc͡citate cõiunctos vide=

ram tantā beniuolētiā tam notam omnibus/ in apertā maliuo-
lentiā ver isse. Videbatur preterea quedā nota non solū illorū
sed doctorum omniū/ tam acre odium longius vigere/ q̄ equū
erat īter excellētes viros/ atq̧ omī laude prestātes/ quod quādo
virtute operaq̧ tua sublatū est/ merito summis es laudibus ex-
tollēdus. Qui cū florentiā venisses nihil tibi antiquius duxisti
q̄ vt ageres de eorū animis recōciliandis/ et pace firmāda. Ef-
fecisti rem mihi iocūdissimam/ atq̧ omni laude cumulatam sa-
nans morbū difficilē adeoq̧ inueteratū/ vt quādoq̧ diffiderem
posse curari/ sed quo res erat difficilior/ eo maiorē es honorem
cōsecutus. virtuti profecto oīa parent/ nihilq̧ est tam arduum
quo illa nō ascendat. debetur (mihi crede) triūphalis arcus non
minus ob hanc pacē tibi/ q̄ illis priscis principibus ob rēpub.
restitutā. Siquidē nō est maius/ bellū cōficere cum hostibus/ q̄
pacē statuere inter ciues/ ita q̧ mea snīa decerno tibi verbis am
plissimis nō solū aureā statuā/ sed et triūphū insignē ad gloriā
huius cōposite pacis. Nam quo pluris est sapīa ani q̄ corporis
artes. eo nobilior virtus videri debet pacis cōponēde/ q̄ hostiū
superandorū. Ergo cedant arma togis concedat laurea lingue.
Poggius floren. Cum te libertati tue/ ac pristine dignitati
restitutū accepissē/ vix dici queat/ quāta sū leticia gaudioq̧ affe
ctus. Non enim potuerā nō dolere te talē tantūq̧ pōtificē con-
iectū in carcerē/ qui bonorū omniū īnocentiūq̧ virorū et per-
fugiū esses et portus. Itaq̧ tibi āplissimo patri maiorē in mo-
dū gratulor/ mihi aūt letor plurimū/ q̧ dolorē quē ex indigna
tua captiuitate acerbissimū cōceperā/ audita nuper istius modi
liberatio tua in maximā mihi voluptatem verterit. Franciscus
Philelfus. Hic enī ille dies fuit iocūdissimus/ iocūdissimus
in quā hic fuit ille dies/ vnde anno iam in girū reuoluto tot bo
na/ tot res secūdas atq̧ felices/ liberāq̧ viuendi facultatē vobis
et reipub. peperistis. O diem itaq̧ faustū atq̧ felicē nulla vnq̄
posteritate/ vel tēporis diuturnitate delendū. O lucē optatissi-
mā longe nobis oībus expectatā/ aurea vnde libertas que diu
sepulta latuerat omniū cōseruatrix/ adiutrixq̧ bonorū emicu-
it/ vnde tam excelsa/ mirandaq̧ facinora vrā/ ac res geste suas

modo radices/atq alta principia enanciscuntur/vnde sēpiternū nobis decus/et gloria īmortalis/ vnde vris firma salus liberis vnde demū perpetua vrō ceptro incolumitas mirabiliter emanauit. Si romani veteres lugubre anniuersariū variorū ludorū genere/si quīquatria/qui dies nihil prorsus suauitatis habebant honoratissime coluerūt/nos quāto vniuersi hāc lucem accuratius/perpetuo celebrādam/sūmaq festiuitate agendam duxerimus/que ex tenebris ad lucem/ex seruitute ad libertatē/ex merore ad leticiā nos/liberosq nrōs/atq caras cōiuges euocauit. Baldasar Rasinus. Nūc vero quāta sit libertatis iocūditas quātus ve fructus/ quāta itē suauitas dicerē in presentiarū illud nisi secundis atq felicissimis argumētis hoc anno sepius fuissetis experti. libertas enim maximū celitum munus nemo est qui nesciat nos/ nrōs dulces liberos/ vxores delectissimas/ conterraneos/ vrbem/ predia/colones/ vestrū deniq vniuersū imperiū apertissime otutatur/partas opes cōseruat. recentes ac nouas instituit/studia bonasq artes instaurat/laudē et gloriam parit. Inuisū seruitutis mortalibus vniuersū aufert genus/hostes territat/securos somnos prebeat/omnēq excogitari potest dulcitatē hic inter hoīes nobis pandit/ demū que nobiscū nata illius si leges inuiolatas imitati fuerimus/per beatos inter astra nos celites apud sēpiterne collocat. Idem. Vt mecū vna aliquātisper cōgratulari queas/ qui secundis rebus meis sēper exhilaratus es/id tibi constare velī/ tantū accessiōis ac fortune optabilis meis obtigisse laribus/vt nihil iam aliud bonā preter estimationem ac venustissimū nomen ipse cōcupiscam/cui nēpe rei quā totopere ardeo te oratū velī queadmodū ceteris vsq meis egisti rōnibus perdiligenter faueas/atq solertē uoues operā Viso de virtute et felici reipublice statu. nūc ex ordine de viciis erit transigendum.

Circa vicia et inimicicias/et malos hominū mores. Et vbi quē ex eis arguimus. Mar. Tullii. Ci clausule Incipiunt.

Llud plane moleste tuli/q iustissimum Ca. xvii. et certissimū triumphū hoc/ inuidorū cōsilio esse tibi ereptum videbam/ quod si tu tantifacies/quanti ego

semper iudicaui faciendū esse: facies sapienter et ages victor ex inimicorū dolore triumphū iustissimū. libro tertio. episto. ix.
Sed quod te non fugit hec sūt in eo genere vicia: et verecūdius ipsi de sese scribāt necesse est: siquid est laudandum: et pretereant siquid est reprehendēdum. Accidit etiā vt minor sit fides: minor autoritas. Multi deniq; reprehendant et dicāt verecundiores esse victoribus: eorumq; nomina magna voce pronunciarint: cum ipsi ante ludorum missionem corona donētur alium preconē adhibeāt: ne sua voce ipse se victores esse predicent: hec nos vitare cupimus: etsi recipis causam nrām vitabimus: idq; vt facias rogamus. li. v. epi. xii. Miror cur me accusas: cū tibi facere nō liceat: quod si licebat nō tamē debebas. Ego enī te in cōsulatu obseruarā: et ais fore vt te cesar restituat multa tu quidem dicis sed nemo tibi credit. Tribunatū plebis dicis te mea causa petiisse: vtinā sēper esses tribunus intercessorem nō quereres. negas me audere quod sentiā dicere: quasi tibi cū parū impudenter me rogares: parū fortiter responderim: hec tibi scripsi vt isto ipso in genere in quo aliquid posse vis: te nihil esse cognosceres: q; si huāniter mecū questus esses: libenter tibi me et facile purgassē: nō enī ingrata sūt mihi que fecisti: sed que scripsisti molesta. Me aūt propter quem ceteri liberi sunt tibi liberū non visum demiror. Nam si falsa fuerunt que tu ad me vt ais detulisti: quid ego tibi debeo? si vera tu es optimus testis: mihi quid populus Romanus debeat. li. vii. epist. xxviii. Memini q; mihi desipere videbare: q; tu istic potius viueres q̄ nobiscū. Erat enī multo domiciliū huius vrbis: tum quidē hec verba apertius huānitati et suauitati tue: q̄ tota peloponensis. epi. xxix. Pudet me tibi cōfiteri et queri de Appii homīs ingratissimi iniuriis: qui me odisse: quia magna mihi debebat beneficia cepit: et cum homo auarus vt ea solueret sibi imparare nō posset: occultū bellū mihi indixit: ita occultum tamen vt multi mihi renūciarēt: et ipse facile aīaduerterem: male eū de me cogitare. li. viii. Epi. vi. Et quādo tu hominē ineptiorē q̄ tuū gn. pom. vidisti: qui tantas turbas: qui tam nugax esset cōmouit: et quē aut Cesarē nrō acriorē in rebus gerē-

dis/eodē in victoria temperatiorē aut legisti/audisti/aut vidisti Epi.ix. Nunq̄ me hercule mi Cicero me penitebit maxima pericula pro patria subire/ dū siquid acciderit mihi a reprehēsione temeritatis absim. Confiterer imprudētia me lapsum si vnq̄ lepido ex animo credidissem. Credulitas enī error est magis q̄ culpa. Equidē in optimi cuiusq̄ mentē facillime irrepit/ sed ego nō hoc vicio pene sū deceptus. Lepidū enī pulchre n oram li.x.Epi.xxiii. Nec moueare eius sermonibus/ quē tametsi nemo est qui videri velit/ tamē nequaq̄ proinde ac dignus est oderūt homies/ periculū nō est. Adeo est enī inuisus mihi vt nihil nō acerbū putē quod cū illo cōmune sit.epi.xxxi. Dii segulio isti maleficiant homi nequissimo omniū qui sunt / qui fuerūt/qui futuri sūt. Quid? tu illū tecū solū/aut cū cesare q̄ neminē pretermisit/ qui cū loqui potuerit/ cui nō eadē ista dixerit/te tamē mi brute sic amo vt debeo/ q̄ illud quicquid esset nugarū me scire voluisti/ signū enī magnū amoris dedisti. li.xi.Epi.xxi. Sed homo amens et perditus multoq̄ nequior q̄ illeipse/ quē tu nequissimū occisum esse dixisti/ cedis inicium querit.li.xii.epi.ii. Dolabella valde vituperatur ab hominibus nō insulsis.epi.iiii. Scelus affinis tui lepidi/summāq̄ leuitatē et inconstantiā exactis que ad te mitti certe scio cognoscere te arbitror.Epi.viii. Itaq̄ eadem superbia in prauitate vtūtur/quorū iprobitatē aliquādo retūdi/et nō pati īpunita te augeri/ nō solū vtile ē.r.p.nre/ sed etiā necessariū.epi.xiiii.

Que si ita vt tu scribis fato fctā putarē/ferrē paulo facilius sed oīa sūt mea culpa cōmissa/ qui ab his me amari putabā qui inuidebāt/eos nō sequebar qui petebāt. Qz si nrīs ↄsiliis vsi eēmus neq̄ apud nos tātū valuissz sermo/ aut stultorū amicorū aut īproborū beatissimi viueremus.li.xiiii.epi.i. Hec ex Tullio. Nūc sequūtur ex Gaspa. AD IDEM. Capi.xviii.

[S]Cis aūt quot mala sepe īuidia attulerit.nā cū plurime sit alie pestes que magna plerūq̄ regna euertunt/nescio an nulla perniciosior hūano generi q̄ hec vna quā stati dixi.Gaspar.perga. Nō possū dolorē tuū accusare/ qui cū benefaciendo multos ab inuidiā ex

citaueris/non potest nisi iuste conceptus a te videri. Est fateor
permolesta res et inique ferenda odium pro beniuolētia conse-
qui/et quos nrō deuincere beneficio speramus/ eosdē nobis in
imicos reddere. Nihil est quod te perturbare magnopere de
bet/si tuā famā sepe īpeti audis/ ab his q̄ ipsi ī nulla parte lau-
dis sūt ꝯstituti. Est enī is peruetus mos/ et iā īueterata cōsuetu-
do/vt nunq̄ꝫ eo anīo alienā virtutē hi ferāt qui maxīe a virtute
absunt/ sed maledictis eorū occurrere / et magis vita q̄ꝫ verbis
omnem inuidorū rationē confutare/et sapientis et docti homi
nis est. Non pōt fieri quī ista etas multa habeat que repre-
hēdantur a senibus/et sēper inter equales reperiūtur qui pro-
pter īuidiā/aut ꝯfigūt aīo/ aut vicia nrā aliis maiora faciūt/ si
quis vel īgenio/ vel studio prestare illis videatur. Suaderē
tibi ac plane rogarē/ne huiusmōi hoīez audires/ cū aliquid de
me male refert/nisi te optīe cognoscerē/cui nō possūt nisi fru-
gi hoīes placere. habes qualis hō hic est/sed quādo ei credendū
sit/ cū is tam īprobus tā perditus aliū apud te accuset pro tua
modestia que sūma ē prospicies. Tu siquid aliter ad te refer
tur quod sit preter dignitatem/et eam estimationem que de me
habetur/ oīa vt facis aīce et libere ad me scribas. vnū veli pro
tua huānitate impetratum iri a te/ sinas vt nihil de me temere
credas/plures enī sunt qui aut odio aliquo/aut inuidia cōmoti
veniūt ad impugnandū alienā famā/ q̄ꝫ rōne vel causa honesta
inducti. Si quid erit in quo tu me de via errantem videris
malo tuas cōtumelias et redargutiōes audire/q̄ꝫ ab his laudari
qui me in presētia cōmendāt/in absentia vero nō cessāt suis ma
ledictis lacerare atq̄ꝫ inurere/ quod iniquo aīo perferrē nisi hec
vetus esset cōsuetudo. Sēper enī fuerūt/nec in futurū deerunt
hoīes qui sibi voluptati ducāt/ quos alicui bono studio deditos
vidēt/fama est bona opiniōe spoliare/et semper aliquā falsā fa-
bulā ꝯfingere/ et spergere in vulgo varios rumores a quibus
abstinere nō est facile multa quidē per similia hēnt/neq̄ꝫ ūq̄ꝫ re-
prehēdūtur/nisi postq̄ꝫ nocuerit. hec ad te scribo nō sine cā/q̄ꝫq̄ꝫ
enim sūma in me vtaris modestia/ nec queq̄ꝫ in tuis lrīs ncies
tamē q̄ꝫprimū tuas lrās legi statī intellexi quo ex fonte omnia

manarēt. Tu vero si me carū habes nō plus his hominibus credas: q̄ et vita mea: et ipsa dicta et facta verbis eorū ꝯsentiāt
Sʒ permitte queso te a me exorari: et plus mihi vni credas omīa perspecta habeo: et te sūme diligo: q̄ homī isti. Sed tu pro tua prudētia non solū cōsiderabis de quo aliquid dicatur: sed etiā a quo hoīe: nec cuius vita improbata sit eius orōni fidē habeas. Nūq̄ enī adduci potui vt verbis eius fidē haberem donec sermone et lrīs multorū idē afferri mihi ītellexi. Seuis hō intolerabilis est: cuius temeritatē nisi tua virtus frāgat ac penitus retūdat: nullus erit (crede mihi) q̄ eū perferre possit Ille enī spiritus qui adhuc metu legū aliqua ex parte infrigitur: si oīa se impune moliri viderit: nihil erit quod nō audeat
Si quid recte curatū velis: vt est apud comicū huic mādes quē neq̨ iusiurādū / neq̨ reuerētia aīcicie / neq̨ hominū iudicia monent. Nō satis equo aīmo possū ferre hūc tiberiū qui sē per ei licere credit quicquid sibi libuit: neq̨ vlla vnq̄ fuit tanta legum reuerētia quin libidini sue crederet omnia debere licere
Nisi honorem tuū eq̨ ac meū carissimū haberem: certe hodie has ad te lrās nō dedisse: sʒ quia te nimis amo non possū te nō admonere vt diligēter tibi et tuis prospicias ab homine illo qui tantū familiaritatē tuā appetere videtur. Nisi aīo prouideas qua rōne deuites astam ac maliciā Titi: aliquā profecto insignē cōtumeliā tibi afferret: solet enī maxīe studere a se deceptos esse: multis antea beniuolentie signis prosequi: quo maturius nihil tale suspicātes opprimat. Audiui nuper ab his qui nūc ad te veniūt q̨ fāiliarissime vteris lucio: que res certe sūmā de tuis studiis ac virtutibus diffidētiā mihi attulit. Est eī hō flagiciocissimus cōis iuuenū pernicies: et ingenuorū adolescentiū corruptela. Suspicatus aliquid de te sū cū intellexi Cicilium hominē flagiciosissimū assumptū esse in amicicia ac familiaritate tua: nemo quidē ē hoc hoīe pernisiosior: et eius cōuersatio plus q̄ credi potest est periculosa. Ista enim belua aut aspectu / aut pestifero anhelitu suo: vt basiliscus bonos corrumpit amicos atq̨ inficit. Inimicus meus hō est qui audacia et viribus valet: propterea neq̨ tuam: neq̨ vllius homīs poten=

ciam se timere dicit/ cuius furorē nisi retundas timēdū est/ non
solum ei credendū esse in causa mea/ sed etiā ne tuā autoritatem
multo magis cōtemnat. Vellem res tua meliori loco essent
habes ei procuratorē qui meo iudicio ad te fallēdū magna arte
vtitur. Non possū facere quin ad te scribam q̄ꝑ parui faciat
atq̧ cōtemnat dignitatē tuā titus inuidus meus / nec tibi ami-
cus/ qui adeo īmoderata sua potentia ducitur/ vt neminē putat
in nrā ciuitate viuere/ cui quicq̄ꝑ in re illa a se deferendū arbitre
tur. Gaius homo locupletissimus est/ quod ego certe in par
te laudis eius reponerē: si ad necios vsus tātas pecunias cōpa-
rasset/ sed cū impernicē bonorū ciuiū id ab eo factum sit/ cogita
quātam apud te gratiā habere ipsum cōueniat. Commēdarē
facta Lucii/ si ea consilio magis q̄ꝑ temeritate ministrata essent
sed cū fortune sue velit eā deberi grāz que vix cōceditur virtuti
non possū non stomachari/ presertim cū ea re tantum sibi iuris
assummat in res alienas. Amicus noster paulo elatior est q̄ꝑ
cōsuetudo nrē ciuitatis ferat/ cōfidit nimis vt mihi videtur re-
bus gestis/ et gloria suorū maiorū. Noliq̧ ex hoc pati qꝑ ab ho
mīe illo vilissīo ɔdēnaris. fuit olī nobilitas rerū gestarū gloria
nūc vero nihil aliud ē q̄ꝑ aliene virtutis iactātia et immoderata
quedā dicendi/ faciēdiq̧ oīa libertas. Gaius hō iudicio suo et
ingeniosus est et nō parū doctus. Is ad te accedit quō ipsū ma-
gnifacias. Ego vero neminē cognosco cui magis comicū illud
cōueniat. Asinus/ stipes/ plūbeus/ lapis/ et siquid deterius est
Nō possū nō stomachari quotiēs mēte subit in quinatissima
vita huius tui tabellionis/ qui si tibi satis notus essz (crede mi-
hi) hūc hoīem inprimis fugeres. Est enī luxuria preditus/ qui
diē somno / noctē vero inter ebrietates et vilissimas muliercu-
las cōsumit. Facio rē mihi insolitā cū apud te mores cuiusq̄ꝑ
hominis accuso/ sz quia spero te ita de me sētire/ vt nihil noui
a me sine cā fiat/ nō dubito ea libere dicere que de Lucii vita sc
tiam multos nō negabo me cognouisse hoīes impudicos/ in-
fruges (vt aiunt) nates cōsumere/ neminē tamē hēo cuius vita
magis turpi luxuria deperdita sit atq̧ inclinata/ q̄ꝑ hoīs de quo
statī dixi. Nam oīs eius vita est in patellis et vino amat vnctū

et segimen: nūq̄ sine scortis viuit. Si rem te dignā et mihi gratissimā cupis facere: vide ne vllā tibi estimationē facias de homie qui ad te venit. est ei adeo torpens et in oībus rebus de ses: vt etiā in his que aliquādo recte didicit nūq̄ vllā rem perficiat. tenetur eni tanta segnicia atq̧ torpore vt homie illo nullam credā testudinē incessu tardiorē nō esse. Nūq̄ te illi tuto cōmittas quē in sua re cessare ac frigere videas: quo in vicio siquis est q̄ freques sit: is certe est qui nūc apud te maxie ostēdit vt fortunas tuas cure sue cōmittas. Noli ergo si me amas imo si te carū habes: te omittere huiusmodi hoībus: quorū oīs orō blanda ē: facta vero aut insidiarū plena: aut longe ab oratione eorū dissidentia. Cogor eni de salute tua ac de oībus fortunis solicitus esse: quod mīme facerē nisi te maxime colerem.

Scio iam annū tertiū agi postq̄ papiaȝ litterarū causa profectus fuisti: quid egeris hoc tanto tēpore: quantū ve profeceris nō latet amicos tuos. vtinā hec sūma esset iactura que tantū ad opes attinet: illud multo deterius est q̄ hoc totū tēpus ad digitos fluxit: nec ītelliges multos ex equalibus tuis iā egregie doctos atq̧ eruditos esse. Si te aliquādo fris meis reprehēdi: et quid de te ciues tui sentiāt scripsi: dicis me tibi fabulas narrare et esse nimis grauē atq̧ molestū: nec satis attēdere quid etas adolescētium ferat. Illud aūt video: neminē fere hac nrā etate inueniri: qui diuersa studia eodē tēpore non sequatur: non quo magis proficiant: sed vt hominibus doctiores videantur: mihi vero cum in omnibus rebus: tū maxime in disciplinis semper maximo odio fuit ambitio: nec eorū opinionē probo qui se malūt videri q̄ eē: quod viciū hodierno die ita vsitatū et frequens est: vt nemo sit qui nō magis ad opinionē multorū: q̄ ad veritatē studia sua referat. Tu vero quoniā bene a natura institutus mihi videris magis curabis quid de studiis tuis sentias: q̄ quid alii iudicent. Nam plurimū refert an vera laus de nobis predicetur: an falsa et inanis sit gloria nostra. illa ei suas habet radices. Ista vero potius hominū sermone fulta est q̄ suis viribus. Cogita ergo nō posse vnius hominis famam diuturnam esse: que nulla aūt vera aut honesta causa constat. Siquid est

quod ego vllo tēpore apud te magno studio cōtenderim/ nūc a te hoc etiā atq etiam exigo/ vt pro nostra amicicia legas animo attētissimo ea de quibus hodierno die ad te scribo. Sepe vt scis te admonui/ vt famā tuā non negligeres/ prospicceresq tibi in futurū/ tu vero id negligentius adhuc tulisti/ sed nisi tibi aduigilaueris video nō lōge a te abesse periculū. Inquiūt enī hoīes te neq modesto sumptu/ neq honestis hoībus vti. Sepe ad te scripsi ne velis in tua re negligens esse/ aut minus cautus q̄ oportet/ sz verba mea nescio quomō adhuc pro ioco et ludo habuisti/ nec videris curare quid ego aut ceteri aīci tui de te opinentur. has ad te lrās vltīas dare cōstitui/ quibus si obsecutus fueris tibi vni bene consules/ sin vero perseueraueris pergere quo cepisti ɔsiliū nō ē tua stulticia meipsū extruciare anīo. Ego enī (vt aiūt) in portu nauigo/ tibi (crede mihi) ludus iste luditur. Si mihi fidē habueris gaudebo mediusfidius magis tua q̄ mea cā/ q si in opinione tua perstabis/ ego in te meo officio perfūctus ero/ tu vero lues. Nūc vero ne te nō admonitū a me dicas scribo oēs aīcos atq necios tuos a te auersos esse/ neq vllā rerū tuarū velle deinceps curā agere/ ego adhuc resto quē vt video a tuo amore ac beniuolētia extrudes. Tu quid tibi cōueniat etiā atq etiā videbis. Ego te amabo si cōfirmaueris iudiciū quod de te feci/ si minus. hēbis me tibi sūmū aduersariū q̄ te plurimū ad hāc vitā ante omēs hortatus fui. hec ex Gaspa.

Habeo scriptorē rudis ingenii et moibus rusticani/ iaz quatuor mēsibus nihil aliud ago q̄ eū docere vt discat scribere/ sed vereor ne littus arem. Scribit modo valeriū in quo experietur ruditatē suā sed indiem fit stultior. Itaq clamo/ intono/ iurgo increpo/ sed is habet aures pitatas. plūbeus/ cautes/ stipes/ asinus. et siquid stolidius īepciusq dici pōt/ dii eū perdāt. obligatus est mecū biennio/ forsan corrigetur. Scribis cācellariū depositū eē ab officio/ honorificētius deposuissz postq̄ sētiebat se oppugnari. Poggius florē. Nimis diu iacuimus in viciis vnde erui difficile erit/ nō īquinati solū/ sed pene infecti/ errauimus docti pariter et īdocti/ sed doctorū hominū maior ē culpa/ qui eorū doctrīa tā male abutūtur. Diligētius enī loqui q̄

viuere didicerũt. Idẽ. Expediti circa vicia! nunc circa res ad
uersas tam reipub. ꝗ priuate curauimus elaborare. Circa
bellũ/et perturbatũ republice statũ! et circa res aduersas hoĩs
priuati! scꝫ mortẽ et similia. Et vbi de his dolemus/ aut quẽ so
lamur. M.T.C. clausule Incipiũt. Capi.xix.

Iuem me hercule nõ puto eẽ. qui tẽporibus his ride-
re possit! profecto vides quãta vis in repub. tẽporũ
sit! quãta varietas rerũ! ꝗ incerti exitus! ꝗ flexibiles
hoĩm volũtates! quid isidiarũ! quid vaĩtatis ĩ vita sit! nõ dubi-
to quin cogites. li.ii.epi.vii. Magno dolore me affecissent
tue lrẽ! nisi iam et rõ ipsa depulisset omẽs molestias! et diutur-
na desperatiõe rerũ obduruisset animus ad dolorẽ nouũ. e.xvi.

Vtinã serui saluis rebus (sic eni est loquendũ) colloqui po-
tuissemus inter nos! profecto aliquid opis occidenti reipublice
tulissemus. libro.iiii.epi.i. Res vides quomodo se habeat!
orbem terrarũ imperiis distributũ ardere bello! vrbẽ sine legi
bus/sine iudiciis/sine iure/sine fide relictã direptioni et incen-
diis. Itaqꝫ mihi venire in mentẽ nihil potest! non modo quid
sperẽ! sex vix iam quid audeã optare. Sin aũt tibi homĩ prudẽ
tissimo videtur vtile esse nos colloqui! quãꝗ longius etiã cogi
tabam ab vrbe discedere cuius etiã nomẽ inuitus audio! tamen
propius accedã. Epistola eadem. Tanta perturbatio et cõfu
sio rerũ est ita preclusa et prostrata fedissimo bello iacent om-
nia! vt is cuiqꝫ locus vbi ipse sit miserrimus esse videatur. Epi-
stola.iiii. Posteaqꝫ mihi renunciatũ est de obitu Tullie filie
tue! sane! ꝗ pro eo ac debui moleste tuli! cõmunẽqꝫ eã in calami
tatem existimaui! qui si istic affuissẽ! neqꝫ tibi defuissem! corãqꝫ
tibi dolorẽ meũ declarassẽ. Etsi genus hoc cõsolationis miserũ
atqꝫ acerbũ ẽ! propterea quia per quos ea fieri debẽt propiquos
ac familiares! ipsi pari molestia afficiũtur! neqꝫ sine lacrĩs mul
tis id conari possũt. vt magis ipsi videãtur aliorũ cõsolatiõe in
digere. ꝗ aliis posse prestare suũ officiũ! tamẽ que in presentia
in mentẽ mihi venerũt decreui breui ad te perscribere! nõ ꝙ ea
te fugere existimẽ! sꝫ ꝙ forsitan dolore ĩpeditus minus ea per
spicias. Quid est ꝙ tãtopere te ꝯmoueat tuus dolor ĩtestinus.

epi.v. In vnius muliercule aīmula si iactura fctā ē tātopere ɔmoueris / que si nō hoc tēpore diē suū obiisset / paucis post ānis tamē ei moriendū fuit / quoniā hō nata fuerat. eadē. Noli te obliuisci Ciceronē esse / et eū qui aliis ɔsueris precipere / et dare ɔsiliū / neqꝫ imitare malos medicos / q̄ i alieis morbis profitētur se tenere medicie sciāz / ipsi se curare nō possūt / sꝫ potius que aliis tute precipere soles / tute tibi subice atqꝫ apud aīm propone Nullus dolor est quē lōginquitas tēporis nō minuat ac molliat. Eadē. Plura me ad te de hac re scribere pudet / ne videar prudētie tue diffidere . quare si hoc vnū proposuero finē faciā scribendi. Vidimus aliquotiēs secūdā pulcherrime te ferre fortunā / magnāqꝫ ex ea re te laudē adipisci / fac aliquādo intelligamus aduersā quoqꝫ te eque ferre posse / neqꝫ id maius q̄ꝫ debeat tibi onus videri / ne ex oībus virtutibus tibi hec vna videatur deesse. Qꝫ ad me attinet / cū te trāquilliorē aīo esse cognoro / de his rebus que hic gerūtur queadmodū prouīcia se habeat certiorē faciā. Eadē. Ego vero vellē serui vt scribis in meo grauissimo casu affuisses / quantū me presētia eni adiuuare potueris et ɔsulēdo et prope eqꝫ dolēdo facile ex eo itelligo / q̄ lrīs lectis aliq̄ꝫtulū acquieui. nā et scripsisti que leuare luctū possēt et in me ɔsolādo nō mediocrē ipse aīi dolorē adhibuisti. Epi. vi.
Neqꝫ monere te audeo prestāti prudētia virū / nec confirmare maximi aīi hoīez / virūqꝫ fortissimū / cōsolari vero nullo modo. nā si ea que acciderūt ita fers vt audio gratulari magis virtuti debeo q̄ꝫ cōsolari dolorē tuū. Sin te tāta mala reipub. frāgūt / nō ita abūdo ingenio vt te cōsolar / cū ipse me non possim Episto.viii. Itaqꝫ omībus his rebus quibus orbis et natura me / et volūtas et cōsuetudo assuefecerat / cū ceteris vt quidē videor / tū mihi ipse displiceo. Natus eni ad agendū sēper aliquid dignū viro / nūc nō modo agendi rōnez nullā habeo / sed ne cogitandi quidē. Episto.xiii. Reliquū est vt cōsoler et afferam rōnes quibus te a molestiis coner abducere. At ea quidē facultas vel tui vel alterius cōsolādi i te sūma ē / si vnq̄ꝫ in vllo fuit. Itaqꝫ partē eā que ab exquisita quadā rōne et doctrina proficiscitur non attingā / tibi totā relinquā. Quid sit forti et sapienti

homine dignū: quid grauitas. quid altitudo ani. quid acta tua vita. quid studia. quid artes: quibus a puericia floruisti a te fla gitent tu videbis. Ego quod itelligere et sentire: quia sum Ro me: et quia talia curo attendoqꝫ possū: id tibi affirmo te in istis molestiis in quibus es hoc tempore nō diutius futurū. Eadem
Extremū illud est vt te horter et obsecrem animo vt maxi= mo sis: nec ea solum memineris que ab aliis magnis viris ac= cepisti: sed illa etiā que ipē ingenio studioqꝫ peperisti: que si col liges et sperabis oīa optime: et que accident qualiacūqꝫ erūt sa= piēter feres. Sed hoc tu melius: vel optime omniū. Epi. eadem
Ego dolori tuo nō solū ignosco: sed sūmā etiā laudē tribuo. meus enī sensus: qnāta vis fraterni sit aōris admonēt. A te pe= to vt tu quoqꝫ te iudicē dolori meo prebeas: si acerbe / si crudeli ter: si sine cā a tuis sū oppugnatus. li. v. epi. ii. Habet eī pre teriti doloris secura recordatio delectationē. epi. xii. Circū= spice oīa mēbra reipublice: que notissima sūt tibi. nullū reperi= es profecto quod nō fractū debilitatū ve sit: que prose que er: si aut melius ea viderē ꝙ tu vides: aut cōmeōrare posse sine do= lore: ꝙꝙ tuis monitis preceptisqꝫ oīs abiciēdus ē dolor ergo et doēstica feremus vt cēses: et publica etiā paulo forcius fortasse ꝙ tuipse qui precipis. epi. xiii. Ignosces mihi de meipso ali quid predicanti: quarū enī tu rerū cogitatione nos leuare egri tudine voluisti: earū etiā ꝯmeōratiōe lenimur. Itaqꝫ vt mones ꝙtū potero me ab oībus molestiis et lāguoribus abducā: trāsfe rāqꝫ aīmū ad ea quibus secūde res ornātur: aduerse adiuuātur. eadē. Etsi vnus ex oībus mīme sū ad te ꝯsolādū accōmodatus qꝫ tātū ex tuis molestiis cepi doloris: vt cōsolatiōe ipse egerē: ta men cū longius assūmi luctus acerbitate meus abesset dolor ꝙ tuus: statui nrē necessitudinis esse meeqꝫ in te beniuolētie: non tacere in tanto tuo merore tamdiu: sed adhibere aliquā modi= cam consolationē que leuare tuū dolorē posset: si minus sanare potuisset. Est autem consolatio peruulgata quidem illa maxi= me: quam semper in ore atqꝫ in animo habere debemus: homi nes nos vt esse meminerimus: ea lege natos: vt omnibus telis fortune preposita sit vita nrā: neqꝫ eē recusandū quo minus ea

qua nati sumus cõditione viuamus! ne ve tam grauiter eos ca
sus feramus/quos nullo cõsilio vitare possimus euẽtisq; aliorũ
memoria repetẽdis! nil accidisse noui nobis cogitemus.e.xvi.
Quãobrem omnibus officiis amicicie diligenter a me san=
cteq; seruatis! ne hoc quidẽ pretermittendũ duxi: te vt hortarer
rogaremq; vt et hominẽ te et virũ esse meminisses. Id est vt et
cõmunẽ incertũq; casũ! quẽ neq; vitare quisq̃ nostrũ/neq; pre=
stare vllo pacto põt sapiẽter ferres!et dolori fortiter ac fortune
resisteres! cogitaresq; et in nrã ciuitate et in ceteris que rerum
potite sunt multis fortissimis atq; optimis viris multis iudi=
ciis tales casus incidisse. Epi.xvii. Etsi egomet qui te conso=
lari cupio/cõsolãdus ipse sũ! propterea q̃ nullã grauius iãdiu
tuli/q̃ incõmodũ tuũ! tamẽ magnopere te nõ hortor solũ/sed
etiã pro amore nostro rogo atq; oro/te vt colligias! virũq; pre
beas et qua conditione omnes hoĩes! et quibus tẽporibus nati
sumus cogites.plus tibi tua virtus dedit q̃ fortuna abstulit.e.
xviii. Omnibus his de causis debes istã molestiã q̃leuissime
ferre/meus aĩmus erit in te liberosq; tuos sẽper quẽ tu esse vis
et qui esse debet. Eadem. Hoc loco si videor augere dolorem
quem cõsolando leuare debeã/fateor me cõmunẽ malorum cõ=
solationẽ nullã inuenire preter illã! que eam si possis suscipere
maxima est/quaq; ego quotidie magis vtor! cõscientiã recte vo
lũtatis maximã esse cõsolationẽ rerũ incõmodarũ/nec esse vllũ
magnũ malũ preter culpã a qua quãdo tantũ absumus/vt etiã
optime senserimus! euentusq; magis nrĩ cõsilii q̃ consilium re
prehẽdatur/et quando prestitimus quod debuimus! moderate
quod euenit feramus.libro sexto.Epistola.iiii. Etsi tali tuo
tempore me aut consolandi/aut iuuandi tui causa scribere ad te
aliquid pro nrã amicicia oportebat! tamen adhuc id non feceri
quia neq; lenire videbar orõe! neq; leuare posse dolorẽ tuũ/po=
stea vero in magnã spem habere cepi fore vt te breui tẽpore in
columẽ haberemus! facere nõ potui quĩ tibi et sententiã et vo=
luntatẽ declararẽ meã.epi.xiii. Nũc vero euersis omibus re
bus cũ consilio nihil perfici possit! vna ratio videtur quicquid
euenerit ferre moderate! presertĩ cũ omniũ rerũ mors sit ex=

tremū: et mihi sim cōscius: me quoad licuerit dignitati reipublice consuluisse: et hac missa salutē retinere noluisse. hec scripsi nō vt de meipse dicerē: sed vt tu qui cōiunctissima fuisti mecū et sñia et voluntate eadē cogitares. Magna enī cōsolatio est: cū ea recordare etiā si secus acciderit te tamen recte vereꝙ sensisse. Atqꝫ vt liceat aliquando aliquo reipublice statu nos frui: internosqꝫ cōferre solicitudines nrās quas pertulimus: tamen cū timidi putabamur quia dicebamus ea futura que facta sunt. De tuis rebus nihil esse quod timeas preter vniuerse reipublice interitū tibi cōfirmo. de me aūt sic velī iudices quātū ego possim me tibi saluti tue liberisqꝫ tuis summo cū studio presto semper futurū. Epistola. xxi. Ex oībus aūt his que dixi incōmodis nihil tolerabilius exilio preserti innocēti vbi nulla adiuncta est turpitudo. Modo etiā cū ea vrbe careas: in qua nihil sit quod videre possis sine dolore. libro. vii. epi. iii. Cum decimū iā diē grauiter ex intestinis laborarē: neqꝫ his qui mea opera vti volebāt me probarē non valere: quia febrem nō haberē fugi in tusculanū: cū quidē biduū ita ieiunus fuissem: vt neqꝫ aquam quidē gustarē. Itaqꝫ cōfectus lāguore et fame magis tuū officium desiderarem: ꝙ a te requiri putaui meū. Epi. xx. ii. Casū quo sum grauissime afflictus ferrē certe moderatius si te haberem. Nam et oratio tua prudens: et amor erga me singularis multū leuaret: sed quoniā breui tēpore vt opinio nrā est te sum visurus ita me affectū offendes: vt multū a te possim iuuari: non ꝙ ita sim fractus vt aut me hominē esse oblitus sim aut fortune succūbendū putem: sed tamen illa hilaritas nrā et suauitas que te preter ceteros delectabat erepta mihi omīs est: firmitatē tamē et cōstātiā si modo aliquādo fuit in nobis eandē cognosces quā reliquisti. libro ix. epi. xi. Incidit in ea ipsa mala que sūmo studio vitauerat oppressus est enī bello repētino. Epi. xiii. Que potest enī spes esse in ea republica in qua homīs impudētissimi armis oppressa sūt omnia: et in qua nec senatus nec populus vim habet vllā: nec leges vlle sunt nec iudicia: nec oino simulacrum aliquod: ac vestigiū ciuitatis. li. x. Epistola prima. Primo ita pugnatū est vt acrius nō posset

ex vtraqꝫ parte pugnari. epi. xxx. Quo tardius certior fierē de preliis apud mutinā factis lepidus effecit: qui meos tabellarios nouē dies retinuit: tametsi tantā calamitatē reipub. q̄ tardissime audire optandū est: scʒ illis qui prodesse nihil possūt neqꝫ mederi. epi. xxxiii. Nam neqꝫ deesse / neqꝫ superesse reipublice volo. maxime tamē doleo adeo et longo / et infesto itinere ad me veniri: vt die quadragesimo post aut vltra etiam q̄ facta sūt omia nūcientur. Eadē. Quod ad bellū hoc attinet nec senatui nec reipu. deerimus: que postea egerimus faciā te certiorem. Epi. xxxiiii. Pansa amisso quantū detrimentū repub. acceperit non te preterit. Nūc autoritate et prudētia tua prospicias oportet: ne inimici nr̄i cōsulibus sublatis sperent se cōualescere posse. li. xi. epi. ix. Sed bellū istic renatū mirātur hoīes: nihil tam preter spem vnq̄. epi. xiiii. Nunc vero cū sim cū tironibus egētissimis valde et meā et vr̄am vicem doleā necē est. epi. xix. Ego nisi valde necē fuerit ex Italia nō excedam. legiones armo. paro. spero me non pessimū exercitū hītu rum ad omnis casus et impetus hominū. epi. xx. O rem miseram dominū ferre nō potuimus cū seruo seruimus: et tamē me quidē fauente magis q̄ sperante. li. xii. Epi. iii. Seruii supplicii morte magnū presidiū amisimus. Reliqui partim inertes / partim iprobi. epi. v. Sin (quod dii omēs auertāt) oppressus ibi erit: oīs hominū cursus est ad nos. proinde fac animū tantū hēas / tantūqꝫ apparatū: quantū opus est ad vniuersā rempublicam recuperandā. epi. vi. Vt enī grauius egrotāt hi qui cū leuati morbo videtur: in eū deintegro inciderunt: sic vehētius nos laboramus qui profligato bello: et pene sublato renouatū bellū gerere conamur. episto. vltima. Non queo reliqua scribere: tanta vis lacrimarū est: neqꝫ te in eundē fletū adducā. li. xiiii. epi. i. Ad te vero et ad nr̄am tuliolam non queo sine plurimis lacrimis scribere. Vos enī video esse miserrimas quas ego beatissimas semper esse volui. epi. ii. A te quidem omnia fieri fortissime et amatissime video: nec miror sed mereo casū huiusmodi: vt tantis tuis miseriis mee miserie subleuētur. Nam ad me publius valerius hō officiosus scripsit

id quod ego maxīo cū fletu legi: queādmodū a vesta ad tabulā valeriam ducta esses. hem mea lux/meū desideriū: vnde omēs opem petere solebāt: te nūc mea terentia sic vexari: sic iacere in lacrimis et sordibus: idq; fieri mea culpa qui ceteros seruaui: vt nos periremus. Eadē. Accepi ab Aristocrito tris epistolas: quas ego lacrimis prope deleui. Cōfiteor enī merore mea terencia: nec mee me miserie magis excruciāt q̄ tue vreq;. Ego aūt hoc miserior sū q̄ tu que es miserrima: q; ipsa calamitas cōmunis est vtriusq; nostrū: sed culpa mea propria est. episto. iii.

Nam mihi ante oculos dies noctesq; versatur squalor vester et meror/et infirmitas valitudinis tue. Spes aūt salutis pertenuis ostenditur: inimici sūt multi/inuidi pene omnes. Eadem

Non queo iam plura scribere impedit meror. Episto. iiii.

Omīs molestias et solicitudīes quibus te miserrimā habui (id quod mihi molestissimū est) tulliolāq; que nobis nostra vita dulcior est deposui et eieci. epi. vii. Ad ceteras meas miserias accessit dolor de Dolobelle et Tullie valitudine oīno de omībus rebus nec quid cōsilii capiā/ nec quid faciā scio. Tu velim tuā et Tullie valitudinē cures. Vale. epi. ix. In maxīs meis doloribns excruciat me valitudo Tullie nrē: de qua nihil est quod ad te plura scribā. Tibi eī eque magne cure esse certe scio epi. xix. Etsi oportunitatem opere tue oībus locis desidero tamē nō tam mea q̄ tua causa doleo te nō valere: sed cū in quartanā cōuersa vis morbi est (sic enī scribit Curius) spero te diligentia adhibita etiā firmiorē fore: modo fac id quod est huānitatis tue: nequid aliud cures hoc tēpore: nisi vt q̄cōmodissime cōualescas. Nō ignoro quātū ex desiderio labores: sed erūt omnia facillima si valebis. festinare te nolo: ne nausee molestiam suscipias eger et periculose hieme nauiges. li. xvi. Epistola. x.

Quo in discrimine versetur salus mea et bonorū omniū: atq; vniuerse reipublice ex eo scire potes: q; domos nrās et patriā ipsam vel deripiendam: vel inflāmandam reliquimus. In eum locū res deducta est vt nisi quis deus vel casus aliquis subuenerit salui esse nequeamus. Epi. xi. Incredibili sum solicitudīe turbatus de tua valitudine: qua si me liberaris. ego te omī cu-

ra liberabo. Epi. xiii. Menādrus postridie ad me venit vltra q̄ expectarem. itaq̄ habui noctē plenā timoris ac miserie. Tuis lrīs nihilo sū factus certior quō te hrēs: sed tamen sum recreatus. Epi. xiiii. Hec ex Tullio. Nūc circa idem videamus ex Gasparino Pergamensi. AD IDEM. Ca. xx.

Ittere tue tantā attulerūt molestiā animo meo: vt nullo tēpore maiori in merore fuerī: cū enī eo perducta sit fortuna nrē reipub: vt iam nihil presidii possit ab homibus expectari: maxīe timendū est ne diuino et nrō auxilio priuati simus. Gaspar. Epistolam tuā plenā rerum nouarū accepi: miseret me cōditionis et status tot magnificarū vrbiū atq̄ populorū prouincie vrē. Q̄tū sim tuis lrīs cōmotus melius ab amicis et necessariis tuis intelliges: nihil enī puto in nrā republica esse quod sit molestius ferendū: q̄ pro benefactis nrīs malefacta referri: nō tamen odio malorū nrā innocētia est deponēda: sed eo studiosius in rēpub. incūbendū: quo plures inueniūtur qui vel inuidia: vel aliquo dolore in nrā studia inuehūtur. Multa hēo que me vehēnter excruciāt: sed nihil tamē est quo magis angar: q̄ q̄ in vrbe nrā nullū video locū esse huānitati atq̄ clemētie. Mouet me plurimū ea factio quā oriri video in vrbe nrā: cui nisi occurratur profecto erūpet in aliquod magnū malū bonorū ciuiū. huius aūt proditionis quis sit autor et si putē nos multis signis intelligere posse tamē aperte agnoscetis ex eo quē cū lrīs meis ad vos mando. Narrarē hoc loco tibi quo in statu essem: nisi et dolor me prepediret: et tu is esses qui fortunā meam satis nosses: plura iam ad te pre lacrimis scribere nō possum: sed tu officio tuo ac pietate in me fūgere. Cupis ex me scire quo in statu res nrē sint. Caput est q̄ si omnes homines in excidiū nostrū coniurassent: vix deteriori loco esse possemus. Nisi aliud habeas noli mihi suasor esse in ea re que mihi posset plura q̄ credis non solum incōmoda: sed etiā vite mee pericula afferre. Cū fortuna oīa abstulisset: mors nouissime omnes mihi amicos et nccios absumpsit: nihil igitur habeo cur diucius in vita aut manere velim aut debeam: nisi aliq̄ mihi spes oriatur.

Amisi quidē vno tēpore opes / amicos / dignitates / patriā et necios meos: vagorq; per alienas terras exul / inops / mēdicus et quod mihi durissimū est omībus ignotus: nihil itaq; optaci= us ꝙ mors. Et quoniā huāna presidia res nrās deltituerūt cogimur (quod in tēpestate sepe nautis accidit) omīa cōsilia nrā omnē spem atq; cogitationē ad deū referre: ad quā rē cōsequēdā nobis eris et adiutor et socius: ꝙuis ei deus videatur auertisse aīmū et aures a nrīs precibus: tamē speramus clemēciam suā mutaturā esse in melius mala quibus cōflictamur: et pene ofi= cimur. Illud velī scias paulo minus hac tua iactura me eē a= nīo ɔmotū: ꝙ si in parte fortunarū mearū dānū factū eēt. Ita enī sēper de te iudicaui nihil posse tibi accidere quod non mihi propriū esset: quod ego arbitror multis olim te signis perspe xisse. Neminem hodierno die viuere puto qui me vno infor tunatior sit: tanta enī me circunstant incommoda vt nullū ego exitum illis videam: nisi quē mors mihi attulerit. Nam ita miser sum vt iam non habeat fortuna: vbi possit me ferre. hoc ita velī mihi credas: vt ex oraculo phitii appollinis nō certius edictū putes. Tanto me dolore tue lrē affecerūt: vt egoipse maxīe cōsolatione egeam. Nam vt semper in rebus letis nrī sē sus ɔueniebāt. Ita posteaꝙ illa perturbata atq; abiecta sūt: qui bus diu inter ciues tuos florueris: nō minorē anīo perturbati= onē sentio: acsi oīa rebus meis accidissent: quanꝙ quid magis potest meū dici ꝙ quicquid tuum est. Habebis ergo magis me tuarū erumnarū sociū atq; participē ꝙ cōsolatorē. Et si dolē= do meror leuatur: ꝙuis hoc genus consolationis peralienum sit: nihil in tuo dolore minuendo pretermittā. facies ergo quod ego in hoc tuo dolore maxīe cupio: stabis animo erecto: et per= ferēdo vinces fortunā: que te prius vicerat. Si hoc feceris ma iorē certe gloriā ex tua victoria: ꝙ ex oībus rebus iacturā refe res. Cōpacior equidē tibi: et aliquando acerbius huiusce tue calamitatis indignitatē fero ꝙ tuipse: perferreq; molestius nisi ea te virtute cognoscerē que tibi satis presidii afferret. Non satis possum ad te scribere quantā egritudinē anīo meo percepe rim: de his rumoribus qui falso de te dissipati sūt. Nunc te

vere diligere mihi videor / cū audio quo anīo hūc acerbissimū casū tuū feras / ꝗ enī maxīa et plurima vite ornamēta īter paucissimos dies amiseris fortune fuit / ꝗ autē in fracto sis et magnanimo hoc est cōstātie et fortitudinis tue. Eo res mee perducte sunt / vt iam pluribus incōmodis vite affectus sim / ꝙ vel ipsi etiā inimici mei sperare ausi sint. Non habeo ad quē pocius me cōuertā ꝙ ad te ipsū / qui me valde amādo id effecisti / vt solus in me cōsolādo magis apud me valeas / ꝙ ceteri omēs amici. Maiora sūt iam incōmoda mea / ꝙ vt eis quisꝙ possit mederi / vnum tamē habeo in his malis remediū ꝗ ea non diu sūt a me perferēda. spero quidē cito mors me ab his absoluet. Quid enī est ꝗ me iam viuere delectat / aut cui spei me reseruo Si omēs hoīes simul affinitarētur vix mihi possēt esse auxilio Sed hoc in his malis meis fruor solacio / ꝗ sine cuiusꝙ hominis iniuria vixi. Nolui te erūnas meas ignorare / qui siquid vnꝙ iocūdi in vita habui / sēper mihi cōscius fuisti. Q̄ȝ graue mihi sit in senectute propter inopiā seruire / facile potes ex te et aliis cōiecturā facere / sed hoc inter nos refert / ꝗ tu paupertati assuetus es / ego vero cū ī maximo splēdore et abūdātia fortune sēper vixeri / nō possū iugū istud perferre. Ceteris fortasse memoria rerū prosperarū molesta est / ego vero nō solū hoc malo crucior / sȝ etiā cū huiusmodi incōmodorū nūꝙ expertus fuerim / eo minus patientiā possū hr̄e. vtinā aut in hac miseria natus essem / aut ꝙ beate vixerī nūꝙ meminissem. Quo in statu fuerim / aut in quo nūc positus sim nō te puto ignorare. Illud aūt me perturbat maxīe / ꝗ neꝗ animus neꝗ cōsiliū est mihi / quo possim me iuuare. Non sū enī sic a natura institutus / vt dolorē meū possim dissimulare / neꝗ sub his preceptoribus educatus / vt paupertatē meā fortiter pati possi. Scis ꝙ molliter fueri a parētibus meis nutritus / nūꝙ sperare poteram huc indignitatis peruenturū iri. Si vicio meo quod multis accidere video ad inopiā redactus essē. aliquādo fortunā meā equiori anīo perferrē / sed cū oīa preter mea studia bene multis faciendo / aduersa ceciderint / non satis possum mihi acquiescere

Si illum inopie mee finem / aut presidium futurum spe-

rarē: nihil tam durū posset in hac mea fortuna esse: quod magno et incōcusso anīo nō perferrē: sꝫ cū nulla prorsus me spes habeat: quid est ꝙ in vita diutius manere cupiā. Solebam amicos meos a die natali numerare: vt intelligerē quantū tēporis secūdū naturā mihi restaret: tunc maxie viuendi cupidus eram cū nihil erat cur vitā accusarē: nunc vero nihil mihi prolixius annis videtur. Quo me credis anīo esse: cum fortunas meas ab oībus amicis destitui intelligo: que res ita me perturbant vt mihiipsi īmutatus esse videar: non expectabā vt qui semper officio meo illos iuuissē: nūc simul ab his oibus destitutus essem. Tandē ex magna solicitudine ac metu liberatus sum. Spero te multorū sermone et lrīs intellexisse: me dum iter etrurie peragerē quo peterē vrbē Romanā in quasdā incidisse: qui assiduis latrociniis infestabant eam prouinciā: et fere omēs viarū aditus occupabāt. putabā in manus carnificum venisse qui me multis modis excruciarēt. Ego vero cū animū pararē ad fortiter perferendum omēs penas quas illi mihi inferre voluissent neqꝫ iam illos quicꝙ rogarē. inueni apud eos maiorē pietatem ꝙ̄ fuisse vnꝙ̄ ausus ab eis sperare. Hec ex Gaspari. Plures his diebus a te mihi reddite fuerūt epistole: omēs ferme cōmēdaticie: quibus in respondendo tardior fui. Ignosce precor nō occupationibus rerū agendarū que nulle in hoc tempore sunt sed perturbatiōi et egritudini quibus assidue mirum in modū discrucior. Eum quippe in locū res deductas cerno: vt necessarium sit merore confici: et quasi consternari: amissis iam sepe ac in peius labētibus in diē rebus: sed his omissis que accusari facilius ꝙ̄ emendari possūt breuiter respondebo. Leonardus aretinus. Nos sumus hic cōtinēter in armis atqꝫ eo fit vt minus attendere lrīs queam. Tanta est eni Romani populi incōstantia ac peruersitas nullus vt relinquatur quieti locus. Heri ante lucē egressi vrbē Romam cū quibusdā auxiliaribus regis pontē moliū occupare tēptarūt. Turri super eo pōte nrī custodiunt: ne quis inuito pontifice transire possit. vehemēter ibi aliquot horis pugnatū est. Tādē nrīs laborātibus. subsidio missi equites Romanos in fugā vertere: paucis īterfectis: frequē

tibus vulneratis/illi in vrbē reuersi solita temeritate in capito lio cōsistunt/multitudinē cōuocant. festus erat dies/ plebs ocio sa/et vino calens/ꝯcursat. sumūtur rapti arma. vexilla promū tur/ad oppugnandas pōtificis edes ire perguut. Nostri cōtra instare/parare tela/cohortari/ insistere/ expectare forti animi populi impetū. Ante molem adriani que male parata nobis ē vallū iacere. Nox deniq̄ certamen dirimit. Ea nocte vigilie per totā vrbē facte. Nescio quē finē res sit hitura. Tu gaude/et si quid de pisis habes me certiorē fac. Idem. Si serius mi do ctissime karole ornatissime atq̄ amātissimi quondā mihi Laurē cii nostri/debitum virtuti munus prestiti/q̄ eius in me officia postulabāt/nō negligentie/nō obliuioni tribuendū est/sed do loris magnitudini/ quē ex carissimi deq̄ me optime meriti vi ri morte suscepi. Tantus enī meror/tanta vis egritudinis mē tem oppressit/vt quotiēscūq̄ animū ad eius memoriā reuocarī nō scribēdi facultatē/sed lacrimarū copiā ipsius recordatio mi hi suppeditarit/quodq̄ imbecillis solet animus euenire ita ces serit dolori ratio scribēdi/ vt a tēpore meroris mitigatio fuerit expetēda. Eteni quis tam durus vel potius ferreus esset qui fle tū et lacrimas in talis viri atq̄ amici cōmemoratiōe contineret Multa quippe diuersorū hominū vulnera quotidie ante ocu los obuersantur vt nullius in obitu tanq̄ in re insolita obstu pescere debeamus/sed tamē maxīa pars horū hi sunt/vt incer tū sit/vita ne illorū morti potius/ an mors vite fuerit preferē da. Viuant enī an intereant parū interesse mortalium videtur. At vero cū mortē obiit is cuius vita oībus cōfert/ cuius salus multorū salutē amplectitur/ cuius opes ac fortune sēper ami cis presto fuere. qui liberalitate atq̄ huānitate omēs antecellit tū demū graue ac difficile est cōqueri. Quid enī vita hominū esset derelicta bonorū tutela/spoliato amicicie fructu/ quē vnū habemus tutissimū portū in variis casibus qui videtur in vita hominū cōstituti? Etenī sic sentio nullū esse dolorē qui ad ami corū dolorē accedat. Nam parētes/patres/filii tū boni tū mali quicūq̄ hi fuerit/ natura tribuūtur nobis/quo fit/vt eos per sepe odio habeamus/nobisq̄ eorū iteritus exoptetur. Amicos

vero nos ipsi eligimus sponte nrã qui sũt nobis carissimi / quo
rũ iocũditate cũ priuamur / nulla videtur nobis vita esse iocun
da . Et si cui vnq̃ in amici obitu dolere licuit / mihi certe licet
max ime qui nõ solũ dulcissimo ac suauissimo aĩcicie fructu / sz
meipso videor esse priuatus . Ille enĩ parentũ mihi caritatem .
amici officia / fris beniuolentiã prestabat . Ille meas curas suas
esse dicebat / ille me opibus / pecunia / pr̃imonio subleuabat / de=
niq; ea erat inter nos mutua caritas ac beniuolẽtia / vt illo viuo
nullã fortunã extimescẽs securus rerum in tranquillo videlicet
portu viderer quiescere . Itaq; silencio meo causã prebuit nõ ob
liuio sed meror grauis / qui diutius q̃ vellẽ tenebras quasdam
ita animo effudit / vt nulla adhuc cõcedatur scribendi facultas .
Poggius Floren . Tuã intelligẽdo epistolã nõ mediocris in
iecta mihi dubitatio est / plus ne iocũditatis attulerit an acerbi=
tatis . Nam cum Iamolam meum vita excessisse significet / quẽ
pro hoĩs ingenio / doctrina / virtute / ac studiorũ societate / pie
tate vt filiũ / caritate vt fratrẽ / veneratione vt natu maiorẽ ãple
ctebar / amarissimũ animo vulnus accepi . Amico nãq; et ĩtimo
familiari / meoq; diutius domestico priuatus / non acerbe mere=
ri nõ possũ / cũ lõgiore ↄsuetudine per multa ãnorũ curricula
cõparatũ amicũ / tam breuis hora et tẽporis punctũ ĩtercepit
Sed cessemus hoĩs mortẽ lamẽtis prosequi cũ spes melioris
eui / et felicioris hĩtaculi et nos gratulari iubeat . Guarinus ve=
ronensis . Longeua quidẽ pacis securitas venenũ est rerum
publicarũ . tũc enĩ pro virtute ignauia / pro ĩdustria luxus pro
triũphis ciuiũ discordia sensũ obrepit . vnde potẽtissime ac flo=
rentes vrbes sepenumero euerse funditus et delete sunt / vt enĩ
bellũ laudabile illud quidã / quod assumitur pacis et trãquilli=
tatis causa / sic et pax illa repudianda et execrabilis que ciuitatẽ
effeminet / exiciũ nutriat / hostes augeat / victos vlciscatur . Ca=
to vir ille omniũ prudẽtissimus nunq̃ animo induci potuit / vt
optaret respub . romanorũ hoste carere anĩo / veritus ne sublato
hostiũ metu / Romanũ illud robur / atq; armorũ pericia in ↄ
cordiã abiret atq; luxuriã / domi quidẽ hostis id est voluptas ea
sane perniciosissima est / eoq; magis periculũ atq; discrimẽ / quo

familiarius bellū. Eo igitur armorū exercitatio / disciplina ca-
strorū vsusq milicie / Romanos orbis terrarū dominos fecit / et
euexit ad celos. Iam quantū exercitatio cōducat reipub. videtis
tū ad parandā gloriā / tū etiā ad cōseruandā. Qua ex re vestrum
hoc tam lōgeuū ociū / et exosam semper maioribus nrīs lentitu
dinē / nō possū nō vehēnter odisse / veritus iam vobis posse con-
tingere quod abhominor / ea que et āplioribus atq potētioribus
per ignauiā accidisse ciuitatibus legi. Nemo quidē bello aut ali
qua iniuria lacessere audebit / quē ad cunctū ad obsistendū / tum
ad vindicandū expeditū et promptū intellexerit. Alioquī in re
bus bellicis celeritas multo magis q̄ virtus et fortitudo pro-
desse cōsueuit. Nulla res alia magis Philippū Macedonie re-
gem victorē / et sepe triūphantē effecit / q̄ celeritas ipsa et pre-
uentio rerū agendarū. Quid est per īmortales deos viri Ianu
enses? Cur non putē atq vaticiner vos victores atq felices eua
suros / quos sciam fortes contra timidos / strēnuos cōtra igna-
uos / iustos contra iniustos / deniq bellatores cōtra mercatores
fore dimicaturos. Antonius panor. Profuit certo nobis ho
stē habere qui cū eēt cōflictandū / ne forte nimio ocio atq īercia
nostra iuuētus emarcesceret aut ceterorū anī et maxīa trāquilli
tate torpētiores euaderēt. reor itaq nrō hosti debere plurimū /
q ciues meos hoēstis q̄ artibus domi operā nauabāt / ab vsu ar-
morū abhorrētes / oī certamīs genere ex frequētibus preliis iā
eruditos reddidit. Repetite queso memoria id tēporis cū armo
rū hostiliū fragor / vrā superiore āno menia circūsoāret / cū a-
gros nrōs fruēs hostis / atq suburbia grādi cū ignominia atq
detrimēto vastaret / vrāz quoq in mētē suburbani veniāt / colo-
niq nrī q̄ rebus ab hoste exuti oībus ad vos cū liberis atq vxo
ribus cateruatim stipē postulātes sese cōferebāt / quorū calaita-
tem estis vtiq collato suffragio cōmiserati. Baldasar Rasinus.
Te num ex cūctis quos vnq̄ viderim mortaliū excipio / me
as qui cum fortunas cōferre magis concupiscā / et ea inprimis
que erūnosa / atq luctulētissima nrō in solo patrio recentissime
versari liquido cōcernuntur. Celeberrimorū sane virorū ac do
ctissimorū / in te precepta īstitutaq sepius īterlegisse mihi cōsta-

ret! his rebus calaītosis quippiā afferre solamīs ipse permolier
Nostre equidē libertatis oīno sū expers! quādo id sit in pmptu
nrāʒ vrbē legū/iudiciorū/ iuris/fidei/ omniūqꝫ bonarū artiū
prorsus expertē eē! frequētiqꝫ prede ac depopulatiōi plurie mi
rū ī modū addictā. Te igitur persuasū veli tāetsi quos vnqꝫ sū
ꝯspicatus/omniū sis hominū cordatissimus/īfractū atqꝫ īcocus
sū tibi aīmū ꝯpares/et quicquid acerbi nouercās fortuna iusse=
rit/īcaparata frōte patiaris Idē. Minus inter ceteros te cu=
ris agitari oportet! quādo has erūnas/hancqꝫ omniū prope re
rū intēperieʒ alto ex peculari tua sapīa prouideris! his de cau
sis te vehēnter hortor iocūdā tibi vitā instituas! philosophieqꝫ
morali naues operam/que in calaītatibus refocillatrix est ma=
xima/quando quidem arti oratorie cui sūmo studio antehac in
cūbebas! nec in foro neqꝫ in senatu quippiā sit loci relictū. Idē
Tristi vbi leto tui gnati mee fuerūt aures perculse! medio
cri haud merore fui percitus! quē tui si facultas preseātis mihi
oblata fuisset palā certe patefecissē. hāc nempe solandi prouin=
ciā lōge difficilē eē intueor! propterea ꝙ vulgo id refocillandi
genus his addici solʒ aduersis eorū casibus! quibus vel aīcicia
vel necitudīe sūt deuīcti/qui focillamīe etiā egere videtur/quo
fit sua mīme vota quantū ꝯdeceret explere queāt. Et cū animū
id induxissē meū! vt tuas in presētiarū curas aliquātisper meo
cirographo leuarē/nō potui ocellos meos a lacrimis teperare!
que aīaduersioni plurimo sunt impedimēto. Eo igitur gracia
que sum dicturus cōtrahā in paucula et in elimata quidē/quā=
doquidē si lōgior rebus in huiuscemōi mea foret oratio tue me
diussidius sapīe diffidere viderer! quā semper maximā censui.
Solū quippe patriū bona/omiaqꝫ suauia/que tuo cū ingenio!
tum fortuna tibi cōpararas amisisti! qua in calamitate animo
ꝯstāti et īfracto permāsisti. Cū itaqꝫ tuis rebus duris et acerbis
animus īdurauerit! lōge demiror ꝙ gnati tui extrema tātope=
re deplores! quādo ea perdideris que tibi multo debuerūt esse
cariora/preterea neqꝫ te laʒ ē oīa que mari terra et celo nascun
tur diuia lege īterire atqꝫ labi oportere! quod equo aīo ferre de
bes/vt prudentes ceteri quorū numero ascriberis. vides quoqꝫ

iuga/vrbes/insulas/et queq; huāna īdies perire/ac labefactari que suapte natura plus nimirū hēnt roboris q̄ huāna inbecilli tas. Que res nos admonet casus similes nobis occurrētes equo aīo ferre debeamus. Multo deniq; plura ad te scriberē/que cu= rarū leuami ꝯducerēt/ si his te egere intelligerē/aliorū quē ho minū sēper sapiētissimū iudicaui. Idē. Vt te solari possi nec me dignū existio q̄ prudētia oibus ātecellis neq; id eē opus per cēseo propterea q̄ aio es fortissio et ꝯstātissio/ que res ꝯgratula tioni magisq; solamini multo ē cōducibilior. Cui sane plurimū dēo/tuū eē id aio volutare/his si rebus infelicibus tibi ꝯmodo aut adiumēto eē possī. Idē. Fortunā in te tuosq; acerrimā se uire nuper/nouercariq; plurimū mihi recētissime ītellectū est/ quod quantū meroris ac sollicitudinis mihi attulerit nec facile dixerim. Id aūt lex iubet aīcicie vt que calaītosa nrīs obtingāt aīcis/nobis quoq; aduenisse certo arbitremur. Idē quoq; iudiciū in res letas atq; iocūdas qui recte sapiūt trāsferre solēt. Ast tui erit muneris anīo vt cōstāti et infracto que fata iubēt patiaris quod tue anxitudinis sūmū fuerit antidotū. Ipse vero tua pro sapīa virtuteq; singulari/ iniuriā eorū qui tibi insidiāter auden ter propulsabis quoad poteris/ quibus si mīne resistere licue= rit/ sūme tibi laudi erit aīo haud quaq̄ cecidisse. verū ne tu exi stimes sortis auspicate ac felicis modo vestigia me sectari/erū= nosasq; aīci rōnes/quod pleriq; turpiter factitarunt despicari oē meū studiū/curam/diligentiā/opes/corpus/ ac deniq; animū quo nihil mihi est carius/tuas ad calamitates leuādas prorsus aut saltē leniēdas polliceor/atq; bibens offero/ quod ne temere dictū arbitreris queso periculū facias/ quod si feceris me ger= manice fidei qua nulla ē prestātior sīgularisq; aīcicie perpetuū emulatorē esse/ ac fore nēpe iudicabis. Idē Baldasar Rasinus ad Georgiū heller. Si vitā et gratiā meā seruare vobis vul= tis/nullus auferat pullū/ nec frumēta/nec segetem/ nec vinū Non oleū/non salem/non ligna/ quisq; sit stipēdio suo conten tus. De preda enī hostiū nō de lacrimis amicorū viuere debēt habeāt arma sua tersa/et lucida/ferramēta acuta/ calciamenta fortia/ vestes nouas et nō veteras. Stipēdiū nō in sacco/sed in

baltheo portet. Equū et somariū suū captum aliis nō vēdant a medicis gratis curentur. alter alteri obsequatur. In hospiciis se hēant hoēste/q̄ lite₃ fecerit vapulet. Epistola ē Aureliani im peratoris ad suū exercitū. Nos pro tuis iiuriis ꝯtinuis aīo strēnue cōmoti inimicicie bellare tecū studemus / sed cōmunis exempli ac fidei grā visū est / vt te saluū velimus / vt esset que₃ armis vincere possemus. Ad nos venit Nitias familiaris tuus qui sibi a nobis preciū peteret / si te cla₃ interfecisset. Id nos ne gauimus / ne ve ex huiusmōi re aliquid cōmodi expectaret / si mul visū ē vt te certiorē faceremus / ne quicq̄ tale si accidisset / id nrō consilio ciuitates putarent factū / et ꝙ nobis non placet premio / aut precio / aut dolis pugnare / tu nisi caues iacebis. Epistola est. G. fabricii et Emilii ꝯsulū Romanorū ad pirchum regē. Rex aragonū vtriusq̄ Sicilie. Spectabiles et magnifici viri / deū hoīesq̄ testamur / quāta hactenus cura et diligētia sēper operā dederimus atq̄ icubuerimus / vt vobiscū in pace et trāquillitate viueremus / sed vos inimicis nrīs fauētes atq̄ auxiliū prestātes / quod ne ageretis et lrīs plurimis / et nūciis sepe monuimus. Nos et profecto inuitos ac lacessitos ad ea erga vos agēda ipulistis / que hucusq̄ quoad potuimus sēper effugere nisi sumus. Q̄ꝛpropter quia nō vlterius nos ꝯtinere possumus / quī aduersus vos et quidē merito bellū geramus. vos ex nūc huiusmodi nrīs lrīs nrōs publicos hostes declaramus sic diffidaturi. a quibus emulis et inimicis lege nrē / que ad vniuersalē pacē atq̄ quietē Italie inita et cōtracta est / fauente altissimo victoriā speramus obtinere. Datū in castello noue ciuitatis nrē neapolis die scdā mēsis Iunii Anno ꝯc lii. lrā diffidatiōis cōtra florētinos. Vbi rem aliquā gestā amico significamus / aut quid ab eo exposcimus / aut eū ad rē aliquā peragendā exhortamur. M. T. C. clausule Incipiūt. Capi. xxi.

Ompeiū et hortari et orare / et iā liberius accusare et monere / vt magnā ifamiā fugiat nō desistimus s₃ plane nec precibus nrīs / nec āmonitionibus reliquit locū. nā cū i sermone quotidiano / tū i senatu palā sic egit causā tuā / vt neq̄ eloquētia maiore quisq̄ / nec gra=

uitate/nec studio/nec cōtentione agere potuerit/cū summa testificatione tuorū in se officiorū/et amoris erga se tui libro primo. Epistola prima. Inclinata res est libonis et hupsei non obscure. Nos in cā autoritatē eo minorē habemus/ ꝙ tibi debemus/grāꝫ aūt nrām extinguit hominū suspicio. Eadē. Idibus Ianuariis in senatu nihil est confectum/propterea ꝙ dies magna ex parte ɔsūptus est alteratiōe lentuli cōsulis et camini tirāni Epistola secunda. Eius orōni ab omibus vehementer reclamatū est. Erat enī iniqua et noua. cōsules neqꝫ cōcedebant. neqꝫ valde repugnabāt. diē cōsumi nolebāt. Id quidē est factū. perspiciebāt enī in hortensii sniam multis partibus plures ituros. Eadē. Hac cōtrouersia vsqꝫ ad noctē deducta senatus est dimissus/et ego eo die casu apud pompeiū cenaui/ nactusqꝫ tēpus magis idoneū ꝙ̄ vnqꝫ āte ꝙ post tuū decessū is dies honestissimus nobis fuerat. In senatu ita sū cū illo locutus/vt mihi viderer aīmū hoīs ab oī alia cogitatiōe ad tuā dignitatē tuendā traducere Eadē. Hec scripsi ad.xvi.klās februarii ante lucē/ eo die senatus erat futurus. Nos in senatu queādmodū spero dignitatē nrāꝫ vt pōt in tāta hominū perfidia et iniquitate retinebimus. Eadē. Que gerātur accipies ex poliōe qui oībus negociis nō interfuit solū sꝫ prefuit epi.v. Qꝫ scire vis qua quisqꝫ in te fide sit et volūtate difficile dictu ē. de singulis vnū illud audeo quod antea tibi sepe significaui/ nūc quoqꝫ re perspecta et cognita perscribere/vehēter quosdā hoīes/et eos maxie qui te/et maxime debuerūt/et plurimū iuuare potuerūt inuidisse dignitati tue. Quorū autoritatē/dignitatē/ voluntatēqꝫ defēderas nō tam memores essent virtutis tue ꝙ̄ laudis inimici/ quo quidē tēpore vt perscripsi ad te ātea cognoui hortensiū percupidū tui studiosū luculū/ ex magistratibus aūt lutiū ratiliū et fide et aīo singulari.epi.vi. Illa me rō monet/ vt te ex nrīs euentis cōmunibus admonendū putarē/ vt cōsiderares in oī reliqua vita/quibus crederes/quos caueres. Eadē. Hic ego quantū huāno cōsilio efficere potui/circūspectis rebus oībus meis rationibusqꝫ subductis/summā feci cogitationū omniū mearū/quā tibi sic breuiter exponaꝫ. Epistola nona. Et

quoniā meā tuorū erga me meritorū memoriā vnquā nulla de
lebit obliuio / te rogo vt memīeris quātecūqꝫ tibi accessiōes fiāt
et fortune et dignitatis / eas te nō potuisse cōsequi / nisi meis pu
er olim fidelissimis atꝫ amantissimis cōsiliis paruisses. Quare
hoc aīmo in nos esse debebis / vt etas nostra iam ingrauescēs in
amore atꝫ adolescētia tua cōquiescat. libro secundo. epi. prima.

Breui tamē sic habeto / in eū statū tēporū tuum reditū inci=
dere vt his bonis que tibi natura studio / fortūa data sūt / facili
us oīa que sunt ī repub. āplissima cōsequi possis ꝙ̃ muneribus
quorū neqꝫ facultatē quisquā admiratur (Est enī copia munerū
nō virtutis) neqꝫ quisquā est qui societate iā defessus sit. Epi. iii.

Sūmā scito ī te expectationē eē / eaqꝫ a te expectari / que a sū
ma virtute / sūmo ingenio expectāda sūt. Ad que si es vt debes
paratus (ꝙ ita esse cōfido) pluribus maxīsqꝫ muneribus et nos
amicos / et ciues tuos vniuersos / et repub. effecies. eadē. De
rebus vrbanis ꝙ me certiorē fecisti / cū per se mihi gratū fuit /
tū ꝙ sigificasti tibi oīa mādata mea ūre fore. In quibus te vnū
illud precipue rogo / vt cures nequid mihi ad hoc negotii aut
oneris accedat aut tēporis / hortētiūqꝫ nostrū collegā et familia
rem roges / vt si vnquā mea cā quicꝙ̃ aut sensit aut fecit / de hac
quoqꝫ īnīa decedat / qua mihi nihil pōt esse in.micitius. libro. iii
Epi. vii. Illud quod polliceris velim pro tua fide diligētiaqꝫ
et pro nrā non instituta / sed iam inueterata aīcicia cures euita=
re vt supplicatio nobis ꝙ̃ honorificētissime ꝙ̃ primū decernatur
Epi. viii. Etsi scio non iocūdissimū me nunciū vobis allatu=
rū, tamē quoniā casus et natura in bonis dnatur / visum ē faciē
dum quoquo modo res se hrēt nos certiores facere. li. iiii. epi.
xii. Ita vir clarissimus ab hoīe teterrimo acerbissima morte
est affectus / e cui inimici propter dignitatē pepercerunt inuē=
tus est aīcus qui ei mortē afferret. eadē. Sꝫ de nrīs rebus sa
tis vel etiā nimiū multa de tuis velim vt eo sis anīo quo debes
esse. Id est nequid tibi precipue timendum putes. Si enī status
erit ciuitatis aliquis quicunqꝫ erit / te omniū periculorū video
expertem fore. Nam alteros tibi iam placatos esse intelligo /

alteros nunq̄ iratos fuisse. Episto xiiii. Quare te rogo si opus erit ad Cesarem cām meā agas : nez tibi in omnes partes defendendū putes : hoc existimās neminē te tui amantiorē habere. libro quinto. Episto. decima. Vt potui accuratissime te tuamq̄ causam tutatus sum. et proxime recenti aduentu meo: cū rē aliter institutā offendissem ac mihi placuisset si affuissem tamē nulla re saluti tue defui. epi. xvii. Te hortor aīmo forti magnoq̄ sis ita enim natus / ita educatus / ita doctus es ita cognitus etiā vt tibi ita faciundū sit. Deinde spem quoq̄ habeas firmissimū propter eas causas quas scripsi. A me vero tibi liberisq̄ tuis oīa paratissima esse cōfidas velim. Id enī et vetustas nr̄i amoris: et mea cōsuetudo: et tua multa erga me officia postulant. li. vi. Epi. v. Me scito omnem meum laborē: omnē operā / curā / studiū in tua salute cōsumere. nā cū te sēper dilexi tū fratrū tuorū quos eque atq̄ te: sūma beīuolētia sū cōplexus singularis pietas amorq̄ fraternus: nullū me patitur officii erga te: studiiq̄ munus aut tpūs pretermittere: sed que faciā fecerīq̄ pro te ex aliorū te lrīs quā ex meis malo cognoscere. Quid aūt sperē aut confidā: et exploratū habeā de salute tua id tibi a me declarari volo. nā si quisquā est timidus ī magnis periculosisq̄ rebus: sēperq̄ magis aduersos rerū exitus metuēs. quā sperās secūdos is ego sū: et si hoc viciū ē eo me nō carere cōfiteor epi. xiiii. De reliquis vt te sepe per lrās hortatus sū / ita velim tibi persuadeas te in hac cā nihil hrē quod tibi timendū sit preter cōmunē casū ciuitatis / qui etsi ē grauissimus tamē ita viximus: et id etatis iā sumus: vt oīa que nō nr̄a culpa nobis accidāt fortiter ferre dēamus. epi. xx. Fac queso qui ego sū ēē te Est ne aut tui pudoris / aut urī primū rogare de die: deīde plus annua postulare. Sed essent mi Galle omia facilia: si et ea mercatus esses que ego desiderabā / et ad eam summā quā voluerā attamē ista ipsa que te emisse scribis : nō solū rata mihi erunt: sed etiā grata: plane enī intelligo te non modo studio: sz etiam amore vsū: que delectarint hominē: vt ego sēper iudicaui ī omī iudicio elegātissimū / que me digna putaris coemisse. li. vii. epi

stola.xxiiii. Canino cõsule scito neminem prandisse: nihil tamen mali eo consule factum est. fuit enim mirifica vigilantia: qui toto suo cõsulatu somnũ nõ viderit. hec tibi ridicula videntur nõ enĩ ades: que si videres lacrimas nõ teneres. Epi. xxxi.

Oĩa tibi exponere nisi corã non possum: idq́ꝫ celeriter fore spero. li. viii. epi. ix. Per fortunas tuas Cicero: per liberos oro: obsecro ne quid grauius de salute et ĩcolumitate tua consulas. Nã deos hoĩesq́ꝫ amicitiãq́ꝫ nrãm testor me que tibi predixi nec temere monuisse. epi. x. Quare si tibi tu: si filius vnicus: si domus: si spes tue relique tibi cure sunt: si aliquid apud te nos si vir optimus gener tuus valet: quorũ fortũas nõ debes velle cõturbare sequere eã cãꝫ ĩ cuius victoria salus nrã ẽ: ne aut odisse: aut reliquere cogamur: aut impiã cupiditatẽ cõtra salutẽ tuam hẽamus. Eadẽ. Plus facio q̃ Caninius mãdauit. is enĩ si quid ego scirẽ rogaret quod tu nescires. Ego tibi ea narro que tu melius scis q̃ ipẽ qui narro faciã ergo illud quod rogatus sũ vt eorũ que tẽporis huius sint que tua audiero nequid ignores Epi. vi. li. ix. Et tullia nrã recte valet: Terentia minus belle habuit: sꝫ certũ scio iã cõualuisse eã preterea rectissime sũt apud te oĩa. epi. ix. Oraciuncula pro deiotaro quã requirebas habeã me cũ quod nõ putarẽ. Itaq́ꝫ eã tibi misi: q̃ velim sic legas vt cãm tenuẽ et inopẽ: nec scriptõe magnopere dignã. Sed ego hospiti veteri et aĩco munusculũ mittere volui leui dense crassi filio cuiusmõi ipius solẽt eẽ munera. epi. xii. Si me amas tu fac vt sciam quid de nobis facturũ sit. Habuisti enĩ ĩ tua ptãte ex quo vel ex sobrio: vel certe ex ebrio scire posses. Episto. xvii.

Hoc tamẽ scito nõ modo me qui cõsiliis nõ ĩtersũ: sꝫ ne ipsũ quidẽ principẽ scire quid futurũ sit. nos enĩ illi seruimus: ipse temporibus: ita nec ille quid tpã postulatura sint nec nos quid ille cogitet scire possumus. eadẽ. Dupliciter delectatus sũ tuis lrĩs: et q̃ ipse ĩtellexi iã posse ridere te. Me aũt vt scurrã: vel item male oneratũ esse: nõ moleste tuli. Illud doleo in ista loca venire me vt cõstituerã nõ potuisse. habuisses enĩ nõ hospitẽ sꝫ cõtubernalẽ. At quẽ virũ: nõ eũ quẽ tu es solitus pro mulsida

cōficere. ītegrā famē ad ouū affero / itaq; vsq; ad assū vitellinum
opera perducitur. Illa mea que solebas ātea laudare o hoīnē fa
cilē. o hospitē nō grauē / nā oēm nrām de r. p. curā / cogitationē
de dicenda in senatu snīa / cōmentationē causarū obiecimus. In
epicurinos castra aduersarii nrī coniecimus / nec tamen ad hanc
insolentiam / sz ad illam tuā lauticiā veterē dico / cū me in sump
tum habebas. Etsi nunq̄ plura prelia habuisti / proinde te para
cum hoīe edaci tibi res est. epistola. xxx. Hec igitur est nunc
vita nrā magne salutamus domi bonos viros multosq; tristes /
et hos letos victores qui me quidē perofficiose et peramanter
obseruāt. vbi salutatio defluxit lrīs me īuoluo / aut scribo / aut
lego. veniūt etiā qui me audiunt quasi doctū hoīnē / quia paulo
sū q̄ ipsi doctior. Inde corpori omne tēpus datur. Patriā eluxi
iam et grauius et diutius / quā illa mater vnicū filiū. Sed cura
si me amas vt valeas / ne ego te iacēte bona tua cōmedā. Statui
enī tibi ne egroto quidē parcere. eadem. Heri veni in Cuma
nū / cras ad te fortasse / sed cū certū sciā faciam te paulo ante cer
tiorē / etsi. M. ceparius cū mihi in silua galinaria obuiā venisset
quesissemq; quid ageres / dixit te in lecto esse ꝙ ex pedibus labo
rares / tulie scz moleste vt debui / sed tamen cōstitui ad te venire
vt et viderē te et viserē et cenarē etiā. Non enī arbitror cocū et
architriclinū habere. expecta igitur hospitē tum mīme edacem
tū inimicū cenis sūptuosis. Epi. xxxiii. Sed me hercule mi
pete extra iocū moneo te / quod pertinere ad beate viuēdū arbi=
tror / vt cū viris bonis / iocūdis / amātibus tui viuas / nil ē aptius
vite / nil ad beate viuendū accōmodatius / nec id ad voluptatē re
fero / sed ad comitatē vite atz victus / remissionēq; aīmorū / que
maxīe me sermone efficitur faīliari / qui ī cōuiuiis dulcissimus
epi. xxxiiii. Cū Marco fabio (quod scire te arbitror) mihi sū
mus vsus ē / valde eū diligo / tū propter sūmā probitatē eius ac
singularē modestiā / tū ꝙ ī his cōtrouersiis quas hēo cū tuis cō
bibonibus epicuris / optīa opera eius vti soleo. e. xxxv. Itaz
mihi maxīe cure ē non de mea quidē vita cui satisfeci / vel etate
vel factis / vel etiā siquid hāc ad rē pertinet gloria / sz me patria

solicitat. li. x. Epi. i. In his aūt rebus que nihilominus vt e go absim cōfici possūt/ peto a te vt rōnē habere velis et salutis et dignitatis mee. Epi. ii. Cū ipsū furniū per se vidi libētissime tū hoc libētius ꝙ illū audiēs te videbar audire. Nā et ī re militari virtutē/ et in administrāda prouītia iusticia/ et in oī genere prudētiā tuā exposuit/ et preterea mihi nō ignotā/ ī cōsuetudīe et fāiliaritate suauitatē tuā adiūxit/ pretera sūmā erga se libera litatē que oīa mihi iocūda fuerūt exposuit. hoc extremū etiam gratū fuit. Epi. iiii. Caue tēpus amittas/ sic moneo vt filiū sic faueo vt mihi/ sic hortor vt et propriū et amicissimū. Epi. v

Crede igitur mihi plance oēs quos adhuc dītatis gradus cōsecutus sis (es aūt adeptus āplissimos) eos honorū vocabula habituros/ nō dītatis insignia/ nisi te cū libertate populi Romani/ et cū senatus autoritate cōiunxeris. Epi. vi. Seiunge te queso aliquādo ab his cū quibus te non tuū iudiciū/ sed temporū vincula cōiūxerūt. eadē. Copias adduco et numero/ et genere/ et fidelitate firmissimas. Epi. ix. Sedulitas mea vt spero et mihi et reipub. tulit fructū. Namq̧ assiduis internunciis cū lepido egi/ vt omissa oī cōtentiōe/ recōciliataq̧ voluntate nrā cōmuni consilio reipub. succurreret/ se/ liberos/ vrbēq̧ pluris ꝙ̄ vnū perditū abiectūq̧ latronē putaret/ obsequioq̧ meo si ita faceret ad oīs res abuteretur. Profeci itaq̧ per lairensē internuntiū/ fidē mihi dedit se antoniū si prouītia sua prohibere nō potuisset bello persecuturū. epi. xv. Ego eā sniam dixi/ cui assensi sūt oēs ad vnū/ ea que fuerit ex senatuscōsulto cognosces. Epi. xvi. Qꝫ si oīa mihi integra et ipse et fortuna seruarit/ recipio me vobis celeriter negotiū ex snia cōfecturū. fratrē meum assiduis laboribus cōcursationibusq̧ confectum grauiter se habuisse antea tibi scripsi/ sed tamē cum primū posse ingredi cepit/ nō magis sibi ꝙ̄ reipub. se cōualuisse existimās/ ad oīa pericula princeps esse nō recusauit/ sed ego eū non solum hortatus sum verūetiā coegi isto proficisci. epi. xvii. Sꝫ mi plāce incūbe vt belli extrema perficias/ in hoc erit sūma et grā et gloria.

Negotia lupi nrī de quibus significari tibi iam sepius me per tuas lrās monuisti. scias plane his proximis diebus esse cō fecta. postulatio enim que mihi illius noīe tradita fuerat nobis deprecātibus per pontificē admissa est / de quibus ad ipsū scribo latius / que lrē vt ei reddātur curabis. Idem. Nō puto opus esse multis vt verbis te cohortor: cū tibi et de amicissimi viri negotio / et de re tibi grata leue onus īpono. tuipse re cognita moueri debes sine vlla postulatione aut rogatione nostra. Idem.

Nisi vererer pater optime ne te aduocarem a tua cōtemplatione et sctītate / qua vteris hoc ieiunii tempore / essem longior in scribendo / sꝫ te diuinis rebus ita occupatū puto / vt stultū videatur inanibus verbis velle obstrepere auribus tuis / que quotidie sanctorū virorū vocibus replentur. Sed tamē id vnū scribā quod te libenti anīo pro nrā aīcitia auditurū confido. Cōmater tua (octauus hic est dies) peperit mihi infantulū puchellū: Cui nomē indidi Iohannis baptiste. Ago deo grās qui me hoc tanto dono / et laudabili voluptate cumulauit / qua fruar quoad libuerit ei qui illū nobis largitus est. Et certe magna in me grā dei fuit / cū senectā meā tam bella prole cōsoletur. vtinā memorem me efficiat beneficiorū suorū que qui meminit consequetur ampliora. In hoc autem educando nō est opus vt me iterū moneas / quoniam superiores lrē ita copiose in ea re fuerunt vt nihil videatur ad eā doctrinam amplius addi posse. Vale et me ama. Pogius florentinus. Ego satis habeo et honoris et lucri / non cupio diuitē fieri / hoc est valde opulentū. Nam diues quidē sū / posui enī terminū desideriis. Cupio aliquādo quiescere. Itaqꝫ ego tibi ceterisqꝫ aīcis hūc laborē remitto. Regnū non est tantū vt statū pro eo velī mutare. Sū in loco celerrime vrbis. fruor libertate maxīa. lucror q̄tum satis est ad modestā vitam paruo cū labore. nō curo quis ascendat aut descēdat / nulla ambitione laboro. cōuenit mecū status meus. Quid ad hanc vitam addi pōt? Excedo cresū diuiciis / cū modū posuerī cupiditati. Igitur vale etsi me amas hac in re obmutescas oro. Idem.

expectant solū/sed etiā postulāt/quāq̄ cū hortatione non egeas non vtar ea pluribus verbis. Epi. v. Quobrem ad oīa ita paratus/ita animatus debes esse/non vt nihil facias nisi iussus/sz vt ea geras que ab omībus sūma cum admiratiōe laudētur. Epistola vii. Cōiunctio tua cū collega/concordiaq; vrā que litteris cōmunibus declarata est senatui populoq; Romano grauissima accidit. Quod superest perge mi brute/et iam non cū aliis sed tecū ipse certa. Epi. xv. Quod pro me nō facio id pro te facere amor meus in te/tuaq; officia cogunt vt timeā. Epi. xx.

Ego nisi valde nccē fuerit ex Italia nō excedā. eadē. Nos hic valemus recte/et quo melius valeamus operam dabimus. Que tibi superioribus lrīs mea manu scripsi/terrendi tui causa homīes loquūtur. Epi. xxiii. Crede mihi nisi ista ita fiant queādmodū scribo/magnū nos oīs adituros periculum. Rogo te videte quibus hoīnibus negotiū detis/ qui ad me legiōes adducant/et fide opus est et celeritate. Epi. xxvi. Reliqua magna sunt ac multa sed posita oīa in vobis/quāq̄ quid primū explicemus nō videamus. li. xii. epi. i. Vestri. n. pulcerrimi facti ille furiosus me principē dicit fuisse/vtinā quidē fuissē/ molestus nobis non esset. epi. iii. Vellē Idibus Marciis me ad cenā inuitasses/reliquiarū nihil fuisset. epi. iiii. Sz tu quid ageres. quid acturus. vbi deniq; esses nesciebā/ fama nunciabat te esse in Suriam/autor erat nemo. Eadem. Hiemē credo adhuc prohibuisse quo minus de te certū haberemus quid ageres maxīeq; vbi esses. epi. v. Dixi de te que potui tanta contentione/quantū forū est/tanto clamore consensuq; populi/vt nihil vnq̄ simile viderī/quod aūt et in senatu pluribus verbis disserui et dixi in contione/in eo velim fidem meā liberes. Epi. vii.

Nūc te cohortatione nō puto indigere/ vt nos absentis rēq; publicā quantū opus est defendas. epi. xi. Hec a te peto non solū reipub. que tibi sēper carissima fuit/ sz etiā amicitie nostre nomīe/quā cōfido apud te plurimū posse. Epi. xii. De nrā dignitate velī vt tibi sēper cure sit/ et quocūq; tēpore occasionē habueris et in senatu et in ceteris rebus laudi nrē/ suffragare.

Epi.xiiii. Ego porro nō mediusfidius cupiditate prouincie
produci mihi longius spaciū volo. nam mihi fuit ista prouīcia
plena laboris/periculi/detrimēti. eadē. Athenas veni ad xi.
klās Iunias/atq ibi(quod maxīe optabā) vidi filiū tuū deditū
optimis studiis/sūmaq modestie fama. qua ex re quātā volup
tatem ceperim/scire etiā potes me tacēte/nō enim nescis quan
ti te faciā/et q pro nrō veterrimo verissimoq amore oībus tu
is etiā minimis cōmodis/nō modo tāto bono gaudeā. Noli
putare mi Cicero me hoc auribus tuis dare/nichil adolescente
tuo carius atz adeo nrō (nihil enim mihi a te esse seiunctū)aut
amabilius oībus his qui athenis sūt/ aut studiosius earū artiū
quas tu maxīe amas hoc est optimarū. Itaq tibi quod vere fa=
cere possū libenter quoq gratulor/nec minus etiā nobis/ q cū
quē necē erat diligere qualiscunq esset talem haberemus/vt li=
benter quoq diligamus. epi.xvi. Audiebā quedā turbulen
ta que scz cupio esse falsa/vt aliquādo ociosa libertate fruamur
quod vel minime mihi adhuc contigit/ego tamen nactus in na
uigatione nrā pusillum laxamenti cōcinaui tibi munusculū ex
instituto meo. Eadem. Etsi periniquo paciebar aīmo te a me
disgredi/tamē eo tempore me cōsolabar. q in sūmū etiā ociū te
ire arbitrabar/et ab impēdentibus magnis negotiis discedere.
Omnē cōditionē imperii tui statūq prouincie mihi demon=
strauit tractorius. O multa ītolerabilia locis oībus/sed quo tu
a maior dignitas/eo que tibi acciderunt minus ferenda/ nez eī
que tu propter magnitudinē et animi et ingenii moderate fers
a te nō vlciscēda sūt/etsi non sint dolenda. Sed hec posterius re
rū vrbanarū acta tibi mitti certo scio/quod ni ita putarem esse
perscriberē. Epi.xxiii. Atz ante hec quidem sperare saltē lice
bat/nūc etiā id ereptū est. Equidem et hec et om̄ia que homini
accidere possunt sic fero/vt philosophie magnā habeā gratiam
que me nō modo a solicitudine abducit/sed etiā cōtra oīs fortu=
ne impetus armat/tibiq idem censeo faciundū. Nec a quo cul=
pa absit quicq in malis numerandū. Sed hec tu melius. Eadē.
Te tamē hortor vt omī cura in rēpub. incūbas/hoc est aīmi

hoc est ingenii tui/hoc est spei quā habere debes aplificande di
gnitatis tue. Sed hac de re alias ad te pluribus. Episto.xxiiii.

Quanq̄ admodū sumus iam defatigati/sed nulla lassitudo impedire officiū et fidē debz/verum hec hactenus ab aliis te de me/q̄ a meipso malo cognoscere. Audiebamus ea que maxime vellemus de Gneo munitio(quē tu quibusdā lrīs ad celum laudibus extulisti)rumores duriores erant/id quale sit/omninoq; quid istic agatur facias me velim certiorē.epi.xxv. Velim si qua offensiuncula facta est aīmi tui peruersitate aliquorū(noui eni gentē illā)des te ad lenitatē/vel propter sūmā humanitatē vel etiā honoris mei causa.li.xiii.Epi.i. Impedior verecundia ne te pluribus rogem/nez tamen dubito quin si tua nihil/aut nō multū intersit eo sis aīmo quo ego essē siquid tu me rogares/mihi certe gratissimū feceris.epi.ii. Sed hec que supra scripta sunt eo spectant vt te horter et suadeā. Reliqua sunt que pertinent ad rogandū/vt nō solū tua causa tibi consiliū me dare putes/sed q̄ mihi opus sit me a te petere et rogare.gratissimum igitur mihi feceris si volteranos oībus rebus integros incolumisq; esse volueris.epi.iiii. Pro tuo aīmo ī me singulari existimaui me oportere ad te accuratius scribere/et si non sum nescius et que tēporum ratio/et que tua ptās sit/tibiq; negotiū datum esse a Gaio cesare non iudiciū preclare intelligo. Quare a te tantū peto/quantū et te facere posse/et libēter mea causa facturū esse arbitror.et primū velim existimes(quod res est)municipii fortunas omnes ī isto vectigali cōsistere.his autē tēporibus maxīs oneribus pressū/sūmis affectū esse difficultatibus.hoc et si cōmune videtur esse cū multis/tamen(mihi crede)singulares huic municipio calamitates accidisse/quas idcirco nō cōmemoro/ne de miseriis meorū necciorū cōquerens homines quos nolo videar offendere.epi.viii. Sed hoc quale sit tu pro tua prudētia considerabis. Ego te plane rogo/atz ita vt maiore studio iustiore de causa. magis ex aīmo rogare nihil possim/vt albino parcas.predia laberiana ne attingas/magna me affeceris non modo leticia/sed etiā quodāmodo gloria.Epi.

ix. Herus meus mirificas apud me tibi grãs egit prorsus i credibiles/ vt nullũ honorem sibi haberi potuisse diceret/ qui a te pretermissus esset/ magnũ fructum ex ipso capies. Nihil est enĩ illo adolescẽte gratius. Sed me hercule mihi quoq gratissi mum fecisti. pluris enĩ ex omĩ nobilitate neminẽ facio. Itaq si ea feceris que ille per me tecũ agi voluit/ gratissimum mihi fe ceris. Epi. lxvi. Tu quod me hortaris vt aĩmo sim magno/ et spem habeã recuperande salutis/ id velĩ sit eiusmodi vt recte sperare possimus. Nũc miser quãdo iam tuas lrãs accipiã/ quis ad me perferet? Quod reliquũ est sustenta te mea Terentia vt potes. honestissime viximus/ floruimus/ non viciũ nostrũ sed virtus nostra nos afflixit. peccatũ ẽ nullũ nisi q nõ animã vna cũ ornamentis amisimus. li. xiiii. Epi. iiii. Si tu et tulliola nrã lux valetis/ ego et suauissimus cicero valemus. Pridie idi bus octobris athenas venimus/ cũ sane aduersis ventis vsi es semus/ tardeq et incomode nauigassemus de mane exeuntibus nobis acastus cũ lrĩs presto fuit. Epi. v. Pollucem si adhuc non est profectus q̃primũ fac extrudas/ Epi. vi. Statim ita sum leuatus vt deus mihi aliquis medicinã fecisse videatur cui quidẽ tu deo queãdmodũ soles pie et caste satisfacias. Epis. vii.

Si vales bene est. ego valeo/ valitudinẽ tuã velim cures dili gentissime. nam mihi et scriptũ et nuntiatũ est te in febrim su bito incidisse. Q̃ celeriter me fecisti de Cesaris lrĩs certiorẽ feci sti mihi gratum. Item post hac siquid opus erit/ siquid accide rit nouifacias vt sciam. Cura vt valeas. Epi. viii. Da operam vt cõualescas/ quod opus erit/ vt res tempusq postulat prouide as atq administres/ et ad me de omĩbus rebus q̃sepissime litteras mittas. Epis. xxi. Nos quotidie tabellarios nrõs expectamus qui si venerint fortasse erimus certiores quid nobis faciendum sit faciemusq statim te certiorẽ. valitudinẽ tuã cura diligenter Epistola. xxii. Sũma tua autoritas fecit/ meũq perpetuũ de tua singulari virtute iudiciũ / vt magni mea interesse putarem/ et res eas quas gessissem tibi notas esse/ et non ignorari a te qua equitatẽ et cõtinẽtia tuerer socios/ prouinciãq administrare. hi

enī a te cognitis arbitrabor facilius me tibi que vellē probatu=
rum. li. xv. Epi. iiii. Idq; etsi talibus de rebus grauissimos
hoīes et rogare solere/ et rogari scio/ tamen admonendū potius
te a me rogandū puto. Eadē. Si mihi minus tecū esset ꝙ est
cū tuis oībus/ allegarē ad te illos a quibus intelligis me preci=
pue diligi. Patris tui beneficia in me sunt amplissima/ neq; enī
saluti mee nez amori amicitior quisquā dici pōt/ frater tuus ꝙ
ti me faciat semperq; fecerit/ esse hominē qui ignorat arbitror
neminē domus tua deniq; tota me sēper omibus sūmis officiis
prosecuta est. Nez vero tu in me diligendo cuiquā cōcessisti tu
orum. Quare a te peto in maiorē modū/ vt me per te ꝙornatis
simū velis esse/ meāq; et in supplicatione decernenda/ et in cete
ris rebus existimationē/ satis tibi esse cōmendatā putes. epi. x.
Non audeo vehēnter a te contendere/ ne aut ipse tue perpe=
tue cōsuetudinis erga me oblitus esse videar/ aut te oblitū putē
Quare vt te velle arbitror ita faciā/ atz ab eo quē oēs gētes sci=
unt de me optime meritū breuiter petā. epi. xiii. De Fabio
faciemus studiose que rogas. Tu multis de causis vellē me cō=
uenire potuisses. primū vt te quē iam diu plurimi facio tanto ī
teruallo viderem. Deinde vt tibi (quod feci per lrās) possem pre
sens gratulari/ tum vt quibus de rebus vellemus/ tu tuis/ ego
meis inter nos cōmunicaremus. postremo vt amicitia nrā que
sūmis officiis ab vtroq; culta est/ sed longis interuallis tempo
rū interruptā consuetudinē habuit/ confirmaretur vehemētius
Id cū non accidit vtemur bono lrārū/ et earū fere absentes que
si corā essemus cōsequemur. Vnus scilicz ille fructus qui in te
videndo est percipi lrīs non pōt/ alter gratulationis est his qui
dem exilior ꝙ si tibi teipsū intuens gratularer/ sed tamē et feci
āntea/ et facio nunc. Tertiū est vt id quod de rebus nrīs coram
cōmunicassemus inter nos conficiamus idem lrīs. Epi. xiiii.
Te penitus rogo/ ne tam longe nauigationi et vie per hye=
mem nisi bene firmū cōmittas/ ne ve nauiges nisi explorate /
vix in ipsis tectis et oppidis frigus infirma valitudine vitatur

(magne enī nobis est solicitudini valitudo tua) ne dum in mari et via sit facile abesse ab iiuria tēporis: frigus inimicissimū ma cillētis inquit euripedes: cui tu quantū credas nescio. ego certe singulos eius versus singula eius testimonia puto. li. xvi. Epistola octaua. Nos a te vt scis discessimus ad iii. Nonas nouēbris. luecadem venimus ad viii. idus nouembris. Ibi propter tempestatē morati sumus. Inde ad v. Idus corciiram bellissime nauigauimus: ibi retēti ventis sumus. Interea qui cupide profecti sunt multi naufragia fecerunt. Soluimus inde austro lenissimo celo sereno: nocte illa et postero die in Italiā ad ydruntem ludibundi peruenimus: eodemq; vento postridie brundusium venimus. Epistola. ix. Asclapo medicus plane confirmat propediē te valentē fore. Nunc quidē ego te hortor vt omnem diligentiam adhibeas ad cōualescēdū / tuā prudentiā / temperantiā / amorē erga me noui. Scio te omnino facturū vt nobiscū ꝙprimū sis / sed tamen ita velim vt ne quid properes neve temere nauiges. Solent naute festinare questus sui causa. Cautus sis mi Tiro mare magnū et difficile tibi restat. Si poteris cū mescinio: caute his solet nauigare: si minus cū honesto aliquo homīe cuius autoritate nauicularius moueatur. In hoc omnē diligentiā si adhibueris: teq; nobis incolumē feceris oīa a te habebo. etiā atq; etiā noster Tiro vale. medico de te scripsi diligentissime. Eadem. Expecto tuas lrās de multis rebus teipsum multo magis: demetriū redde nostrū: et aliud siquid potes boni: de Anfidiano nomine nihil te hortor: scio tibi cure eē sed confice: et si ob eā rem moraris accipio causā: si id te non tenet aduola. lrās tuas valde expecto. Vale. Hec ex Tullio. Nūc ad idem ex Gasparino vide. Ca. xxii.

Scio te rerū nouarū cupidū esse: et accurasse me sepe ꝙ nūꝙ ad te scribo de his rebus que hic fiūt. faciā hodierno die ne possis deinceps crimīari negligentiā meā. Implebo itaq; te nō vulgaribus vt multi solent neq; falsis rumoribus: sed magnis et de quibus certos autores habemus Gasparinus pergāmen. Nihil est quod li

bentius facio/quã de maxĩs et pulcerrimis rebus que hic fiunt te certiorẽ reddere. Si te noua delectant habeo quidem vnde possim abunde huic tuo desiderio satisfacere. A nrã quidẽ aut patrũ memoria tante rerũ mutationes non fuerũt/quãte hodie instant/et iam in nostris partibus fiunt. Nouissima res his diebus nobis accidit/de qua te certiorẽ facere volui/vt intellige res nullam rem fore tantã aut tam occultam/ quã nõ maxie cu perem imprimis tibi esse notã. Nihil aũt in hac nrã regiõe agitatur/quod vel suauitate vel magnificentia sit ad te scribẽdũ sumus enĩ omnes tanto in ocio/quãto nescio an alias fuerimus Et vereor ne hoc forte prisce virtuti et bonis artibus nrĩs noceat. Nam vt nimia fortune asperitas/ ita etiã imoderata prosperitas sepe glorie nocuit. Etsi ea de quibus ad te scribo nõ ita noua atq; insolitata sint/vt nunq̃ aliis hoĩbus aliquid huiusmodi obtigerit/ tamẽ non paruã ex opinione que habebatur admirationẽ excitarunt. Cũ de rebus insolitatis ad te scribo videor mihi rem tibi pergratã facere/ scio enĩ sẽper te harũ rerũ cupidũ esse/faciã ergo te participẽ facti pulcerrimi non multis annis ante a quoquã nostrũ auditi. Si vllo tẽpore de rebus magnis ad te scripsi/illud profecto est sũmũ ac maximũ omniũ quo tanta mihi videntur mala rebus nrĩs ĩpẽdere/vt nisi deus aliquis hec ipã a nobis auertat/ facile possim nrãrũ partiũ desolationẽ ac ruinã diuinare. Volui hec oĩa tibi nota esse/vt qui periculorũ nrõrũ sẽper socius fuisti/etiã publice trãquillitatis particeps fieres/et fortunis nrĩs cõgratulareris. Quõ in periculis reipub. me gesserim/ et si tibi renuntiatũ esse non dubitẽ/tamen quo certior de omĩbus rebus fias illud ad te per scribo. Quid adhuc in causa tua iudices egerint/satis arbitror ab his omnibus tibi renuntiatũ/qui quotidie a nobis ad te veniunt. postridie aũt cetera et grata vt puto ad te perscribam.

Si a nrĩs legibus nõ abhorreret de causa tua bene te sperare iubeo. Si quid aliud inceteris rebus cognosceres quid ad me pertineat/facies vt cepisti me certiorẽ. Ne desideriũ tuum differam/ statim satisfaciã tibi de eo quod maxĩe optabas a

me audire. Curabis vt quācūq͂ fortunā res vrē habuerint: nihil sit quod me per te lateat. Scito me oībus post habitis magno studio perfecisse oīa que ad te pertinere intellexi: de quibus nunc ad te quo sint a me ordine gesta perscribo. Cū tantū habeā fidei prudētie tue sūmeq͂ ī me beniuolētie: quantū nemini te etiā atz etiam hortor ac moneo vt ꝛc. Sz vnum a te queso non obliuiscaris te illū esse: cui ipsa respub. se et suos ciues cōmendat. Sed illud te rogo atz obsecro: vt si quod remediū ad hanc oportunitatē potes per alios adhibere nullā occasionē pretermittas. Sed illud a vobis etiā atz etiā videndū est: ne animū vestrū nimium in secundis rebus efferatis. Et est maxie prouidēdū sicut facitis. vt victoriā vestrā referatis potius ad diuinā causā q͂ ad humanā. Sumus fere omnes in periculis nrīs aīo summisso: et tunc summe veneramur: ac excolimus deū: nescio qua iniquitate postea ingrati reperimur: cū summā votorū attingimus: deīde queruntur hoīes nullā felicitatē esse perpetuā: et fortunā accusant. Hec ex Gasparino pergamensi. Nūc ex aliis accipe. Romā veni ad viii. klās Aprilis: mox q͂ vt primū licuit pontificē adiens et salutādi causa et meiipsius exhibendi: ab eo perbenigne quidē ac perhuāniter receptus sū quāq͂ primo stati cōgressu vbi me aspexit: nullo adhuc verbo a me facto cōuersus ad eos qui proxime adstabant. Iunior hic ē inquid longe q͂ putarem. hec prima vox illius a me audita est. post hec ego cōsueta veneratione illū affatus cum essem. Ipseq͂ perpauca quedā respondisset: resumpsit ea ipā que primo aspectu edixerat. Leonardus. Aretinus. Statueram nihil ad te scribere anteq͂ redissē: sed cum laurentius Cremonensis vir per familiaris et studiosus tui hodie mihi occurrens: nūquid ad te vellem rogaret nolui ipsū oīno vacuū dimittere lrārum mearū Scito igitur iam me multos dies viterbii cōmoratū. Nam iter sic infestū latrociniis et hostilibus incursionibus fuit: vt tuto trāsire posse desperarim: nūc vero quoniā inducie quedā cū hostibus facte dicuntur licebit iter arripere: quod faciā hodie vti spero. Ex vrbe Romana prolixius ad te scribam. Vale. Idem.

Epi.xix. Sin vt scripsisti ad collegā ita se res habet oī cura liberati sumus/nec tamen erimus priusquā ita esse/tu nos fece ris certiores. Epi.xx. Nec depugnare si occasio tulerit/nec obsideri si necē fuerit/nec mori si casus inciderit pro nobis pa= ratior fuit quisq̄. Quare hortor te mi Cicero exercitū huc tra= iiendū q̄primū cures/et matures priusq̄ hostes magis corro= borentur/et nr̄i perturbentur/ in quo si celeritas erit adhibita respub. in possessione victorie delectis sceleratis permanebit. Epist.xxi. In quo hanc capio voluptatē/q̄ certe quo magis me petiuerunt/tanto maiorē is frustratio dolorem attulit. Tu mi Cicero quod adhuc fecisti idem presta/ vt vigilāter neruose q̄ nos qui stamus in acie subornes. Epi.xxiii. Qr̄ viuit An= tonius hodie/q̄ lepidus vna est!q̄ exercitus habet nō cōtemnē dos!q̄ sperant!q̄ audent/omne Cesari acceptū referre possunt. Epi.xxiiii. Qr̄obrem siquid operis tibi etiam nunc restat/id magnopere censeo persequendū. Epi.xxv. Sed tamē sn̄iam meā tibi ignotā esse nolebā/cuius est hec sūma!vt hec oīa te me tiri dignitate malim quā ābitione/maiorēq̄ fructum ponere in perpetuitate laudis/q̄ in celeritate preture. Eadē. Mihi enī negotii plus reliquisti vni/quā preter me omibus. Epi.xxviii Cesarē vero q̄ me in tanta fortuna modo cognitū vetustissi= morū familiariū loco habuit/dilexi summa cū pietate et fide. Que mea sn̄ia gerere mihi licuit ita feci/vt optimus quisq̄ ma xime probaret/quod iussus sum eo tpē atq̄ ita feci/vt apparerꝫ inuito imperatum esse. Epi.xxxi. Abs te mi Cicero magno pere peto si meā vitam et studiū diligentissime superioribus tē poribus in administrāda repub. que lepido digna sūt perspecta habes!vt paria aut eo āpliora reliquo tempore expectes/et pro inde tua autoritate metuendum existimes / quo tibi plura tuo merito debeo Epi.xxxiiii. Fallere nemo nos potest nisi tu/ quod certe abest a tua virtute et fide/sed alius nemo facultatem habet decipiendi nos. tibi enī vni credimus et credituri sumus li.xi.Epi.ii. Vt principiis consentiant exitus tuum est hoc munus/tue partes/a te hoc ciuitas vel omnes potius gētes nō

Nunc vero pro te nrā amicitia hortor moneoq3/ vt has studiorum tuorū primitias tales eē velis/ vt ex agro et fertili et bene culto prodire videātur. cultura vero anī virtus est. que vberrimos fructus parit/ hāc āplectere. hāc exercere. Curaq3 oī diligentia vt propter doctrinā iuris recte quoq3 viuendi studiū cōsequaris. Imprimis corruptelas fuge. teq3 imaculatū a pctis serua/ neq3 quicq3 agas quoad potest fieri/ cuius te penitere necesse sit. Inter cetera iusticiā cole. recte iudicia. et quicquid agis deū spectatorem cogita/ prestat enim pauperem esse integris moribus/ q3 diuitem vita perdita. Id age vt iuris scientia non solum afferat vite subsidium/ sed vt etiam virtutis ornamentū. hi enī rectissime mihi vitam instituere videtur qui veram doctrinam coniungunt cum sanctimonia viuendi. Sed oīa assequeris/ si fugeris auariciā malorū oīm irritamētū. Scripsi hec paucis propter amorē in te meū que tu accipias in bonā partē volo. Alter fortasse ad te lucrū et questū cohortaretur. Ego et illud idē tibi suadeo/ dummō nō sit a virtute seiunctū. Nā in turpitudine nihil pōt esse vtile. Sed hec tu melius. Vale. Idē. Si tu ac tui valetis bene est. ego quidē valeo. hāc vel pestē vel pestis suspicionem cū aliis de causis/ tū vero hac ipsa detestor et maledico/ q3 me tua iocundissia cōsuetudīe priuauit. Inuidet nobis credo fortuna/ si tantū voluptatis ex mutua failiaritate susciperemus/ et si lōge semota fuerit corpora/ presētes erūt aī. cogitatio/ et mutua recordatio/ que procul esse nō sinent. Si nō dabitur vt corā loqui/ et viuos habere sermōes possumus/ īteruenit mutuū lrarū officiū/ quod absentie nrē molestias mittigare ac temperare queat/ fit enī nescio quō/ vt mira quadā scribendi sit voluptas cū aliquādo absētibus aīcis interrupta est orō. Guarinus Veronensis. Postea q3 a nobis abiisti de te nihil accepimus. Itaq3 non possumus non vereri/ ne quid tibi quod nolimus acciderit Nā hospes ille ad quē aduerteras nocte cuius proximo die hinc prouectus es/ mediolanū modo veniens renuntiauit te cū esses apud se hospitatus/ visū esse e stomacho laborare/ et de caupone

queſitū apud quē prandiſſes. Quare velī me facias de te tuiſq̃ cōſiliis q̄primū certiorē. Nā ſi vales quid iſtic tpūs īaniter te-
ras neſcio? Sin minuſ vales dāda ē opera / ne tua negligētia ſis peiore cōdicōe. Vale Frāciſcus philel. Papiā veni vbi tā diu acturus ſū donec Mediolani peſtilētia deſierit deſeruire. Cū pri mū nūtiū idoneū nactus fuero mittā ad te pecuniolā pro vellu to. Interī abs te peto / vt eruditiſſimū michaelē parinenſē / qui iſtic adoleſcentiā docet nomine meo adeas / et ab eo certior fias / quinā ſit qui illud opus de varietate metrorū habet / quod per gamenſis epiſcopi fuit. Ait enī eius quidā diſcipulus rē eſſe per egregiā. Si illud offenderiſ / fac exſcribi mea impēſa / illudq̃ ad me dabis. Cupio eplās meas huic nouellino papienſis cimbe gubernatori ad me des / eaſq̃ papireis pluribuſ pāno vel lineo ī uolutas / quo tutiores ſit ab ībribus. Iacobū meū valere pluri mū cupio. Tu me M. Iohāni cōmēda ac vale cū bartolomeo barbaries aūt reliqua male valeat. Niſi vehēnter amē amo-
rē tuū īgratus ſi que magnifici equitis aurati iohāni tolentina tis ſcriba tuo noīe mihi corā expoſuit libētiſſime audiui. Quid aūt aut ſentiā aut velī / tecū vna cremone ad paucos vſq̃ dies cō mentabor atq̃ ſtatuā. nā ad klās maiaſ hic iter capiā ad vrbē ro. negotii mei grā / et id quidē ex prīcipis nrī ſnīa. Qz autē queri viſus es / q̄ nihil ad te ſcribā / nō iure id facis. nā proxīs diebus lrās ad te dedi. Tu vero Endiimiōis ſomnū dormis / reſpondēs q̄ oīno nichil. ſed idcirco ignoſco tibi / q̄ ita ranarū cremonēſiū clamoribus obtunderis / vt apud te eſſe non poſſis. Vale. Idem

Iam ver ē in lumine. itaq̃ a te peto / vt hieme plātas illas fi culneas ad me dare veluti pericior agricola noluiſti / nūc tandē dare incipias. Niſi fortaſſe quod nolim moleſte feras res vllas bonas fore tibi cōmunes cū aliis. Nā ſi pluribus rogari te cu-
ras / non poſſū nō vereri vel īuidie vel obtrectatiōis ſis accuſan dus / quas quidē perturbatiōes indignas arbitror magnitudine anī tui. Cupio item plantas prunorū damaſcenorū. Vale. Idē

Peto abs te in maiorē modū / vt quod et mihi coram recepi ſti / et ex proximis meis lrīs audire potuiſti / id apud patrē tuū

prestantissimū et munificētissimū principē q̄primū et q̄optie cōficias/hac mihi re neq gratius quicquā/neq magis necessariū prestare potes. Vale. Idem. Pecii abs te proximis lrīs secū dum quod etiā nūc tertiū et peto/et te quoq si pateris rogo/vt rem meā apud principē nostrū munificentissimū patrē tuū vbi minus cōfeceris ita conficias/vt mihi abiens corā recepisti. In hūc diem neq tu respondisti quicq̄/nec ex alio sū certior factus quid egeris aut quid nō egeris. Itaq aut responde q̄primū aut equū mitte quo vehar ad vos. Nam si ad vos venero facile fu- turū suspicor/ne vacuus mediolanū repetā/presertī cū iam in- stet natalis cristianus/qui principes solz ad beneficentiā exhor tari. Vale. Idē. Quod et prīceps noster Frācīscus Sphortia tibi abeūti iusserat/et ipē verbis pluribus ab te pecii/ si minus in hāc diē cōficere potuisti/vt cōficias tandē cupio/ hac enī vna re neq gratius mihi quicquā prestare queas/neq etiā iocundius Atqui beneficiū illud quis nō libēter cōferat/ q is in quē cōfe ramus maxī sit facturus/et eo tamē vsurus nō sit/Sic enī tum sumus liberales cū ex huiusmodi nrā liberalitate neq molestie neq incōmodi quicq̄ accipimus. Tenes quid velim. Vale. Idē Philefus. Nunc circa clausulas generales extra vagātes. auto- ritates et prouerbia nrām instituemus doctrinā.

Circa res generales et extra vagātes. ac circa autoritates. pro uerbia et exempla. M. T. C. Clausule Incipiunt. Ca. xxiii.

N hac rōne quid res/quid causa/ quid tēpus ferat tu facile optieq perspicies. quid nobis placuisset ex me potissimū putaui te scire oportere. li. i. Epi. vi. Itaq tota iam sapientū ciuiū qualē me et esse et numerare volo/et snīa et voluntas mutata esse debet. Id enī iubet plato/quē ego vehēnter autorē sequor/ tātū cōtendere in repub. quātū probare tuis ciuibus possis. vim neq parenti/neq patrie afferre oportere. epi. ix. Dux nobis sis et autor/opus est et eorū ventorū quos proposui moderator quidā et quasi gu bernator/ q etsi ex oībus viuis exoptādus eēt/quē tecū conferre possemus nō hrēmus. li. ii. e. vi. Putares me vnq̄ accidere posse/vt mihi verba deessēt/ neq solum ista vrā oratoria/sed he

etiam leuia nostratia. epi xi. Vrbem mi ruffe cole! et in ista luce viue. Omīs peregrinatio (quod ego ab adolescentia iudica ui) obscura et sordida est! hiis quorū industria Rome pōt illu= stris esse! quod cū probe scirē vtinā in sīnia permansissem. Cum vna me hercule ambulaciuncula atꝫ vno sermone nrō / oēs pro uincie fructus nō cōfero. epi. xii. Hec eo pluribus scripsi! ꝙ mihi significabant tue lrē subdubitare te / qua erga illū essē vo luntate. Credo te audisse aliquid falsū est (mihi crede) siquid au disti. Nihil ei feci vnquā! neꝫ dixi! quod cōtra illius existimatio nē esse velim. epi. xiii. Miro me desiderio vrbs afficit et oēs mei! tuqꝫ inprimis. Eadem. Non me ista terrent que mihi ad te ad timorē fidissime atqꝫ amantissime proponūtur. epi. xvi Equidem pro eo quāti te facio quicquid feceris approbabo sed te quoqꝫ confido ea facturū que mihi maxīe ītelliges esse ac cōmodata. li. iii. epi. iii. Siquid nunc me fefellit in scribēdo (procul enī aberā a re ipsa et a locis) simul ac progredi cepero ꝙ̄ celerius potero et ꝙ̄ creberrimis lrīs! faciā vt tibi nota sit oīs ratio dierū atꝫ itinerū meorum. Oneris tibi īponere nec audeo quicꝙ̄ nec debeo. epi. iiii. Verūtamē plus ī hac spe! tua sapi entia et huānitas cōsolatur / ꝙ̄ oportunitas tēporis. Itaqꝫ quem admodū expediam exitum huius institute orōnis non reperio. Epi. xi. Nemo est hoīm qui cū potius mihi ꝙ̄ tecum ɔmuni candū putē. Nec enī clarissimorū virorū quorū similes esse de= bemus exempla! neqꝫ doctissimorū quos sēper coluisti precepta fugiunt. li. iiii. epi. i. Qt̄ū nos fefellerit! et quē in locū res deducta sit / vides neqꝫ solū ea perspicis que gerūtur queqꝫ iam gesta sunt sꝫ etiā ꝙ cursus rerū! qui exitus sit. epi. ii. Quid ē ꝙ nō priusꝙ̄ datū ē adēptū sit. epi. v. Nōne mauis sine peri culo tue domi eē! ꝙ̄ cū periculo aliene? equidē etiā si appetenda mors! domi atꝫ in prīa mallē! ꝙ̄ ī extremis atꝫ alieīs locis. epi. vii. Isdē igitur de rebus etiā atꝫ etiā hortor quibus superio ribus lrīs hortatus sū! vt ī ea rep. quecūqꝫ ē ꝙ̄ primū velis esse Multa videbis fortasse que noles! nō plura tamē ꝙ̄ audis quo tidie. Nō ē porro tuū vno sensu solū oculorū moueri! cū illud

idē auribus percipias! quod etiam maius videri solet minus la
borare. At tibiipsi dicēdū erit aliquid quod nō sentias! aut faci=
undum quod nō probes! primū tēpori cedere! idē necitati pare
re sēper sapiētis est habitū. deinde nō hēt! vt nūc quidē ē id vicii
res! dicere fortasse que sentias nō licet! tacere plane licet. epi. ix

Sapientis est carere pria! duri nō desiderare. Etsi repub. nō
possis frui! stultū est nolle priuata. eadē. Sepius mihi venie
bat in mentē queri ꝙ ita viuerē! ꝙ̄ gaudere ꝙ viuerē. Epi. xiii.

Nō ei ignoro ꝙ̄iprudēter faciā q̄ tibi primū tātū oneris ipo
nā (pōt eni denegare occupatio tua) li. v. Epi. xii. Qui semel
verecundie fines transierit! eum bene et grauiter oportet eē in
pudentē. Eadem. Naȝ ita feci vt te ad meum arbitriū addu=
cerē! sed tribui tibi tantū! quantum tribuisse nunꝙ̄ penitebit.
Epi. xx. Tibi persuade preter culpā et peccatū quo semper
caruisti et carebis homini accidere nihil posse! quod sit horribi=
le aut pertimescēdū. epi. vltīa. Ego ꝙ̄ti te faciā sēperqꝫ feceri
quāti me a te fieri intellexerī sum ipē mihi testis. li. vi. Epi. x.

Est tue sapientie magnitudinisqꝫ animi quid amiseris obliui
sci! quid recuperaris cogitare. viues cum tuis viues nobiscum
plus acquisisti dignitatis! quā amisisti rei familiaris. Episto. xi

In quibus ipē Pōpeius confitetur se et operā et oleū perdi
disse. li. vii. epi. i. Vetus ē ei vbi nō sis qui fueris nō eē cur
velis viuere! sȝ tamē vacare culpa magnū ē solaciū! preserti cū
habeā duas res quibus me sustētē optiarū artiū sciam! et maxia
rū rerū gloriā! quarū altera mihi viuo nūquā eripietur altera
ne mortuo quidē. epi. iii. Quid agas. quid cōstitueris. et vbi
sis hiematurus cupio scire. epi. i. Verūtamē rideamus licet
sū ei a te iuitatus. epi. x. Sȝ hec iocati sumus et tuo more et
nōnihil etiā nrō. epi. xiiii. In equo troiano scis eē i extremo
sero sapiūt. epi. xvi. Eū librū tibi mihi regio scriptū q̄ pleni
sime res illa scribi potuit. sin tibi quedā videbuntur obscuriora
cogitare debebis nullā artē lrīs sine īterprete! et sine aliqua ex
ercitatione percipi posse. Epi. xx. Si valebis meaqꝫ negocia
videbis! meqꝫ diis iuuātibus ante brumā expectabis. eplā. xx.

Illuseras heri inter sciphos ꝙ dixerā cōtrouersiā esse! posset

ne heres quod furtū antea factū eēt furti recte agere. Itaq etsi domū bene potus seroq rediera͞/tamen id capud vbi hec cōtro- uersia fuit notaui/et descriptū tibi misi/ vt scires id quod tu ne minem sensisse dicebas. Sextū Eliū maniliū. M. brutū sensisse Ego tamen sceuole te teste assentior. Vale. Epi. xxiii. Hec etiā auditu acerba sunt. tamen audire tolerabilius est q̄ videre. Epi. xxxi. Illa quāuis ridicula essent sicut erāt mihi tamē ri sum non mouerunt. Epi. xxxiii. Non diu sed acriter nos tue supplicatiōes torserūt. Incideramus enī in difficilem nodū. li. viii. epi. v. Facillimum erit ab eo tibi ipsi impetrare et meas tum preces a pud eum nō minimū autoritatis habituras puto. li. ix. Epi. ix. Extremū illud est quod tu nescio an primū pu tes/plures iam pauones confeci q̄ tu pullos colūbinos. Tu te istic hateriano iure delectato/ego me hic hirtiano. epi. xviii.

Non est ignotus mihi sensus tuus/neq si facultas optabilis mihi quidem tui presentis esset vnquā a tuis consiliis discrepa- rem/nec nunc cōmittam vt vllum factū meū iure reprehende- re possis. li. x. Epi. iiii. Sed non possum non exhorrescere/ siquid ītra cutē superest vulneris quod prius nocere pōt/q̄ sci- ri curariq possit epi. xviii. Q̄tum aūt ī acie tironi sit cōmit- tēdū nimiū sepe expertū hēmus. epi. xxiiii. Plane beneq pe culiatus his rumoribus vtrū gadis referatur an romā ad sigu los. n. nūcios turpissimū cōsilia muta nōdū scio. ep. xxxii. Suc curret fortasse hoc loco alicui nostrū/ cur nouissimū tpūs expe ctamus potius/q̄ nūc aliquid moliamur/qz vbi cōsistamus nō hēmus. li. xi. epi. i. Id si ita est oīa faciliora/si aliter magnū negotiū/cuius exitū nō extimesco. tue partes sunt. Ego plusq̄ feci facere nō possū/te tamen id quod spero oīm maximū et cla rissimū videre cupio. epi. xiiii. Hoc cū populus Ro. memi nit meipsū nō meminisse turpissimū ē. epi. xvi. Sz īmodera te quidā et īgrate nrā facilitate abutūtur. verū hec propediē et multa alia corā. li. xii. epi. i. Sed homo amens et perditus multoq nequior q̄ illeipē quē tu nequissimū occiū eē dixisti ce dis initiū querit. Epi. ii. Sz hec tolerabilia/illud nō ferēdū

quidē est. Eadem. Sed hec melius ex re et ex tēpore cōstitues michi quidē vsq; cure erit quid agas/ dum quid egeris sciero. epi. xix. Pansa et sētit et bene loquitur fortiter. hirtius noster tardius cōualescit. quid futurū sit plane nescio/ Spes tamē ē vna aliquādo populū Ro. maiorū similē fore. epi. xxii. Sz ita fato nescio quo cōtigisse arbitror vt tibi ad me ornādū sēper detur facultas/ mihi ad remunerandū nihil suppetat preter voluntatē. ornasti consulatū/ ornasti reditū meū. li. xv. Epi. xiii.

Sz ea sūt cōsueta/ vt magis mirū sit accidere illa potuisse/ q̄ nos nō vidisse ea futura/ nec homines cū essemus diuīare potuisse. epi. xv. Hec ex tullio. sequuntur nūc similiter ex tullio sine quotta eplārū/ eo q; sub breuitate sequētes cōtexuntur clausule

Longe alia cōditiōe ego sū ac ceteri. Non me hercle erit deprecationis locus. Vos dormitis nez hec adhuc mihi videmini intelligere. Nrī valde depugnare et facile algere et esurire consueuerunt. Quid faciam tēpori seruiendū est. At q; hec vna vox omniū est. Est tamē nō alienū a dignitate tua

Sed his de rebus corā plura propediē vt spero. Sedebamus enī ī puppi. Tua mediusfidius magis q̄ mea cā cupio Viribus certādū cū valētioribus nō putaui. Nescis me ab illo oīa expiscatū. Sz quid ludimus nescis quo cū īperatore tibi negotiū sit. Nō minus posse te q̄ velle exploratum mihi est Siquidē que nūtiātur vlla ex parte sūt vera. Attēdere te volo que ī manibus sūt. Nec eius quidē rei finē video. Hec oīno nobis sūt expediēda. Cetera cuiusmōi sit ex hoc iudica. Sed redeamus illuc vnde diuertimus Nō putaui fieri posse vt mihi verba deessēt. Sz vereor ne iā mihi superesse verba putes que de futura dixerā. Ad sūmā aio forti sitis. Vt hec igitur omittā/ que mihi tanti estīanda sūt/ quanti vitā estimo et salutē meā. Tu tuū istud beneficiū mora ne corrūpas. Sūt et plura adiiciēda que et grādis carta non caperet. Nā si pater hoc in filios excogitat/ quid vltra restat de omniū Iuriū ac legū et officiorū peruersione. Sunt et alia clarissima argumenta q̄ plura que extendi nec manu nec calamo pre magnitudīe possūt

Quod melius caderet nihil vidi. O rem nō modo risu sȝ admiratione dignissimā. Hoc asperli vt scires/me tamen in stomacho solere ridere. Ego nō malus homo hoc suspicabar
Nec impune.nā sētit quos lacesserit. Horū malorū oīm culpam fortuna sustinet. Eratq̧ his et tua inuisa volūtas et mea orō. Huc enī vt venirē superior longius q̄ȝ volui fluxit orō. Non licuit diutius bene de eo sperare. Nulla enī mi nantis autoritas apud liberos est. Nō si varronis thesauros hrēm sufficere sūptui possē. Noui timores retexerūt superi ores.Renouatio tioris magnā molestiā afferebat. Verū vt tandē his verbis finē īponamus/illud ē quod iā claudi volumꝰ
Hec similiter ex Tullio/sequuntur ex aliis et sine autoris vocabulo/propter breuē clausularū cōtextū. Tēptābat ī ore loquētis verba precidere. Dū ecce ad occasū lux diuīa flecti-tur/et illa nemorū opaca condensitas irruentis noctis tenebris operitur. Dirigit enī prudētiā et cōsiliū preteritorū noticia exitusq̧ similiū ceptorū. Sed hec vt notissia trāseamus/nō ē in re aperta aut multū laborandū aut īsudādū. Sane qui nō succurrit dū pōt nō cōpati dicitur/sȝ inaniter ac ficte cōdolere.
Si quis tauro venienti se obiiciat pretextu dīni auxilii teme raria ē hec fiducia. Iā ingēs mihi respirādi facultas datur.et vt ad nostrū īstitutū redeā vnde me propemodū eximia virtus venerādissiaq̧ tāti pōtificis dignitas abalienarat. Is enī quē pctī peītet declarat se maluisse nō peccare q̄ȝ penitere. Qui ē princeps pessimorū criminū/īsigne fieri debet penarū exēplū.
Ve illis quorū īfelicitas ceteris ē disciplia. Tota ī me pe na seuiat a quo tota emanauit offēsa. Tātū soluit pene vt ni hil remāsisse videtur offēse. Piget ī nrō hoste talia cōmemo rare mallē aduersa. Piget equidē tāte leuitatis/vel potius ī-probitatis reminisci. Quid opus ē verbis ī eos inuehi quos cōtraria et īter se repugnātia nō pudet profiteri. Multa dicta sūt a vobis sȝ plura restāt dicēda / si vnaquecq̧ et minuta cōqui-rere velimus. Inter bilē et risū memet cōtineo. Nec quid a multis/ sed quid verisimile diceretur grauitati vrē credendū

fuit. Quis nō glorietur re bene gesta? At videtis ꝙ fau-
ste feliciterqꝫ processerit. Nota quidē sunt atꝫ erūt sēpiterne
Exarsit ira iuuenis ac retūdere ora gladio cepit. Solēt.n.
graues viri plerūqꝫ facere: vt qua in re aliis maxīe prestāt ī ea
se pertenues eē dicāt: et cū perdiuites sit suā palā decantent pau
periē. At ita sit eā de me qualibet opinionē quis faciat: dūm
quod in rē tuā fuerit: id tibi persuadere queā. Minime te fu
git versiculus ille vulgatissimus. polliticis diues quilibet eē pōt
Honos profecto (vt preclara ē illa ciceronis sñia) alit artes: oēs
qꝫ incendimur ad studia glorie: iacentqꝫ ea sēper que apud quosqꝫ
improbātur. Sed quoniā de tanta re loqui alienū ab īstituto
orōnis mee cursu esse intelligo. ad te vnde egressus sū honoran
de preceptor redeā. Fortē enī ac sapientē oī penitus passione
vacuū esse decet. ibiqꝫ patriam estimare vbi bene beateqꝫ degere
possit. vnde mihi in mētē veniūt lepidissimi poete nrī versiculi
Omne solū forti patria est vt piscibus equor / vt volucri vacuū
quicquid in orbe patet. Habundarem profecto huiusmodi
exēplis nisi timerē epistole modū excedere: atꝫ ego apud te ser-
monē haberē / qui hec mihi pro tua multarū rerum scīa atꝫ no-
ticia cumulatius: et magis affatim referres. Labilis est res
verbū emissū. peruolat aures: nō consistit / nō figit altius radi
ces suas. Nō enī in verbis sed in rebus cōsistit virtus. Tra
hit sua quemqꝫ voluptas: paucissimos (mihi crede) publica mo-
net vtilitas. Nō.n. placatur deus lingua sed affectione cor-
dis. Nam qui corpori seruiet: seruiet impotenti / ingrato / inex-
plebili: in quod quo plura cōgesseris: eo maiora imperabit.
Magna enī pars sanitatis est: et morbū suum cognoscere: et
velle curari: que vbi absunt salus est desperanda. Sunt qui ne-
sciunt verbis extollere suos dnōs nisi deprimāt alienos. Sꝫ
horremus ingredi cū paruo nauigio magnū mare. Quis e-
ius rei gloriā pleriqꝫ in alios deriuent: quorū ea opera fuit que
solet illorū esse: qui fugatū ab aliis fessūqꝫ ceruū intercipiunt.
Quod licet de tanto lumīe nō esset credibile: quia tamen ac-
ciderunt aliquādo peiora: nō fuit absonū formidare similia. In

credibiliter exultat/festos dies agit illudq secū serio triūphat.
Nunq̄ ei huc erroris prolabar. Deceptus ē nō defatigatus. Hac nō successit alia aggredietur via. Nihil est quod diligētis hoīs studiū nō perficiat/vigilanti instanti/vrgenti pro voto cuncta succedunt. labor improbus oīa vincit. Tu ne cede malis/sed contra audentior ito. quo difficilius eo preclarius ages.
Nez enī inuitantis est tepide agere/sed rem ipsam ad quā inuitat vltro offerre. Caput tamē et sūma omnium vt bene viuas. Id vero nō de mēsa sz de mente sumitur/ Sēper. n. nrā de fine in finē graditur quidē/proceditq intentio. Hec ferme est ni fallor stoice discipline forma/nescio an vera/ sed certe mascula atz robusta. Ad que enī proni natura sumus aduersus illa virtutes exponuntur. Incōsulta audacia fortitudo nō est/sed temeritas potius et vesania/ tamq est in vicio qui non timenda formidat/q̄ qui timenda omino non expauescit.
Quas vero causas ambigendi habeam/ si nō tibi hec mea interpellatio molesta est conabor exprimere. Sed non oīa possunt hoc tanto/et tam precipiti discursu explicari. Earū nēpe discussio prolixitatē exigit/ breuitas aūt suscepti operis compendiū flagitat. Nisi bonus sit vir/prudētē neminē esse posse. Improborū siquidem hoīm iudicia perinde sunt vt egrotantiū gustus/qui nulla ferme in re verū saporem agnoscunt.
Ceterū ne pluribus vos remorer exēplis. Malo enī perpetuo silentio vti/q̄ aliquid petere/quod a te impetraturus nō sim. Et hec quidē de me iam hinc tandē eatur in messem tuā
Hec ex T. et aliis/sequūtur ex Gaspa. Ad idē. Ca. xxiiii
Vpio ōnia palā ad te scribi et est (vt dicitur) aīcorū propriū oīa inter se aperta hrē. Nullā enī artem arbitror esse/que minus gratie/et magis incommodi afferat hoibus/q̄ eandē que docet pro alieno debito in iudicio sisti et fide iubere. Et est notū prouerbiū/ qui alterius causa pedē in laqueo mittit/suo tantum periculo et labore exoluit/sz hoc tarde ī re mea perspexi. Gasparinus. Si qui sunt quibus opes et pecunie sint/ nemo tamē est qui non malit

suas res in portu cōtinere/ꝙ se manifestis periculis cōmittere.
Opus est itaʒ maturatione/dū res adhuc pōt curari/ne tibi id accedat quod solet his euenire/qui mortuo medico marcescūt
Tua iam res in tuto est/vt aiunt iam in portu nauigas. Nihil enim quod ab amicis desiderari possit defuit tibi ad victoriā cause tue. Nihil certe natura tua melius habere pōt/ neʒ industria laudabilius/ꝙ vt te hoībus prebeas/et ea velis que ab omībus desiderari intelligis. Est enī preclare a stoycis dictū. oīa in terris hominū cā genita sunt/hoīes vero hominū grā/vt mutuo inter se officio alter alteri suū studiū accōmodet/ neʒ aut labor/aut periculum ab ea re vos deterreat. Nihil enī melius natura pōt hrī/aut industria dignius cōsequi/ quā vt qui in aliqua opinione virtutis positi sunt/ studeant maxīe se dissimiles esse his qui nō possunt equo anīo bene de aliis audire. Hec mandata cū adhuc puer essem olim a prē meo audiebam/hec eadem nunc ad te ipsū quē loco filii hēo libenter perscribo/que si studio tuo et virtute consequeris/ego tuo profecto maxime letabor. Recte iudicas nullū malū oportere magnū videri quod breue futurū sit/siquid est quod aliquam aīo acerbitatē afferret/id puto esse ꝙ mala que nobis accidūt nō expectata fuerunt
Credebā aut aliquē hiis aduersitatibus finem esse/aut(quod trito prouerbio dicitur)tēpus hoīnibus egritudinē adimere/sʒ vtrūqꝫ falsū experior. Nam et ira fortune semper crudescit/et quo diutius his incōmodis atʒ molestiis cōflictor/eo sēper deterius me habeo. He sūt ciuiū nrōrū artes/cū res nrē secunde sūt/oīa vltro polliceri/certare verbis de sūma beiuolentia. de fide/de constantia cū hiis qui nos vere amant/Si vero ventos mutatos esse viderīt rationē fortunarū suarū ac liberorū potius ꝙ amicorū habendam esse dicent/nihil de antiquis officiis/ nihil de beneficiis acceptis cogitant/et quos sine periculo tueri possēt/facile patiuntur a se desertos esse. hec te admonere possūt si prudens es/ nedū tue res adhuc sūt prospere/huiusmodi aīcos tuo cū incōmodo tibi cōpares. Nemo te pōt melius doce

re quid sit hoc tpe cauendum q̃ ego/qui meo periculo prudens factus sũ. Non nego qui tua presentia multũ voluptatis mihi afferret/ sed nescio quõ euenit vt nrẽ cogitationes magis obtuse videãtur/cũ eos ipsos quos diligimus intuemur/q̃ dum illis absentibus eorũ de nobis studia/sermones/et cõsilia nobiscum ipi cogitamus. puto hoc ideo nobis accidere q nrĩ affectus habeãt aliquid maius ac nobilius/q̃ nrĩ sensus possint attingere. possidentur quidẽ aĩmo vbi etiã sũt recõditi. Mihi enĩ cũ maxĩa pars vite iam exacta sit nihil põt esse quo diu in ea vtendum sit. vrã aũt etas que meliori incursu ẽ/et in futurũ spectat multa habet/que iure sibi possit in gerendis magistratibus promittere. Ego vero iam magis ociũ q̃ negotiũ cõcedi senectuti mee desidero/ vos qui in ea exornãda atq̃ locupletanda occupati estis/pro vrã sapiã cõsiderabitis quid reipublice conueniat quicquid vero de me cõstitueritis ego boni cõsulã. Mea quidem sñia fuit/ et itẽ oĩm philosophorũ sẽper vnã rem optĩe ab vno agi/neq̃ oportere ingenium nostrũ cũ vnũ sit rebus pluribus simul intentũ esse. Sunt qui leuiter inuidiã ferendam putent ac dicãt virtute cum expectatiõe inuidie hoĩbus datã esse nec illũ velle in lauta parte eẽ qui nõ possit inuidiã fortiter pati/sed vbi res arbitrio meo pene liceret libenter hanc sapientiã illis concederẽ/et mallem sine inuidia virtute vti q̃ cũ inuidia.

Quid eĩ sãctius ab vllo nostrũ põt fieri q̃ odia que reipub. causa suscepertimus/eiusdẽ reipub. causa deponere. Est enim semper orõ eorũ suspecta qui prõpti sunt ad maledicendum de alio/cũ vel inuidia id faciũt vel aliquo alio dolo/ et si non verũ tamen simile veri sit. Neminẽ arbitror tam iniquo aĩo esse qui in his rebus que nullo cõmodo sibi accedunt nõ deponeret maliciã suã/et mallet se indignũ sua fortuna videri. Sed vt arbitror sepe hi qui diu sceleribus suis freti sũt/repetunt interdũ auidius honesta studia/q̃ illi qui semper ĩter leges et iudicia viuunt. Accidit ergo quod sepe in magnis incẽdiis videmus que vbi neglecta fuerit/etiã si minima ab ipõ initio extiterint/ tamẽ ad sũmũ cõsurgũt. Nam quod in morbis dici solet/ma

lũ istud recrudescit aliquando asperius ꝙ incepit. Sed inde periculũ factũ est/vnde presidiũ expectabamus. Omnia(vt dicitur)noua hoĩbus placent/ et maxĩe quo magis ad humana studia accedũt. Sic res euenit vbi fides illis debetur/quibus nihil pudoris inest aut modestie. Vetus prouerbium est cre scentibus diuitiis vitia crescere. Non omne quod lucet(vt in veteri prouerbio est) aurũ iudicari debet/ Theodosius iure optimo inter diuos cesares numerãdus/cũ oĩa bella diuĩs auspi ciis gereret/ac nomen vnius et ĩmortalis dei signis et vexillis inscriptis deferret/nõ solũ homines et arma/sed etiã ipsos ven= tos auxiliares habuisse legitur. Theodosius imperator ma= ledicentẽ nostre maiestati pene nolumus subiacere/quoniã si ex leuitate dixerit cõtennendũ est.si ab insania mentis ei miseren= dum ẽ/si aũt ab iniuriá remittendũ. Philippus rex macedo num/cum vno tpẽ tres nũcii leti sibi venisset.primũ ꝙ quadri garũ cursu olimpia vicisset.secũdus ꝙ permenio eius dux dar danos superasset.tertius ꝙ olimpia filiũ masculũ edidisset/sub latis in celũ manibus. O deus ĩquit mediocrẽ his calamitatẽ re pone.prudẽs enĩ rex nõ ignorabat ꝙ maxĩs successibus fortuna inuidere solet. Hec ex Gasparino pergamẽsi et quibusdã ali is. Ne credas laudatoribus tuis/ĩmo irrisoribus tuis aurẽ ne libẽter accõmodes/qui cũ te adulationibus fouerĩt/et quodã modo impotẽ mentis effecerĩt/si subito post te conspexeris/aut ciconiarum post te colla deprehendis curuari/aut manu auricu las agitare asini/aut estuantẽ canis protendi linguã.hec sãctus Hieronymus. Certe modernis tẽporibus nec pudicitia nec morũ honestas mouẽt ad nuptias/ sed tantum diuicie et libido. Ideo nec perseuerat amicitia / nec prouenit proles apta . Idem hierony.ad rusticũ. Naturam oĩm ferme eam esse videmus vt promptior sit ac paratior ad culpandum ea que minus recte agi arbitramur/ꝙ ad laudandũ illa que vidẽtur fieri cũ virtute Poggius Floren. Cupio enĩ colloqui secũ per lrãs/licet hũi calores me reddiderunt tardiusculũ ad scribendũ adeo vt necẽ sit etiã verba expiscari cum loqui volo/sed interĩ pluet et nos huꝰ

mectabimur. Idē. Vereor ne parū cumulate recensuerī que in eius laudē verissime dici posse videbātur. Sed ea reliquo elo quentioribus/qui copiose et ornate cogitationes suas mandare lrīs possūt. Ego mulierū more quarum subita cōsilia prudentio ra habentur quicquid in mentē venit primo conceptu expressi/ relinquens aliis vberē si voluerint scribēdi facultatē. Idē. Sa tis recte videor cōsuluisse quieti mee et futuris amicis licet qui dem ex amicis ridentes dicāt/tūc me artē nouā incipere/ cū desi nendū esset/sed quod bene et honeste fit id nunq̄ fieri sero pu= tatur/et quemadmodū boni poete extremū actū politiorē perfe ctioremq̄ efficiūt/ itidem ego quot tēporis superest perfectiori vite dedicaui. Catonis aūt diuortium missum faciamus. Multa ferebat illorū temporū conditio que hodie improbātur. Seneca citius ebrietatē laudare vult propter Catonē/q̄ Catonem deho nestare propter ebrietatem. Sic tuus pogius quicquid Cato et philosophus et stoycus fecit et honestate et cū virtute existimat fecisse. veruntamē (vt Cicero scribit) sponsā cuiq̄ suā placere sic tu tuam) ego meā opinionē seruabo. Idē. Quis ei tam disso nas tamq̄ varias opiniones in vnū congerat/Quis tam proce ris capitibus imperet/Quis eos domet aut regat/quos vndiq̄ monciū claustra et circunfusi pelagi ambitus non tam securos q̄ superbos reddidere. Candidus ducis Mediolani secretarius

Equidē vt apud Curcium bene ac sapienter fatur Alexander Regū ducūq̄ clementia non ipsorū modo/sed etiam in illorum qui parent ingeniis sita est. obsequio mittigātur imperia. Vbi vero reuerentia excessit ex animis/et Imis sūma confundimus vi opus est vt vim repellamus. Idē. Male quidem res se ha bet/cū is qui parere deberet imperare cupit/nec tantum cupit/ sed vult et se dignum ducit. idem. Nunc ad maiora proceda mus vt veritas omnibus in rebus emineat, quāq̄ pleraq̄ adeo leuia sint in cōtemnēda/vt ipsis nulla re melius q̄ taciturnitate queat responderi. Idem. Atqui sane verum est quod pu= blius vir ille egregie doctus et eruditus scribit/ moneriq̄ vete= rem ferendo iniuriā inuitas nouā. Idem. Et hec circa hanc Ru

bricā ſat erunt. Nunc de clauſulis / que loco parentheſis po
ni conſueuerūt doctrinā agemus. Et quōniā rubrica hec minus
dotata euaderet / verſus aliquoſ qui ſimiliter loco parētheſis aut
alias conuenienter in epiſtolis locari poterunt / ſubnectere ſtude
amus / ac tandem quaſdā eplārum ſupraſcriptiones circa hec ab
ſoluere noſtra erit intentio.

Circa clauſulas / ac circa quoſdam verſus qui loco parenthe
ſis / aut alias conuenienter in epiſtolis poni conſueuerūt. Et
circa epiſtolarum ſupraſcriptiones iuxta merita cuiuſq3 debi
te inſtituendas. Ca. xxv.

Ihil enī me nō ſalubriter cogitare ſcio. Nec va=
na loquor. Licet eī verū dicere. Nō. n. poſſi
aliter dicere Fatendū eſt enī. Puto. n. etiā at3
etiā mihi dicendū eſſe. Nec vana fides Sic. n.
eſt dicendū. Sic. n. vere appellare poſſū. Sic. n. placet mi
hi appellare illū. Sic. n. appellas. Sic. n. accipio. Sic
enī ſcribit Curius. Quoniā hec erant tpā. Etenim peītus
inſederat. Id quod ignorat nemo. Vt eos cōmemorē qui
patrias ſuas colūt. Quod melius caderet nihil vidi. Ne3 enī
fas eſſe arbitror quicq̄ me rogantē abſte nō impetrare. Plu
ra. n. cōmittenda eplē nō erāt. Cōuenio aūt quotidie plurimos.

Nam et obuiā proceſſerā milia paſſuū centū quo maturius
veniret. Procul. n. aberam a re ipā et a locis. Scis eī q̄ at
tente te audire ſoleā. Vtinā ceteris rebus poſſē. Neſcio quo
meo fato. Abfuimus. n. duobus mēſibus ruſticādi cā. Octa
uus hic ē dies. Sic. n. arbitrabamur. Quod ego ab adole
ſcentia iudicaui. Prolixiores namq3 hoc tpē ad te lrās dare ip
ſius nuncii frequentia prohibet. Ne3 alia vlla fuit cā intermiſ=
ſionis eplārū / niſi q̄ vbi eſſes plane neſciebā. Et id feci parce
et molliter. Melius enim ei cauere volo quā ipſe aliis ſolet.

Quod ita eſſe confido. Valde. n. metuo ne frigeas ī hiber
nis. Libet. n. iocari. Veruntamē rideamus. licet ſū. n. a te
inuitatus. S3 iā ſatis iocati ſumus. Quis te ferret preter
me qui oīa ferre poſſū. Nihil enī cumulatius fieri poteſt q̄

polliceris. Nihil enī te fugere potuit. Ita enī tu putabas
Posse enim te mihi persuasi. Quod facis profecto. Ni
hil enī mihi a te pōt esse seiunctū. Facile enī potes et scis ai=
citie obtēpere. Poteris aūt plurimis. Quoniā tu ita vis.
Pōt.n.denegare occupatio tua. Sum enī auidior etiā q̄
satis ē glorie. Est.n.oī liberali doctrīa politissimus. Id ni
mis prodigū est verbū. Sūt.n.nōnulla ātiqua et digna visu
Quod primum est et dulcius ōnibus bonū. Est enī copia
munerū nō virtutis. Rara auis in terris coruoq3 rarior albo
Misera est illa quidē consolatio tali preserti viro sed tamē ne
cessaria. Ita me deus saluū velit si vere et non ficte loquor.
Hec enī ornamenta sūt tibi etiā cū aliis cōmunia. Nō.n.
iā satis est cōsilio pugnare artificiū quoddā excogitandū ē. Vt
preclara est illa Ciceronis sniā. Magne.n.nobis est sollicitu
dini valitudo tua. Quod boni viri ē. Nam ex vtraq3 parte
sūt qui pugnare cupiūt. Id quod mihi molestissimū ē. Nam
id auertat iupiter/Quod dii prohibeant. Nam id quidē vul=
gare vitiū est. Noui eī gētē illā. Qua mūditia hoīes qua
elegātia. Quis enī eēt qui illū tā furiosū arbitraretur. Et
enī videbatur eē cōmotus. Sic enī iam tandē te hortari libet
Leuat enī dolorē cōmunis quasi legis et hūane conditionis
recordatio. Nam exul(vt crudelissimo et pessimo hoī coueni
ens erat)mortuus est. Quod sūme detestandū est. Ita enī
ab iminētibus malis respub.te adiuuante liberabitur. Licet
enī verū dicere. Quod nrā numina vtinā bene vertāt Nā
quī velis nō dubito. Quis enī in te id nō faciat? Hominē
certe nō sperandū. Vtor enī libenter verbis tuis. Sic enī
inscripsi. Iuuat certe cū ad te scribo oīa loqui libere que sen=
tio. Salua pace. Cū bona venia tua. Hec ex Tullio. Gas
parino et aliis sufficiāt. Poteris etiā clausulas supra proxīa
Rubrica positas/et sub breuitate/ ac vno verborū structu con=
textas loco parenthesis cōueniēter collocare. Itē et versus quos
nūc ex ordine ponā/qui nrās epistolarum rōnes multo vberio
res/elegātioresq3 constituere certissime possunt/et quidē maxime

quādo ipsos versus seu carmina nrō epistolandi generi per imitationē aptissime duxerimus accōmodandos. Ca.xxvi

Vsa mihi causas memora/quo numine leso?
Quid ve dolens regina deū?tot voluere casus
Insignē pietate virū/tot adire labores
Impulerit?tante ne animis celestibus ire?
Nec dum etiā cause irarū seuiq; dolores. Exciderant animo.
Coniugio iungam stabili propriamq; dicabo
Omnes vt tecum meritis pro talibus ānos
Exigat. et pulcra te faciat prole parentē.
Ex tēplo enee soluuntur frigore membra
Ingemit. et duplices tendens ad sidera palmas.
Apparent rari nautes in gurgite vasto
Tanta ne vos generis tenuit fiducia vestri?
Post mihi non simili pena cōmissa luetis.
Maturate fugā regiq; hec dicite vrō
Nō illi imperiū pelagi seuūq; rudentē. Sed mihi forte datum
Illa se iactet in aula
Ac veluti magno in populo cū sepe coorta est
Seditio. seuitq; animis ignobile vulgus
Iāq; faces et saxa volant. furor arma ministrat
Tum pietate grauē ac meritis si forte virū quē
Conspexere silent/arectisq; auribus adstant
Ille regit dictis animos et pectora mulcet
Fronte sub aduersa scopulis pendentibus antrū. Intus aque (dulces
Ac primū silicis scintillā excutit achates
Suscepitq; ignē foliis/atq; arida circum
Nutrimenta dedit/rapuitq; in fomite flammas.
Et dictis merentia pectora mulcet
O socii(neq; eni ignari sumus ante malorū)
O passi grauiora. dabit deus his quoq; finem
Experti reuocate aīos mestūq; timorē
Mittite forsan et hec olim meminisse iuuabit
Per varios casus per tot discrimina rerū. Tendimus in latium

Curate et vosmet rebus seruate secundis
Talia voce refert curisq; ingentibus eger
Spem vultu simulat premit altum corde dolorem
Spe͂q; metu͂q; iterdubii seu viuere credãt. Siue extrema pati
Fatis cõtraria fata rependẽs.
Quem das finẽ rex magne laborũ (ne dedi.
His ego nec metas rerũ nec tẽpora pono. Imperiũ sine fi
Consilia in melius referet/mecumq; fouebit. Romanos.
Vt primũ lux alma data est
Sis felix nostrumq; leues quemcunq; laborem
Haud equidem tali me dignior honore
Sed summa sequar fastigia rerum
Multa malus simulans vana spe lusit amantem.
Sed vos qui tandem/quibus aut venistis ab oris
Quo ve tenetis iter/querenti talibus ille
Suspirans ĩmoq; trahens a pectore vocem
O dea si prima repetens ab origine pergam.
Et vacet/annales nostrorũ audire laborum.
Ante diem clauso componet vesper olimpo
Matre dea monstrante viam/data fata secutus
Perge modo et qua te ducit via dirigi gressum.
Sunt lacrime rerũ et mentem mortalia tangũt
Solue metus. feret hec aliquã tibi fama salutem.
Sic ait. atq; animũ pictura pascit inani.
Multa gemens. largoq; humectat flumine vultum
Diua solo fixos oculos auersa tenebat.
Tum vero ingentem gemitũ dat pectore ab ymo
Si genus humanũ et mortalia temnitus arma.
At sperate deos memores p̄handi atq; nephandi
Dii tibi siqua pios respectant numina. siquid
Vsq; iusticie est. et mens sibi conscia recti
Premia digna ferant. que te iam leta tulerunt
Secula. qui tanti talem genuere parentes
Infreta dum fluuii current. dum montibus vmbre

Lustrabunt. conuexa polus dū sidera pascet
Semper honos nomen tuū laudesq manebunt
Finibus expulsum patriis noua regna petentē
Quare agite o tectis iuuenes succedite nostris
Non ignari mali miseris succurrere disco.
Omnis in ascamo cari stat cura parentis
Ad te cōfugio et supplex tuā numina posco. Hec ex primo.
Scinditur incertū studia in cōtraria vulgus. Secūdo eneidorū
Accipe nūc danauū insidias: et crimine ab vno. Disce omnes.
Inuadunt vrbem somno vinoq sepultam
Ceduntur vigiles portisq patentibus omnes
Accipiūt socios atq agmina conscia iungunt.
Tempus erat quo prima quies mortalibus egris
Incipit: et dono diuū gratissima serpit: In somnis:
Exoritur clamorq virū clangorq tubarum
Arma amens capio: nec sat rationis i armis
Sed glomerare manum et bello concurrere in arcem
Cum sociis ardent animi. furor iraq mētem
Precipitant. pulcrūq mori succurrit in armis
Vna salus victis nullam sperare salutem.
Quis cladem illius noctis? quis funera fando
Explicet? aut possit lacrimis equare labores?
Vrbs antiqua ruit multos dominata per annos
Plurima perq vias sternuntur inertia passim
Corpora. perq domos et religiosa deorum
Limina. nec soli penas dant sanguine teucri
Quondā etiā victis redit in precordia virtus
Heu nihil inuitis fas quemq̄ fidere diuis
Obstupui. steteruntq come. et vox faucibus hesit
Quid tantū insano iuuat indulgere dolori. Hec ex secundo.
Incerti quo fata ferant / vbi sistere detur. Tertio Eneidorū.
Littora tū patrie lacrimans portusq relinquo.
Mihi frigidus horror
Membra quatit gelidusq cogit formidine sanguis

Quid nō mortalia pectora cogis. Auri sacra famēs?
Nox erat et terris aīalia somnus habebat
Tum gelidus toto manabat corpore sudor
Corripio e stratis corpus. tēdoq; supinas
Ad celū cū voce manus. et munera libo. Intemerata phocis
Cedamus phebo et moniti meliora sequāmur.
Sic ait. et cuncti dictis paremus ouantes
Inuoluere diem nimbi et nox humida celum
Abstulit. ingeminant abruptis nubibus ignes
Excutimur cursu et cecis erramus in vndis
Accipite ergo animis atq; hec mea figite dicta.
At sociis subita gelidus formidine sanguis
Diriguit. cecidere animi. nec iam amplius armis
Sed votis precibusq; iubent exposcere pacem.
Dii prohibete minas. dii talem auertite casū. Et placidi ser
Tendūt vela nothi fugimus spumātibus vndis (uate pios
Hic incredibilis rerū fama occupat aures.
Diriguit visu ī medio calor ossa reliquit.
Labitur. et longo vix tandem tempore fatur
Viuo equidē vitamq; extrema per omnia duco.
Deiecit vultū et dimissa voce locuta est.
Talia fundebat lacrimans longosq; ciebat. Incassum fletus
Et multū lacrimas verba īter singula fudit.
Namq; omnem cursum mihi prospera dixit.
Religio. et cuncti suaserunt numine diui.
Italiam petere et terras temptare repostas.
Signa tibi dicam tu condita mente teneto
Fata viam īuenient. aderitq; vocatus apollo.
Hec sunt que nostra liceat te voce moneri.
Accipe et hec manuum tibi que monimenta mearum. Sint
Sic oculos sic ille manus sic ora ferebat (puer
Hos ego digrediēs lacrimis affabar abortis
Viuite felices quibus est fortuna peracta..
Iam sua. nos alia ex aliis in fata vocamur. vobis parta quies.

Corpora curamus. fessos sopor irrigat artus.
Nec dū orbem mediū nox horis acta subibat.
Temptamusq; viam et velorū pandimus alas.
Iam rubescebat stellis aurora fugatis.
Cum procul obscuras colles, humileq; videmus. Italiam.
Satis est gentē effugisse nefandam
Dii talem terris auertite pestem.
Postq̄ fata iubent, nec iam datur vlla facultas
Conscendit pirram dixitq; nouissima verba
Et vitam infelix multo cū sanguine fudit. Hec ex. iii.
Quis nouus hic nrīs successit sedibus hospes. iiii. enei
Degeneres animos timor arguit. heu quibus ille.
Iactatus fatis, que bella exhausta canebat.
Si mihi nō aīo fixum īmo tumq; sederet
Hinc vni forsan potui succūbere culpe.
Sed mihi vel tellus optem ima dehiscat
Vel pater oīpotens adigat me fulmine ad vmbras.
Pallentes. vmbras herebi noctemq; profundam.
Ante pudor q̄ te violem, aut tua iura resoluam.
Ille meos primus qui me sibi iunxit amores.
Abstulit. ille habeat secum seruetq; sepulcro.
Sic effata sinū lacrimis impleuit ab ortis
Nec dulces natos, veneris nec premia noris.
Id cinerem aut manes credis curare sepultos.
His dictis incensū animū inflammauit amore
Spemq; dedit dubie menti soluitq; pudorem
Habes tota quod mente petisti
Ardet amans dido traxitq; per ossa furorem.
Si modo quod memoras factum fortuna sequatur
Mecum erit iste labor nūc qua rōne quod īstat.
Confiteri possit paucis (aduerte) docebo.
Vbi primos crastinus ortus.
Extulerit titan, radiisq; retexerit orbem.
Occeanum interea surgens aurora reliquit.

Ille dies primus leti/primusq malorum. Causa fuit.
Fama malū quo non aliud velotius vllum.
Mobilitate viget/viresq acquirit eundo
At vero Eneas aspectu obmutuit amens.
Arrecteq horrore come et vox faucibus hesit
Nusq tuta fides.
Improbe amor quid nō mortalia pectora cogis?
Cur mea dicta negat duras demittere in aures?
Extremā hanc oro veniā miserere sororis
Quā mihi cū dederis cumulatā mortē remittā
Mens īmota manet lacrime voluuntur inanes
Consiliū vultu tegit ac spem fronte serenat
Et bene apud memores veteris stat grā facti
Eya age rumpe moras. varium et mutabile semper/femina
Dulces exuuie dū fata deusq sinebant
Accipite hanc animā/nec his exsoluite curis
Vixi. et quē dederit cursū fortuna peregi
Et nunc magna mei sub terras ibit ymago
Vnguibus ora fedans soror/et pectora pugnis
Per medios ruit/ac morientē noīe clamat. Hec ex quarto.
Salue sancta parens iterū saluete recepti
Ne quicq cineres aīeq vmbreq paterne. quīto enei.
Intenti expectant signū. exultantiaq haurit. Corda paucos.
Gratior est pulcro veniēns in corpore virtus
Subiiciunt verubus prunas et viscera torrent.
At non tardatus casu nec territus heros.
Acrior in pugnā redit ac vim suscitat ira
Tum pudor incendit vires et conscia virtus
Infelix que tanta animū dementia capit
Inde vbi clara dedit somniū tuba finibus omnes
Haud mora prosiluere suis ferit ethera clamor. Nauticus
Pulsati colles clamore resultant
At pater eneas casu concussus acerbo
Nunc huc ingentes nunc illuc pectore curas. Mutabat versans

Nite dea quo fata trahunt retrahuntq̃ sequamur
Quicquid erit superanda fortuna ferendo est.
Vnũ pro multis dabitur caput. Hec ex quinto Enei.
Non hoc ipsa sibi tempus spectacula poscit. vi. Enei.
Subito non vultus non color vnus
Non compte mansere come sed pectus anelum
Et rabie fera corda tument
Tu ne cede malis sed contra audentior ito
Omnia percepi mecũq̃ animo ãte peregi
Quin vt te supplex peterẽ et tua limina adirem
Idem orans mandata dabat
Tros anchise de facilis descensus auerni.
Noctes atq̃ dies patet atri ianua ditis
Sed reuocare gradũ superasq̃ euadere ad auras
Hoc opus hic labor est. pauci quos equus amauit
Iupiter / aut ardens euexit ad ethera virtus
In sano iuuat indulgere labori
It comes et paribus curis vestigia figit
Multa inter sese vario sermone ferebat
Atq̃ hec ipse suo tristi cũ corde volutat
Hunc animis opus enea nunc pectore firmo
Dic age. namq̃ nihil fallax haud ante repertus
Hoc vno responso animũ delusit apollo
En hec promissa fidesq̃?
Da dextram misero tecũ me tolle per vndas
Desine fata deũ flecti sperare precãdo
Sed cape dicta memor duri solacia cesus
Sic prior aggreditur dictis atq̃ increpat vltro
Fare age quid venias? iam istinc et cõprime gressus
Si te nulla mouet tante pietatis ymago
Siste gradũ teq̃ aspectu ne subtrahe nostro
Quem fugis? extremũ fato quod te alloquor hoc est
Talibus eneas ardentẽ et torua tuentẽ
Lenibat dictis animũ lacrimasq̃ ciebat

Illa solo fixos oculos auersa tenebat
Nec magis incepto vultū sermone mouetur
Quam si dura silix aut stet marpesia cautes
Nec vidisse semel satis est iuuat vsq3 morari
Vi videre virū fulgentiaq3 arma per vmbras
Ingenti trepidare metu pars vertere terga
Nanq3 vt supremā falsa inter gaudia noctem
Egerimus nosti. et nimiū meminisse necesse est
Dulcis et alta quies placideq3 simillima morti
Sc3 id magnum sperans fore munus amanti
Distulit in serā cōmissa piacula mortē
Discite iusticiā moniti et non temnere diuos
Non mihi si lingue centū sint oraq3 centum
Ferrea vox. omnes scelerū cōprendere formas
Omnia penarū percurrere nomina possim
Largior hic cōpos ether et lumine vestit
Purpureo. solemq3 suum sua sidera norunt
Pars in gramineis exercent membra palestris
Contendunt ludo et fulua luctantur arena
Pars pedibus plaudunt coreas et carmina dicunt
Necnō traiacius lōga cū veste sacerdos. Obloquitur numeris
Quiq3 sacerdotes casti dū vita manebant
At3 huic responsum paucis ita reddidit heros
Nulli certa domus lucis habitamus opacis
Riparūq3 thoros et prata recentia riuis. Incolimus.
Isq3 vbi tendentē aduersum per gramina vidit
Eneam. alacris palmas vtrasq3 tetendit
Effuseq3 genis lacrime et vox excidit ore
Venisti tandem tuoq3 expectate parenti
Vicit inter durū pietas datur ora tueri. Nate tua.
Da iungere dextrā. da genitor teq3 āplexu ne subtrahe nrō.
Dicā equidē nec te suspensū nate tenebo
Suspicit anchises at3 ordine singula pandit
Quisq3 suos patimur manes: exinde per amplū

Mittimur elisium? et pauci leta arua tenemus?
Imperiū terris animos equabit olimpo
Et dubitamus adhuc virtutem extendere factis?
Vincet amor patrie laudūq̧ immensa cupido
Tu regere imperio populos romane memento
He tibi erunt artes pacisq̧ imponere mores
Parcere subiectis et debellare superbos
Sed falsa ad celum mittunt insomnia manes
Anchora de prora iacitur stāt littore puppes. Hec ex vi.
Neptunus ventus impleuit vela secundis. vii. Enei.
Continuo salue fatis mihi debita tellus. hic domus hic pria
Certatim instaurant epulas atq̧ omine magno
Crateras leti statuunt et vina coronāt
Postera cū prima lustrabat lampade terras. Orta dies.
Marcia qui ob patriā pugnando vulnera passi.
Fama est obscurior annis
Tandem letus ait dii nrā incepta secundent
Magna satis dubitē haud equidem implorare quod vsq̧ est.
Flectere si nequeo superos acherona monebo
Ceruus erat forma prestāti et cornibus ingens
Paulati sese tollit mare et altius vndas Erigit. Hec ex vii.
Sol mediū celi conscenderat igneus orbē. viii. Enei.
Tum mihi prima genas vestibat flore iuuenta
Et lux cū primū terris se crastina reddet
Auxilio letos dimittam opibusq̧ iuuabo.
Hec vbi dicta dapes iubet et sublata reponi
Pocula. gramineoq̧ viros locat ipse sedili
Postquā exempta fames et amor cōpressus edendi
Rex euandrus ait non hec solennia nobis
Speluncāq̧ petit pedibus timor addidit alas
Fortuna omnipotens et ineuitabile fatum
Iam adeo exierat portis equitatus apertis
Stant pauide ī muris matres oculisq̧ sequūtur
Puluereā nubem et fulgentes ere cateruas. Hec ex viii.

Ad quē sic roseo theumatias ore locuta est. nono enei.
Agnouit iuuenis. duplicesqꝫ ad sidera palmas
Sustulit/et tali fugientē est voce secutus
Sed periisse semel satis est. peccare fuisset
Ante satis. penitus modo non genus omne exosū. femineum
Interrupti ignes. ater ad sidera fumus. Egreditur
Quecunqꝫ mihi fortuna fidesqꝫ est. In vestris pono gremiis
Atqꝫ animū patrie strinxit pietatis ymago
Sed non augurio potuit depellere pestē
Purpureus veluti cum flos succidit aratro
Languescit moriens/lapso ve paupauer a collo
Demisere caput/pluuia cū forte grauantur
Tum magis increscunt animis discordibus ire
Marcius a stabulis rapuit lupus vndiqꝫ clamor. Hec ex. ix.
Tum pater omnipotens rerum cui summa potestas
Inquit. eo dicente deū domus alta silescit
Et tremefacta solo tellus silet arduus ether. li. x. Enei.
Accipite ergo animis atqꝫ hec mea figite dicta
Fortunāqꝫ feret rex iupiter oībus idem. Fata viā inuenient.
Secumqꝫ volutat. Euentus belli varios
Audentes fortuna iuuat timidosqꝫ repellit
Per pris hospitium et mēsas quas aduena adisti. te precor.
Tum genitor natum dictis affatur amicis
Stat sua cuiqꝫ dies breue et irreparabile tempus
Omnibus est vite/sed famā extendere factis
Hoc virtutis opus
Nescia mens hominum fati fortisqꝫ future
Nec seruare modum rebus sublata secundis
Omnipotens genitor tanton me crimine dignum
Duxisti. et tantas voluisti expendere penas
Agnouit longe gemitum presaga mali mens
Rebe diu res siqua diu mortalibus vlla est. viximus
Haud ignarus eram quantū noua gloria in armis
Et predulce decus primo certamine posset. xi. enei.

Consulite in medium et rebus succurrite fessis.
Nulla salus bello pacem te exposcimus omnes
Turne. simul pacis solum immobile pignus
Sed non replenda est cura verbis
Poscit quid inuidia virtus. Experiare licet
Cur indecores in limine primo
Deficimus. cur ante tubam tremor occupat artus
Multa dies variisq labor mutabilis eui
Retulit in melius/ multos alterna reuisens
Lusit et in solio rursus fortuna locauit
Cogite consilium et pacem laudate sedentes. Hec ex xi.
Aut habeat victos cedat lauinia coniunx. xii. Enei.
Respice res bello varias. miserere parentis. longeui.
Perge decet. forsan miseros meliora sequentur.
Non hec humanis opibus non arte magistra. Proueniunt.
Disce puer virtutem ex me verumq laborem.
Fortuna ex aliis/ nunc te mea dextera bello.
Defensum dabit/ et magna inter premia ducet
Tu facito/ mox cum matura adoleuerit etas. Sis memor
Heu quid agat varia ne quicquam fluctnat ira
Diuerseq vocant animum in contraria cure
Fluctuat ira. intus rumpuntnr nescia vinci. Pectora.
Vsq adeo ne mori miserū est vos o mihi manes. Este boni.
Quo deus et quo vocat fortuna sequamur.
Fors et virtus miscere in vnum. Hec ex libris Enei.
Et que tanta fuit Romani tibi causa videndi.
Nunquam grauis ere domum mihi dextera redibat
Ante leues ergo pascentur in ethere cerui
Et freta destituent nudos in littore pisces
Ante pererratis amborum finibus exul
Aut ararim parthus bibet aut germania tigrim
Quam nostro illius labatur pectore vultus
Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte
Fronde super viridi sunt nobis mitia poma

Castanee molles et pressi copia lactis.
Et procul iam summa villarum culmina fumant
Maioresq̄ cadunt altis de montibus vmbre.
O formose puer nimium ne crede colori.
Alba ligustra cadunt vaccinia nigra leguntur.
Nec te peniteat calamo triuisse labellum.
Hec eadem vt sciret quid non faciebat amintas?
Torua leona lupum sequitur lupus ipse capellam
Florentem cithisum sequitur lasciuia puella. alias capella
Te coridon alexi trahit sua quemq̄ voluptas.
Me tamen vrit amor quis enim modus assit amori?
Ha coridon coridon que te dementia cepit.
Parcius ista viris tamen obiicienda memento
Etsi non aliqua nocuisses mortuus esses
Quid domini facient audent cum talia fures
Est mihi nanq̄ domi pater. est iniusta nouerca.
Bis die numerant ambo pecus/ alter et hedos.
Efficiam post hic ne quemq̄ voce lacessas
Quin age siquid habes in me mora non erit vlla
Dicite quandoquidem in molli consedimus herba.
Et nunc omnis ager nunc omnis perturit arbos
Nunc frondent silue nunc formosissimus annus
Malo me galathea petit lasciuia puella.
Et fugit ad salices et se cupit ante videri
Qui legitis flores et humi nascentia fragra
Frigidus o pueri fugite hic latet anguis in herba.
Heu heu q̄ pingui macer est m chi thaurus in aruo.
Dic quibus in terris et eris mihi magnus apollo.
Tris pateat celi spacium non amplius vlnas
Non nostrum inter vos tantas componere lites.
Claudite iam riuos pueri sat prata biberunt.
Vltima cumei venit iam carminis etas
Magnus ab integro seculorum nascitur ordo
Iam redit et virgo redeunt saturnia regna

Iam noua progenies celo demittitur alto
Cara deum soboles magnum iouis incrementum.
Aspice cōuexo mutantem pondere mundum
O mihi tum longe maneat pars vltima vite
Spiritus. et quantum sat erit dicere tua facta
Incipe praue puer risu cognoscere matrem.
Lenta salix quantum palenti cedit oliue.
Puniceis humilis quantum saluinta rosetis
Iudicio nostro tantum tibi cedit amintas
Vitis vt arboribus decori est vt vitibus vue
Vt gregibus thauri segetes vt pinguibus aruis
Tu decus omne tuis postquam te fata tulerunt
Grandia sepe quibus mandauimus ordea sulcis
Infelix lolium et steriles dominantur auene
Pro molli viola pro purpureo narcisso.
Cardinis. et spinis surgit paluirus acutis.
Spargite humum foliis inducite fontibus vmbras. Pastores.
Tale tuum carmē nobis diuine poeta
Quale sopor fessis in gramine: quale per estum
Dulcis aque saliente sitim restinguere riuo
An quicquam tali sit nobis munere maius?
Dum iuga mōtis aper: fluuios dum piscis amabit
Dumq; thimo pascentur apes: dum rore cicade
Semper honos nomen tuum laudesq; manebūt
Que tibi que tali reddam pro carmine dona?
Ha virgo infelix que te demētia cepit
Ach virgo infelix tu nunc in mōtibus erras
Strata iacent passim sua quaq; sub arbore poma
Quid non speremus amantes?
Non omnia possumus omnes
Numero deus impare gaudet
Nescio quid certe: est et ylas in limine latrat
Hunc victi tristes quoniam fors oīa versat
Hic ver purpureum hic varios flumia circum

Fundit humus flores hic candida populus antro
Imminet. et lente texunt vmbracula vites
Huc ades. insani feriant sine littora fluctus
Omnia fert etas animum quoq; ego sepe longos
Cantando puerum memini me cōdere soles
Nunc oblita michi tot carmina. vox quoq; merim
Iam fugit ipsa. lupi merim, videre priores
Causando nostros in longum ducis amores
Desine plura puer et quod nunc instat agamus
Venit et opilio. tarde venere subulci
Omnia vincit amor et nos cedamus amori
Cuius amor tantum mihi crescit ī horas
Quantum vere nouo viridis se subiicit alnus
Surgamus. solet esse grauis cantantibus vmbra
Iuniperi grauis vmbra. nocent et frugibus vmbre
Ite domum sature (venit hesperus) ite capelle. Hec ex Bucco.
Da facilem cursum. atq; audacibus annue ceptis
Tunc varie venere artes. labor omnia vincit
Improbus. et duris vrgens in rebus egestas
Nec frustra signorum obitus speculamur et ortus
Quippe etiam festis quedam exercere diebus
Fas et iura sinunt. riuos deducere nulla
Religio vetuit. segeti pretendere sepem
Insidias auibus moliri. incendere vepres
Balantumq; gregem fluuio mersari salubri
Imprimis venerare deos atq; annua magne
Sacra refer cereri letis operatus in herbis
Extreme sub occasu hiemis iam vere sereno
Tunc agam pingues et tum mollissima vina
Tum somni dulces denseq; in montibus vmbre
Cuncta tibi cererem pubes agrestis adoret
Cui tu lacte fauos et miti dilue bacho
Terq; nouas circumfelix eat hostia fruges
Omnis quam chorus et socii comitentur ouantes

Et cererem clamore vocent intecta. nec ante
Falcem maturis quisquam supponat aristis
Q̃ cereri torta redimitus tempora quercu
Det motus incompositos et carmina dicat
Atq; hoc vt certis possimus dicere signis
Estusq; pluuiasq; et agentes frigora ventos. Ipse pater statuit
Seuit toto mars impius orbe
Salue magna parens frugum saturnia tellus
Sed dubius mars mediis errat in armis
Candida venit auis lōgis inuisa colubris
Tum pater omnipotens fecundis imbribus ether
Coniugis in gremium lete descendit. et omnes
Magnus alit magno cōmixtus corpore fetus
Ergo rite suum bacho dicemus honorem
Carminibus patriis lancesq; et liba feremus
Pinguiaq; in verubus torrebimus exta colurnis
O fortunatos nimium sua sibi bona norint
Agricolas. quibus ipsa procul discordibus armis
Fundit humo facilem victum iustissima tellus
Si non ingentem foribus domus alte superbis
Mane salutantum totis vomit edibus vndam
At secura quies et nescia fallere vita
Felix qui potuit rerum cognoscere causas
Atq; metus omnes. et inexorabile fatum
Subiecit pedibus strepitumq; acherontis auari
Inter se aduersis luctantur cornibus edi
Temptanda via est qua me quoq; possim.
Tollere humo victor virum volitare per ora
Te sine nil altum mens inchoat. en age segnes. rūpe moras.
Optima queq; dies miseris mortalibus eui
Prima fugit. subeunt morbi. tristisq; senectus
Et labor. et dure rapit inclementia mortis
Necnon et pecori est idem delectus equino
Tum modo quos in spem statuis sūmittere gentis

Precipuum iam inde a teneris impende laborem
Continuo pecoris generosi pullus in aruis
Altius ingreditur et mollia crura reponit
Primus. et ire viam et fluuios temptare minace.
Audet. et ignoto sese cōmittere ponto
Nec varios horret strepitus illi ardua ceruix
Argutumq̧ caput. breuis aluus. obesaq̧ terga
Luxuriatq̧ thoris. animosum pectus. honesti
Spadices/glaucíq̧. color deterrimus albis
Et giluo. tum siqua sonum procul arma dedere
Stare loco nescit. micat auribus. et tremit artus
Collectumq̧ premens voluit sub naribus ignem
Densa iuba. et dextra iactata recumbit in armo
At duplex agitur per lumbos spina cauatq̧
Tellurem. et solido grauiter sonat vngula cornu
Nec turpi ignosce senecte
Frigidus in venerem senior frustraq̧ laborem
Ingratum trahit etsi quando ad prelia ventum est
Nimio ne luxu/obtusior vsus
Sit genitali aruo et sulcos oblimet inertes
Carpit enim vires paulatim vritq̧ videndo. femina
Omne adeo genus in terris hominumq̧ ferarumq̧
Et genus equorum. pecudes. pictеq̧ volucres
In furias ignemq̧ ruunt amor omnibus idem
Sed fugit interea fugit irreperabile tempus
Concrescunt subite currenti in flumine cruste
Dira per incautum serpent contagia vulgus
Dii meliora piis erroremq̧ hostibus illum
Et vox auditur fractos sonitus imitata tubarum
Ingentes animos angusto in pectore versant
Hi motus animorum atq̧ hec certamina tanta
Pulueris exigui iactu compressa quiescent
Omnibus vna quies operum labor omnibus vnus
Fessosq̧ sopor suus occupat artus

Haud credunt celo aduentantibus euris
Et genus immortale manet multosq per annos
Stat fortuna domus et aui numerantur auorum
Pulcramq petunt per vulnera mortem
Quis dubitet? nam sepe fauos ignotos adedit. Stellio.
Tanta mee si te ceperunt tedia laudis
Cesariem effuse nitidam per candida colla
Nouit nā omnia vates. que sint. que fuerint. que mox ventura trahantur
Nulla venus nullique aīm flexere himenei
Si vero solinum ad rapidum lunasq sequentes
Ordine respicies. nunquam te crastina fallet
Hora. nec insidiis noctis capiere serene
Luna reuertentes. cum primum colligit ignes
Si nigrum obscuro comprendit aera cornu
Maximus agricolis pelagoq parabitur ymber
At si virgineum suffuderit ore ruborem
Ventus erit. vento semper rubet aurea phebe
Sin ortu quarto (namq is certissimus autor)
Pura. nec obtusis per celum cornibus ibit
Totus et ille dies et qui nascentur ab illo
Exactum ad mensem pluuia ventisq carebunt
Sol quoq exoriens et cum se condet in vndas
Signa dabit. solem certissima signa sequentur
Et que mane refert et que surgentibus astris
Ille vbi nascentem maculis variauerit ortum
Conditus in nubem medioq refugerit orbe
Suspecti tibi sint ymbres. nā vrget ab alto.
Arboribusq satisq nothus pecorisq sinister
Aut vbi sub lucem densa inter nubila sese.
Diuersi rumpent radii. aut vbi palida surgit
Titani croceum linquens aurora cubile
Heu male tum mittes defendit pampinus vuas.
Tum multa in tectis crepitans fallit horrida grando
Hoc etiam emenso cum iam decedet olimpo.

Profuerit meminisse magis. nam sepe videmus
Ipsius in vultu varios errare colores
Ceruleus pluuiam denunciat. igneus euros
Sin macule incipient rutilo immiscerier igni.
Omnia tum pariter vento nimbisq; videbis. feruere
At si cum referretq; diem condetq; relatum.
Lucidus orbis erit frustra terrebere nimbis.
Et claro siluas cernes acquilone moueri.
Deniq; quid vesper scerus vehat vnde serenas.
Ventus agat nubes quid cogitet humidus auster
Sol tibi signa dabit. solem quis dicere falsum.
Audeat. Hec Ex libris Georgicorum.

Sequitur videre ex Iuuenali.

Semper ego auditor tantum nunquam ne reponam.
Vexatus totiens? Principium Iuuenalis satirici
Nota magis nulli domus est sua q̃ mihi lucris. Martis.
Et nos ergo manus ferule subduximus. et nos
Consilium dedimus sille priuatus vt altum. dormiret
Vntiolam procul eius habet segillo deuncem.
Partes quisq; suas ad mensuram inguinis heres. Accipiat.
Quid enim saluis infamia numis?
Doctus et ad calicem vigilanti stertere naso
Et multum referens de mecenate supino.
Aude aliquid breuibus gazis et carcere dignum
Si vis esse aliquid. probitas laudatur et alget.
Hic nullus verbis pudor: aut reuerentia mense
Aspice quid faciant commertia venerat obses. Hic fiunt ho
Nunc sacri fontis nemus et delubra locantur. (mines.
Iudeis. quorum cophinus fenumq; suppellex.
Maneant qui nigrum in candida vertunt
Quis nunc diligitur nisi conscius. et cui feruens
Estuat occultis animus semperq; tacendis.
Nil tibi se debere putat nil conferet vnquam.
Participem qui te secreti fecit honesti.

Greculus esuriens in celum iusseris ibit.
Hec eadem licet et nobis laudare: sed illis. Creditur
Quantum quisq; sua nummorum seruat in arca. Tantũ ha-
Nil habet infelix paupertas durius in se (bet et fidei.
Q̃ꝫ ꝙ ridiculos homines facit
Haud facile emergunt quorum virtutibus obstat. Res au-
Cõmune id vicium est. hic viuimus ãbitiosa (gusta domi
Paupertate oẽs. quid te moror? omnia Rome. Cum precio.
Viuendum est illic vbi nulla incendia: nulli. Nocte metus.
Lectus erat codro procula minor. vrceoli sex.
Centum conũiue. sequitur sua quemq; culina.
Nam quid agas cum te furiosus cogat et idem. fortior
Libertas pauperis hec est.
Pulsatus rogat et pugnis bene cesus adorat.
Vt liceat paucis cum dentibus inde reuerti.
His aliis poteram et plures subnectere causas.
Sed iumenta vocant et sol inclinat eundum est. (do artificis
Vt perhibent qui de magnis maiora loquantur. Cõsiliũ lau
Res fisci est vbicunq; natat. donabitur ergo. Ne pereat.
Ille igitur nunquam direxit brachia contra.
Torrentem nec ciuis erat qui libera posset
Verba animi proferre. et vitam pendere vero
Quamuis iurato metuam tibi credere testi.
Plurima sunt que non audent homines pertusa dicere lana
Vilibus ancipites fungi ponentur amicis. Boletus domino
Mimus quis melior plorante gula?
Spes cenandi vos decipit: ecce dabit iam.
Semesum leporem atꝫ aliquit de clunibus apri
Ille sapit qui te sic vtitur: omnia ferre.
Si potes et debes pulsandum vertice raso.
Prebebis quandoq; caput nec dira timebis.
Flagra pati. his epulis et tali dignus amico
Quippe aliter tunc orbe nouo celoq; recenti. viuebant hoĩes

Antiquum et vetus est alienum postume lectum.
Concutere: atq; sacri genium cõtemnere fultri.
Ferre potes dominam saluis tot restibus vllam
Cum pateant alte caligantesq; fenestre.
Cum tibi vicium se prebeat emilius pons.
O medici mediam pertundite venam
Vnus ybernie vir sufficit? ocius illud.
Extorquebis vt hec oculo contenta sit vno.
An expectes vt quintilianus ametur?
Fortem animum prestant rebus quas turpiter audent
Si iubeat coniunx: durum est conscendere nauem.
Tunc sentina grauis: tum summus vertitur aer
Que mechum sequitur stomacho valet. illa maritum
Conuomit. hec inter nautas et prandet et errat.
Per puppem: et duros gaudet tractare rudentes.
Nam sergiolus iam radere guttur Ceperat
Rara auis in terris nigroq; simillima cigno
Quis ferat vxorem? cui constant omnia.
Quid enim non excitat ignem?
Vox blanda et nequam digitos habet
Facies tua computat annos.
Prima peregrinos obscena pecunia mores
Intulit. et turpi fregerunt secula luxu.
Diuicie molles. quid enim venus ebria curat?
Inguinis et capitis que sunt discrimina nescit.
Grandiaq; mediis iam noctibus ostrea mordet
Audio quid veteres olim moneatis amici.
Pone seram cohibe. sed quis custodiet ipsos
Custodes? cauta est. et ab illis incipit vxor.
Iamq; eadem summis pariter minimisq; libido est.
Multis res angusta domi sed nulla pudorem.
Paupertatis habet. nec se metitur ad illum.
Quem dedit hec posuitq; modum. tamẽ vtile quid sit.
Prospiciunt aliquando viri / frigusq; famemq;

Formica tandem quidam expauere magistra.
Prodiga non sentit pereuntem femina censum
Ac velut exhausta rediuiuus pullulet arca.
Nummus. et e pleno semper tollatur aceruo.
Non vnquam repetunt quanta sibi gaudia constent.
Nil non permittit mulier sibi / turpe putat nil
Intolerabilius nihil est quam femina diues.
Excepit blanda intrantes atz era poposcit.
Continueqz iacens cunctorum obsorbuit ictus
Si verum excutias facies non vxor amatur.
Tres ruge subeant et sese cutis arida laxet.
Fiant obscuri dentes oculiqz minores
Collige sarcinolas dicet libertus et exi.
Iam grauis es nobis et sepe emūgeris exi.
Ocius et propera sicco venit altera naso
Si tibi simplicitas vxoria deditus vni
Est animus / summite te caput ceruice parata.
Ferre iugum / nullam inuenies que parcat amante.
Ardeat ipse licet / tormentis gaudet amantis. Et spoliis.
Nulla vnquam de morte hominis cuntatio longa est.
O demens ita seruus homo est / nil fecerit esto
Sic volo sic iubeo sit pro ratione voluntas. Imperat ergo viro
Desperanda tibi salua concordia socru.
Illa docet spoliis nudi gaudere mariti
Illa docet missis a corruptione tabellis.
Nil rude nil simplex rescribere. decipit illa
Custodes / aut ere domat / tunc corpore sano.
Aduocat archigenem onerosaqz pallia iactat
Abditus interea latet et secretus adulter
Impatiensqz more pauet et prepucia ducit.
Nulla fere causa est in qua non femina litem. Mouerit
Semper habet lites alternaqz iurgia lectus.
In quo nupta iacet et minimum dormitur in illo.
Tunc grauis illa viro tunc orba tigride peior.

Cum simulat gemitus occulti cõscia facti.
Aut odit pueros aut ficta pellice plorat
Vberibusq lacrimis semperq paratis. In statione sua:
Clames licet et mare celo
Confundas. homo sum: nihil est audacius illis.
Deprensis. iram atq animos a crimine sumunt
Vt spectet ludos conducit oculina vestem.
Conducit comites: sellam ceruical amicas.
Imponit finem sapiens et rebus honestis.
Nanq docta nimis cupit et facũda videri.
Et hinc miseri fiscantur labia mariti.
Ad mechum lota veniunt cute. quando videri.
Vult formosa domi: mechis foliata parantur
Virgine pigmea nullis adiuta coturnis
Et leuis erecta consurgit ad oscula planta.
Ille petit veniam quotiens non abstinet vxor.
Concubitu. sacris obseruandisq diebus.
Magnaq debetur violato pena caduco
Et genus humanum damnat caligo futuri
Vos ego pupilli moneo quibus amplior est res.
Custodite animas: et nulli credite mense.
Minor admiratio summis.
Debetur monstris quotiens facit ira nocentem.
Nos tamen hoc agimus tenuiq in puluere sulcos
Ducimus. et littus sterili versamus aratro.
Respicit hoc primum qui litigat an tibi serui
Octo decem comites. posita sit sella togati. Ante pedes.
Rara in tenui facundia panno.
Quis color. et quod sit cause genus: atq vbi summa.
Questio. que veniant diuersa parte sagitte.
Nosse volunt homines mercedem soluere nemo.
Si fortuna volet fies de rhetore consul.
Si volet hec eadem fies de consule rhetor
Felix ille tamen coruo quoq rarior albo

Tota licet veteres exornent vndiq cere.
Atria. nobilitas sola est atz vnica virtus.
Miserum est aliene incumbere fame.
Summum crede nephas animam preferre pudori
Et propter vitam viuendi perdere causas.
Pone ire frena modumq
Pone et auaricie miserere inopum sociorum
Ossa vides regum vacuis exusta medullis. Respice quid mo
Curandum imprimis ne magna iniuria fiat (neant leges
Fortibus et miseris. tollas licet omne quod vsq est
Auri atz argenti scutum gladiumq relinques.
Et iacula et galeam. spoliatis arma supersunt.
Omne animi vicium tanto cōspectius in se.
Crimen habet. quanto maior qui peccat habetur.
Fata regunt homines fatum est in partibus illis.
Omnibus in rebus numerentur deinde labores
An facile et pronum est agere intra viscera penem
Legitimum. atz illic hesterne occurrere cene
Seruus erit minimus ille miser qui foderit agrū. Nō dominū
O coridon coridon secretum diuitis vllum.
Esse putas. serui vt taceant iumenta loquentur
Et canis et postes et marmora claude fenestras
Vela tegant rimas. iunge hostia. tollito limen
E medio et clament omnes. prope nemo recumbat.
Quod tamen ad cantum gali facit ille secundi.
Proximus ante diem caupo sciet.
Viuendum recte tum propter plurima tum his.
Precipue causis vt linguas mancipiorum.
Contemnas. nam lingua mali pars pessima serui.
Vtile consilium modo sed commune dedisti
Nunc mihi quid suades post damnum temporis et spei
Deceptas. festinat enim decurrere velox
Flosculus. anguste misereq breuissima vite

Portio. dum bibimus / dum serta / vnguenta / puellas
Poscimus. obrepit non intellecta senectus.
Rarus venit in cenacula miles
Cantabit vacuus coram latrone viator.
Ad generum cereris sine cede ac vulnere pauci,
Descendunt reges et sicca morte tyranni.
Exitus ergo quis est o gloria
Mors sola fatetur. Quantula sint hominum corpuscula.
Da spacium vite multos da iupiter annos.
Hoc recto vultu solum hoc et pallidus optas.
Sed quam continuis et quantis longa senectus
Plena malis. deformem et tetrum ante omnia vultum
Dissimilemq; sui deformem pro cute pellem,
Pendentesq; genas et tales aspice rugas
Sed tuus endimion dilecte fiet adulter.
Matrone. mox cum dederit seruilia nummos
Fiet et illius quam non amat. exuet omnem
Corporis ornatum. quid enī vlla negauerit vdis. Inguinibus
Quandoquidem accepto claudenda est ianua damno.
Quippe minuti. semper et firmi est anī exiguiq; voluptas
Vltio. continuo sic collige q vindicta
Nemo magis gaudet q̄ femina
Dociles imitandis. Turpibus ac prauis omnes sumus
Crescit amor nummi quantum pecunia crescit
Terra malos homines nunc educat atq; pusillos
Ergo deus quoscunq; aspexit ridet et odit. hec iuuenalis.
Quis expediuit plitaco suum chere.
Picasq; docuit nostra verba conari.
Magister artis ingeniiq; largitor
Venter negatas artifex sequi voces.
O curas hominum o quantum est in rebus inane.
Quid faciam. sed sum petulanti splene cachino.
Scire tuum nihil est nisi te scire hoc sciat alter.

At pulcrum est digito monstrari et dici er hic est.
Rides ait. et nimis vncis. naribus indulges
O Iane a tergo quem nulla ciconia pinsit.
Nec manus auriculas imitata est nobilis albas.
Nec lingue quantum sitiat canis apula tantum
Vos o patricius sanguis quos viuere fas est.
Occipiti ceco postice occurrite sanne
Non secus ac si oculo rubricam dirigit vno
Auriculas asini quis non habet?
Elleborum frustra cum iam cutis egra tumebit
Poscentes videas/ venienti occurre morbo.
Et quid opus crathero magnos promittere mōtes
Discite o miseri causas cognoscite rerum.
Quid sumus/ aut quidnā victuri gignimur. ordo
Quis datus/ aut mete q̄ mollis flexus. et vnde
Quis modus argento. quid fas optare. quid asper
Vtile nūmus habet. patrie carisq; propinquis
Quantum elargiri deceat. quem te deus esse
Iussit et humana qua parte locatus es in re.
Tange miser venas et pone in pectore dextram
Nil calet hic/ summosq; pedes attinge/ manusq;. Non frigent.
Egregium cum me vicinia dicat. Non credam.
Respue quod non es. tollat sua munera cardo.
Tecum habita. et noris quam sit tibi cura suppellex.
Vatibus hic mos est centum sibi poscere voces.
Centum ora/ et linguas optare in carmine centum
Folle premis ventos ne clauso murmure raucus
Nescio quid graue tecum cornicaris inepte.
Nec sclopo tumidas intendis rumpere buccas.
Verba toge sequeris iunctura callidus acri.
Ore teris modico pallentes radere mores.
Doctus. et ingenuo culpam defigere ludo.
Hic ego centenas ausim deposcere voces.

Vt quantum mihi te sinuoso in pectore fixi.
Voce traham pura totumq; hec verba resignent.
Quod latet arcana non enarribile fibra.
Tecum etenim memini longos consumere soles.
Et tecum primas epulis decerpere noctes.
Vnum opus et requiem pariter disponimus ambo
Atq; verecundia laxamus seria mensa
Non equidem hoc dubites amborum federe certo.
Cōsentire dies et ab vno sidere duci
Nostra vel equalia suspendit tempora libra.
Nescio quod certe est q; me tibi temperet astrum.
Mille hominum species et rerum discolor vsus
Velle suum cuiq; ē nec voto viuitur vno
Mercibus hic ytalis mutat sub sole recenti.
Rugosum piper. et pallentis grana cumini.
Hic satur irriguo mauult turgescere sumno
Hic campo indulget. hunc alea decoquit. ille
In venerem putris. sed cum lapidosa chyrogra,
Fregerit articulos veteris ramalia fagi.
Tunc crassos transisse dies lucemq; palustrē
Et sibi iam seri vitam ingemuere relictā.
Petite hinc iuuenesq; senesq;
Finem animo certum. miserisq; viatica canis.
Cras hoc fiet. idem cras fiet. quid. quasi magnum.
Nempe diem donas. sed cum lux altera venit
Iam cras hesternum cōsumpsimus. ecce aliud cras
Egerit hos annos. et semper paulum erit vltra. Hec persius.
Acrius iuitos multosq; ferocius vrget
Q; qui seruicium ferre fatentur amor. Ouidius de sine titulo.
Tu quoq; nō paucos (si te bene nouimus) vres
Tu quoq; preteriens vulnera multa dabis.
Non possunt (licet ipse velis cessare sagitte
Feruida vicino flamma vapore nocet.
Verba superciliis sine voce loquentia dicam

Que tu reddideris ego primus pocula sumam
Et qua tu biberis hac ego parte bibam.
Multa miser timeo quia feci multa proterue.
Exemplique metu torqueor ipse mei
Vir bibat usque roga precibus tamē oscula desin
Dumque bibit furtim si potes adde merū.
Si bene compositus vino somnoque iacebit.
Consilium nobis resque locusque dabunt.
Illa verecundis lux est prebenda puellis.
Qua timidus latebras sperat habere pudor
Vt stetit āte oculos posito velamine nostros
In toto nusque corpore feda fuit.
Quos humeros. quales vidi tetigique lacertos.
Forma puellarum quam fuit apta premi.
Quam castigato planus sub pectore venter.
Quantum et quale latus quam iuuenile femur.
Singula quid referam nil nō laudabile vidi.
Et nudam pressi corpus ad usque meum.
Cetera quis nescit fessi requieuimus ābo
Proueniāt medii sic mihi sepe dies
Vrbibus obsessis clause munimīa porte
Prosunt in media pace quid arma times
Quid facies hosti si sic excludis amantem.
Heu melior quāto sors tua sorte mea est.
Nox et amor nunquam mihi moderabile suadent
Illa pudore vacat liber amorque metu
Omnia cōsumpsi nec te precibusque minisque. Mouimus.
Astitit illa amens albo et sine sanguine vultu.
Examines artus et membra trementia vidi
Suspenseque diu lacrime fluxere per ora.
Qualiter abiecta de niue manat aqua
At tu ne dubita minuit vindicta dolorem.
Quelibet infirmas adiuuat ira manus.
Tam felix esses quam formosissima vellem.

Ludunt formose casta est quam nemo rogauit.
At si rusticitas non vetat ipsa rogat.
Labitur occulte fallitqꝫ volubilis etas.
Et celer amissis labitur annus equis.
Partius exigito precium dum retia tendis
Ne fugiant. captos legibus vre tuis.
Sepe simultates ira morata facit.
Nec si quem falles tu periurare timeto
Postmodum de stipula grandis acerbus erit.
Non bene si tollas prelia durat amor
Impia sub dulci melle venena latent.
Dii tibi dent nudosqꝫ lares īopemqꝫ senectam
Et longas hiemes perpetuamqꝫ sitim.
Militat omnis amans et habet sua castra cupido
Que bello est habilis veneri quoqꝫ conuenit etas.
Turpe senex miles turpe senilis amor.
Quos petiere duces animos in milite forti
Hos petit in socio bella puella viro.
Quis nisi vel miles vel amans et frigora noctis
Et denso mixtas perferet ymbre niues.
Ille graues vrbes hic dure limen amice
Obsidet. hic portas frangit ac ille fores.
Ergo desidiam quicunqꝫ vocabit amorem
Desinat. ingenii est experientis amor.
Inde vides agilem nocturna bella gerentem.
Qui nolet fieri desidiosus amet
Cur sim mutatus queris quia munera poscis
Hec te non patitur causa placere mihi.
Stat meretrix certo quouis mercabilis ere.
Non bene conducti vendunt periuria testes
Gratia pro rebus merito debetur in emptis
Pro male conducto gratia nulla thoro.
Omnia conductor soluit mercede soluta.
Nec manet officio debitor ille tuo.

Parcite formose precium pro nocte pacisci
Non habet euentus sordida preda bonos.
Nec tamen indignum est a diuite premia posci
Munera poscente que dare possit habet
Carpito de plenis pendentibus vitibus vuas
Prebeat autumni poma benignus ager.
Officiū pauper prebeat studiumq; fidem.
Quicquid habet domine conferat omne sue.
Est quoq; carminibus meritas celebrare puellas
Dos mea / quā volui nota sit arte mea
Scinduntur vestes gemme franguntur et aurū.
Carmina que tribuent fama perhennis erit
Non dare sed preciū posci dedignor et odi.
Quod nego poscenti desine velle dabo.
Nunc iuuat in teneris domine tacuisse lacertis.
Omnia perpeterer sed surgere mane puellas
Quis nisi cui non est vlla puella ferat.
Optaui quotiens ne nox mihi cedere vellet.
Mollierant duras dulcia verba fores
At facies tenere laudata est sepe puelle.
Quem metuit quisq; perire cupit.
Vir doluit fame damna puelle tulit.
Crede mihi nulli sunt carmina grata marito
Viderit ipse licet credet tamen ille neganti.
Damnabitq; oculos et sibi verba dabit.
Aspiciet domine lacrimas plorabit et ipse
Quid precibus nostris mollius esse potest.
Non caret effectu quod voluere duo.
Centum sunt cause cur ego semper amem
Oscula cantanti rapta dedisse velim.
Candida me capiet capiet me flaua puella.
Est et in fusco grata colore venus
Nullus amor tanti est ab eas pharetrate cupido
Vt mihi sint totiens maxima vota mori.

Felix qui quod amat defendere fortiter audet.
Quod decuit reges cur ego turpe putem
Vt tamen iratos in te defixit ocellos.
Vidit te totis erubuisse genis.
Stulte quid est somnus gelide nisi mortis ymago.
Longa quiescendi tempora fata dabunt
Me modo decipiant voces fallacis amice
Sperando certe gaudia magna feram
Et modo blandicias dicat modo iurgia nectat.
Sepe fruat domina sepe repulsus eam.
Felix quem veneris certamina mutua perdunt.
Dii faciunt leti causa sit ista mei
Vade memor nostri vento reditura secundo.
Anule formose digitum vincire puelle
Inuida formose prius tangam ora puelle.
Verba puellarum foliis leuiora caducis.
Irritaque vt visum est ventus et aura ferunt
Implicuitque suos circum mea colla lacertos
Et que me perdunt oscula mille dedit
Vincor et ingenium sumptis reuocatur ab armis.
Cui peccare licet peccat minus ipsa potestas
Semina nequicie languidiora facit.
Desine (crede mihi) vicia irritare vetando.
Obsequio vinces aptius ille tuo.
Ingenium quondam fuerat preciosius auro
Curia pauperibus clausa est dat census honores.
Inde grauis iudex inde seuerus eques.
Viue pius. moriere pius. cole sacra colentem.
Rustica nec vacuum pectus amoris habet.
Non facit ad mores tam bona forma malos.
Facta mouent odium facies exornat amorem. Hec ex Ouidio.
Nuda potestas. Armauit fres pugna est de paupere regno.
Spes anxia mentem. Extrahit ex lõgo cõsumit gaudia voto
Maior in exiguo regnabat corpore virtus.

Proch gnara nihil mortalia fati. Corda sui.
Exulibus patriaq; fugatis. Nōdum leta venus.
Dabitur mihi crede merentum. Consiliis trāquilla dies.
Pone modum letis.
Non parat populis regnum breue.
O ceca nocentū concilia. O semper timidū scelus.
Fidemq; negant suspecta silentia pacem.
Prona fides populis deus oīa credere suadet
Dulce loqui miseris veteresq; reducere questus
Dum tempus agit rem Consulite
Proch fors et ceca futuri Mens hominū
Subdit amor stimulos et vulnera sanat
O iuuenes seruate aīmos auidūq; furorē Sanguinis aduersi
Bellicus ardor Consiliis obstat prohibetq; tueri
Vtere luce tua longamq; indue famam
Mille modis leti miseros mors vna fatigat
Sed diuum fortia quid non. Tela queant
Nox fecunda operum pulcreq; accōmoda fraudi
Inuida fata piis et fors ingentibus ausis. Rara comes.
Et prolis amor crudelia pectora vincit
Necnon ancipitis pugnat snīa vulgi Discordesq; serit motus
Felix qui tantam lucē mercede reliquit
Rara dari terrisq; solet contingere virtus
Si pudor est primū misere tuorū
Hec pietas hic verus honos ibi gloria tantum
Ventosūq; decus tituliq; in morte latentes
Adde moram celeri et metire quod audes
Da veniā afflicto dictis ignosce superbis
Tristes mors obruit iras
Ite alacres tanteq; precor cōfidite cause Hec statis
Omnibus vna comes virtutibus associatur
Auxiliumq; suū fortis pacientia miscet
Nulla anceps luctamen vnit virtute sine ista
Virtus nam vidua est q̄ non pacientia firmat

Desine grande loqui frangit deus omne superbū.
Magna cadunt. inflata crepant. tumefacta premūtur.
Disce superciliū deponere disce cauere.
Ante pedes foueam quisquis sublime minaris.
Peruulgata vigat nostri sñia cristi
Scandere celsa humiles et ad yma redire voraces
Si penitet haud nocet error
Nec parcit propriis amor īmoderatus habendi
Pignoribus: spoliatq; suos fames inopia natos.
Stant tuti rationis ope stāt turbine ab omī. Immunes for
Nil refert armis contingāt palma dolis ve. (tesq; animi.
Sūma quies nil velle supra q̄ postulet vsus
Debitus. vt simplex alimonia vestis et vna
Infirmos tegat et recreet mediocriter artus.
Expletumq; modū nature non trahat extra.
Ingressurus iter. pera ne tollito: ne ve.
De tunice alterius gestamine prouidus esto
Nec te solicitat res crastina ne cibus aluo
Deserit: redeunt esce cum sole diurne.
Nōne vides q nulla auiū cras cogitet ac se
Pascendā prestante deo nō anxia credat
Confidunt volucres victū non defore viles
Passeribusq; subest modico venalibus asse.
Indubitata fides. dominū curare potentem
Ne pareat. tu cura dei faciesq; cristi.
An dubitas ne te tuus vnq̄ deserat autor?
Ne trepidate homines vite dator est dator esce.
Querite luciferū celesti dogmate pastū.
Qui spem multiplicās alit inuiolabilis eui.
Corporis īmemores memor est qui condidit illud
Suppeditare cibos atq; indigna mēbra fouere.
Ni pallor in ore. Cōscius audacis facti dat signa reatus.
Pax plenū virtutis opus. pax summa laborū
Pax belli exacti precium est. preciūq; pericli.

Sidera pacē vigent consistunt terrea pace
Nil placitū sine pace deo. nō munus ad aram. **Prudentius**
Non est crede mihi sapientis dicere viuam
Sera nimis est vita crastina viue hodie.
Sit mihi vera satrix sit non doctissima coniunx
Sit nox cū somno sit sine lite dies
Quid nō seua sibi voluit fortuna licere
Hominem malignū forsan tu esse credas.
Ego esse miserum credo cui placet nemo.
Crede mihi ꝗuis ingentia dones
Autoris pereunt garrulitate sui.
Si duri puer ingenii videtur. preconē facies aut architectū
Simpliciter pateat vitiū fortasse pusillum est
Quod tegitur maius creditur esse nephas.
Impius infando miles corrumpitur auro
Accipe ꝙ primū breuis est occasio lucri,
Inferior matrona sua sit prisco marito.
Non aliter fiunt femina viriq̄ pares.
Principis est virtus maxima nosse suos.
Etsi non dederis cesar permitte rogari.
Offendunt nunquā thura precesq̄ iouem.
Et dominum mundi flectere vota valent
Sit tandem pudor et modus rapinis.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Nunc quē mensa tibi quē cena parauit amicū
Esse putas fide pectus amicitie
Quis enī damnat sua vota libenter?
Quid non longa dies. quid nō cōsumitis anni?
Vt captum teneas capto quoq̄ munera mitte.
De cauea fugiat ne male pastus aper
Vrere nec miserum cessant suspira pectus
Parce precor lasso vanosq̄ remitte labores.
Qui tibi non prosunt et mihi galle nocent
Caluo turpius est nihil comato.

Illa placet tellus in qua res parua beatum.
Me facit. et tenues luxuriantur opes
Ardua res hec est opibus non tradere mores.
Sit pudor et tandem veri respectus et equi.
Rebus in angustis facile est contemnere vitam.
Fortiter ille facit qui miser esse pōt.
Vxor vade foras aut moribus vtere nostris.
Non sum ego nec curius nec numa nec tatiu:
Si te delectat grauitas lucrecia toto.
Sis licet vsq; die: taida nocte volo.
Me meus ad subitas inuitet amicus ofellas
Hec mihi quā possum reddere cena placet
Nil est deterius latrone nudo.
Qui sua metitur pondera ferre pōt.
Quid dentem dente iuuabit
Rodere. carne opus est si satur esse velis
Claudere que cenas lactuca solebat auorum.
Miror cur nrās inchoet illa dapes. Valerius Marcialis.
Heu senibus vite portio quanta manet?
Tu me sola tibi subdis miseranda senectus
Cui cedit quicquid vincere cuncta pōt
Continuos gemitus egra senectus habet
Stat dubius tremulusq; senex semperq; malorū.
Credulus et stultus qui facit ipse timet.
Laudat preteritos. presentes despicit actus
Sunt sola fortes garrulitate senes
Exultat leuitate puer grauitate senectus
Ipsa etiam veniens cōsumit saxa vetultas
Et nullum est quod non tempore cadat opus
Turpe seni vultus nitidi vestesq; decore
Diuersos diuersa iuuant non omnibus horis
Omnia cōueniunt res prius apta nocet.
Est homini virtus fuluo preciosior auro.
Cuncta trahit secum vertitq; volubile tempus.

O q̃ dura premit miseros conditio vite.
Non mors humano subiacet imperio.
Dulce mori miseris sed mors optata recedit.
Sed cum tristis erit precipitata venit
Crimen amare iocos. crimen conuiuia cantus.
O miseri quorum gaudia crimen habent.
Quid mihi diuicie quarum si dempseris vsum.
Quamuis largus opum semper egenus ero
Deficiunt validi longeuo tempore thauri.
Et quondam pulcer fit modo turpis equus.
Fracta diu validi compescitur ira leonis.
Felix qui meruit tranquillam ducere vitam.
Et leto stabiles claudere fine dies.
Iam nihil totum quod viximus omnia secum.
Tempus preteriens horaq̧ summa trahit.
Ortus cuncta suos repetunt matremq̧ requirunt
Sic redit ad nihilum quod nihil ante fuit.
Quod natura negat reddere nemo potest.
Dura satis miseris memoratio prisca bonorum.
Obtundunt siquidem curarum pondera sensus
Non intellecti nullā est curatio morbi.
Vnguibus et morsu teneri pascuntur amores.
Euentus varios res noua semper habet.
Rusticus expertum deflet cecidisse iuuencum
Cum quo consueuit victor honorat equum.
Castus amor veneris dicite quando fuit?
O quam difficile est abscondere pectoris estus.
Panditur inclusus sepius ore furor.
Omnia nemo pati non omnes omnia possunt
Sub qua discubuit requiescere diligit vmbra.
Thaurus. et amissum querit ouile pecus.
Dulcius insolitis cantat philomena rubetis.
Fitq̧ suum rapidus dulce cubile feris. Hec Maximianus.
Nam stultum nimis est cum tu prauissima temptes.

Alterius censor vt viciosa notes.
Pauperior caueat sese sociare potenti
Nanqꝫ fides illi cum parili melior.
Sic mos est hominis quicquid perfecerit ipse
Vile licet maneat approbat ipse tamen.
Nolo velis rerum quicquam laudare tuarum
Ni sint alterius ore probata prius.
Siqua virtute nites ne despice quenqꝫ
Ex alia quadam forsitan ille nitet
Hec nos dicta manent magnis obsistere rebus
Paulatimqꝫ truces exuperare minas
Nemo sue laudis nimium letetur honore
Ne velis factus post sua fata gemat.
Nemo nimis cupide sibi res desideret vllas
Ne dum plus cupiat perdat et id quod habet.
Ne ve cito verbis cuiusquā credito blandis
Sed si sint fidei respice quid moneant.
Qui bene proloquitur coram sed postea praue
Hic erit inuisus bina ꝙ ora gerat.
Miramurqꝫ magis quos munera mentis adornant
Qꝫ qui corporeis emicuere bonis. Hec Auianus
Nam solet ars dominum sepe iuuare suum.
Ars animos frangit et firmas dirimit vrbes.
Arte cadunt turres arte leuatur onus.
Spes reficit dominum fallit et ipsa suum.
Gaudia semper amat et ludicra verba iuuentus.
Est cum leticia pulcrior omnis homo.
Excitat et nutrit facundia dulcis amorem.
Credo ꝙ interdum multis mendatia prosunt
Incipe spe melius dedit et dabit omnia tempus.
Non sum qui fueram vix me cognoscere possum.
Verbula mixta iocis iurgia nulla mouent.
Sepius impediunt iustos peccata malorum
Sic nocet alterius non mea culpa mihi

Vsus et ars docuit quod sapit omnis homo.
Me subito nimium deus et natura beauit.
Nam diues redeo qui miser ante fui.
Vsu crescit amor omnis decrescit ab vsu.
Perpetuo ignis crescit crescentibus lignis
Detrahe ligna foco protinus ignis abest
Prouidet et tribuit deus et labor omnia nobis.
Proficit absq deo nullus in orbe labor.
Principium verbi finem quoq aspice verbi.
Vt melius possis premeditata loqui.
Arbore de dulci dulcia poma cadunt
Demonstrat signis prolem natura frequenter
Sepe solet similis filius esse patri
Nostra modo vacuis deducimus ocia verbis.
Ex minima magnus scintilla nascitur ignis.
Nam venit a sola rusticitate pudor.
Semper iniquorum scelus impedit acta bonorum
Multotiens hominum frustratur spesq laborq.
Mitte quod esse nequit pete quod esse pōt.
Stulte quid insanis cur te dolor vrget inanis.
Acquirit gemitus premia nulla tuus.
Terge tuas lacrimas respice quid facias
Sepius exigua dolor ingens labitur hora.
Estq serena dies post longos gratior ymbres.
Est post triste malum gratior ipā salus
Sic me fortassis falso solamine pascis
Solius est proprium scire futura dei.
Sorte sub ambigua spes et labor omnis habetur.
Est mens nrā suis contraria sepe loquelis.
Nec factis sequimur omnia que loquimur.
Est scelus immensum si diues fallit egenum
Pallida furtiuum facies monstrabit amorem.
Leta decet letis pascere corda iocis.

Conuenit vt queras nostros quasi nescia casus
Cum res consiliis facta sit ipsa tuis.
Fructibus ipsa suis que sit cognoscitur arbor.
Vt grauiter doleant non pertinet ad sapientes. Pamphilus
Quicquid precipies esto breuis vt cito dicta
Percipiant animi dociles teneantq; fideles.
Omne superuacuum pleno de pectore manat
Non seper feriet quicunq; minabitur arcus. Oui. de Nuce.
Q̃ miserum est odium damnis accedere nostris. Idē de nuce
Dulcis amica veni noctis solatia prestans.
Inter aues etenim nulla tui similis
Tu philomena potes vocum discrimina mille.
Mille vales varios rite referre modos.
Nam q̄uis alie volucres modulamina temptent
Nulla pōt modulos equiperare tuos.
Insuper est auium spaciis garrire diurnis.
Tu cantare simul nocte dieq; potes.
Sancta tamen domino depromis munera laudis.
Tu valeas felix seu longo tempore fenix.
Et foueat tellus velut te pelle vitellus. Oui. de philomena
Tota mente deus tota vi cordis ametur. Prosper.
Quo melior cunctis deus est plus debet amari. Sapiens
Non qualis sis tu sed quantus queritur es tu. Sapiens.
Luxuriat animi rebus plerunq; secundis.
Nec facile est equa cōmoda mente pati. Oui. de arte.
Vt pecudes quo vult trahit impetuosa voluntas.
Sic homines agitat luxuriosus amor. Sapiens.
Exemplum nobis prebet formica laboris.
Quando suo solitum portat in ore cibum. Philiologus.
Tu quancunq; deus tibi fortunauerit horam.
Grata sume manu nec dulcia differt in annum. Oui. in Eplīs.
Omnes vincit opes securam ducere vitam.
Pauperius nihil est q̄ miser opum vsus. Esopus.
Dilige non alta medium tum dilige semper. Sapiens.

Rara quidem virtus q̄ nō fortuna gubernat
Passibus ambiguis fortuna volubilis errat. Oui. de tristibus
Ludus fortune variatur ymagine lune
Crescit decrescit in eodem sistere nescit. sapiens
A domino cōmissa tibi bona cuncta memento. sapiens
Non habet in nobis iam noua plaga locum. Oui. de ponto.
Posse pati facile est si nō pacientia desit. Oui. de remedio
Diligitur nemo nisi cui fortuna secunda est. Oui. de ponto
Qui leuiter spondet non multū soluere curat. sapiens
Qui sua dat largo non dat sed fenerat illi
Semina pauca iacit cōmoda multa metit Sapiens
Qui semel est lesus fallaci piscis ab hamo
Omnibus vnca cibis era subesse putat. Oui. de ponto
Credite eunt anni more fluentis aque.
Nec que preteriit iterum reuocabitur vnda
Nec que preteriit hora redire pōt.
Vtendum est etate cito pede labitur etas
Nec bona tam sequitur q̄ bona prima fuit. oui. de arte
Vt flos aut amnis hic mundus dicitur esse
Omnia pretereunt preter amare deum.
Patet in hac vrna q̄ non sit vita diurna.
Et quia non durat miser est qui viuere curat Sapiens
Sepe creat molles aspera spina rosas Oui de ponto
Fertilior seges est alienis semper in agris
Vicinumq̄ pecus grandius vber habet Oui de arte
Inuidus inuidia comburitur intus et extra
Inuidiosus ego non inuidus esse laboro Sapiens
Quem sua facta premunt. cur aliena leuat? Esopus
Vno correcto castigantur quoq̄ plures
Sicq̄ fit vt multum ualeat correctio semper Sapiens
Nec retinent patule cōmissa fideliter aures
Euolat emissum semel irreuocabile verbū Oui in epistolis.
Non secreta manent quorum fit conscia turba
Mendaces faciunt ne credam vere loquenti

Nam multis iustis perfidus vnus obest
Qui nunq̃ iurat nunq̃ periurus habetur. Sapiens.
Omne genus pestis superat mens dissona lingue. Esopus
Vir plenus fraude permiscet mella veneno
Vt sic decipiat improbo corde nimis. Sapiens
Qualem cõmendas etiã atz aspice ne mox.
Incutient aliena tibi peccata pudorem. Oui. in epistolis
Lauda tu parce si non vis vanus haberi
Nam laudans stultus nescit habere modum. Sapiens.
Nil melius muliere bona nil inquã mala peius.
Omnibus ista bonis prestat et illa malis
Mitior est anguis linguose coniugis ira.
Qui tenet hanc eius non caret angue sinus.
Deterior longe linguosa est femina scorto
Preualet in lingua qui non est fortis in armis
Nullus in hac pugna plus meretrice põt
Quem vir amat famulum miror si diligit vxor
Semper in insidiis hunc timet esse sibi. Sapiens.
Miror si mulier preuignũ diligit vlla. Sapiens.
Vilescit mulier suspicione cito. Sapiens.
Scortum vas vile medio capra est quia fetet.
Anguis ad extremum quia deuorat omnia demum.
Idcirco digne meretrix est dicta chimera. Sapiens.
Obsequio superant meretrix et proditor omnes. Sapiens.
Est virtus placitis abstinuisse bonis. Oui. epistoarum.
Non satis est tutum mellitis credere verbis. Esopus.
Quisquis non fuerit paciens parendo iubenti.
Imperio nulli preciendus erit. sapiens
Deniq̧ non paruas animo dat gloria vires.
Et fecunda facit pectora laudis amor. Oui. de tristibus.
Occasum sapiens stultus considerat ortum. sapiens
Non semper sacras reddunt oracula sortes. Oui. de pon.
Flecte genu. tunde pectus. nuda caput orans
Hergat os terre. mens celo. lingua loquatur. sapiens

Felicem dicas quem sua terrea tenet. Oui. sine titulo.
Sepe locum mutans aīm cum re quoq; mutat. Sapiens.
Fallere qui didicit fallere semper amat. Esopus.
Eximia est virtus prestare silentia rebus
Et contra grauis est culpa tacenda loqui. Oui. de arte.
Gutta cauat lapidem cōsumitur anulus vsu. Oui. de ponto
Gutta cauat lapidem non vi sed sepe cadendo. Sapiens.
Ferreus assiduo consumitur anulus vsu
Quid magis est saxo durum quid mollius vnda?
Dura tamen molli saxa cauantur aqua. Oui. de arte.
Artibus ingeniis quesita est gloria multis. Oui. de ponto.
Qui scit laudatur qui nescit vituperatur
Dat gallienus opes dat sanctio iustiniana
Ex aliis paleas ex istis collige grana. Sapiens.
Fecundi calices quē non fecere disertū? Ora. Epistolarum.
Non minor est virtus ꝙ̄ querere parta tueri. Oui. de arte.
Aspera verba mouent animum sed dulcia placant. Sapiens.
Non est conueniens prelatos ecclesiarum.
Aut sanctos magna velle manere domo. Sapiens
In precio precium nunc est dat sensus honores.
Census amicitias pauper vbiq; iacet. Oui. de fastis.
Qui se peccatis gaudet feliciter vti.
Infelix nimis est prosperitate sua. Prosper.
Sit tibi potus aqua. cibus aridus. aspera vestis
Dorso virga. breuis somnus. durumq; cubile. Sapiens
Quis non habeas meritorum munera digna
Non sis propterea reddere fessus ea. Sapiens.
Solacium est miseris socios hrē penarū. Oui. Epistolarum.
Munera (crede mihi) capiunt hominesq; deosq;.
Placatur donis iupiter ipse datis. Oui. de arte.
Non bene cum sociis regna venusq; manent Oui de arte
Non bene conueniunt nec in vna sede morantur
Maiestas et amor sceptri grauitate relicta Oui maior
Successore nouo vincitur omnis amor Oui de remedio

Nam miranda canunt sed nō credenda poete. Cato.
Quo quisq maior magis est placabilis ire.
Et faciles motus mens generosa sapit. Oui. de tristibus
Parcere subiectis nescit iniquus homo. Sapiens.
Percere subiectis est debellare superbos
Hec est in summis gloria summa viris
Subiectis semper prodesse q̄ preesse memento
Nominis est aliter gloria vana tui. Sapiens.
Flamma recens parua sparsa residit aqua. Oui. eplārum.
Vtile non rectum cupiunt homines modo crede
Diligitur census spernitur ecce deus. Sapiens.
Fallitur augurio spes bona sepe suo. Oui. in epistolis.
Mors resecat mors omne necat quod carne creatur.
Est commune mori mors nulli parcit honori. Sapiens.
Principio morbi medicum conducito semper. Sapiens.
Parua necat morsu spaciosum vipera thaurum
A cane non magno sepe tenetur aper. Oui. de remedio
Cui male fecisti ne te commiseris illi
Pretereunte malo permanet ira mali
Nunq̄ spernendus a te tuus est inimicus. Sapiens.
Leuiter ex merito quicquid paciare ferendum
Que venit indigne pena dolenda venit. Oui. Epistolarum.
Impia pars mundi parti est infesta piorum. Prosper.
Copia verborum est vbi non est copia sensus. Sapiens.
Etas dat varios cunctis per secula mores
Nam mens mutatur necnon complexio semper. Sapiens.
Alterius non sit qui suus esse potest
Ditior est liber mendicus diuite seruo
Non bene pro toto libertas venditur auro.
Hoc celeste bonum preterit orbis opes. Esopus.
Pre cunctis animi libertas est veneranda
Seruitus est semper cunctis quoq despicienda. Sapiens.
Prouida mens stabilem figit vbiq gradum. Sapiens.
Nobilis atq potens cōmittit pessima sepe.

Pro quibus stultus grauia fert populus. Sapiens.
Nam tua res agitur paries cū proximus ardet. Oui. eplārū
Quid valet hic mundus. quid gloria. quid ve triumphus
Post miserum funus puluis et vmbra sumus. Sapiens.
Nam virtus vidua est quam non pacientia firmat. Sapiens
Siquid agas prudenter agas et conspice finem. Esopus.
Ferre minora volo ne grauiora feram. Esopus.
Accepti memores nos decet esse boni. Esopus.
Omnia non credas non omni tempore prudens. Sapiens.
Sepe minus faciunt homines qui magna minantur
Sepe gerit nimios causa pusilli metus. Esopus.
Quod tibi non vis fieri ne feceris vlli.
Que tibi fieri vis hoc quoq; fac aliis. Sapiens.
Quod tibi non faceres aliis fecisse caueto. Esopus.
Quod sibi quis nolit fieri non inferat vlli. Prosper.
Cum maiore minor contendere desinat et se
Consulat. et vires temperet ipse suas. Esopus.
Vale vale caue ne titubes mandataq; frangas. Oui. Eplārū.
Fortes adiuuat ipsa venus. Tibullus cum sequentibus.
Celari vult sua furta venus
Heu male nunc artes miseras hec secula tractant.
Iam tener assueuit munera velle puer.
Blandiciis vult esse locum venus ipsa/querelis.
Supplicibus/miseris/flentibus illa fauet.
Sepe ego temptaui curas depellere vino
At dolor in lacrimas verteret omne merū.
Nam donis vincitur omnis amor
Munera nec poscas det munera canus amator
Vt foueat molli frigida membra sinu.
Ach lapis est ferrumq;/suam quicūq; puellam verberat
Iuraui quotiens rediturum ad limina nunq;
Cum bene iuraui pes tamen ipse redit.
Spes fouet et semper cras fore ait melius.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte.

Et pauidas mentes falsa timere iubent.
Ach crudele genus nec fidum femina nomen!
Ach pereat/didicit fallere siqua virum.
Sed flecti poterit mens est mutabilis illis.
Venit post multas vna serena dies.
Felix qui cum dolere. Alterius disces posse cauere tuo
Periuria ridet amantum. Iupiter.
Non ego sum satis ad tante preconia laudis
Ipse mihi non si prestabit carmina phebus.
Et tibi qui possit magnis se accingere rebus.
Volgius. eterno propior non alter homero. **Hec Tibullus.**
Si memini fuerant tibi quatuor lilia dentes.
Expulit vna duos tussis et vna duos
Iam secura potes totis tussire dictus
Nihil istic quod agat tertia tussis habet. **Virgilius in vetulam**
Accipe quod pro te lingua animoque precer.
Vt tibi dent annos superi dignissimus euo es. **Hermofrodite**
Vror et occulte redeunt precordia flamme
O ego si sileam terque quaterque miser.
Dulcis amena fui multis mea facta placebant
Sed preter precium nil mihi dulce fuit.
Diruit hec eadem que me construxerat vna.
Vna mee vite causa necisque fuit.
Quid queris? quid te tanto merore fatigas?
Spes mea/blandicie/delicieque mee
Quid gemis? et totiens singultus pectora rumpunt.
Quid lacrimis totiens lumina mesta madent?
Sume animos lux nostra anime pars altera nostre.
Qui vite arbitrium mortis et viuis habes
Sume age. sume animos. o vita dulcior. o mi
Dulcis amor. vita carior ipsa mea
Pone modum lacrimis tantos compesce dolores.
Angelina rogat quod rogat obsequere.
Ferrea non ego sum nec sum de tigride nata.

At placidus sanguis nobile corpus alit.
Te clari exornant mores te viuida virtus.
Te decor atq alte nobilitatis honos.
Et tibi frons leta est et amica virentibus annis
Ingenuusq tuo splendor in ore sedet
Illa gerit silices et clauso in pectore ferrum.
Que talem imprudens nescit amare virum
Hoc vnum superest vt me miseratus amantem
Excipias. nostros in tua iura sinus
Tu me ardere facis tu me languere furentem.
Causa mee vite causaq mortis eris.
Tu nostrum sydus tu gloria nostra perennis.
Omnia tu nostre iura salutis habes
Forma fuit teneris semper suspecta puellis
Dii te perpetuent cuncta et per secula letum.
Reddant. sint vite stamina longa tue. Hermofrodita
Rumor de veteri faciet ventura timeri.
Cras poterunt fieri turpia sicut heri
Viuit at inuita quia viuit paupere vita.
Tot ne putas plagis addere posse magis.
Nemo rebellatur et iuno belligeratur.
Miror q sit ei mentio nulla mei. In exclamatione Troye.
Si sapiens viuas tibi solus commodus extas.
Vis fatuus fieri tibi fers incommoda soli.
Durior immanem succendit sermo furorem.
Mellificat diram responsum mollius iram.
Insipiens totum festinat fundere flatum.
Temperat interdum sapiens in tempore motum.
Semper solicitus cruciatur suspiciosus.
Qui sibi nil conscit secura mente quiescit.
Quod legale voues votum ne reddere tardes
Pendere quod nolim promittere qualiter ausim.
Omne nocet nimium mediocriter omne gerendum.
Clauditur ad dandum vola panditur ad capiendum

Cum locuplete viro litem motare caueto. Clomonis.
Iure prorsus eris si quid sophistice queris. Ex prouer. Sa=
Q: prope sacce diem tibi sum conuiua futurus
Forsitan ignoras at fore ne dubites.
Ergo para cenam non qualem stoycus ambit.
Sed lautā sane more cyrenaico
Nanq; duas mecum florenti etate puellas
Adducam. quarum balsama cunnus olet.
Vernula sola domi sedeat quā nuper habebas.
Si nondum cunnus vepribus horruerit.
Sunt qui te insimulēt et auari crimen amici
Obiciant. facito rumor vt iste cadat. Philelfus ad Catonem.

Hec sūt que tibi ex diuersis dare illustribus autoribus volui carmīa: vt ea tuis eplārum generibus loco parenthesis: aut alias vt melius cadere videntur possis appropriare. Nūc aūt de epistolarū suprascriptionibus vt ex rubrica accepisti: q̄bre uiter videre nrā erit institutio.

Capitulum xxvii.

Anctissimo Beatissimo Clementissimo Pijssio Reuerēdissimo Religiosissimo Colēdissio Venerabili Venerando Deuotissimo Benefico Glorioso Diuo Inclito Incluso Serenissimo Sacratissimo Cristianissimo Inuictissimo Illustrissimo Excellentissimo Illustri. Excelso Magnifico Magno Potenti Felici Magnanimo Strennuo Oppimo Forti. Constantissimo Grauissimo Integerrimo Prestantissimo Amplissimo Spectatissimo Spectabili. Clarissimo Generoso Insigni Celeberrimo Eximio Egregio. Sapienti Probatissimo Circumspecto Honorando Grandeuo Primario Nobili. Doctissimo Erudito Preclaro Literatissimo Ingenioso Ingenuo Obsequioso Liberalissimo Emendato Moderato Vrbano Mansueto Benigno Formoso Prudenti Decoro Discreto Prouido Solerti Singulari Precipuo Peritissimo Elegantissimo Facundo Ornatissimo Virtuoso. Officioso Splendido. Gracioso Amico Superiori Perlepi=

do Iocūdissimo Suauissimo Huānissimo. Optatissimo Festiuo Facetissimo Studioso Honestissimo Dilecto Desideratissimo. Amantissimo. Carissimo. Necessario. Coniūctissimo. Cordiali. Intimo Familiarissimo Domestico Peramando Honorabili. Munifico Fideli Prompto Beniuolo Sagaci Cōstāti Diligētissimo Vigilantissimo Pari Sincero Dulcissimo Pacifico Affabili Et multa his similia. Sed nunc huic finē rubrice statuo/et ad vltimā i ordīe rubricā que de cōclusiōibus erit eplārū accedā

Circa artificiolas epistolarū cōclusiones. M. T. C. clausule incipiunt. Ca. xxviii.

a Me omnia sūma in te studia officiaq; expecta. Non fallā opinionē tuam. libro primo. Epistola quinta. Tu me de tuis rebus omibus/et de Lentuli tui nriq; studiis/exercitationibusq; tuis velī q̄ failiarissime certiorem et q̄ sepissime facias/ estimesq; neminem cuiq; nez cariorem/nez iocūdiorē vnquā fuisse q̄ te mihi. Idq; me nō modo vt tu sentias/ sed vt omnes gentes/ etiā vt posteritas omnis intelligat esse facturū. Epistola. x. Tu velim ad me de oī rei publice statu q̄ diligentissime perscribas. Ea enī certissima putabo que ex te cognoro. libro secūdo. epistola. xi. Ego res romanas vehemēter expecto et desidero/imprimisq; quid agas scire cupio/Nam iamdiu propter hiemis magnitudinem nihil noui ad nos afferebatur. Epistola. xv. Hec an te scripsi liberius fretus conscientia officii mei/beniuolentieq;/quam a me certo iudicio susceptam quoad tu voles conseruabo. li. iii. Epi. vi.

Hec igitur tibi erunt cure quemadmodū ostendis/meq; totū et mea et meos cōmendatos habeas epistola octaua. Exploratum habeo quicquid nos cōmuni snīa statuerimus/ id omēs homines probaturos libro quarto epistola prima. Sed plura q̄ statuerā. Redeo ergo ad vnum illud me tuū esse/fore cū tuis si modo erunt tui/si minus me certe in oībus rebus satis nostre coniunctioni amoriq; facturum. epi. viii. Tuū est consulere temporibus et incolumitati et vite et fortunis tuis. Epi. nona.

Putaui ea de re te esse admonendum: sed quoniã quod mihi placeret ostendi. Reliqua tu pro tua prudentia considerabis: me tamen velim quoad tẽpus te expectemus certiorem facias. Epi.x. Tu vero vt intelligas homini aĩcissimo te tribuisse officiũ: re tibi prestabo.episto.ix. Sed hec tu melius vel optĩe omniũ: ego que pertinere ad te intelligã studiosissime omĩa diligentissimeq̃ curabo: tuorũq̃ tristissimo meo tempore meritorũ erga me memoriam conseruabo.epi.xiii. Tu velim et quid agas: et quid acturum te putes facies me q̃diligentissĩe certiorẽ epi.xiiii. Quapropter simus eo aĩmo inter nos quo sẽper fuimus: quod de te sperare de me prestare possũ.epi.vltĩa. Si poteris velim pristinã tuã erga me voluntatem conserues.li.v. epi.iii. Tecumq̃ ero tantum quãtum pacietur vtriusq̃ etas et valitudo: et si esse vna minus poterimus q̃ volemus: aĩorum tamẽ coniunctiõe iisdemq̃ studiis ita fruemur vt nonnũq̃ vna esse videamur.epi.xiii. Tu siquid forte ad me scripseris perficiam: ne te frustra scripsisse arbitrere.epi.xvii. Ego si videbitur recte fieri posse ad te veniã breui: siquid acciderit vt mutandũ consiliũ sit te certiorem faciã statĩ. tu ita fac cupidus mei videndi sis vt istinc te ne moueas tam infirma valitudĩe: nisi ex me prius quesieris per lrãs quid te veli facere. Me velim vt facis diligas valitudinĩq̃ tue et tranquillitati aĩmi seruias. epi.vi

Tu velim scribas ad me quid agas et vbi futurus sis: vt aut quo scribam aut quo veniam scire possim.li.vi.epi.ii. Hec mihi: tu tui: tua omĩa maxime cure sũt: et dũ viuã erũt.epi.iii.

Tu cura cum firmitudine aĩ tui: tũ etiã spe optĩa sustentes. epi.vi. Caue dubites quin oĩa de salute tua ac reditu perfecta sint.epi.xii. Hic tui omẽs valent: sũmaq̃ pietate te desiderant: et diligunt et colũt. Tu et cura et valeas et te istinc ne temere cõmoueas.epi.xx. Cura igitur vt valeas et me hoc biduo aut triduo expecta. li.vi.epi.iiii. Cura vt valeas et me vt amas ama. Ego tuas britonicas lrãs expecto.epi.v. Quare oĩbus de rebus fac vt q̃primũ sciam: aut consulando: aut cõsilio: aut re iuuero. Epi.x. Scribe aliquãdo ad nos quid agas

et a nobis quid fieri aut curari velis. Epi. xii. Tu ad me de istis rebus oībus scribas velim q̄ diligētissime. Epi. xiii. Te valde amamus nosq̧ a te amari tū volumus tū etiā confidimus Epi. xiiii. Nihil te ad me postea scripsisse demiror presertim tam nouis rebus. epi. xix. Reliquā spem nullā video: quare ad prima redeo: sapienter hec reliquisti si cōsilio: feliciter si casu Epi. xxix. Nam est homo nō ingratus: meꝫ vehēnter obseruat. Ad eum de te diligentissime scripsi: eamq̧ epistolam cum hac epistola coniunxi: q̄ ille cū acceperit: et quid tibi pollicitus sit velim ad me scribas. epi. xxxi. Tu velī posthac sic statuas tuas mihi lrās longissimas quasq̧ gratissimas fore. Epi. vltia.

A te peto vt meas iniurias proinde doleas: vt me existimas et dolere et vlcisci tuas solere. li. viii. Epi. vi. Tu quid sis acturus et quid tibi placeat pergratum mihi erit si ad me scripseris. li. ix. Epi. ii. Faciā ergo illud quod rogatus sū: vt eorū que tēporis huius sint que tua audiero nequid ignores. Epi. vi

Sꝫ tamē si sciā quid tu cōstitueris meū cōsilium accomodabo potissimū ad tuū: quare expecto tuas lrās. Epi. vii. Erit tue quoq̧ fidei et huānitatis curare vt is tabellarius quem ad te mi si reuerti possit ad me: et ad te mihi lrās referat. epi. ix. Tu velim aīo sapiēti fortiq̧ sis: vt tua moderatio et grauitas aliorū infamet iniuriā. epi. xii. Tu velim vt scribis cū fabris eam perspitias: si enim nihil est in parietibus aut in tecto vicii cetera mihi probabuntur. epi. xv. Tu tamen pro tua sapīa debebis optare optima: cogitare difficillima ferre quecunq̧ erūt. epi xvii. Me quotidie aliud ex alio impedit: sed si me expediero. vt in ista loca venire possim: non cōmittā: vt te sero a me certiorem factum putes. epi. xix. Sed cura si me amas vt valeas ne ego te iacente bona tua comedam. Statui enī tibi ne egroto quidem parcere. epi. xx. Interea que ad dignitatē tuā pertinere arbitrabor studiose diligēterq̧ curabo. li. x. E. iii. Qꝫ si proinde vt ipse mereor mihi successerit: certe et tibi cui maxime cupio et oībus viris bonis satisfaciam. epi. iiii. In illam igitur curā incūbe mi plance: vt ne qua scintilla teterrimi belli re

linquatur⸗ quod ſi erit factū et rempub. diuino beneficio affece
ris et ipſe eternā gloriā cõſequere. Epi. xiiii. Fac valeas⸗ me
ꝙ mutuo diligas⸗ dignitateꝫ meā ſi mereor tueare⸗ ſicut adhuc
ſingulari cum beniuolentia feciſti. epi. xvii. Lrās tuas vehe
mēter expecto et quidē talis qualis maxīe opto. epi. xxii. Tu
vt īſtituiſti me diligas rogo propeꝫ tuū eē perſuadeas. Epiſto.
xxiiii. Magnā enī inuidiā his faciemus⸗ nil tamē nō poſtulā
dū putaui quod equū eſſe ſtatuerē. li. xi. epi. i. Cum primū
de Antonio exploratū habuero faciā te certiorē. Tu me ama-
bis ita ſi hoc idem me in te facere ſenſeris. epi. x. Maliuolē-
tie hominū in me ſi poteris occurres⸗ ſi non poteris hoc cõſola
bere⸗ ꝙ me de ſtatu meo nullis contumeliis deterrere poſſunt.
epi. xi. Hoc quā vim hēat te exiſtimare malo ꝗ̃ me apertius
ſcribere. epi. xii. Ego pluſꝗ̃ feci facere non poſſū⸗ te tamē id
quod ſpero omniū maximū et clariſſimū videre cupio. epi. xiiii

Plura ſcribere nō debeo preſertī ad te quo mgrō breuitatis
vti cogito. epi xv. Ad has lrās ſtatī mihi reſcribere⸗ tuorū
ꝗ aliquē mitte ſiquid reconditū magis erit meꝗ ſcire opus eſſe
putaris. epi. xx. Siquid erit occultius et vt ſcribis recõditū
meorū aliquē mittā quo fidelius ad te lrē perferātur. epi. xxi.

Ego tuis neꝗ deſū neꝗ deero⸗ qui ſiue ad me referent ſiue
nō⸗ mea tibi tamē in te beniuolentia et fides preſtabitur. li. xii.

Nūc reſidet ſpes in virtute tua. de reliquo malo teipſū tecū
loqui ꝗ̃ dicta nrā cognoſcere. epi. iii. Scriberē plura ſi rem
cāꝫ noſſē⸗ nunc que ſcribo ſcribo ex hōīnū opiōe atꝗ fama⸗ tu
as lrās auidus expecto. epi. iiii. Fratris eī loco mihi eſt qui
ex te natus teꝗ dignus eſt. epi. xiiii. Qꝛ obrem opiniōe cele-
rius cõfido ſceleratiſſimū latronē penas daturū. quarto nonas
Iunias. perge. Nihil mihi tā deeſſe ſcito⸗ ꝗ̃ qui cū hec fami
liariter docteꝗ rideā. is tu eris ſi ꝗ̃primū veneris⸗ quod vt faci
as non mea ſolū ſed etiā tua intereſſe arbitror. Epiſtola. xviii.

Sed hec melius ex re et ex tēpore cõſtitues. mihi quidē vſꝗ
cure erit quid agas dū quid egeris ſciero. epiſto. xix. Plura

scripsissem nisi tui festinarent. Itaq; cerrippo nrō me velim ex cuses. epi. xxii. Da operā vt valeas hoc mihi gratius facere nihil potes. epi. xxiii. De reliquo velī tibi persuadeas nō eē mihi meā dignitatē tua cariorē. epi. vltīa. Maius mihi dare beneficiū nullū potes: id mihi intelliges esse gratissimū. li. xiii Epi. ix. Mihi certe gratissimū feceris si intellexero has lrās tantū quantū scribens cōfidebam apud te pōdus habuisse. epi. xviii. Hanc mihi plāce si effeceris meam de tua erga me beniuolentia spem confirmaueris: ipsū capitonē gratissimum / officiocissimū. optimū virū ad tuam neccitudinē tuo summo beneficio adiūxeris. epi. xxx. Peto igitur abs te vt oībus rebus que sine molestia tua facere possis ei ɔmodes habeasq; in numero tuorū: perficiasq; vt ītelligat has lrās meas magno sibi vsui fuisse: erit id mihi maiorē in modū gratum. epi. xxxvi. Tu modo ad me velim omīa diligētissime perscribas etsi magis rē ꝙ lrās debeo expectare. Cura vt valeas: et ita tibi persuadeas mihi te carius nihil esse nec vnꝙ fuisse. vale mea terētia quam ego videre videor. Itaq; debilitor lacrimis. li. xiiii. epi. tertia.

Cura quod potes vt valeas: et sic existimes me vehētius tua miseria ꝙ mea cōmoueri. Mea terentia fidissima atq; optīa vxor: et mea carissima tuliola: et spes reliqua nrā cicero valete. epi. iiii. Cicero bellissimus tibi salutē plurimā dicit. etiā atq; etiam vale. Epi. vii. Vos mee carissime anime ꝙ lepissime ad me scribite: et vos quid agatis et quid istic agatur. Quītus frater et filius et ruffus vobis salutē dicunt. Valete. viii. klās quītiles. Minturnis. epi xiiii. Quobrem tibi sic persuadeas velim si mihi tua snīa tributus honos ex meis lrīs fuerit me sic existimaturū: cū autoritate tua: tū beniuolentia erga me mihi quod maxime cupieri contigisse. li. xv. epi. iiii. Vale et nos dilige: et īstituto itinere seueritatē: diligētiāq; sociis et reipub. presta. epi. v. Magnopere a te peto vt operā des / efficias ne quid mihi fiat iniurie: neue quid tēporis ad meū animū munus accedat: quod si feceris magnus ad tua pristīa erga me stu

cumulus accedet. Epi. xii. Nobis quidē qui te amamus erit gratū: et amabo te cū dabis posthac aliquid demū lrārum: mei memineris. ego nūq̄ quenq̄ ad te cū sciā sine meis lrīs ire patiar. epi. xvii. Malo te paulopost valentē q̄ statim imbecillē videre. Cura igitur nihil aliud nisi vt tu valeas: cetera ego curabo. etiā atq̄ etiā vale. leucade proficiscens vii. Idus nouembris. Nemo nos amat qui te nō diligat. Carus oībus expectatusq̄ venies. Epi. ii. Illud igitur potius cura potissimum vt valeas. de tuis inumerabilibus in me beneficiis erit hoc mihi gratissimū. epi. iii. Quantū me diligis tantū fac vt valeas vel quantū te a me scis diligi. epi. iiii. Effice si me diligis vt valeas: et vt ad nos firmus ac valens q̄primum venias. Ama nos et vale. epi. viii. Hec te scire volui. tu etiam atq̄ etiā cura vt valeas: lrāsq̄ ad me mittas quotiēscunq̄ habebis cui des. epi. x. Tu velim inprimis cures vt valeas: vt vna colloqui dulciter possimus. Antherū tibi cōmendo. Vale. epistola. xxi.

Noli cōmittere vt excusatiōe potius expleas officiū scribēdi q̄ assiduitate eplārū. valde enī mihi sēper et vera et dulcia tuis epistolis nunciantur. Epi. xxv. Et hec ex Tullio.

Nunc ex Gaspa. et aliis tolle. AD IDEM. Ca. xxix.

Liud nō est premiū quod maius a te pro nrā amicicia expectē: q̄ vt intelligā ea me posse facile apud te consequi que sūt honesta. Opto vt illū exitū vrā cōsilia inueniāt quē fortuna visa est mihi primo in successu vobis promisisse. Rem pergratā mihi feceris si mature de exitu rerū vrārū oīa ad me scribes. Tu hec secreta habebis donec efferendi tpūs datū esse per meas lrās intelliges.

Aliud nō est quod ad te scribā: nisi q̄ me tuis lrīs admoneas: quotiēs enī ipsas lego videor mihi tecū esse et loqui. Expecto aūt lrās tuas quibus intelligā quid mihi sit inter tot perturbatiōes agendū: aut enī me cōsolaberis: aut ad oīa que male me habent magno animo sustinēda tua exhortatiōe fortiorem facies. Hec omnia ad te breuiter perscripsi: nam de singulis

que a nobis non minus fortiter q̄ feliciter gesta fuerant docti=
or ab his fies qui huic bello interfuerūt/ quibus ego lrās me=
as cū mandatis ad te cōmisi. Verū quia hec sepius a te cogi
tari scio finē scribendi faciā/ si prius illud tibi persuasero nemi
nem ānis multis in nrā ciuitate fuisse cui nrā respub. se magis
debere fateatur q̄ tibi vni. Fac ergo vt sepe de rebus tuis ad
me scribas/nec me permittas esse ociosum/ tūc enī me maxime
a te diligi putabo/cum magnū aliquid et quod in tua re sit per
sepe mihi imposueris. Rem mihi pergratā facies si quotiēs
habebis cui possis tuas lrās cōmittere sēper aliquid ad me scri=
bas. totiens enī tecū esse videor quotiēs tuas lrās lego. nec per
mittā amiciciā nostrā esse ociosam siquid accidet in quo vel tua
mihi possis opera prodesse vel ego tibi mea. Scripsi hec ad
te non q̄ in re desperata tuū consiliū ac presidiū expectem/ sed
quia leuare dolorē mihi videor cū de meis incōmodis tecū lo=
quor. Te aūt videre cupio vt non sit quod tātū cupiā/quod
fecissem si et imbres sinerent / et equorū inopia meū desideriū
non obturbaret interī agemus lris / vt cū corporibus presētes
esse nequeamus/orōe procul nō simus. Recreasti me claris=
simi equitis nrī cōmemoratiōe / bene igitur valeat quoniā sua
virtus immortalitate dignissima est. Nūc cū absumus mutuo
litterarū officio fallamus hoc tpūs. Cōmēda me Iohāni viro
singulari et suis/ et Lodouicū meū ad scribendū incita. Reli=
quū est vt me tibi pro tua virtute doctrina atq̄ huānitate dedi=
tissimū esse persuadeas/ et in loculis habeas(vt aiunt)quē om=
nē tibi spondeo/ dedo ac deuoueo/et vt pro tuo arbitrio vtaris
atq̄ arbitraris expostulo. Vale. Gabriel valens est et letus/
interdum aūt suspirat longo nō visam tēpore matrem. Tu fi=
lioli personā sustineas interim apud elegantissimā mulierē cu=
raq̄ te molliter. Nos cōtra nō deerimus pollicitationi nrē. Sa=
lutabis meo ore palaciolū nostrū puellū ingenue indolis/bone
spei et amenitatis germanū. Occulta queso has lrās ne in a=
liorū perueniant manus. Vale et parce verbositati mee que a

magna mea erga te beniuolētia profecta est. Tu mihi obuiam emitte epistolas te dignas. Plura scribā si plus ocii habuero. Reliqua tecū aget crassus familiaris meus. Tu velim vt cōsuesti nos absentes diligas atq defēdas. Te quando expectemus fac vt sciam. Tu fac teipsū vincas. Cura te si me amas diligēter. Ex Seruffino et Catone iurecōsultis salue vale. Ex papia raptim. Vale et siquid habes de dnō Georgio nrō preclaro et huāno viro admone queso. Vale iterū nec pretermitte quī me ɔmēdas prestātissimo viro dnō Lauro quirino. Nos valemus et Cōradus frater valet ac proficit. Vincencie. Idibus februariis. Vale et si me de fratre benemeritū putes! et benemeritū speras! equū puta mei quoq nūc deniq rōnē haberi. Vale et si me amas hac ī re obmutescas oro. Vale et quādo ad Guarinū scribis eū salutato verbis meis. Vale mea suauitas! et peritissimū atq optimū virū Iamolā meū saluere iube. Vale et valeāt qui dissidiū īter nos nolūt

Tu aūt prīceps illustrissime prīcipū decus! et spes musarū vale atq iterū vale! et presentis operis nostri finē alacri queso frōte excipe! atq Albertū tuū sēper tui obsequētissimū in loculis tui cordis recōde! et cōmendatissimum tibi vt habes habe.

Explicit.

Incipit tabula istius libri. Prologus.

Rractatus primus est de preceptis perfecte elocutionis z eloquentie Gasparini Barzizy Pergamensis/ et Stephani Flisci Somcinensis. Et cõtinet capitula quinq3.

Capitulum primum est de iunctura/ circa quã ponit septem precepta. Primũ preceptũ est. ꝙ cauendum est ne creber vocalium concursus qui hiantem inconsonam atq3 insuauẽ exprimendi sonoritatem pareat incidat in oratione. Secundũ preceptum est. ꝙ multarũ lrãrũ concursionem effugere debemus Tertium preceptũ est. ꝙ sillabarũ earundem et cõsimilium cõcursiões et nimie assiduitates sunt euitande. Quartũ preceptũ. ꝙ dictionũ nimia cõcursio et assiduitas diligẽter est euitãda. Quintum est. ꝙ nimia verborũ suspẽsio et prolixitas in oratione est viciosa. Sextum est. ꝙ figura que themesis dicitur non vtamur in simplicibus nec in compositis. Septimũ est. quid refert inter cum et tum et tum duplicatum.

Capitulũ secundũ est de Ordine circa quem ponit precepta xl. Preceptũ primũ et est octauũ in ordine. ꝙ semper oratio crescat et augeatur. Nonũ est. ꝙ dignitas rerũ attendi debeat/ ac nature. Decimũ est. ꝙ cauendũ est ne verba in oratiõe ociosa sint/ ne superuacua/ ne nihil agentia. Vndecimũ est. ꝙ verba rebus de quibus loquimur sint accõmodata. Duodecimũ. ꝙ non abutamur vnius verbi significatione pro altero in quibus nulla similitudo reluceat. Tredecimũ est. ꝙ inter adiectiuũ et substantiuum alique interponantur dictiones/ que profecto ex omnibus partibus grãmatice orationis ɔmodissime sumi possunt. Quartũdecimũ preceptũ est. ꝙ orõnes ab adiectiuis sepius q̃ a substantiuis incipere debemus. Quintũ decimũ est. Qualiter ab adiectiuo apposito vel supposito principiũ orõnis sumere cõmodissimũ sit. Decimũ sextũ preceptũ est. ꝙ distributiuis et partitiuis nomibus cõmodissime vti possumus. Decimũ septimũ est. ꝙ oratio freq̃uẽter obliqua

sit. Decimū octauū est. Quoniā genitiuus in orōne rhetori
ca sepenumero occurrit nescio tractandus: eius igitur pertractā
di ratio erit diligenter consideranda. Decimum nonum pre=
ceptum. Qz casus temporales qui a plerisq; in ablatiuo colloca
ri solebant ab oratoribus in actiuo cōsueuerūt tractari. Vi=
cesimum preceptū. Qz ablatiuus in cōcomitantia positus orōes
dilucidat et abbreuiat. Vicesimum primū est generale circa
nomen et omnes orationū partes. Vicesimū secundū est cir
ca pronomina. Vicesimū tertiū est similiter circa pronomīa
Vicesimū quartū preceptū est circa verba. Vicesimum
quintū est de verbis finitis et infinitis in fine orōnis positis.
Vicesimū sextū est q; ante verbū vel participiū in fine orati
onis collocatum: persepe aliqua dictio longa ponatur. Vice
simū septimū preceptū est circa hoc verbū sum es est. Vice=
simū octauū est. Qualiter verbū in fine orōnis collocetur.
Vicesimū nonū est. Qz verbo subiūctiuo interdū pro indicati=
uo vtamur. Tricesimū preceptū est circa multiplicandā ex
verbis orationem. Tricesimū primū est circa participia ge=
rundia et supina in cōpositione orōnis artificiose tractanda.
Tricesimū secundū est quonā pacto participia orōes āplificant
et rerū sententiā breuiter cōplectuntur. Tricesimū tertium
preceptū est circa aduerbia. Tricesimū quartū est singulare
Qz sepe loco aduerbii ponimus adiectiuū cū substantiuo in ab
latiuo casu. Tricesimū quintū est q; aliquando duplicamus
hoc aduerbiū Etiam in oratione. Tricesimū sextū est. q; ad=
uerbia positiua / comparatiua et superlatiua: rhetoricā elocutio
nem plurimū exaugēt. Tricesimū septimū est circa coniun
ctiones. Tricesimū octauū preceptū. Qz interdū hee coniū=
ctiones Cum Si et similes postponuntur dictionibus quibus
preponi cōmuniter cōsueuerūt. Tricesimum nonū est circa
multiplicandā ex coniūctionibus / et aduerbiis / et ex relatiuis
orationem. Quadragesimū preceptū consistit circa prepoli=
tiones. Quadragesimū primū est. q; interdum prepositiones

que cõmuniter preponi consueuerunt postponantur. Quadragesimũ secundũ est circa prepositiones que orõnes multiplicant. Quadragesimũ tertiũ preceptũ est circa interiectiones

Quadragesimũ quartũ est. ꝙ interdũ post eũ orõnis sẽsum qui perfectus est: grauius aliquid addatur / ꝙ affirmando exornet / et auditoribus rem gratam efficiet. Quadragesimũ quintũ est. ꝙ sicut in mediocri figura magis cõuenit rem prius rudem atq̃ inornatam efficere: deinde verbis idoneis et grauioribus illã exornare: ita in graui figura siue in laude siue in vituperio versetur orõ ab ornatu iniciũ sumat. Quadragesimũ sextũ preceptũ est. ꝙ in re leta verbis tristibus: aut in tristi verbis letis minime vtamur. Quadragesimũ septimũ est. ꝙ interdum post orõnem ĩchoatã prius q̃ ad verbũ principale perueniatur interponatur oratio imperfecta vim habens parenthesis.

Capitulum tertium est de Numero. et est in ordine. xlviii. preceptum.

Capitulũ quartũ est de modo punctãdi. et est in ordine xlix. preceptum.

Capitulum quintũ est de coloribus rhetorice orationis. Et est quinquagesimũ et vltimũ preceptũ.

Ractatus secũdus de sinonimis sententiarũ partiũ orõis rhetorice. Et continet sex capitula.

Ca. i. ẽ Sinoĩma exordiorũ per clarissĩos oratores Gasparĩ. perga. z Stephanũ fliscũ Sõcinẽsẽ. Et diuiditur ĩ tres Rubrĩ.

Rubrica prima circa amorẽ et beniuolẽtiã Et vbi quẽ ex officio vel virtute laudamus Exordia.

Rubrica. ii. De lr̃is ad amicũ datis aut ab eo receptis Et vbi aliquid ei significamus ant etiã aĩco vel nobisipsis ꝯgratulamur Exordia.

Rubrica iii. Vbi amico de beneficiis gratias habemus. Et vbi operã et officiũ nostrũ ei pollicemur Exordia.

Ca ii. est de Narratione. Vbi scȝ de litteris / vbi de rebus secundis / et vbi de aduersis enarramus.

Ca.iii.de Diuisione.
Ca.iiii.de confirmatione.
Ca.v.de confutatione.
Ca.vi.de conclusione.

Ractatus tertius est de Clausulis familiaribus diuersorū autorū: quibus epistolarū snīe elegantiores atq ornatiores reddantur. Et continet capitula xxix.

Ca.i.Clausule familiares ex libris eplārū M T C excerpte Et primo ad magnitudinē amoris / beniuolētie / et familiaritatis siue officii et beneficii in aliquē nrī aut alterius in nos explicandam.
Ca.ii.clausule circa amorē et officiū vt supra Gaspa.et aliorum.
Ca.iii.Vbi ɔsiliū et auxiliū amico īpertimur: aut ab eo exposcimus M T C clausule.
Ca.iiii.clausule ad idem ex Gasparino et aliis.
Ca.v.Vbi oblationē de nobis aut de aliis facimus.Et vbi gratias de beneficiis acceptis habemus.M T C clausule.
Ca.vi.Clausule ad idem ex Gasparino.
Ca.vii.Cōmendatitie: vbi scȝ nosipsos aut alios amico cōmēdamus M T C clausule.
Ca.viii.ad idem ex Gasparino.
Ca.ix.circa lrās ad amicū datas aut ab eo receptas clausule exordiales vt plurimū M T C.
Ca.x.ad idem ex Gasparino.
Ca.xi.Vbi quē: vt ad nos veniat inuitamus et vbi ipse se / quia venire nō potuit: aut in alia quacunq re excusat. M T C clausule.
Ca.xii.ad idem ex Gasparino.
Ca.xiii.circa virtutes / honores / et sciētias. Et vbi quem ex eis collaudamus: aut ad predicta inuitamus M T C clausule.
Ca.xiiii.ad idem ex Gasparino.
Ca.xv circa pacē et felicē reipub.statū: ac circa res secūdas hominis priuati. Et vbi de his.r.p.nobis: aut alteri gratulamur M T C clausule.
Ca.xvi.ad idem ex Gasparino.

Ca.xvii.circa vicia et inimicicias/et malos hominū mores Et vbi quē ex eis arguimus M T C clauſule.

Ca.xviii.ad idem ex Gaſparino.

Ca.xix.circa bellū et perturbatū r.p.ſtatū! Et circa res aduerſas hoīs priuati!ſcʒ mortē et ſimilia! Et vbi de his dolemus aut quē ſolamur M T C clauſule.

Ca.xx.ad idem ex Gaſparino.

Ca.xxi.Vbi rem aliquam geſtam amico ſignificamus! aut quid ab eo expoſcimus! aut eum ad rem aliquā peragendā hortamur M T C clauſule.

Ca.xxii.ad idem ex Gaſparino.

Ca.xxiii.eſt circa res generales et extrauagātes! ac circa autoritates/prouerbia et exempla M T C clauſule.

Ca.xxiiii.ad Idem ex Gaſparino.

Ca.xxv.circa clauſulas! que loco parēthesis! aut alias cōuenīēter in epiſtolis poni conſueuerūt.

Ca.xxvi.circa verſus! qui ex Virgilio/Iuuenali/Parſio/Ouidio/Pamphilo.et ceteris auctoribus loco parenthesis in epiſtolis collocare ſolemus.

Ca.xxvii.de ſupraſcriptionibus.

Ca.xxviii.de concluſionibus artificioſis epiſtolarum.

Ca.xxix.et vltimum eſt ad idē ex Gaſparino et aliis.

Et ſic eſt finis huius excellentiſſimi operis Alberti de eyb/ impreſſi Pariſius in vico ſancti Iacobi ſub ſigno viridis follis.Anno domini.M.CCCC.Lxxvii.die.v.mēſis Mar.

